

હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી

NAAC B (2.21) State University

પો.બો.નં.-૨૧, યુનિવર્સિટી રોડ, પાટણ (ઉ.ગુ.) ૩૮૪૨૬૫

ફોન:(૦૨૭૬૬) ૨૩૭૦૦૦

Email : regi@ngu.ac.in

ફેક્સ : (૦૨૭૬૬) ૨૩૧૮૧૫

Website : www.ngu.ac.in

પરિપત્ર નં.- ૧૦૬/૨૦૨૪

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦

વિષય: વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળના સ્નાતક કક્ષાના સેમેસ્ટર-૧ અને ૨ના જૂન ૨૦૨૩-૨૪ થી ક્રમશઃ અમલમાં આવેલ અભ્યાસક્રમ / પરિક્ષા સ્કીમ સુધારા અંગે...

આ યુનિવર્સિટીની વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળની તમામ કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓને જણાવવાનું કે, વિનયન વિદ્યાશાખાની તારીખ: ૨૨/૦૩/૨૦૨૪ના રોજ મળેલ સભાના નિર્દિષ્ટ ઠરાવોથી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦ અંતર્ગત UGCની Guideline મુજબ વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળના નીચેના સ્નાતક કક્ષાના સામેલ પરિશિષ્ટ પ્રમાણેના સુધારા સાથેનો અભ્યાસક્રમ શૈક્ષણિક વર્ષ: ૨૦૨૪-૨૫ થી ક્રમશઃ અમલમાં આવે તે રીતે એકેડેમિક કાઉન્સિલવતી માન. કુલપતિશ્રીએ મંજૂર કરેલ છે, જેનો અમલ કરવા સારૂ સંબંધિતોને આ સાથે મોકલવામાં આવે છે.

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ	ઠરાવ ક્રમાંક	સેમેસ્ટર
૧	બી.એ. ગુજરાતી	૦૨	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૨	બી.એ. હિન્દી	૦૩	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૩	બી.એ. સંસ્કૃત	૦૪	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૪	બી.એ. અંગ્રેજી	૦૫	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૫	બી.એ. સમાજશાસ્ત્ર	૦૭	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૬	બી.એ. મનોવિજ્ઞાન	૦૮	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૭	બી.એ. ફાઇન આર્ટ્સ	૦૯	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૮	બી.એ. રાજ્યશાસ્ત્ર	૧૦	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૯	બી.એ. ફીલોસોફી	૧૪	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨
૧૦	બી.એ. ભૂગોળ	૧૫	સેમેસ્ટર ૧ અને ૨

સદર બાબતની જાણ આપના સ્તરે થી અધ્યાપકશ્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓને કરવા વિનંતી છે.

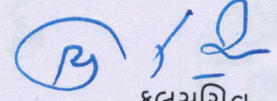
નોંધ: (૧) વિદ્યાર્થીઓની જરૂરીયાત માટે પરીપત્રની એક નકલ કોલેજના / ડિપાર્ટમેન્ટના ગ્રંથાલયમાં મૂકવાની રહેશે.

(૨) આ પરીપત્ર યુનિવર્સિટીની વેબસાઇટ www.ngu.ac.in પર પણ ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે.આથી સંબિધત કોલેજોને ડાઉનલોડ કરી ઉપયોગ કરવા સારૂ જણાવવામાં આવે છે.

(P.T.O.)

Page 3 of 4

બિડાણ: ઉપર મુજબ

કુલસચિવ

નં-એકે/અ×સ/૧૧૧૪/૨૦૨૪

તારીખ: ૧૦ / ૦૬ / ૨૦૨૪

પ્રતિ,

૧. ડીનશ્રી, વિનયન વિદ્યાશાળા તરફ.
૨. વિનયન વિદ્યાશાળા હેઠળની કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓ તરફ
૩. પરીક્ષા નિયામકશ્રી, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાટણ.
૪. ગ્રંથપાલશ્રી, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાટણ. (વિદ્યાર્થીઓના ઉપયોગ સારૂ રેકર્ડ ફાઇલ અર્થે)
૫. માન.કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રીનું કાર્યાલય હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાટણ.
૬. સિસ્ટમ એનાલીસ્ટશ્રી, કોમ્પ્યુટર (રીઝલ્ટ સેન્ટર) હેમ.ઉ.ગુ.યુનિવર્સિટી, પાટણ.(વેબસાઇટ પર મુકવા સારૂ)
૭. પ્રવેશ પ્ર-શાખા, હેમ.ઉ.ગુ.યુનિવર્સિટી, પાટણ
૮. મહેકમ શાખા, હેમ.ઉ.ગુ.યુનિવર્સિટી, પાટણ.(૨ નકલ)

ક્રમ	વિનયન વિદ્યાશાળા	કોલેજો	પરીક્ષા નિયામકશ્રી	ગ્રંથપાલશ્રી	માન.કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રી	સિસ્ટમ એનાલીસ્ટશ્રી	પ્રવેશ પ્ર-શાખા	મહેકમ શાખા
૧	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૨	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૩	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૪	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૫	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૬	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૭	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૮	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૯	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦

PROGRAMME OUTCOMES

હેમચંદ્રાચાર્યઉત્તરગુજરાતયુનિવર્સિટી, પાટણ

વિનયન વિદ્યાશાખા

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (NEP – 2020) પ્રમાણેનો

B. A. - ગુજરાતી વિષયનો અભ્યાસક્રમ

અભ્યાસક્રમના હેતુઓ (Outcomes)

૧. વિદ્યાર્થીઓની સાહિત્યિકદૃષ્ટિ,કલ્પનાદૃષ્ટિ અને સૌંદર્યદૃષ્ટિ વિકસે.
૨. સાહિત્ય એ સમાજનું દર્પણ છે,સમાજનું પ્રતિબિંબ છે એટલે સમાજ અને સાહિત્યની બદલાતી ક્ષિતિજો અભ્યાસક્રમ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જાણે.
૩. સ્વરૂપ અને વિષયવૈવિધ્યની દૃષ્ટિએ સાહિત્યનો અભ્યાસ કરે.
૪. સાહિત્યિકકૃતિઓદ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ભાષાભિમુખ,સાહિત્યાભિમુખ,કલાભિમુખ અને જીવનાભિમુખ બને.
૫. વિદ્યાર્થીઓમાં ભાષાસજ્જતા અને ભાષાકૌશલનો વિકાસ થાય.
૬. વિદ્યાર્થીઓ ભાષા – સાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા સામાજિક ઉત્તરદાયિત્વનો ખ્યાલ કેળવે.
૭. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીયતાના ભાવ – વિચાર – વારસો – સંસ્કૃતિને જાણે.
૮. વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.
૯. વિદ્યાર્થીઓમાં સર્જનકૌશલ અને લેખનકૌશલ વિકસે.
૧૦. સાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા ચારિત્ર્યનિર્માણ થાય.
૧૧. સાહિત્ય દ્વારા જીવનમૂલ્યોઅને નૈતિકમૂલ્યોનું જતન અને સંવર્ધન થાય.
૧૨. વિદ્યાર્થીઓ સંવેદનશીલ બને. ભારતીય અને વિશ્વના નાગરિકો પ્રત્યે બંધુત્વભાવ અને સમભાવ કેળવે.
૧૩. ‘હું ગૂર્જર- ભારતવાસી’ એવી ભાવના દૃઢ કરે.
૧૪. વિશ્વબંધુત્વની ભાવના કેળવે.
૧૫. વ્યક્તિગત જીવન સાથે સમષ્ટિનું જીવન દેદીપ્યમાન બનાવવાની ઝંખના રાખે.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SYLLABUS FRAME WORK**B. A. - GUJARATI**

(SEMESTER – 1 & 2)

Semester	Discipline	Course Code	Course Name	Unit	Internal Marks	External Marks	Course Credit
1	Major	AR23MJDSCGUJ101	પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : મધ્યકાલીન	4	50	50	4
1	Major	AR23MJDSCGUJ101A	ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : અર્વાચીન	4	50	50	4
1	Minor	AR23MIDSCGUJ102	પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : અર્વાચીન	4	50	50	4
1	MDC	AR23MDCGUJ103	સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : ગદ્ય	4	50	50	4
1	AEC	AR23AECGUJ104	ગદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ	3	25	25	2
1	IKS	AR23IKSGUJ105	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૧	3	25	25	2
1	IKS	AR23IKSGUJ105A	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૨	3	25	25	2
1	IKS	AR23IKSGUJ105B	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૩	3	25	25	2
1	IKS	AR23IKSGUJ105C	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૪	3	25	25	2
1	SEC	AR23SECGUJ106	ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ-૧	3	25	25	2
1	SEC	AR23SECGUJ106A	વ્યવહારભાષા-૧	3	25	25	2
1	SEC	AR23SECGUJ106B	અનુવાદકલા-૧	3	25	25	2
1	SEC	AR23SECGUJ106C	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ-૧	3	25	25	2
1	SEC	AR23SECGUJ106D	પૂરૂરીડિંગ-૧	3	25	25	2
2	Major	AR23MJDSCGUJ201	પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : અર્વાચીન	4	50	50	4
2	Major	AR23MJDSCGUJ201A	સાહિત્યસ્વરૂપનો અભ્યાસ - નાટક	4	50	50	4
2	Minor	AR23MIDSCGUJ202	ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - અર્વાચીન	4	50	50	4
2	MDC	AR23MDCGUJ203	સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : ગદ્ય	4	50	50	4
2	AEC	AR23AECGUJ204	ગદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ	3	25	25	2
2	VAC	AR23VACGUJ205	સાહિત્ય અને સમાજ -૧	3	25	25	2
2	VAC	AR23VACGUJ205A	સાહિત્ય અને માનવમૂલ્યો -૧	3	25	25	2
2	VAC	AR23VACGUJ205B	આપણું લોકસાહિત્ય - ૧	3	25	25	2

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN**EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Semester	Discipline	Course Code	Course Name	Unit	Internal Marks	External Marks	Course Credit
2	VAC	AR23VACGUJ205C	સાહિત્ય અને માનવવિદ્યાઓનો સંબંધ-૧	3	25	25	2
2	SEC	AR23SECGUJ206	ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ - ૨	3	25	25	2
2	SEC	AR23SECGUJ206A	વ્યવહારભાષા - ૨	3	25	25	2
2	SEC	AR23SECGUJ206B	અનુવાદકલા - ૨	3	25	25	2
2	SEC	AR23SECGUJ206C	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ - ૨	3	25	25	2
2	SEC	AR23SECGUJ206D	પૂરૂરીડિંગ - ૨	3	25	25	2

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MJDSCGUJ101

SEMESTER : 01

COURSE NAME : પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - મધ્યકાલીન

નિયત કૃતિ : સુદામાચરિત્ર : પ્રેમાનંદ

સંપાદકો : લાભશંકર ઠાકર, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

પ્રકાશક : પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks Internal – 50 Marks
---------------------------------------	--------	--

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- મધ્યકાલીનગુજરાતીસાહિત્યનાંપ્રમુખ સાહિત્યસ્વરૂપોનો પરિચય મેળવે.
- મધ્યકાળનાઆખ્યાનશિરોમણીપ્રેમાનંદનાજીવનઅનેકવનવિશેજાણે.
- જ્ઞાન - ભક્તિ - કર્મનો મહિમા સમજે.
- મિત્રપ્રેમ કેવો હોય તે જાણે.
- ભાષા અને વ્યાકરણની પાયાની સમાજ કેળવે.
- વ્યાવહારિક લેખન પ્રત્યે અભિમુખ બને.
- માતૃભાષા સાથે નિસબત કેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	(૧) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ પદ્યપ્રકારો (પદ, રાસ - રાસો , ફાગુ, પ્રબંધ, આખ્યાન, પદ્યવાર્તા)નો પ્રાથમિક પરિચય. (૨) પાઠ્યકૃતિનું સાહિત્યસ્વરૂપ (૩) આખ્યાનકવિ પ્રેમાનંદનું જીવન અને કવન (૪) આખ્યાનનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ	1	અઠવાડિકચારકલાક
૨	એકમ-૨	(૧) સાહિત્યસ્વરૂપને આધારે કૃતિસમીક્ષા (૨) કૃતિને આધારે સર્જકની વિશેષતાઓઅને મર્યાદાઓ (૩) યુગસંદર્ભે કૃતિનું મૂલ્યાંકન	1	
૩	એકમ-૩	કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો (જેમકે, વસ્તુસંકલન, પાત્રાલેખન, વર્ણનો, રસનિરૂપણ, ભાષાશૈલી, સામાજિક	1	

		સંદર્ભ – વગેરે.		
૪	એકમ-૪	ભાષાસજ્જતા - વિરામચિહ્નો: - પૂર્ણત્વચિહ્નો : પૂર્ણવિરામ, પ્રશ્નવિરામ, ઉદ્ગારવિરામ, અર્ધવિરામ - અપૂર્ણત્વચિહ્નો : અલ્પવિરામ, ગુરુવિરામ, ગુરુરેખા - અન્ય ચિહ્નો : લઘુરેખા, લોપચિહ્ન, અવતરણચિહ્ન, વિગ્રહરેખા, કાકપદ, તિર્યકરેખા, કૌંસ, (વિદ્યાર્થીએ વિરામચિહ્નની સંજ્ઞા (સંકેત) જણાવી તેનો ઉપયોગ અને ઉદાહરણ આપવાનું રહેશે. આઠમાંથી ગમે તે છ વિશે જવાબ લખવાના રહેશે.)	1	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાલીન) : અનંતરાય રાવળ (ગૂર્જર પ્રકાશન, અમદાવાદ)
૨. ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા (મધ્યકાલીન) : ધીરુભાઈ ઠાકર (ગૂર્જર)
૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ૧૨-: ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૪. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ (પાર્શ્વ)
૫. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી (આદર્શ)
૬. આખ્યાનકવિ પ્રેમાનંદ : કે. કા. શાસ્ત્રી (આદર્શ)
૭. કવિ શિરોમણી પ્રેમાનંદ : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ (પાર્શ્વ)
૮. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ : અરવિંદ ભાંડારી (અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ)
૯. ગુજરાતી લેખન : નિયતિ અંતાણી (અરુણોદય)
૧૦. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ : પ્રિ.નટુભાઈ રાવલ (નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ)

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MJDSCGUJ101A

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (અર્વાચીન)

નિયત કૃતિ : ‘ કૂવો ’ – અશોકપુરી ગોસ્વામી

પ્રકાશક : આર. આર. શેઠ એન્ડ કં. પ્રા. લિ., અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks
		Internal – 50 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ ગદ્યપ્રકારો વિશે જાણે.
- નવલકથાનાં સ્વરૂપગત લક્ષણોનો પરિચય મેળવે.
- ગુજરાતી નવલકથાની ગતિવિધિથી પરિચિત થાય.
- ગુજરાતીની પ્રતિનિધિ નવલકથાઓના સંપર્કમાં આવે.
- ભાષા સજ્જતા પ્રાપ્ત કરે.
- વ્યાવહારિક વ્યાકરણની સમજ વિકસાવે.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.

અ.નં.	એકમ		કેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	(૧) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ ગદ્યપ્રકારો (નવલકથા, ટૂંકી વાર્તા, એકાંકી, લલિત નિબંધ, લઘુકથા) નો પ્રાથમિક પરિચય (૨) પાઠ્યકૃતિનું સાહિત્યસ્વરૂપ (૩) સર્જક અશોકપુરીનું જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાન (૪) સર્જકવ્યક્તિત્વનાં ઘડતરબળો	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
૨	એકમ-૨	(૧) સ્વરૂપ આધારિત કૃતિસમીક્ષા (૨) કૃતિને આધારે સર્જકની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ (૩) સાંપ્રત નવલકથા સાહિત્યમાં કૃતિનું સ્થાન	1	
૩	એકમ-૩	કૃતિ આધારિત મહત્ત્વની ટૂંક નોંધો (જેમકે, પરિવેશ, પાત્રનિરૂપણ, સંઘર્ષ, પ્રસંગો, સંવાદો, ગદ્ય વગેરે)	1	
૪	એકમ-૪	ભાષાસજ્જતા (જુઓ, પરિશિષ્ટ)	1	

	૪	૧. શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ (નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી) ૨. વર્ણભેદે અર્થભેદ (નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી)		
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. નવલકથા : પ્રવીણ દરજી – યુનિ.ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ ૨. નવલકથા – શિલ્પ અને સ્વરૂપ : નરેશ વેદ – પાર્શ્વ પ્રકાશન,અમદાવાદ ૩. સ્વરૂપ સન્નિધાન : સં. સુમન શાહ – પાર્શ્વ ૪. નવલકથા : શિરીષ પંચાલ – અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ ૫. ફૂલો – મેઘાણી પરંપરાનું સાતત્ય, વિ – વિદ્યાનગર , ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૮, અંક – ૨ : ભરત મહેતા ૬. ફૂલો – વિશે : પરબ – એપ્રિલ, ૧૯૯૮ : પારુલ રાઠોડ ૭. ગ્રામજીવનની સાહોત્તરી ગુજરાતી નવલકથા – ડૉ . કે. એમ. મકવાણા ૮. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ, અરવિંદ ભાંડારી – અરુણોદય પ્રકાશન,અમદાવાદ ૯. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ – અરુણોદય ૧૦. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ : પ્રિ.નટુભાઈ રાવલ – નીરવ ૧૧. ફૂલો – વિશે યુ ટ્યુબ વ્યાખ્યાન: શરીફા વીજળીવાળા : https://youtu.be/9MJz12Aw9wk ૧૨. ફૂલો : ગુજરાતીવિશ્વકોશ				

શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ

૧.	જેની બુદ્ધિ સ્થિર છે તે	:	સ્થિતપ્રજ્ઞ
૨.	તત્ત્વને જાણનાર વ્યક્તિ	:	તત્ત્વજ્ઞ
૩.	પ્રયત્ન કર્યા વિના	:	અનાયાસ
૪.	સહેલાઈથી મેળવી શકાય તેવું	:	સુલભ
૫.	પૂર્વે ન જોયું હોય તેવું	:	અપૂર્વ
૬.	પગે ચાલવાનો રસ્તો	:	પગદંડી
૭.	ચાલવાનો અવાજ	:	પગરવ
૮.	એક જ સમયમાં થઈ ગયેલા	:	સમકાલીન
૯.	જેની પત્ની મૃત્યુ પામી છે તે પુરુષ	:	વિધુર
૧૦.	આંખ આગળ ખડું થઈ જાય તેવું	:	તાદૃશ
૧૧.	ત્રણ કલાકનો સમયગાળો	:	પ્રહર
૧૨.	ભોજન પછી ડાબે પડખે સૂવું તે	:	વામકુક્ષી
૧૩.	ચમ્રકની છાંટવાળો અરસપહાણ	:	સંગેમરમર
૧૪.	ધર્મમાં અંધ હોવું તે	:	ધર્માંધ
૧૫.	ઈચ્છા મુજબ ફરવું	:	સ્વૈરવિહાર
૧૬.	ડાબે હાથે બાણ ફેંકી શકે તેવો	:	સવ્યસાચી
૧૭.	વસંત જેવી સુંદર સ્ત્રી	:	ફાલ્ગુની
૧૮.	ધનુષ્યની દોરી	:	પણછ
૧૯.	ઊંચે ચડાવનારું	:	ઊર્ધ્વગામી
૨૦.	પ્રવાહની મધ્યધારા	:	મઝધાર
૨૧.	છોડી દેવા યોગ્ય	:	ત્યાજ્ય
૨૨.	જોઈ ન શકાય તેવું	:	અદીદું
૨૩.	દિશા અને કાળનો સમૂહ	:	દિક્કાલ
૨૪.	માથે પહેરવાનું વસ્ત્ર	:	શિરપાઘ
૨૫.	ઝાડની છાલનું વસ્ત્ર	:	વલ્કલ
૨૬.	પથ્થર પર કોતરેલો લેખ	:	શિલાલેખ
૨૭.	ચંદ્ર જેવા મુખવાળી	:	શશીવદની
૨૮.	રથ હાંકનાર	:	સારથિ
૨૯.	કન્યા પોતે વર પસંદ કરે તે	:	સ્વયંવર
૩૦.	યાદગીરીરૂપે રચાયેલી ઈમારત	:	સ્મારક
૩૧.	હાથીનો ચાલક	:	મહાવત
૩૨.	મૂળમાં હોય એના જેવી જ કૃતિ	:	પ્રતિકૃતિ

૩૩.	નાશ ન પામે એવું	:	અવિનાશી
૩૪.	નિયમમાં રાખનાર	:	નિયંતા
૩૫.	માથે બાંધવાનો છોગવાળો સાફો	:	શિરપેચ
૩૬.	વિનાશ જન્માવનાર કેતુ	:	પ્રલયકેતુ
૩૭.	બીજા કશા પર આધાર રાખતું	:	સાપેક્ષ
૩૮.	દહી વલોવવાથી નીકળતું સત્ત્વ	:	ગોરસ
૩૯.	સમગ્ર જગતનું પોષણ કરનાર	:	વિશ્વંભર
૪૦.	બાળકો તરફનું વહાલ	:	વાત્સલ્ય
૪૧.	અંગૂઠા પાસેની આંગળી	:	તર્જની
૪૨.	પવન જેવા વેગથી દોડનાર	:	પવનવેગી
૪૩.	સારું-નરસું ગ્રહણ કરવાની શક્તિ	:	વિવેક
૪૪.	જેને જોઈ કે સમજી ન શકાય તેવું	:	અગોચર
૪૫.	પૃથ્વીની ઉપરની સપાટી	:	ધરાતલ
૪૬.	સમાધાન શક્ય ન હોય તેવી ગૂંચ	:	મડાગાંઠ
૪૭.	જેનો કોઈ શત્રુ નથી તે	:	અજાતશત્રુ
૪૮.	વાદળથી ઢંકાયેલું	:	અભ્રાવૃત્ત
૪૯.	ઝાકળથી શોભાયમાન	:	તુષારમંડિત
૫૦.	બે ડુંગરા વચ્ચેનો સાંકડો માર્ગ	:	ધાંટી
૫૧.	મુખમાંથી બહાર પ્રગટતી વાણી	:	વૈખરી
૫૨.	સમાધાન ન થઈ શકે તેવું	:	અસમાધેય
૫૩.	હૃદયની વાત જાણનાર	:	અંતર્યામી
૫૪.	સમુદ્રમાં રહેલો અગ્નિ	:	વડવાનલ
૫૫.	અગ્નિની જ્વાળાઓનો સમૂહ	:	જ્વાલાવલિ
૫૬.	પરસેવાનું ટીપું	:	સ્વેદબિંદુ
૫૭.	સિંહની ગર્જના	:	ઊણક
૫૮.	હાથીની સૂંઢની અણી	:	કર્ણિકા
૫૯.	બારસાખનો ઉપલોભાગ	:	ઓતરંગ
૬૦.	એક આંખવાળું	:	એકાક્ષ
૬૧.	યજ્ઞ કરાવનાર બ્રાહ્મણ	:	ઋત્વિજ
૬૨.	જડમૂળથી કાઢી નાખવું તે	:	ઉન્મૂલન
૬૩.	ઊંચી ડોકવાળું	:	ઉદ્ગ્રીવ
૬૪.	કુટુંબ કે વતનનો સ્થાન-ત્યાગ કરવો એ	:	હિજરત
૬૫.	મસ્તક પર ડાળીવાળી સ્ત્રીનું શિલ્પ	:	શાલભંજિકા
૬૬.	જમીન પર સૂઈ આઠેય અંગથી કરેલા પ્રણામ	:	સાષ્ટાંગપ્રણામ
૬૭.	છાપરાનાં ટેકારૂપ મુખ્ય આડું લાકડું	:	મોભ
૬૮.	મરણ વખતનું ખતપત્ર	:	વસિયતનામું
૬૯.	સમુદ્રમાંથી જીવનો જોખમે મોતી લાવનાર	:	મરજીવા
૭૦.	જેના સ્પર્શથી લોખંડ સુવર્ણ બને છે તે	:	પારસમણિ
૭૧.	હાથીના માથા ઉપર બે બાજુ ઊપસી આવેલો ભાગ	:	કુંભસ્થળ
૭૨.	તરત જન્મેલા બાળકને ગોળ વર્ગેરેનું પાણી આપવાની ક્રિયા	:	ગળથૂંથી
૭૩.	હથિયાર તરીકે ફલનો ઉપયોગ કરનાર કામદેવ	:	પષ્પધન્વા

૭૪.	લડાઈ વખતે જોમ-જુસ્સો પ્રેરે એવું ગીત	:	સંગ્રામગીત
૭૫.	બન્ને બાજુ વગાડી શકાય એવું ઢોલક	:	મૃદંગ
૭૬.	બન્ને બાજુને જોડનાર	:	ઉભયાન્વયી
૭૭.	જેના મૂળિયાં ઉપરની બાજુ જતાં હોય તેવું	:	ઊર્ધ્વમૂલ
૭૮.	પરાજ્ય કરનારું	:	અભિભાવક
૭૯.	જેની આશા ન હોય તેવું	:	અપ્રત્યાશિત
૮૦.	અર્થને પ્રગટ કરનારું	:	અર્થદ્યોતક
૮૧.	મુશ્કેલીથી જોઈ શકાય એવું	:	દુર્દર્શ
૮૨.	ટચલી આંગળી	:	કનિકા
૮૩.	પોતાને જ નુકશાન કરનારું	:	આત્મવિધાતક
૮૪.	કાબૂમાં રાખવું મુશ્કેલ એવું પ્રબળ	:	દુર્દમ
૮૫.	એકબીજામાં પરોવાયેલું	:	ઓતપ્રોત
૮૬.	મરણ પામેલું	:	દિવંગત
૮૭.	જેનું શરીર દૂબળું છે તે	:	ક્ષીણવપુ
૮૮.	તત્ત્વને જાણવાની-શોધવાની વૃત્તિવાળું	:	તત્ત્વન્વેષી
૮૯.	ખરાબ વર્તનવાળું	:	દુર્વિનીત
૯૦.	ધન પ્રાપ્ત કરવું તે	:	દ્રવ્યોપાર્જન
૯૧.	કાનમાં વાત કહેવી તે	:	કાનાકૂસી
૯૨.	સૂચિત કે ગર્ભિત અર્થ	:	નિહિતાર્થ
૯૩.	કાવ્યમાં જ્યાં કોઈ વિશેષ અર્થ પૂરો થાય તે સ્થળ	:	પરિન્યાસ
૯૪.	સાંસ્કૃતિક વારસો	:	ધરોહર
૯૫.	ઓળખ છુપાવીને રહેવું તે	:	અજ્ઞાતવાસ
૯૬.	આંખોનું ઊઘડવું તે	:	ઉન્મીલન
૯૭.	ગામના પાદર પરની ગોચર જમીન	:	ગભાણ
૯૮.	ઘર બાંધવા માટેની જગ્યા	:	ઘરથાળ
૯૯.	યાદ કરવા માટે ફરીથી લખાયેલો પત્ર	:	સ્મૃતિપત્ર
૧૦૦.	જ્યાં ચિત્રો પ્રદર્શિત થાય છે તે જગ્યા	:	ચિત્રવીથિ
૧૦૧.	નાહવાનું પાણી ઊંનું મૂકવાનું વાસણ	:	ઉનામણું
૧૦૨.	રંગભૂમિનો પડદો	:	નેપથ્ય
૧૦૩.	પાણીમાં ડૂબે ને અંદર ચાલે તે	:	પનડૂબી
૧૦૪.	મંડપની બહારનો ખુલ્લો ચોક	:	ચાયર
૧૦૫.	દેવને ધરાવેલી ખાવાની વસ્તુ	:	નેવેદ
૧૦૬.	રણમાં રેતી ઊડીને થતો ઢગલો	:	દૂવો
૧૦૭.	વર્તુળનો ઘેરાવો	:	પરિઘ
૧૦૮.	દૂધ, દહી, ઘી, મધ અને ખાંડનું મિશ્રણ	:	પંચામૃત
૧૦૯.	ધાર્મિક ક્રિયાને અંતે બ્રાહ્મણોને અપાતું દાન	:	દક્ષિણા
૧૧૦.	પદ પરથી દૂર કરાયેલું	:	પદચ્યુત
૧૧૧.	ચતુર, સુંદર અને ગુણવાન સ્ત્રી	:	ચિત્રિણી
૧૧૨.	ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય	:	ગોપનીય
૧૧૩.	હસતાં ગાલમાં પડતો નાનો ખાડો	:	ખંજન
૧૧૪.	તપ વડે પાપ ક્ષીણ કરવું તે	:	નિર્જરા

૧૧૫. જ્યાં હત્યા થઈ હોય એવું અપવિત્ર	:	ગોઝારું
૧૧૬. નદીમાંનો ઊંડો ભાગ	:	ધૂનો
૧૧૭. સરકાર તરફથી બક્ષિસ તરીકે મળેલી જમીન કે ગામ	:	જાગીર
૧૧૮. પર્વતની આજુબાજુનો નીચાણનો પ્રદેશ	:	તળેટી
૧૧૯. સુખ દુઃખ આદિ દ્વંદ્વોનું ધીરજથી સહન કરવું તે	:	તિતિક્ષા
૧૨૦. આંખથી સાંભળનાર	:	ચક્ષુઃશ્રવા
૧૨૧. વસંતઋતુનો સરખા દિવસ અને રીતવાળો દિવસ	:	નવરોજ
૧૨૨. મમત્વ વિનાનું	:	નિર્મમ
૧૨૩. ત્યાજ્ય હોય તેવું	:	નિષિદ્ધ
૧૨૪. ગાય-ભેંશનું છાણનું સૂકું પોચકું	:	અડાયું
૧૨૫. પરંપરાથી કે પૂર્વથી સંભાળતું કે સમજાતું આવેલું	:	અનુશ્રુત
૧૨૬. આગળની વસ્તુ સાથેનું જોડાણ કે તેમ આવતી વસ્તુ	:	અનુસંધાન
૧૨૭. નદી કે દરિયાને કિનારે તણાઈ આવેલો કચરો	:	ઓવાળ
૧૨૮. તત્ત્વને જાણવાની શોધવાની વૃત્તિવાળું	:	તત્વાન્વેષી
૧૨૯. દીકરીની દીકરી	:	દૌહિત્રી
૧૩૦. સર્જન કરે તેવી પ્રતિભા	:	કારયિત્રી
૧૩૧. કૂવામાંનો દેડકો	:	કૂપમંડૂક
૧૩૨. સુંદર લાંબા કેશવાળી સ્ત્રી	:	કેશિની
૧૩૩. જીર્ણ થયેલાને સમરાવવું તે	:	જીર્ણોદ્ધાર
૧૩૪. નગરમાં દાંડી પિટાવવી તે	:	નગરપડો
૧૩૫. અશક્ત કે ઘરડા ઢોરને રાખવાનું ધર્માદા સ્થાન	:	પાંજરાપોળ
૧૩૬. બાળકથી માંડીને વૃદ્ધ પર્યંત	:	આબાલવૃદ્ધ
૧૩૭. રાત્રે ખીલતું કમળ	:	કુમુદ
૧૩૮. સતત વહેતું કે ઝરતું	:	અખોઝર
૧૩૯. વૃદ્ધ છતાં મજબૂત બાંધાનું	:	ખખડધજ
૧૪૦. જેમાંથી વસ્તુ લેવા છતાં ખૂટે જ નહીં એવું વાસણ	:	અખેપાત્ર
૧૪૧. પોતાની મેળે સેવા આપવા તત્પર	:	સ્વયંસેવક
૧૪૨. નાક વડે બોલાતો વર્ણ	:	અનુનાસિક
૧૪૩. અધિકારી આગળ રજૂ કરવામાં આવતી હકીકત	:	કેફિયત
૧૪૪. વિષ્ણુના પ્રતિક તરીકે પૂજાતો કાળો લીસો ગોળ પથ્થર	:	શાલિગ્રામ
૧૪૫. પશુપંખીની ભાષા સમજવાની વિદ્યા	:	કાગવિદ્યા
૧૪૬. જમા ઉધારનું તારણ	:	તારીજ
૧૪૭. રાતે ન દેખી શકે તેવું	:	રતાંધળું
૧૪૮. ચૂલા ઉપરના ગરમ વાસણ પકડવા વપરાતું ચીથરું	:	મસોતું
૧૪૯. કુસ્તી કરવા માટે બનાવેલી જગ્યા	:	અખાડો
૧૫૦. સ્ત્રીઓના પગના અંગૂઠાનું ઘરેણું	:	અણવઢ

વર્ણભેદ અર્થભેદ : (નિયત કરેલ શબ્દો)		
❖ શબ્દમાં માત્ર 'અ' 'આ'ના વર્ણભેદથી થતા શબ્દાર્થભેદ		
1	અસમાન - અણસરખું	આસમાન - આકાશ
2	અંબાર - આકાશ	અંબાર - ઢગલો
3	આકર - સમૂહ, ખાણ, જથ્થો	આકાર - આકૃતિ
4	ઉદર - પેટ	ઉદાર - દરિયાવ દિલનો
5	ઉપહાર - ભેટ	ઉપહાર - આહાર
6	પ્રકાર - જાત	પ્રાકાર - કોટ, કિલ્લો
7	પ્રસાદ - કૃપા, પ્રસન્નતા	પ્રાસાદ - મહેલ
8	મેધ - યજ્ઞ, બલિ, ભોગ	મેધા - બુદ્ધિ, યાદશક્તિ
9	હરમ - રાણીવાસ, અંતપુર:	હરામ - અયોગ્ય રીતે મેળવેલું, નિષિદ્ધ
❖ શબ્દમાં અનુસ્વાર ભેદથી થતા શબ્દાર્થભેદ		
10	અંક - દુઃખ, પાપ	અંક - આંકડો, ચિહ્ન, ડાઘો, નાટકનો વિભાગ
11	અખંડ - પડતર ખેતર, અવાવરુ	અખંડ - ખંડ વગરનું, આખું
12	આંકડો - એક વનસ્પતિ	આંકડો - સંખ્યા
13	આખું - ઉંદર	આખું - બધું, ભાગ્યા વગરનું
14	આંગલું - આંગળું	આંગલું - ઝલલું
15	અહીં - સાપ	અહીં - આ સ્થળે
16	એકાંકી - એકલું	એકાંકી - એક એક વાળું
17	ઉંદર - પેટ	ઉંદર - એક કીટક પ્રાણી
18	કડું - એક વનસ્પતિ	કડું - હાથનું ઘરેણું
19	કંથા - વાર્તા	કંથા - ગોદડી
20	કંસ - કસોટી	કંસ - કૃષ્ણનો મામો
21	કાંઠા - લાલાશ પડતા એક જાતના ઘઉં	કાંઠા - કિનારાનો વિસ્તાર
22	કાંપ - વાઢ, કાપો	કાંપમાટીનો જથ્થો -
23	કુશંકા - ડાંગરનાં છોડાં	કુશંકા - ખોટી શંકા
24	કૂચી - મહોલ્લો	કૂચી - ચાવી
25	ખંગ - પશ્ચી, ગ્રહ, તારો	ખંગ - ઢગલો, દાઝ-વેર, બદલો
26	ખંડ - ધાસ	ખંડ - ઓરડો, વિભાગ
27	ખાંડી - ખાઈ	ખાંડી - વીસ મણનું માપ
28	ખાંડું - ભેંસોનું ટોળું	ખાંડું - તલવાર, ખડ્ગ
29	ખાંધ - ખોટ	ખાંધ - ખલો, પશુની ગરદન

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

30	ગંજ - માપ, હાથી	ગંજ - ઢગલો
31	ગાડી - એક વાહન	ગાડી - અસ્થિર મગજની
32	ચારુ - સુંદર	ચારું - ખોદીને પડતર રાખેલું ખેતર
33	ચિતા - શબ અગ્નિદાહ દેવા ગોઠવેલી લાકડાની ચોકી	ચિંતા - ફિકર, વિચાર
34	ચૂક - ભૂલ,	ચૂંક - ખીલી
35	જંગ - દુનિયા	જંગ - લડાઈ
36	જપ - તપ	જંપ - શાંતિ
37	ઢંગ - ઢગલો	ઢંગ - રીતભાત
38	નંગ - પર્વત, ઝાડ, સાતની સંખ્યા	નંગ - એક વસ્તુ, પહેલ પાડેલ હીરો, વહાણને ધકેલવા માટે વપરાતો વાંસડો, મૂર્ખમાણસ
39	નંદ - નદી	નંદ - આનંદ
40	નિશ્ચિત - નક્કી કરેલું	નિશ્ચિત - ચિંતા વગરનું
41	પડ - થર	પંડ - શરીર
42	પથ - રસ્તો	પંથ - સંપ્રદાય
43	પરુ - પાચ	પરું - ઉપનગર
44	પીડ - દુઃખ	પીડ - દેહ
45	બંદી - ખરાબી	બંદી - કેદી
46	મંજૂર - શ્રમિક	મંજૂર - કબૂલ, માન્ય, સંમત, બહાલ
47	મંદ - અભિમાન	મંદ - ધીમું
48	મહી - દહીં	મહી - અંદર
49	રંગ - નસ	રંગ - રંગીનના અર્થમા-કલર, મસ્તી, કેફ, સ્નેહ, વટ
50	રંજ - બારીક ધૂળનો કણ	રંજ - વસવસો
51	વંદન - મોં	વંદન - પ્રણામ
52	વંશ - કાબૂ	વંશ - કૂળ
53	વાંસ - દુર્ગંધ	વાંસ - એક વનસ્પતિ
54	સંત - સત્ય	સંત - સાધુ
55	સાંજ - શણગાર	સાંજ - સંધ્યા
56	સારું - ઉત્તમ	સારું - માટે
57	હંસ - હસવું	હંસ - પક્ષી
58	હોશ - શુદ્ધિ, ભાન	હોશ - ઉત્સાહ, ઉમંગ
❖ શબ્દમાં (હસવ) 'ઉ' (દીર્ઘ) 'ઊ' ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
59	અંગુર - નવી ત્વચા	અંગૂર - લીલીદ્રાક્ષ
60	આહુતહોમેલું -	આહૂત - બોલાવેલું, નિમત્રેલું
61	ઉરુ - વિશાળ, ઉમદા	ઊરુ - જાંઘ
62	કૂચસ્ત્રીની છાતી -	કૂચ - લશ્કરી ઢબે ચાલવું તે
63	કૂલ - એકંદરે	કૂલ - કિનારો
64	ગૂણ - લક્ષણ, જાતિ, સ્વભાવ	ગૂણ - થેલો, કોથળો

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

65	દાડ - દેવદારનું ઝાડ	દાડ - મદિરા, બંદુકમાં વપરાતું મિશ્રણ
66	પુર - નગર, શહર	પૂર - પ્રવાહ
67	પુરી - નગરી	પૂરી - એક તળેલી ખાવાની વાનગી
68	પૂંજ - ઢગલો	પૂંજ - મીઠું
69	મૂરત - મુદૂર્ત, શુભસમય	મૂરત - મૂર્તિ
70	રફુ - નાઠેલું, પલાયન	રફુ - કપડાને સાધવું તે
71	વધુ - વધારે	વધુ - પત્ની, વહુ
72	સૂણવું - સાંભળવું	સૂણવું - સોજો આવવો
73	સૂત - પુત્ર	સૂત - સારથિ
74	સૂતર - સહેલું	સૂતર - રૂનો તાર
75	સૂર - દેવ	સૂર - અવાજ, સૂર્ય
76	સૂરત - એક શહેર	સૂરત - ચહેરો, વદન
77	સૂરતિ - આનંદ, સુખ	સૂરતી - સૂરતનું
78	સૂવા - એક વનસ્પતિ	સૂવા - ઊંઘવા
❖ શબ્દમાં 'શ' 'સ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
79	અંશ - ભાગ	અંસ - ખંભો
80	કેશ - વાળ	કેસ - મુકદ્દમો
81	કોશ - ભંડાર	કોસ - ગાઉ, અઢી કિલોમીટર
82	નશો - કેફ	નસો - નસનું બહુવચન
83	પાશ - ફાંસો	પાસ - સફળ
84	મેશ - કાજળ	મેષ - ઘેરો, એક રાશિ
85	રાશ - દોરડું	રાસ - ગોળાકાર ફરતા ગવાતું ગીત
86	લેશ - જરાક	લેસ - (જરીની)કિનાર (
87	વીશી - ભોજનાલય	વીસી - વીસનો સમૂહ
88	શત - સો	સત - સત્ય
89	શમાવવું - શાંત કરવું	સમાવવું - સમાવેશ કરવો
90	શર - બાણ	સર - સરોવર
91	શરત - હોડ, કરાર, બોલી	સરત - નજર, સ્મૃતિ, ધ્યાન
92	શંકર - મહાદેવ	સંકર - મિશ્રણ
93	શાન - ચહેરાનો દેખાવ	સાન - ઈશારો, સમજણ
94	શાપ - બદદુવા	સાપ - સરિસૃપ
95	શાલ - ઓઢવાનું વસ્ત્ર	સાલ - વરસ
96	શાળા - સ્કૂલ	સાળા - પત્નીના ભાઈ
97	શાંત - મૂક, શમેલું	સાન્ત - મર્યાદિત
98	શેર - સિંહ, એક માપ	સેર - સહેલ
❖ શબ્દમાં (હ્રસ્વ) 'ઈ' (દીર્ઘ) 'ઇ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
99	અલિ - ભમરો, બી	અલી - સ્ત્રી સંબોધન

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

100	અવધિ - નિશ્ચિત સમય	અવધી - અવધની (અયોધ્યાની)
101	ખચિત - જડેલું	ખચીત - જરૂર, અવશ્ય
102	ચિડ - ગુસ્સો	ચીડ - એક વૃક્ષ
103	ચિર - લાંબુ	ચીર - રેશમી વસ્ત્ર
104	જિત - જીતનારું	જીત - વિજય, ફતેહ
105	જિન - જૈન તીર્થંકર, કપાસ લોઢવાનું કારખાનું	જીન - ધોડાનું પલાણ
106	દિન - દિવસ	દીન - ગરીબ
107	દિશ - દિશા	દીશ - સૂર્ય
108	દ્વિપ - હાથી	દ્વીપ - બેટ
109	પતિ - સ્વામી	પત્ની - કિયા પુરી થઈ
110	પલિત - પળિયાંવાળું	પલીત - ભૂતપ્રેત
111	પાણિ - હાથ	પાણી - જળ
112	પિતાબાપા -	પીતા - પાતળા કકડા
113	પિન - ટાંકણી	પીન - પુષ્ટ, જડું
114	મતિ - બુદ્ધિ	મતી - મતવાળું
115	મરીચિ - કિરણ	મરીચી - સૂર્ય
116	મિલ - કારખાનું	મીલ - પ્રતિપક્ષ, વિરોધી
117	મિલન - મુલાકાત	મીલન - બંધ કરવું - બીડવું તે
118	રતિ - પ્રેમ	રતી - એક માપ
119	રવિ - સૂર્ય	રવી - શિયાળાને લગતું
120	રાશિ - ઢગલો-ગણિતનો આંકડો, નક્ષત્રનાં બાર જૂમખાંમાંનું પ્રત્યેક	રાશી - ખરાબ
121	વસ્તિ - મુત્રાશય	વસ્તી - લોકસંખ્યા
122	વારિ - પાણી	વારી - કમ, વારો
123	વિણવિના -	વીણ - પ્રસવવેદના
124	વિદુર - મહાભારતનું પાત્ર	વિદુર - ઘણે દુર
125	સિત - શ્વેત, સફેદ	સીત - કોશ
126	સુદિનશુભ દિવસ -	સુદીન - ખૂબ નમ્ર
127	સુરતિ - આનંદ, સુખ	સૂરતી - સૂરતનું
128	હરિ - પ્રભુ	હરી - કૂવાના પાણીથી પકવેલું, કૂવાના પાણીથી કરેલો (ઉનાળાનો) પાક
129	ખચિત - જડેલું	ખચીત - અવશ્ય, જરૂર
❖ શબ્દમાં 'ગ' - 'ઘ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
130	ગણ - જૂથ	ઘણ - મોટો હથોડો
131	ગણું - વધારે(બમણું)	ઘણું - ખૂબ
132	ગામ - ગામડું	ઘામ - બફારો, ઉકળાટ
133	ગેર - એક પૂર્વ પ્રત્યય	ઘેર - ઘરમાં
134	ગેરું - લાલ મટોડી	ઘેરું - કીડાએ કોરવાથી ગરેલો લાકડાનો લોટ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

135	ગોળી -ટીકડી	ઘોળી - ધૂંટીને
❖ શબ્દમાં 'ર' - 'ળ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
136	આરસ - સંગેમરમરનો પથ્થર	આળસ - એટીપણું
137	ઊછરવું - મોટા થવું	ઊછળવું - ફૂદવું
138	કઠોર - દયાહીન	કઠોળ - દાળ અનાજ (ઢિદળ)
139	ખરું - સાચું	ખળું - અનાજ મસળવાની જગ્યા
140	ગોર - પુરોહિત	ગોળ - એક ગળ્યો ખાદ્ય પદાર્થ
141	દાર - 'વાળું'ના અર્થમાં (ધારદાર)	દાળ - કઠોળનું ફાડિયું
142	નર -પુરુષ	નળ - પાણીનો નળ
143	ભરવું - સંઘરવું	ભળવું - ભેગું મળી જવું
144	મરવું - મરણ પામવું	મળવું - ભેગા થવું
145	ચાર - મિત્ર,દોસ્ત	ચાળ - સિંહની ગરદનના વાળ
146	વાર - ત્રણ ફૂટ ,દિવસ	વાળ - કેશ
147	વારવું - અટકાવવું	વાળવું - કચરો વાળવો
148	વારું - ઠીક ,સારું	વાળું - રાત્રિભોજન
149	સંભાર - શાક કે અથાણાનો મસાલો	સંભાળ - કાળજી
150	સંભારવું - ચાદ કરવું	સંભાળવું - જાળવવું
151	સફર - મુસાફર	સફળ - સાર્થક
152	હર - દરેક ,પ્રત્યેક	હળ - જમીન ખેડવાનું ઓજાર
❖ શબ્દમાં 'જ' - 'ઝ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
153	જડી - ઔષધિનું મૂળ	ઝડી - જોસભેર વરસવું તે
154	જમવું - ભોજન કરવું	ઝમવું - પ્રવાહીનું ઝરવું
155	જરા - વૃદ્ધાવસ્થા , ઘડપણ	ઝરા - પાણીનો સ્રોત
156	જાળ - પંખીને પકડવા માટેની ગુંથેલી દોરી	ઝાળ - જવાળા(આંચ)
157	જેર - વશમાં	ઝેરવિષ -
158	જોડ - જોડી	ઝોડ - વળગણ
159	સૂજ - સોજો	સૂઝ - સમજ
❖ શબ્દમાં 'ટ' - 'ડ' અને 'ઠ' - 'ઢ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
160	કટક - લશ્કર, છાવણી	કડક - અકડક
161	ફૂટ - કઠણ ,અધરું	ફૂડ - કપટ,કગાઈ
162	ખાટ - ખાટલો,હિંચકો	ખાડ - ખાડો ખાઈ
163	ખોટ - નુકસાન	ખોડ - શારીરિક વિકલાતા
164	ઢગ - ઢગનાર	ઢગ - ઢગલો
165	પીઠ - બરડો	પીઢ - મોટી ઉંમરનું
166	મઠ -એક કઠોળ, સાધુનો આશ્રમ	મઢ - માતાનું સ્થાનક
167	વેઠ -વૈતરું	વેઢ -આંગળીનો કાપા
❖ શબ્દમાં સંવૃત્ત 'ઓ' - વિવૃત્ત 'ઓ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
168	કોઠી - માટીનો નળો	કોઠી - કોઠાનું ઝાડ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

169	ખોડો - હલન્ટ	ખોડો - માથામાં જમતો મેલ
170	ખોળ - શોધવું	ખોળ - તેલીબિયાનો કૂચો
171	ગોળએક ગાણિતિક આકૃતિ -	ગોળ - એક ગળ્યું ખાદ્ય
172	ચોરી - ચોરીનો ધંધો	ચોરી - લઝમંડપ
173	ચોળી - (સ્ત્રીઓનો ટૂંકી બાંયનો કબજો)	ચોળી - એક કઠોળ
❖ અન્ય વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
174	અપેક્ષા - ઇચ્છા, આશા	ઉપેક્ષા - તિરસ્કાર
175	અસ્ત્ર - દૂર ફેંકવાનું હથિયાર	શસ્ત્ર - હાથમાં રાખી લડવાનું હથિયાર
176	આંગળું - આંગળી	આંગણું - ઘરની આગળનો ભાગ
177	ઈનામ - બક્ષિસ	ઈમાન - પ્રામાણિકતા
178	કૃશ - એક જાતનું ઘાસ	કૃશ - કુબળું
179	ઢાલ - રક્ષક વસ્તુ	ઢાળ - ઢોળાવ
180	તુરંગજેલ -	તરંગ મોજું, લહેર
181	તોટો - નુકસાન	ટોટો - મોટી ટોટી
182	દોશી - કાપડ વેચનાર	ડોશી - ઘરડી સ્ત્રી
183	પુષ્ટ - જાડું	પુષ્ટ - પુસ્તકનું પાનું
184	પ્રણામ - નમસ્કાર	પ્રમાણ - પુરાવો, માપ, ધોરણ
185	પ્રસાદ - કૃપા	પ્રાસાદ - મહેલ
185	ભવન - મકાન	ભુવન - જગત, લોક
187	ઉપધાન - ઓશીકું	ઉપધાન્ય - હલકી જાતનું અનાજ
188	ઉપપતિ - દિયર	ઉપપત્તિ - ઉપાય
189	નિવૃત્તિ - કુરસદ, કામધંધામાંથી છૂટવું તે	નિવૃત્તિ - શાંતિ
190	કૃતશ્ચ - નિમકહલાલ	કૃતધ્ન - નિમકહરામ
191	અકુલ - કુલહીન, અકુલીન	અંકુલ - એક વનસ્પતિ, ઔષધિ
192	આધ - પ્રારંભનું, મૂળ	આધ - અડધું
193	કંકણ - બંગડી, ચૂડી	કંકર - કાંકરો
194	અકસ્માત - અચાનક, એકાએક	અકસ્માત - અણધારી ઘટના, હોનારત
195	લક્ષ - લાખ	લક્ષ્ય - ધ્યેય
196	મેદની - ભીડ	મેદિની - પૃથ્વી
197	શ્રેષ્ઠ - સર્વોત્તમ	શ્રેષ્ઠી - શેઠ
198	અહિ - સાપ	અહીં - અત્ર, આ સ્થળે
199	નિંદવું - નિંદા કરવી	નીંદવું - નકામું ઘાસ ખોદી કાઢવું
200	શાવક - બચ્ચું, બાળ	શાવક - સાંભળનાર

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MIDSCGUJ102

SEMESTER : 01

COURSE NAME : પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - અર્વાચીન

નિયત કૃતિ : દલપતરામનાં ચૂંટેલાં કાવ્યો

સંપાદક : રોહિત પંચોલી

પ્રકાશક : પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks
		Internal – 50 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- મધ્યકાલીનગુજરાતીસાહિત્યનાંપ્રમુખ સાહિત્યસ્વરૂપોનો પરિચય મેળવે.
- દલપતરામનાજીવનઅનેકવનવિશેજાણે.
- ભાષા અને વ્યાકરણની પાયાની સમાજ કેળવે.
- વ્યાવહારિક લેખન પ્રત્યે અભિમુખ બને.
- માતૃભાષા સાથે નિસબત કેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	(૧) કવિ દલપતરામ : જીવન અને કવન (૨) કવિના જીવનઘડતરનાં મહત્ત્વનાં પરિબળો (૩) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ પદ્યપ્રકારો : ગીત,ખંડકાવ્ય, કરુણપ્રશસ્તિ, સોનેટ)નો પરિચયાત્મક ખ્યાલ	1	અઠવાડિકચારકલાક
૨	એકમ-૨	(૧) નિયત કૃતિને આધારે કવિની વિશેષતાઓઅને મર્યાદાઓ (૨) કાવ્યોની રસલક્ષી સમીક્ષા	1	
૩	એકમ-૩	કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો (જેમકે,કાવ્યોમાં પ્રકૃતિવર્ણન, કાવ્યોમાં હાસ્ય-કટાક્ષ, પદ્યભાષા, ઇશ્વરસંબંધી કાવ્યો, ગરબીઓ, કાવ્યોમાં બોધકતા - વગેરે.	1	
૪	એકમ-૪	જોડણીશુદ્ધિ	1	

	૪	નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી નવ શબ્દો પુછાશે. કોઈ પણ છશબ્દોની સાચી જોડણી લખવાની રહેશે. (જુઓ,પરિશિષ્ટ) રૂઢિપ્રયોગો નિયત કરેલા રૂઢિપ્રયોગોમાંથી નવપુછાશે.કોઈ પણ છના અર્થ લખી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરવાનો રહેશે. (જુઓ,પરિશિષ્ટ)		
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. દલપતરામ એક અધ્યયન : હસિત બૂચ ૨. દલપતરામની કવિતા : કે. કા. શાસ્ત્રી ૩. અર્વાચીન કવિતા : સુન્દરમ ૪. કવીશ્વર દલપતરામ-ભાગ ૧-૨, કવિ ન્હાનાલાલ દલપતરામ ૫. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ (અરુણોદય) ૬. સાર્થ ગુજરાતી જોડણીકોશ : (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ) ૭. ગુજરાતીનું વિષયવસ્તુ : નટુભાઈ રાવલ (નીરવ) ૮. રૂઢિપ્રયોગો,કહેવતો અને છંદ – અલંકાર : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ (પાર્શ્વ) ૯. અપઠિત,લેખન કૌશલ અને પરિશીલન: નીતિન વડગામા ૧૦. વિદ્યાર્થી જોડણીકોશ: સં. કનૈયાલાલ જોશી (કુસુમ) ૧૧. વ્યવહારભાષા,અરજીલેખન અને પત્રલેખન : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ ૧૨. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ : અરવિંદ ભાંડારી (અરુણોદય)				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
1.	અગત્યતા	અગત્ય	26.	ખૂશનુમા	ખુશનુમા
2.	અદ્વિતીય	અદ્વિતીય	27.	ખૂશમીજાજ	ખુશમિજાજ
3.	અદ્ભૂત	અદ્ભુત	28.	ખૂશબો	ખુશબો
4.	અનુકૂલ	અનુકૂલ	29.	ખૂબસુરત	ખૂબસૂરત
5.	આત્મપ્રશંસા	આત્મપ્રશંસા	30.	ગીર્દા	ગિરદી
6.	આદરણિય	આદરણીય	31.	ગુફતુગો	ગુફતેગો
7.	આપવિતિ	આપવીતી	32.	ગૃહશાંતી	ગ્રહશાંતિ
8.	આશિર્વાદ	આશીર્વાદ	33.	ચીત્રવીચીત્ર	ચિત્રવિચિત્ર
9.	આહ્લાદક	આહ્લાદક	34.	ચીમરાવવું	ચિમળાવવું
10.	ઉમેળવું	ઉમેરવું	35.	ચીરંજિવિની	ચિરંજીવિની
11.	ઊજળું	ઊજળું	36.	ચૂંથાચૂંથ	ચૂંથાચૂંથ
12.	ઉર્ધ્વગામી	ઊર્ધ્વગામી	37.	જનમટીપ	જન્મટીપ
13.	ઉહાપોહા	ઊહાપોહ	38.	જયંતિ	જયંતી
14.	એકિટસે	એકીટશે	39.	જર્જરીત	જર્જરિત
15.	ઉપચારિક	ઔપચારિક	40.	જંદગી	જિંદગી
16.	કળચરિયાળું	કરચળિયાળું	41.	જલ્લો	જિલ્લો
17.	કલુસિત	કલુષિત	42.	જંદાદીલી	ઝિંદાદિલી
18.	કવિયત્રી	કવયિત્રી	43.	ઝાગડુગી	ઝાઘાડૂઘી
19.	કારકીર્દી	કારકિર્દી	44.	તળવળાટ	તરવરાટ
20.	કિવંદતી	કિંવંદતી	45.	તસ્વીર	તસવીર
21.	કિમિયાગર	કીમિયાગર	46.	તારિખિયું	તારીખિયું
22.	કૂતૂહલ	કુતૂહલ	47.	દુબરું	દૂબળું
23.	ખાત્રી	ખાતરી	48.	ધણીધણિયાણી	ધણીધણીયાણી
24.	ખીચોખિચ	ખીચોખીચ	49.	ધર્મિષ્ઠ	ધર્મિષ્ઠ
25.	ખિસ્સાકાત્રુ	ખીસાકાત્રુ	50.	નિમણુંક	નિમણૂક

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
51.	નૂકશાન	નુકસાન	77.	વીશ્લીષ્ટ	વિશ્લિષ્ટ
52.	નૂખસો	નુસખો	78.	વિજળી	વીજળી
53.	પત્રકારિત્વ	પત્રકારત્વ	79.	વિશ્વાસનીય	વિશ્વસનીય
54.	પરબિડીયું	પરબીડિયું	80.	સહાનુભૂતી	સહાનુભૂતિ
55.	પરાકાષ્ટા	પરાકાષ્ટા	81.	શારીરીક	શારીરિક
56.	પરીચીત	પરિચિત	82.	શિર્ષક	શીર્ષક
57.	પરીણીત	પરિણીત	83.	શીથીલ	શિથિલ
58.	પરીસ્થીતી	પરિસ્થિતિ	84.	સુશ્રુસા	સુશ્રુષા સુશ્રુષા
59.	પાશ્વમાત્ય	પાશ્વાત્ય	85.	શુધબુધ	સૂધબૂ
60.	પુરષ્કાર	પુરસ્કાર	86.	હરિકાઈ	હરીફાઈ
61.	પ્રતિતિ	પ્રતીતિ	87.	હૂતાસની	હૂતાશની
62.	ફળિભૂત	ફળીભૂત	88.	હૂંસાતુશી	હૂંસાતુંશી
63.	બહીસ્કાર	બહિષ્કાર	89.	હુંડીયામણ	હુંડિયામણ
64.	ભૂલભૂલામણી	ભુલભુલામણી	90.	પરીચારિકા	પરિચારિકા
65.	મીનીટ	મિનિટ	91.	પુર્ણિમા	પૂર્ણિમા
66.	મુંઝવણ	મૂંઝવણ	92.	પ્રતીનિધી	પ્રતિનિધિ
67.	મૂર્હુત	મુહૂર્ત	93.	અભીમન્યૂ	અભિમન્યુ
68.	યુધીસ્થિર	યુધિષ્ઠિર	94.	વૃષકેતૂ	વૃષકેતુ
69.	રૂસવત	રુશવત	95.	ભૂરીસવા	ભૂરિશ્રવા
70.	રેલ્વે	રેલવે	96.	કૃતર્વમા	કૃતવર્મા
71.	લીખીત	લિખિત	97.	અશ્વથ્થમા	અશ્વત્થામા
72.	લીખીતંગ	લિખિતંગ	98.	શૂભૂટ	સુભટ
73.	વસિકરણ	વશીકરણ	99.	પૃથવિ	પૃથ્વી
74.	વસ્તી	વસતિ	100.	સંભારીઆ	સંભારિયા
75.	વીનીમય	વિનિમય	101.	વિદ્યાર્થીની	વિદ્યાર્થિની
76.	વીપરિત	વિપરીત	102.	પીત્રાઈ	પિતરાઈ

રૂઢિપ્રયોગો

- (1) ઓછું આવવું - માહું લાગવું.
વાક્ય : પુત્રના ઉદ્ધત વર્તનથી પિતાનો ઓછું આવ્યું.
 - (2) માંડી વાળવું - જતું કરવું.
વાક્ય : ઉમેશે અમેરિકા ભણવા જવાનો વિચાર માંડી વાળ્યો.
 - (3) હેયું કઠણ કરવું - મન મક્કમ રાખવું.
વાક્ય : હેયું કઠણ કરીને તેમણે પોતાના પુત્રને વિદેશ મોકલ્યો.
 - (4) પગ ભાંગી જવા - નાસીપાસ થઈ જવું.
વાક્ય : યુવાન દોકરાનું અવસાન થતાં પિતાના પગ ભાંગી ગયા.
 - (5) ધૂળ ખંખેરી નાખવી - ખૂબ ધમકાવી નાખવું.
વાક્ય : શેઠે નોકરની ધૂળ ખંખેરી નાખી એટલે તે નોકરી છોડીને જતો રહ્યો.
- હવે આપણે કેટલાક રૂઢિપ્રયોગો અને તેમના અર્થ જોઈશું. તેમનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરીશું.
- (1) રવાના કરવું - વિદાય આપવી.
માથે પહેલા મહેમાનોને સમજાવી પતાવી રવાના કર્યા.
 - (2) દાવમાં લેવું - બરાબર સંકજામાં લેવું, ફસાવવું.
કારગીલ યુદ્ધમાં પાકિસ્તાનનાં જવાનોને ભારતની સેનાએ દાવમાં લીધા.
 - (3) હાડહાડ કરવું - ધુત્કારી કાઢવું.
બારણે આવેલા અતિથિને હાડહાડ કરવું યોગ્ય ન કહેવાય.
 - (4) વાત કાપવી - વિરોધ કરવો.
કેટલાક રાજકારણીઓને અધિકારીઓની વાત કાપવાની આદત છે.
 - (5) હેયામાં ધ્રાસકો પડવો - ડરી જવું, બીક લાગવી.
પ્લેન હાઈજેક થવાના સમાચારથી પ્રવાસીઓના સગાસંબંધીઓના હેયામાં ધ્રાસકો પડ્યો.
 - (6) ગંધ આવવી - શંકા પડવી, અણસાર આવી જવો.
આતંકવાદીઓની પ્રવૃત્તિઓની પોલીસને ગંધ આવી ગઈ.
 - (7) છાતીએથી અળગા ન કરવું - હંમેશાં પ્રોતાની સાથે જ રાખવું.
નવજાત શિશુને માતા છાતીએથી અળગા કરતી નથી.

સામાજિક નીતિ

- (8) હરખપદ્ડાં થઈ જવું - હરખવેલા થઈ જવું.
જમાઈને અચાનક આવેલા જોઈને સાસરાપક્ષવાળાં હરખપદ્ડાં થઈ ગયાં.
- (9) મનનો ડૂમો કાઢી નાખવો - મનમાં ઘૂંટાતું દુઃખ પ્રગટ કરવું.
પિયરે આવીને દીકરીએ પોતાના મનનો ડૂમો કાઢી નાખ્યો.
- (10) હૈયું ભરાઈ આવવું - દુઃખથી રડવા જેવું થઈ જવું.
વિદેશ જતાં પોતાના દીકરાને વિદાય આપતા માતાનું હૈયું ભરાઈ આવ્યું હતું.
- (11) સમસમી જવું - મનમાં ઘૂંઘવાઈ રહેવું, ગુસ્સો દબાવી રાખવો.
ઉપરી અધિકારીએ બધાની સામે ખખડાવી નાખતાં કર્મચારી સમસમી ગયો.
- (12) આંખો વરસવી - આંસુ ટપકવાં, રડવા લાગી જવું.
વિદેશ ગયેલા પતિના સમાચાર નહીં મળતા, પત્ની આંખો વરસાવી રહી હતી.
- (13) કમાતાધમાતા હોવું - સારી કમાણી થવી.
ખેડૂતો જ્યારથી હીરાતાં ધંધામાં આવ્યા છે ત્યારથી કમાતાધમાતા થયા છે.
- (14) તરંગે ચડી જવું - વિચારમગ્ન થઈ જવું.
ધુની વ્યક્તિઓ ગમે ત્યારે તરંગે ચડી જાય છે.
- (15) આંખ મીચાવી - મૃત્યુ પામવું.
કોઈ પણ વ્યક્તિએ આંખ મીચાય તે પહેલાં વસિયતનામું કરી લેવું જોઈએ.
- (16) ઊંઘ ઊડી જવી - ખૂબ જ ચિંતામાં નિદ્રા ઊડી જવી.
વરસાદ વધુ સમય ખેંચાતાં ખેડૂતોની ઊંઘ ઊડી ગઈ હતી.
- (17) મગજ પર ભાર જણાવો - મનમાં ચિંતાનો બોજ હોવો.
બોર્ડની પરીક્ષા નજીક આવતા વિદ્યાર્થીનાં મગજ પર ભાર જણાતો હતો.
- (18) વારી જવું - ફિદા થઈ જવું.
કલાકારની અદાથી પ્રેક્ષકો વારી ગયા.

- (19) કાને વાત પહોંચવી - ખબર મળવી, જાણ થવી.
ખબરી દ્વારા પોલીસને ગુનેગારની દરેક વાત કાને પહોંચતી હતી.
- (20) ખાંડની ધારે ચાલવું - ખૂબ કપરા માર્ગે જવું.
પ્રેમલગ્ન એ ખાંડની ધારે ચાલવા જેવું છે.
- (21) ઠેસ વાગવી - ભૂલ કે પાપ કર્યાની ચેતવણી મળવી.
ધોરણ - 10 માં ઠેસ વાગી હતી તેમ છતાં ધોરણ - 12 માં મહેનત કેમ નથી કરતો ?
- (22) ગરજ સરવી - જરૂરિયાત પૂરી થવી.
ગરજ સરી ગયા પછી સંબંધી અને મિત્રો નજર ફેરવે છે.
- (23) ગાડું ગબડવું - ગમે તે ભોગે નભી જવું, ધંધો ચાલવો.
અત્યારની હાઈટેક સિસ્ટમનો ઉપયોગ નહીં કરતાં વહેપારીઓનું માંડ માંડ ગાડું ગબડતું હોય છે.
- (24) ગાંઠનો ખીચડો ખાવો - પોતાની જમા મૂડી વાપરવી.
શેરબજારમાં સટ્ટો કરવામાં મનહરભાઈએ ગાંઠનો ખીચડો ખાધો.
- (25) બાજી ધૂળમાં મેળવવી - યોજના નિષ્ફળ બનાવવી.
કારગીલમાં દુશ્મનોને ખદેડ્યાં એટલે પાકિસ્તાનની બાજી ધૂળમાં મળી ગઈ.
- (26) હાથ ધોઈ નાખવા - આશા છોડી દેવી.
બેન્ક કૌભાંડને કારણે ઘણા ધાપણદારોએ પોતાની મૂડીથી હાથ ધોઈ નાખ્યા.
- (27) મોં લાલ રાખવું - પરાણે આબરૂ જાળવી.
તેલગીકાંડમાં કમીશનરની ધરપકડ કરી મહારાષ્ટ્ર પોલીસે મોં લાલ રાખ્યું.
- (28) વખ ઘોળવાં - વિષપાન કરવું, સંબંધમાં કડવાશ આણવી.
લેણદારોનું ખૂબ જ દબાણ થતાં મગનભાઈએ વખ ઘોળ્યું.
- (29) રંગમાં ભંગ પડવો - મજાના વાતાવરણમાં વિધ્ન આવવું.
ક્લક્તાની ક્રીકેટ મેચમાં વરસાદે રંગમાં ભંગ પાડ્યો.
- (30) સંઘ કાશીએ પહોંચવો - કામ પાર પાડવું.
વાહનની સ્થિતિ જોતાં એમ નથી લાગતું કે આ સંઘ કાશીએ પહોંચશે.

- (31) હોળીનું નાળિયેર બનવું - ખરાબ કામ કરવામાં સાધન બનવું.
કાશ્મીરી યુવકોને હોળીનું નાળિયેર બનાવી આતંકવાદી બનાવવાનું
ષડ્યંત્ર પકડાઈ ગયું.
- (32) પગ ન ઉપડવા - હિંમત ન ચાલવી.
સત્યનો માર્ગ મળી ગયા પછી ખોટા માર્ગે પગ ઉપડતો નથી.
- (33) જીવ બળી જવો - ઈર્ષાથી દુઃખી દુઃખી થઈ જવું.
કરિશ્મા કપુરનાં લગ્ન થવાથી ઘણા લગ્નોત્સુક યુવકોનો જીવ બળી ગયો.
- (34) છઠ્ઠીનું ધાવણ યાદ કરાવવું - મરણતોલ માર મારવો.
ચોરને પાંચાસે માર મારીને છઠ્ઠીનું ધાવણ યાદ કરાવી દીધું.
- (35) બાજી ભાવી - પ્રતિકૂળ સ્થિતિ થવી.
ધંધામાં વેપારીએ લાખો રૂપિયાનું રોકાણ કર્યું પણ બાજી કથળી ગઈ
અને દેવે કૂંકવું પડ્યું.
- (36) પૃથ્વી રસાતાળ જવી - ભયંકર સંકટ તૂટી પડવું.
ધર્મ પર અધર્મનો વિજય થાય તો પૃથ્વી રસાતાળ જાય.
- (37) ખો ભૂલી જવી - જિંદગીભર યાદ રહે તેવો પાઠ શીખવવો.
કારગીલમાં ભારતે દુશ્મનને એવો માર માર્યો છે કે તે હવે ખો ભૂલી જશે.
- (38) ફરી વળવું - ચારે બાજુથી ઘેરી લેવું, મેળવી લેવું.
ચોરે ઘરમાંની દરેક તિજોરીમાં હાથ ફેરવી લીધો છે.
- (39) વખના માર્યા - મુસીબતમાં મુકાયેલા
સતત ચોથા વર્ષે પણ દુષ્કાળ આવતા ખેડૂતો વખના માર્યા ગામમાંથી
ઉચાળા ભર્યા.
- (40) કૂવો હવાડો કરવો - કોઈ જળાશયમાં ડૂબીને આત્મહત્યા કરવી.
વડીલો તરફથી વિરોધ થતા પ્રેમીપંખીડાએ કૂવો હવાડો કર્યો.
- (41) કરમ ફૂટેલાં હોવા - નસીબ ખરાબ હોવાં.
સદામ હુસેનનાં કરમ ફૂટેલાં હશે એટલે અત્યારે રાજપાટનો વખત
આવ્યો છે.
- (42) આંખ ઉઘડવી - સાચી હકીકતનું ભાન થવું.
સમાચાર સાંભળ્યાં પછી તેમની આંખ ઉઘડી.

- (43) એક પંથ દો કાજ - એકી સાથે બે કામ પાર પાડવાં.
રામે શિવધનુષ તોડી, સીતા સાથે લગ્ન કરીને એક પંથ દો કાજ
જેવું કર્યું.
- (44) ખબર લઈ નાખવી - ધમકાવવું.
કર્મચારીની ભૂલને કારણે અધિકારીએ તેની ખબર લઈ નાખી.
- (45) ઘર માંડવું - લગ્ન કરવાં.
આખરે અક્ષયકુમારે ઘર માંડ્યું.
- (46) ખોળો પાથરવો - કરગરવું, કાકલૂદી કરવી.
ડાકુઓથી પોતાના બાળકને બચાવવા માતાએ ખોળો પાથર્યો.
- (47) કાન દેવા - ધ્યાનથી સાંભળવું.
પહેલાં વિદેશથી આવતા ફોન કાન દઈને સાંભળવાં પડતા.
- (48) પીઠ દેવી - વિદાય થવું, છૂટા થવું.
જેવી શિક્ષકે પીઠ દીધી, વિદ્યાર્થીઓએ ઘોંઘાટ શરૂ કર્યો.
- (49) ચિત્ત ચિરાવું - તીવ્ર વેદના થવી.
પુત્રના અકાળે અવસાન થવાથી મારું ચિત્ત ચિરાઈ ગયું.
- (50) ગરદન કાપવી - વિશ્વાસઘાત કરવો.
જે મિત્ર પર આપણે ભરોસો રાખીએ છીએ, એ જ કેટલીક વાર
આપણી ગરદન કાપે છે.
- (51) તારાજ થઈ જવું - પાયમાલ થઈ જવું.
ભૂકંપથી ભુજ તારાજ થઈ ગયું.
- (52) હિજરત કરવી - સ્થળ છોડીને ચાલ્યા જવું.
ભૂકંપ થવાથી ગામના લોકો હિજરત કરી ગયા.
- (53) ફોડી લેવું - સંભાળી લેવું.
તમે માની ચિંતા ન કરશો, હું ફોડી લઈશ.
- (54) ગળથૂથીમાં મળવું - છેક બાળપણથી પ્રાપ્ત થવું.
તેને સંગીત ગળથૂથીમાંથી મળ્યું છે.
- (55) તલપાપડ થઈ જવું - આતુર થઈ જવું.
રમેશ તેનું પરિણામ જાણવા તલપાપડ થઈ રહ્યો છે.

- (56) ભીંત ભૂલવી - માર્ગ ચૂકી જવો.
આ નોકરી મેળવીને તમે ભીંત ભૂલ્યા છો.
- (57) હાથા થવું - ખોટા કામમાં સાથ આપવો.
પરીક્ષામાં ચોરી કરવા તેણે મારી મદદ માગી પણ હું તેનો હાથો ન બન્યો.
- (58) ઢંઢેરો પિટાવવો - છાની વાત જાહેર કરવી.
નીલેશે ઢંઢેરો પીટાવ્યો કે તેના મિત્રે દેવાળું કાઢ્યું છે.
- (59) ધોખો લાગવો - ગુસ્સે થવું.
સુરેશને લગ્નમાં બોલાવવાથી તેણે એ વાતને ધોખો કર્યો.
- (60) બેડો પાર થઈ જવો - સફળ થવું.
આ વખતે તેનો પરીક્ષામાં બેડો પાર થઈ ગયો.
- (61) પ્રાણ પાથરવા - સર્વસ્વ અર્પણ કરવું.
ભક્ત ભગવાન માટે પ્રાણ પાથરે છે.
- (62) લોહીનું પાણી કરવું - ખૂબ મહેનત કરવી.
પરીક્ષામાં પાસ થવા માટે પૂર્વીએ લોહીનું પાણી કર્યું છે.
- (63) એક પગે થઈ રહેવું - ખરે પગે તત્પર રહેવું.
મૌસમીના લગ્નની તૈયારીમાં તન્વી એક પગે થઈ રહી હતી.
- (64) ઇકોતેર પેઢી તારવી - કુળનું નામ રોશન કરવું.
પુત્ર સુપુત્ર હોય તો તે કુટુંબની ઇકોતેર પેઢી તારે છે.
- (65) આંખે અંધારા આવવાં - ભાન ગુમાવવું.
સમાધિને મરણનું દૃશ્ય જોઈને આંખે અંધારા આવ્યાં.
- (66) બારે મેઘ વરસવા - મુશળધાર વરસાદ થવો.
પૃથ્વીનો પ્રલય કરવા માગતા હોય તેમ બારે મેઘ વરસવા લાગ્યા.
- (67) આંખ ફરકવી - કોઈ શુભ ઘટના બનવાની ઐંધાણી જણાવી.
ઊર્મિલાએ વિચાર્યું કે લક્ષ્મણ આજે જરૂર વનમાંથી પાછા ફરશે, કારણ કે તેની ડાબી આંખ ફરકતી હતી.
- (68) દાઝ લાગવી - ક્રોધ વ્યાપી જવો, ખૂબ ગુસ્સે થવું.
કન્યાએ માગું પાછું ઠેલ્યું તેથી મૂરતિયાને દાઝ લાગી ગઈ.

- (69) એક રાસે કરવા - સમાન ગણવા.
ગાંધીજીએ હરિજનો અને સવર્ણોને એક રાસે કર્યા હતા.
- (70) કાન દેવા - ધ્યાનથી સાંભળવું.
કોઈની ખાનગી વાત સાંભળવા કાન દેવા ન જોઈએ.
- (71) ચિત્ત ચિરાવું - તીવ્ર વેદના થવી.
પુત્રના અકાળ અવસાનથી માનું ચિત્ત ચિરાઈ ગયું.
- (72) પીઠ દેવી - વિદાય થવું, છૂટા પડવું.
જેવી શિક્ષકે પીઠ દીધી કે વિદ્યાર્થીઓ ઘોંઘાટ કરવા લાગ્યા.
- (73) પનારો પડવો - કોઈની સાથે અણગમતો સંબંધ બાંધવાની ફરજ પડવી.
મંદોદરી જેવી પતિવ્રતા રાવણના પનારે પડી.
- (74) મન માપવું - મનના ગુપ્ત ભાવ કળી જવા.
કેટલાક વ્યવહારકુશળ માણસો વાતવાતમાં સામી વ્યક્તિનું મન માપી લેતા હોય છે.
- (75) કોઠે પડવું - ના થી ટેવાઈ જવું, સ્વાભાવિક બની જવું.
શેઠની રોજરોજની ટકટક નોકરને કોઠે પડી ગઈ.
- (76) પોલ પિછાણવી - જુઠાણું પકડાઈ જવું, ઊણપ કે ખામીઓ જાણી જવી.
માર્ટિન લ્યુથરે ધર્મગુરુઓની પોલ પિછાણી અને તેમને ખુલ્લા પાડ્યા.
- (77) ગરદન કાપવી - વિશ્વાસઘાત કરવો.
જે મિત્ર પર આપણે ભરોસો રાખીએ છીએ, એ જ કેટલીક વાર આપણી ગરદન કાપે છે.
- (78) તલખી રહેવું - આતુરતાપૂર્વક રાહ જોવી.
ઊર્મિલા ચૌદ વર્ષ સુધી લક્ષ્મણના મિલન માટે તલખી રહી.
- (79) તલવાર તાણવી - સામનો કરવો, ઝઝૂમવું.
'નર્મદે' વહેમ અને જડતા વિરુદ્ધ તલવાર તાણી હતી.
- (80) પગની તળે હોવું - પોતાની પાસે હોવું.
જે સુખની આપણને તલાશ હોય એ કેટલીક વાર આપણા પગની તળે જ હોય છે એવું પણ બની શકે છે.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MDCGUJ103

SEMESTER : 01

COURSE NAME : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (ગદ્ય)

નિયત કૃતિ : 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી હાસ્યરચનાઓ'

સંપાદક : ઉર્વીશ કોઠારી

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks Internal – 50 Marks
---------------------------------------	--------	--

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- હાસ્યરચનાઓ (હાસ્ય નિબંધો) દ્વારા આનંદ મેળવે.
- હાસ્ય નિબંધના સ્વરૂપને સમજે.
- હાસ્ય,કટાક્ષ,વ્યંગ્ય, ઉપહાસ,નર્મ - મર્મ,વિનોદ વગેરે હાસ્યનાં તત્ત્વોને માણે અને સમજે.
- હાસ્ય સર્જકોનો પરિચય મેળવે.
- ભાષા સજ્જતા કેળવે.

નિમ્નલિખિત હાસ્યરચનાઓ પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરવામાં આવે છે :

- થોભીઆ - રમણભાઈ નીલકંઠ
- સાહિત્ય અને અસ્પષ્ટતા - જ્યોતીન્દ્ર દવે
- શાકુંતલનો ગૂઢાર્થ - રા.વિ. પાઠક
- સાહિત્યમાં અપહરણ - બકુલ ત્રિપાઠી
- વાંચવા લાવેલું પુસ્તક પાછું ન..... - રતિલાલ બોરીસાગર
- કવિ ભાસ્કર દવેની શોકસભા - વિનોદ ભટ્ટ
- ૨૦૧૦નાં ઊંઘાં યશમાં - તારક મહેતા
- કેટલાક વણલખ્યા રિવાજો - મન્નુ શેખચલ્લી
- શ્વાનસંસદની રાત્રિ બેઠક - ઉર્વીશ કોઠારી
- બેસી રહેવાની કળા - કલ્પના દેસાઈ
- બેગ બાંધ્યાની વેળાએ - સંજય છેલ

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	હાસ્યનિબંધક્ષેત્રે નિમ્નસૂચિત સર્જકોના પ્રદાનનો પરિચય : ૧. જ્યોતીન્દ્ર દવે૨. રમણભાઈ નીલકંઠ ૩. બકુલ ત્રિપાઠી૪. રતિલાલ બોરસાગર ૫. વિનોદ ભટ્ટ૬. તારક મહેતા (પરીક્ષામાં ત્રણમાંથી ગમે તે એક વિશે જવાબ લખવાનો રહેશે.)	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
૨	એકમ-૨	સમીક્ષાત્મક પ્રશ્નો • હાસ્યરચનાઓનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન	1	

	૨	• મહત્ત્વની ટૂંક નોંધો		
૩	એકમ-૩	હાસ્યનિબંધોનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (ત્રણમાંથી ગમે તે એક)	૧	
૪	એકમ-૪	ભાષાસજ્જતા : (જુઓ,પરિશિષ્ટ) - સમાનાર્થી શબ્દો (નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી) - વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો (નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી) (બંને બાર – બાર પુછાશે.નવ – નવના જવાબ લખવાના રહેશે.)	૧	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતની હાસ્યધારા – સં. વિનોદ ભટ્ટ
૨. અર્વાચીનગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા – ધીરુભાઈ ઠાકર
૩. વિનોદ વિમર્શ – વિનોદ ભટ્ટ
૪. નિબંધ : સ્વરૂપ અને વિકાસ – પ્રવીણ દરજી
૫. નિબંધ અને ગુજરાતી નિબંધ : સં. જયંત કોઠારી
૬. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો આસ્વાદ – મધુસૂદન પારેખ
૭. ગુજરાતીમાં હાસ્ય અને કટાક્ષ – મધુસૂદન પારેખ
૮. હાસ્યમંદિર – રમણભાઈ નીલકંઠ
૯. હળવા નિબંધનું સાહિત્ય – મધુસૂદન પારેખ (જુઓ,પરિશિષ્ટ , પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી હાસ્ય રચનાઓ)

સમાનાર્થી શબ્દો

૧.	વિજ્ઞાપન	:	જાહેરાત, જાહેરનામું ઘોષણા, જાહેર ખબર, પ્રસિદ્ધિ ખ્યાતપન
૨.	કેળ	:	કદલી, રંભા
૩.	કોઠારી	:	કોશાધ્યક્ષ, ખજાનચી, ભંડારી, મોદી
૪.	છાપ	:	મુદ્રા, મહોર, સિક્કો, મુદ્રણ, ચંદો, અરાખડું
૫.	અડોઅડ	:	લગોલગ, સરસું, જોડાજોડ, પાસે, નજીક, સમીપ
૬.	અસત્ય	:	ખોટું, મિથ્યા, કેતવ, મૃષાવાદ
૭.	જવાહર	:	ઝવેર, ઝવેરાત, આભૂષણ, દાગીના, અલંકાર, ઘરેણાં
૮.	જોડકું	:	યુગ્મ, જોડ, યુગલ, યમલ, મિથુન, બેલડી, જોડી
૯.	વ્યવસાય	:	રોજગાર, ધંધો, કસબ, વ્યાપાર, કામકાજ, કર્મણ
૧૦.	નામ	:	અભિધાન, આખ્યા, સંજ્ઞા
૧૧.	નિયમન	:	નિયંત્રણ, નિયમ, અંકૂશ, બંધન
૧૨.	મંજૂષા	:	પટારો, મજૂસ, ખજાનો
૧૩.	શેતરંજી	:	પાથરણું, આછર, આથર, આસ્તર, પાથરણ, બિસ્તરો
૧૪.	સેતુ	:	બંધ, પાળો, પાજ, પુલ, પાગ, બાંધ, ધક્કો
૧૫.	બાણ	:	ફૂલ, પુષ્પ, કુસુમ, પ્રસૂન, સુમન
૧૬.	બ્રહ્મા	:	અજ, અગ્રજન્મા, ધાતા, અષ્ટકણ, શ્રવણ
૧૭.	મેધાવી	:	બુદ્ધિશાળી, મનીષી, બુદ્ધિમાન, ચતુર, બુદ્ધિસંપન્ન
૧૮.	કિરીટ	:	મુગટ, તાજ
૧૯.	ઓધ	:	ઢગલો, જથ્થો, પ્રવાહ
૨૦.	આભિજાત્ય	:	કુલીનતા, ખાનદાની
૨૧.	તનુ	:	પાતળું, કૃશ, દૂબળું
૨૨.	સ્તૂપ	:	ઢગલો, ભંડાર, અંબાર
૨૩.	અવેજ	:	બદલો, મૂડી
૨૪.	આબેહૂબ	:	તાદેશ, હૂબહૂ
૨૫.	આનક	:	નગારું, મૃદંગ
૨૬.	વ્યાધિ	:	રોગ, પીડા, દર્દ, મરજ
૨૭.	ભાષા	:	વાણી, ગિરા, ભારતી
૨૮.	ગંગા	:	સ્વર્ધુની, જાહ્નવી
૨૯.	પડધો	:	અનુસ્વન, અનુગુંજ
૩૦.	ઓસાર	:	ઓથ, આશરો, આશ્રય
૩૧.	હોડી	:	મછવો, પનાઈ, નૌકા, નાવ, તરણી, હોડકું, તરી
૩૨.	હેયું	:	દૈય, દિલ, અંતઃકરણ, મન, ચિત્ત
૩૩.	અચરજ	:	અચંબો, અજાયબી, વિસ્મય, નવાઈ, હેરત, તાજુબી, આશ્ચર્ય
૩૪.	અખિલ	:	સકળ, સઘળું, તમામ, સમગ્ર, સમસ્ત, આખું, સર્વ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

૩૫.	આગ	:	અગ્નિ, પાવક, અનલ, હુતોશન, આતશ, દવં, જ્વાળા
૩૬.	અચાનક	:	સહસા, અણધાર્યું, ઓકદમ, ઓકાઓક
૩૭.	અતિશય	:	અત્યંત, અઢળક, પુષ્કળ, ઘણું, વધારે, અધિક
૩૮.	અનિલ	:	પવન, વાયુ, વાયરો, સમીર, મહુત, વા
૩૯.	અવાજ	:	નાદ, ધ્વનિ, સાદ, ધોષ, રવ, નિનાદ, આરવ
૪૦.	અંધકાર	:	અંધારું, તમ, તિમિર
૪૧.	આકાશ	:	નભ, વ્યોમ, આભ, અંબર, આસમાન, ગગન, ઘો
૪૨.	અક્કલ	:	બુદ્ધિ, મતિ, મેધા
૪૩.	આત્મજા	:	દીકરી, તનયા, પુત્રી, સુતા, તનુજા, દુહિતા
૪૪.	ધન	:	વિત્ત, દ્રવ્ય, નાણું, પૈસો, અર્થ, સમૃદ્ધિ, દોલત, મિરાત, વસુ, પુંજી, સંપત્તિ
૪૫.	ઉપકાર	:	અહેસાન, કૃતજ્ઞતા, પાડ, આભાર, ઉપકૃતિ
૪૬.	આશા	:	ઉમેદ, કામના, વાંછા, ઈચ્છા, મનોરથ, અપેક્ષા, અરમાન, આરજૂ, આતુરતા, એષણા, આકાંક્ષા
૪૭.	આંખ	:	નયન, નેણ, ચક્ષુ, દેગ, દ્રષ્ટિ, લોચન, અક્ષ, નેત્ર
૪૮.	ઈન્દ્ર	:	સુરપતિ, શચીપતિ, મધવા, શક, પુરંદર, શચીશ, દેવરાજ, વાસવ, સુરેશ, કૌશિક
૪૯.	કમળ	:	સરોજ, શતદલ, નલિન, અંભોજ, ઉત્પલ, પુંડરિક, પંકજ, કુવલય, રાજીવ, પોયણું, કેરવ, ઈંદીવર
૫૦.	કાયમ	:	હંમેશા, નિત્ય, સનાતન, રોજ, સદા, શાશ્વત
૫૧.	ઘોડો	:	તોખાર, વાજી, તુરંગ, હય, અશ્વ, તુરંગમ
૫૨.	ઘર	:	આલય, સદન, ગૃહ, ભવન, નિવાસ, ધામ, રહેઠાણ, મકાન, આગાર, સદમ, મંદિર, નિલય, નિકેતન
૫૩.	ગરીબ	:	રંક, પામર, દરિદ્ર, દીન, નિર્ધન, કંગાલ, અર્કિયન
૫૪.	નદી	:	તટિની, સરિતા, શૈવલિની, નિર્ઝરિણી, સ્ત્રોતસ્વિની, તરંગિણી
૫૫.	ઝાડ	:	વૃક્ષ, તડુ, ઢુપ, પાદપ, તરુવર
૫૬.	ચંદ્ર	:	શશી, મયંક, વિધુ, સુધાંશુ, શીતાંશુ, હિમાંશુ, શશાંક, સોમ, ચંદ્રમા, ઈન્દુ, નિશાકર, ચાંદ, નિશાપતિ, ચાંદલિયો, કુમુદપતિ, મૃગાંક
૫૭.	નોકર	:	પરિચારક, કંકર, ભર્તૃ, સેવક, દાસ, ચાકર
૫૮.	દરિયો	:	સાગર, ઉદધિ, જલધિ, પયોનિધિ, મહેરામણ, મહાસાગર, સમુદ્ર, સિંધુ, રત્નાકાર, અંબુધિ, વારિધિ, જળાબ્ધિ, જળનિધિ, અર્ણવ, અબ્ધિ
૫૯.	દુશ્મન	:	વેરી, રિપુ, શત્રુ, અરિ
૬૦.	જગત	:	વિશ્વ, લોક, ભુવન, સંસાર, દુનિયા, સૃષ્ટિ, જહાજ, ખલક, જહાં, આલમ
૬૧.	પર્વત	:	ડુંગર, નગ, અદ્રિ, ગિરિ, પહાડ, અચલ, ભૂધલ, શૈલ, અચલ
૬૨.	જૂનું	:	પુરાતન, ચિરંતન, પ્રાચીન, જર્જરિત, જીર્ણ, પુરાણું
૬૩.	પૃથ્વી	:	ધરા, ધરતી, મહી, ભૂ, વસુધા, ધરિત્રી, ધારિણી, અવનિ, વસુમતી, વિશ્વંભરા, ધરણી, ભૂ, ભૂમિ, ઈલા, ઉર્વી, વસુંધરા
૬૪.	ભમરો	:	હિરેક, મધુકર, ભ્રમણ, અલિ, ભૂંગ, પટ્ટપદ
૬૫.	પાણી	:	જળ, વારિ, સલિલ, અંબુ, ઉદક, નીર, તોય
૬૬.	ફૂલ	:	પુષ્પ, પ્રસૂન, સુમન, કુસુમ
૬૭.	પંખી	:	ખગ, વિહંગ, દ્વિજ, પક્ષી, વિહંગમ, અંડજ, શકુન્ત, શકુનિ, વિહગ
૬૮.	રાત્રિ	:	રજની, યામિની, નિશીથં, વિભાવરી, નિશા, શર્વરી

૬૯. સફેદ	:	શ્વેત, ધવલ, શુચિ, ગૌર, ધોળું, શુભ્ર, શુકલ, પવિત્ર, પાંડુ, શુદ્ધ
૭૦. સૂર્ય	:	રવિ, ભાનુ, દિનનાથ, આદિત્ય, માર્તંડ, દિનકર, પ્રભાકર, તપન, ભાણ, ભાસ્કર, મિહિર, સવિતા, અર્ક, અંશુમાન, મિત્ર, નભોમણિ, કિરણમાલી
૭૧. સ્ત્રી	:	વનિતા, મહિલા, કામિની, નારી, માનિની, અબળા, ભામિની, રામા, વામા, ભામા, પ્રમદા, અંગના, રમણી, ઓરત, લલના
૭૨. મુસાફર	:	રાહદારી, પ્રવાસી, વટેમાર્ગી, પાન્થ, પથિક, યાત્રિક
૭૩. શરીર	:	દેહ, કાયા, તન, વપુ, અંગ, કલેવર, ગાત્ર
૭૪. સુગંધ	:	સૌરભ, ફોરમ, સુવાસ, પુશ્પ, પરિમલ
૭૫. દીપ્તિ	:	તેજ, ચમક, ઉજાસ, પ્રકાશ, જ્યોતિ
૭૬. જંગલ	:	અરણ્ય, વન, અટવિ, વિષિન
૭૭. મિત્ર	:	દોસ્ત, ભેરુ, યાર, સખા, સહોદર, વયસ્ય, અનીસ
૭૮. સભા	:	પરિષદ, ગોષ્ઠિ, સમિતિ
૭૯. વિદ્વાન	:	પંડિત, વિચક્ષણ, કોવિદ
૮૦. સાપ	:	અહિ, ભુજંગ, કાકોદર, ઉરગ, પન્નગ, ફણાધર, દિજિહ્વા, ચક્ષુઃશ્રવા, નાગ, પવનાશ, વશિયર, શરભૂ, ભારિંગ, કાકોલ, ક્ષેત્રપાલ
૮૧. દિવસ	:	અહ્ન, દિન, વાસર, દહાડો
૮૨. દૂધ	:	પય, દુગ્ધ, ક્ષીર
૮૩. વૈભવ	:	સમૃદ્ધિ, જાહોજલાલી
૮૪. બહાદુરી	:	વીરતા, શૂરાતન, શૌર્ય, પરાક્રમ, બળ, શક્તિ, કૌવત, તાકાત, હિંમત
૮૫. હાથી	:	કુંજર, હસ્તી, મતંગજ, ગજ, દ્વિરદ
૮૬. સ્નેહ	:	પ્રીતિ, હેત, રાગ, મમતા, માયા, પ્રેમ
૮૭. અખંડ	:	અકબંધ, આખું, અવિભક્ત, અભંગ, અતૂટ, અક્ષત, અવિભાજિત, સાબૂત, અચિન્ન, અખિલ, અવિરલ
૮૮. અર્જુન	:	પાર્થ, ધનંજય, સવ્યસાચી, ગાંડિવપાણિ, કોંતેય, કિરીટી, ઈન્દ્રપુત્ર
૮૯. અગ્નિ	:	હુતવહ, હુતાગ્નિ, ધૂમકેતુ, પાવક, લાય, લાહ, દહન, અનલ, અનક
૯૦. અનિરુદ્ધ	:	કામકુમાર, કામજ, કામકુંવર
૯૧. અપમાન	:	અવગણના, અવજ્ઞા, અનાદર, અભિનવ, અવધારણા, અવહેલના, તુચ્છકાર, તિરસ્કાર, નિરાદર, અવમાનતા, માનહાનિ
૯૨. અમર	:	અજર, અક્ષર, અક્ષય, મૃત્યુંજય, અમૃત, અનશ્વર, નિર્જર, અવિનાશી
૯૩. પ્રતિષ્ઠા	:	પ્રસિદ્ધિ, કીર્તિ, નામના, ખ્યાતિ, ઈજ્જત, શોભા, મોભો, માન
૯૪. આભૂષણ	:	ઘરેણું, વિભૂષણ, આભરણ, અલંકાર, દાગીના, ઝવેર, શૃંગાર
૯૫. અરીસો	:	આયનો, દર્પણ, ચાટલું, આરસી
૯૬. આસન	:	પીઠિકા, કડાસન, કટાસણું, આસંદિકા, ધડકી, બાજઠ
૯૭. સુધા	:	અમૃત, પીયુષ, સુધારસ, સુરભોગ, દેવભોજ્ય, દેવાહાર, અમરત, અમી, અગદરાજ
૯૮. ઉન્નતિ	:	ઉત્થાન, ઉત્કર્ષ, અભ્યુદય, અભ્યુત્થાન, અભિવૃદ્ધિ, ચડતી
૯૯. ઊંટ	:	આકાશમુનિ, દાશેર, ઉષ્ટ્ર
૧૦૦. ઓરડો	:	કક્ષ, ખંડ, ગજાર, દીવાન, આવાસ
૧૦૧. કપટ	:	કુટિલતા, કૌટિલ્ય, છલ, ઠગાઈ, દગાખોરી, પ્રપંચ, ફરેબ, દગો
૧૦૨. કલંક	:	કાલિમા, કાળપ, ક્ષતિ, ઝાંખ, બદનામી, લાંછન, દોષ, ધબ્બો
૧૦૩. કલ્યાણ	:	શિવ, શ્રેય, કુશલ, ક્ષેમ, ભદ્ર, મંગલ, શુભ, હિત, માંગલ્ય

૧૦૪. કાગડો	:	કાઉ, કાક, કૌવો, વાયસ, હાડિયો, હાડો, કાગ, એકાક્ષ
૧૦૫. કાદવ	:	કર્દમ, પંક, ગારો, ચિખલ, કલ્ક, કીચડ, જલકલ્ક
૧૦૬. આંસુ	:	અશ્રુ, નેત્રજલ, નેત્રાંબુ, અશ્રુજલ, આનંદાશ્રુ
૧૦૭. કોટ	:	કિલ્લો, ગઢ, દૂર્ગ, પ્રાકાર, અબ્દુર્ગ
૧૦૮. આજ્ઞા	:	આદેશ, હુકમ, નિર્દેશ, આજ્ઞા, શાસન, ફરમાન
૧૦૯. કિનારો	:	ઘાટ, કાંઠો, તીર, પુલિન
૧૧૦. કિરણ	:	અર્ક, અંશુ, રશ્મિ, કર, મરીચિ, ગભસ્તિ, મયૂખ
૧૧૧. કૂતરો	:	શ્વાન, સારમેય, અલર્ક, આપેટક, શુનક
૧૧૨. કૃપા	:	દયા, કરુણા, મહેરબાની, અનુકંપા, મહેર, અનુગ્રહ
૧૧૩. કુબેર	:	ધનપતિ, ધનપાલ, અલકાધિપ, અલકેશ, અલકાધીસ, ઐલવલિ, ધનદ, પૌલસ્ત્ય, યમરાજ, વિત્તેશ, વૈશ્રવણ
૧૧૪. કોયલ	:	પરભૃતા, કોકિલા, વનપ્રિયા, શ્યામા, મકરંદ, પીક
૧૧૫. કૃષ્ણ	:	કહાન, માધવ, ગોવિંદ, મોહન, નટવર, મુરારિ, હરિ, મધુસૂદન, યદુનંદન, ધનશ્યામ, જનાર્દન, દામોદર, ગિરિધર, ગોપાલ, કેશવ, રાધાવલ્લભ, વાસુદેવ, વિઠ્ઠલ, વ્રજવિહારી
૧૧૬. સમાચાર	:	ખબર, સંદેશો, વૃત્તાંત, બાતમી, પત્તો, માહિતી, ભાળ, કહેણ
૧૧૭. ખલાસી	:	વહાણવટી, માછી, ઢીમર, ખારવો, સફરી, ખેવટ, કપ્તાન
૧૧૮. ચોકસાઈ	:	ખાતરી, પ્રતીતિ, હૈયાધારણ, નિઃશંકપણું
૧૧૯. ખાડો	:	ગાબડું, ગોબો, ભૂવો, ધરો, વીરડો, ખાઈ, અવપાત, અઘડ, ઉખાડ, કુંડ, ખાધરો, ગર્ત, અજાડી, ખાબોચિયું
૧૨૦. ખેડૂત	:	કિસાન, કૃષિક, કૃષિકાર, કર્ષક, ક્ષેત્રપાલ, ક્ષેત્રી, ખેડુ, કૃષીવલ
૧૨૧. ખેતર	:	ક્ષેત્ર, ખેતર, ઈર્ષણ, કેદાર
૧૨૨. ગણપતિ	:	ગજાનન, ગજકર્ણ, ગજકંઠ, ગજવદન, ગણનાયક, ગણાધિપ, ગણેશ, એકદંત, ગિરજાસુત, લંબોદર, વક્રતુંડ, વિનાયક, વિઘ્નનાશક, સિદ્ધિનાયક
૧૨૩. ગરીબ	:	દરિદ્ર, નિર્ધન, નાદાર, પામર, રંક, મિસ્કીન, મુફલિસ, રાંક, અભર, અલાદ, મુહતાજ
૧૨૪. ગર્દભ	:	ગધેડો, ખર, ખોલકો, ગર્ધવ, રાસભ, લંબકર્ણ, વૈશાખનંદન
૧૨૫. ગળું	:	ગરદન, ગ્રીવા, ડોક, બોચી, ગળચી, કંઠ, ઓડ, ખાંધ, શિરોધર, કંધર
૧૨૬. ગરમ	:	ઉષ્ણ, ઉષ્મા, ધખારો, તાપ, ઊનું
૧૨૭. ગાય	:	ગવરી, ગૌ, ધેનુ, કપિલા, સુરભિ
૧૨૮. ગોઠવણ	:	યોજના, વ્યવસ્થા, સગવડ, આયોજન, બંધારણ, રચના, નિર્માણ, બનાવટ, બંદોબસ્ત
૧૨૯. જ્ઞાન	:	અવભાસ, અનુભવ, અધિગમ, ચિન્માત્ર, ચેતના, ચૈતન્ય, જ્ઞપ્તિ, નિબોધ, પ્રતિપત્તિ, અનુબોધ, સમજ, બોધિ
૧૩૦. ગુફા	:	કદંરા, ગોભણ, ખોહ, દરિ, ગોહર, ગિરિગૃહા
૧૩૧. ઝડપ	:	ગતિ, ઝપટ, ઉતાવળ, તાકીદ, ત્વરા, વેગ
૧૩૨. જૂનવાણી	:	જૂનું, ચિરંતન, ચિરકાલીન, પ્રાચીન, પુરાણું, પૂર્વેનું, અસલ, પહેલાનું
૧૩૩. જન્મ	:	અવતાર, આગમન, અવતરણ, આવિર્ભાવ, ઉત્પત્તિ, ઉદ્ભવ, પ્રભવ, પ્રસવ, આગમ
૧૩૪. કુદરત	:	પ્રકૃતિ, નિર્સર્ગ
૧૩૫. હાથ	:	કર, હસ્ત, પાણિ, કરક, પાણ, બાહુ, ભુજા, બાંધ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

૧૩૬. માખણ	:	નવનીત, ગોરસ, મસકો
૧૩૭. મોર	:	કલાખી, મયૂર, નીલકંઠ, શિખી, શિખંડી
૧૩૮. હળ	:	કુંતલ, ગોકિલ, સાંતિ
૧૩૯. અહર્નિસ	:	સતત, નિત્ય, હંમેશા, નિરંતર, સદા, સર્વદા, વારંવાર, અનુદિન, નિશદિન, દરરોજ, સદૈવ, કાયમ
૧૪૦. હાર	:	આવલિ, કડી, કતાર, પંગત, પંકિત, શ્રેણી, પરંપરા, અલગાર, ધારા
૧૪૧. હરણ	:	મૃગ, કસ્તૂરી, કુરંગ, કૃષ્ણસાર, મરગ, ગોકર્ણ
૧૪૨. હનુમાન	:	અંજનીપુત્ર, મનોજવ, મારુતિ, કપીશ્વર, આંજનેય, હનુમંત, વાયુપુત્ર, બજરંગ
૧૪૩. સ્નાન	:	અભિષેક, અભ્યંગ, ઝીલણ, અવગાહ
૧૪૪. સ્વર્ગ	:	અક્ષયધામ, અક્ષરધામ, અમરાપુરી, ઈન્દ્રસદન, ઊર્ધ્વલોક, ત્રિદશાલય, વૈકુંઠ, સુરપુર
૧૪૫. સોય	:	સૂચિ, સૂચિકા
૧૪૬. શિખર	:	ટોચ, શૃંગ, તુંગ, ટૂંક, ચોટી, કાંગરો
૧૪૭. સોનું	:	કંચન, કનક, હેમ, હિરણ્ય, હાટક
૧૪૮. સીતા	:	અજતનયા, મૈથિલી, વૈદેહી, ભૂમિજા, અજન્મા, રામપ્રિયા, સંભવા, જનકતનયા, જાનકી
૧૪૯. સિંહ	:	મૃગેન્દ્ર, સાવજ, શેર, કેસરી, હરિ, પંચમુખ, પંચાનન, ગજારિ, કુંજરકાળ, પંચાસ્ય
૧૫૦. સંબંધ	:	નિસ્બત, અનુબંધ, સંસર્ગ, સંધાન, સંગ, સમવાય, નાતો, જોડાણ, અભિયોગ, અનુસંધાન, અનુષંગ, સંયોજન, સંપર્ક
૧૫૧. સમૂહ	:	કાફલો, સમુદાય, જૂથ, ટોળું, સમવાય, ગણ, આકાર
૧૫૨. શરીર	:	તન, વપુ, કાયા, પુદ્ગલ, ગાત્ર, કલેવર, ક્ષેત્ર, કાયા, દેહ, પંડ
૧૫૩. સાત્ત્વિક	:	સત્ય, હકીકત, તથ્ય, પ્રમાણ, ખરું, સાચું, સચ્ચાર્થ, વાસ્તવિકતા
૧૫૪. વેર	:	દુશ્મનાવટ, અંટસ, શત્રુતા, દ્વેષ, અદાવત, દાઝ, દુશ્મની
૧૫૫. વિષ્ણુ	:	કેશવ, ત્રિકમ, અચ્યુત, પીતાંબર, વિશ્વંભર, મુકુંદ, લક્ષ્મીપતિ
૧૫૬. અવલોકન	:	અન્વીક્ષા, આલોચના, સમજૂતી, વિવેચન, સમાલોચન, પર્યેષણ
૧૫૭. વાંદરો	:	કપિ, મર્કટ, માંકડું, વાનર, શાખામૃગ, બાહુક, પ્લવંગમ
૧૫૮. વસ્ત્ર	:	કાપડ, ચિર, પરિધાન, દુકૂલ, વસન, અંકુશ, અંબર
૧૫૯. વરસાદ	:	ધન, પર્જન્ય, પાવસ, બલાહક, મરુતવાન, મેહ, મેઘ, વર્ષા, વૃષ્ટિ, હેલી
૧૬૦. વસંત	:	કુસુમાકર, ફલ્ગુ, ફાગુ, મધુ
૧૬૧. વર્ણન	:	અલેખન, ઉલ્લેખ, કથન, નિરૂપણ, હેવાલ, વિગત, પ્રતિપાદન, બયાન, વિવરણ
૧૬૨. રસ્તો	:	માર્ગ, પંથ, કેડી, વાટ, રાહ, સડક, અધ્વ, ચીલો, વીથી, સરણી
૧૬૩. રાજા	:	નૃપતિ, નૃપાલ, ભૂપ, ભૂપતિ, મહિપતિ, રાજવી, નરેશ, પ્રજાપતિ, કિરીટી, અધિપતિ, સમ્રાટ
૧૬૪. લશ્કર	:	સૈન્ય, પાયદળ, કટક, ચમૂ, સેના, ફોજ
૧૬૫. યજ્ઞ	:	હોમ, હવન, યાગ, સત્ર, અદવર, ક્રતુ, જગન, મખ, મેઘ
૧૬૬. બૃહદ	:	મહાન, વિરાટ, મોટું, વિશાળ, વડું, કદાવર, ગંજાવર
૧૬૭. લહેર	:	મોજું, તરંગ, લહેરખી, હિલ્લોળ, વીચી, છોળ
૧૬૮. મહાદેવ	:	આશુતોષ, ઉમાપતિ, ઉમેશ, ગિરીશ, ચંદ્રમૌલી, દુર્ગેશ, નીલકંઠ,

		પિનાકપાણિ, યોગીશ્વર, શંકર, શૂલપાણિ, સદાશિવ, મૃત્યુંજય, નટરાજ
૧૬૯. મકરંદ	:	કુસુમસાર, મધ, પુષ્પમધુ, પુષ્પરસ, ભમરો, કોયલ
૧૭૦. ભંડાર	:	કોકાર, નિધિ, ખજાનો, કોશ, સંગ્રહ, ગંબાર
૧૭૧. ભમરો	:	દિરેફ, ભૂંગ, ભમર, મકરંદ, મધુકર, અલિ, મધુપ, શિલિમુખ
૧૭૨. ઊણપ	:	ખામી, ઓછપ
૧૭૩. વાફ	:	ઉકિત, ભાષા, બ્રાહ્મી, ભારતી, વાણી
૧૭૪. મહેમાન	:	અતિથિ, અભ્યાગત, પરોણો
૧૭૫. આરામ	:	વિરામ, વિશ્રામ, વિશ્રાંતિ
૧૭૬. ઔષધ	:	દવા, ઓષડ, ઔષધિ
૧૭૭. સંકલ્પ	:	નિર્ણય, નિશ્ચય
૧૭૮. સ્ત્રોત	:	ઝરો, ઝરણ, વહેણ, પ્રવાહ
૧૭૯. સૌરભ	:	સુવાસ, સુગંધ, પરિમલ
૧૮૦. પરિણય	:	લગ્ન, વિવાહ
૧૮૧. લાચાર	:	નિરાશ, હતાશ, બિચારું, નિરાધાર
૧૮૨. ઉનાળો	:	ગ્રીષ્મ, નિદાઘ
૧૮૩. કૌશલ	:	પ્રાવીણ્ય, ચતુરાઈ, નિપુણતા, પટુતા, દક્ષતા, કુશળ
૧૮૪. ઉપકાર	:	આભાર, કૃતજ્ઞતા, ઉપકૃતિ, પાડ, અહેસાન
૧૮૫. પ્રણામ	:	નમસ્કાર, સલામ, જુહાર
૧૮૬. ધ્યેય	:	હેતુ, લક્ષ્ય, ઉદ્દેશ, પ્રયોજન, આશય, કારણ
૧૮૭. બાણ	:	તીર, ધનુષ્ય, શર, સાયક, ઈધુ, વિશિખ
૧૮૮. પ્રભાત	:	ઉષઃકાળ, સવાર, પરોઢ, પ્રાતઃકાલ, ભોર, પો, મળસકું, અરુણોદય, વહાણું, પરોઢિયું
૧૮૯. માતા	:	જનની, જન્મદાત્રી, માવડી, માત, જનેતા, મા
૧૯૦. વર્ષ	:	સાલ, સંવત્સર, શબ્દ, વરસ
૧૯૧. સરસ્વતી	:	શારદા, શ્રી, વાગીશ્વરી, ગિરા, ભારતી, વાણી, મયૂરવાહિની
૧૯૨. સમુચ્ચય	:	યુગ્મ, જોડકું
૧૯૩. આદિમ	:	પ્રાચીન, પુરાતન, જૂનું, આદિ, આઘ, પુરાણું
૧૯૪. પોપટ	:	કોટ, શુક
૧૯૫. સરોવર	:	કાસાર, સર, જળાશય
૧૯૬. ભગ્ન	:	ખંડિત, છિન્ન, ભાંગેલું, જીર્ણ
૧૯૭. ક્ષુલ્લક	:	વાહિયાત, નકામું, ફોગટ
૧૯૮. સંકલ્પ	:	નિશ્ચય, પ્રતિજ્ઞા, ટેક
૧૯૯. સંશોધન	:	અન્વેષણ, ગવેષણા, શોધ, તલાશ
૨૦૦. નામ	:	અભિધાન, આખ્યા, સંજ્ઞા

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

૧.	અધિક	×	ન્યૂન
૨.	નિષ્કાંચન	×	ધનવાન
૩.	અનુભવી	×	બિનઅનુભવી
૪.	અપેક્ષા	×	ઉપેક્ષા
૫.	અહીં	×	તહીં
૬.	અગોચર	×	ગોચર
૭.	અજ્ઞ	×	પ્રજ્ઞ
૮.	આરંભ	×	અંત
૯.	અરિ	×	મિત્ર
૧૦.	અર્પણ	×	સ્વીકાર
૧૧.	અપયશ	×	કીર્તિ
૧૨.	આસમાન	×	ધરતી
૧૩.	અદ્ય	×	કાલે
૧૪.	આનંદ	×	શોક
૧૫.	અજવાળું	×	અંધારું
૧૬.	અમૃત	×	વિષ
૧૭.	અડગ	×	ચલિત
૧૮.	અભય	×	ભીકણ
૧૯.	અખંડ	×	ખંડિત
૨૦.	અગ્ર	×	પૃષ્ઠ
૨૧.	આગ્રહ	×	અનાગ્રહ
૨૨.	આદેશ	×	વિનંતી
૨૩.	દરિદ્ર	×	ધનિક
૨૪.	વિરાટ	×	વામન
૨૫.	સ્વાભિમાન	×	મિથ્યાભિમાન
૨૬.	આમંત્રણ	×	વિદાય
૨૭.	પાપ	×	પુણ્ય
૨૮.	ધવલ	×	કાળું
૨૯.	કલંક	×	નિષ્કલંક
૩૦.	બંધન	×	મુક્તિ
૩૧.	હર્ષ	×	શોક

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

૩૨.	સુખ	×	દુઃખ	૭૩.	વાસ્તવિક	×	કાલ્પનિક
૩૩.	કૂથલી	×	વખાણ	૭૪.	જડ	×	ચેતન
૩૪.	મલિન	×	નિર્મળ	૭૫.	સફળ	×	નિષ્ફળ
૩૫.	કઠોર	×	નરમ	૭૬.	બિંબ	×	પ્રતિબિંબ
૩૬.	શૂરવીર	×	કાયર	૭૭.	અનુકૂળ	×	પ્રતિકૂળ
૩૭.	શિથિલ	×	મજબૂત	૭૮.	સાપેક્ષ	×	નિરપેક્ષ
૩૮.	ઉદાર	×	લોભી	૭૯.	સર્જન	×	વિસર્જન
૩૯.	મુખ્ય	×	ગૌણ	૮૦.	પ્રેમ	×	દ્રેષ
૪૦.	તેજ	×	તિમિર	૮૧.	ભાવ	×	અભાવ
૪૧.	સંયોગ	×	વિયોગ	૮૨.	સત્ય	×	મિથ્યા
૪૨.	ચંચળ	×	સ્થિર	૮૩.	સંશય	×	વિશ્વાસ
૪૩.	સર્જન	×	વિનાશ	૮૪.	રિકત	×	પૂર્ણ
૪૪.	સ્વતંત્ર	×	પરતંત્ર	૮૫.	હાજર	×	ગેરહાજર
૪૫.	યુવાન	×	વૃદ્ધ	૮૬.	મિલન	×	વિદાય
૪૬.	ક્ષય	×	અક્ષય	૮૭.	વ્યવસ્થા	×	અવ્યવસ્થા
૪૭.	સ્મૃતિ	×	વિસ્મૃતિ	૮૮.	પ્રગટ	×	અપ્રગટ
૪૮.	વાત્સલ્ય	×	ક્રોધ	૮૯.	ઉજાસ	×	તિમિર
૪૯.	ઉપકાર	×	અપકાર	૯૦.	ગુપ્ત	×	અવગુપ્ત
૫૦.	સંસારી	×	વૈરાગી	૯૧.	નાનપણ	×	ઘડપણ
૫૧.	ઈચ્છા	×	અનિચ્છા	૯૨.	ઉદ્ભવ	×	નાશ
૫૨.	વાજબી	×	ગેરવાજબી	૯૩.	આસકિત	×	અનાસકિત
૫૩.	સૂર્યોદય	×	સૂર્યાસ્ત	૯૪.	શૂરવીર	×	કઠોર
૫૪.	દ્રશ્ય	×	અદ્રશ્ય	૯૫.	શીતળ	×	અસંતોષ
૫૫.	સજ્જન	×	દુર્જન	૯૬.	સંતોષ	×	માલિક
૫૬.	અમી	×	ઝેર	૯૭.	મજૂર	×	અધમ
૫૭.	રક્ષક	×	ભક્ષક	૯૮.	ઉત્તમ	×	નિર્ધન
૫૮.	નોકર	×	માલિક	૯૯.	ધનવાન	×	પરાજય
૫૯.	ખામી	×	ખૂબી	૧૦૦.	વિજય	×	નિર્દોષ
૬૦.	પ્રત્યક્ષ	×	પરોક્ષ	૧૦૧.	દોષ	×	નિરાધાર
૬૧.	જાહેર	×	ગુપ્ત	૧૦૨.	આધાર	×	નિઃસહાય
૬૨.	દેવ	×	દાનવ	૧૦૩.	સહાય	×	અસમાન
૬૩.	સાર્થક	×	નિર્થક	૧૦૪.	સમાન	×	કુરિવાજ
૬૪.	લઘુ	×	ગુરુ	૧૦૫.	રિવાજ	×	દુરુપયોગ
૬૫.	પાનખર	×	વસંત	૧૦૬.	ઉપયોગ	×	વિસંવાદ
૬૬.	નિકટ	×	દૂર	૧૦૭.	સંવાદ	×	વિસંગતિ
૬૭.	હોળી	×	દિવાળી	૧૦૮.	સંગતિ	×	કુસંગ
૬૮.	વિદ્વાન	×	મૂર્ખ	૧૦૯.	સંગ	×	કુસંગ
૬૯.	ફરજિયાત	×	પરજિયાત	૧૧૦.	સંપ	×	રુદ્ધ
૭૦.	માન	×	અપમાન	૧૧૧.	હાસ્ય	×	નિષ્ફળ
૭૧.	મહેમાન	×	યજમાન	૧૧૨.	સફળ	×	નિષ્કામ
૭૨.	છાયો	×	તડકો	૧૧૩.	કામ	×	પરજન
				૧૧૪.	સ્વજન	×	નિરુપદ્રવી
				૧૧૫.	ઉપદ્રવી	×	જાવક
				૧૧૬.	આવક	×	અધર્મ
				૧૧૭.	ધર્મ	×	અસ્પષ્ટ
				૧૧૮.	સ્પષ્ટ	×	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

૧૧૯. લાયક	×	નાલાયક	૧૬૨. અનુગામી	×	પુરોગામી
૧૨૦. ચિત્ર	×	વિચિત્ર	૧૬૩. આગેકૂચ	×	પીછેહઠ
૧૨૧. આકાર	×	નિરાકાર	૧૬૪. આઘાત	×	પ્રત્યાઘાત
૧૨૨. સક્રિય	×	નિષ્ક્રિય	૧૬૫. આત્મલક્ષી	×	પરલક્ષી
૧૨૩. વર્તમાન	×	ભૂતકાળ	૧૬૬. આદાન	×	પ્રદાન
૧૨૪. અભિમાન	×	નિરાભિમાન	૧૬૭. સજીવ	×	નિર્જીવ
૧૨૫. લૌકિક	×	અલૌકિક	૧૬૮. ઉધાર	×	જમા
૧૨૬. મુક્તિ	×	બંધન	૧૬૯. પાપ	×	પુણ્ય
૧૨૭. સંયોગ	×	વિયોગ	૧૭૦. ખાનગી	×	જાહેર
૧૨૮. સૂક્ષ્મ	×	વિરાટ	૧૭૧. યશ	×	અપયશ
૧૨૯. પ્રથમ	×	અંતિમ	૧૭૨. સર્જન	×	વિસર્જન
૧૩૦. આધુનિક	×	પ્રાચીન	૧૭૩. ગ્રામીણ	×	શહેરી
૧૩૧. આકર્ષક	×	અનાકર્ષક	૧૭૪. ગદ્ય	×	પદ્ય
૧૩૨. સૌભાગ્ય	×	દુર્ભાગ્ય	૧૭૫. જ્યેષ્ઠ	×	કનિષ્ઠ
૧૩૩. પસંદ	×	નાપસંદ	૧૭૬. જંગમ	×	સ્થાવર
૧૩૪. અગમ	×	નિગમ	૧૭૭. તત્સમ્	×	તદ્ભવ
૧૩૫. નાયક	×	નાયિકા	૧૭૮. દ્વૈત	×	અદ્વૈત
૧૩૬. અભિનેતા	×	અભિનેત્રી	૧૭૯. પૂર્વગ	×	અનુગ
૧૩૭. સાધારણ	×	અસાધારણ	૧૮૦. વાદ	×	પ્રતિવાદ
૧૩૮. સબળ	×	નિર્બળ	૧૮૧. વક્તા	×	શ્રોતા
૧૩૯. વરદાન	×	શાપ	૧૮૨. સંક્ષિપ્ત	×	વિસ્તૃત
૧૪૦. શુદ્ધ	×	અશુદ્ધ	૧૮૩. સંયય	×	વ્યય
૧૪૧. સ્મરણ	×	વિસ્મરણ	૧૮૪. શુકલ	×	કૃષ્ણ
૧૪૨. રક્ષક	×	ભક્ષક	૧૮૫. સંમત	×	અસંમત
૧૪૩. આસ્તિક	×	નાસ્તિક	૧૮૬. ઉત્થાન	×	પતન
૧૪૪. સહિષ્ણુ	×	અસહિષ્ણુ	૧૮૭. ગમો	×	અણગમો
૧૪૫. ડહાપણ	×	ગાંડપણ	૧૮૮. સવળું	×	અવળું
૧૪૬. સાર્થક	×	નિરર્થક	૧૮૯. નિરામય	×	રોગીષ્ટ
૧૪૭. અસલ	×	નકલ	૧૯૦. નિબિડ	×	સરળ
૧૪૮. સ્નેહ	×	ક્રોધ	૧૯૧. વિનીત	×	નિરક્ષર
૧૪૯. ઉચિત	×	અનુચિત	૧૯૨. વિમોચન	×	બંધન
૧૫૦. વક્તા	×	શ્રોતા	૧૯૩. અભિભવ	×	વિજય
૧૫૧. ગુપ્ત	×	જાહેર	૧૯૪. અભિરૂપ	×	અયોગ્ય
૧૫૨. ટેવ	×	કુટેવ	૧૯૫. આર્દ્ર	×	કઠોર
૧૫૩. સ્વાર્થ	×	નિઃસ્વાર્થ	૧૯૬. વિચક્ષણ	×	મૂઢ
૧૫૪. સામાન્ય	×	અસામાન્ય	૧૯૭. દીપ્તિ	×	તમસ
૧૫૫. ફાયદો	×	નુકસાન	૧૯૮. સાત્ત્વિક	×	મિથ્યા
૧૫૬. પ્રકાશ	×	અંધકાર	૧૯૯. ઉદ્ભવ	×	સમાપ્તિ
૧૫૭. તિમિર	×	તેજ	૨૦૦. અતૃપ્તિ	×	સંતૃપ્તિ
૧૫૮. સમાન	×	અસમાન			
૧૫૯. સ્વર્ગ	×	નર્ક			
૧૬૦. સુર	×	અસુર			
૧૬૧. અસ્ત	×	ઉદય			

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23AECGUJ104

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ગદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ

(નિયત કૃતિ : 'પ્રિયજન'– વીનેશ અંતાણી)

પ્રકાશક : આર. આર. શેઠ એન્ડ કં. પ્રા. લિ. , અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- નવલકથાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓથી પરિચિત થાય.
- નવલકથા અને ઐતિહાસિક નવલકથાનો ભેદ સમજે.
- ઐતિહાસિક નવલકથાનો આસ્વાદ માણે.
- વ્યાવહારિક વ્યાકરણમાં સજ્જતા પ્રાપ્ત કરે.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	૧. નિયત કૃતિ (પ્રિયજન)ની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા ૨. કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	ગદ્યાર્થગ્રહણ • વિદ્યાર્થીએ ગદ્યખંડ વાંચીને તેની નીચે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના રહેશે. • એકબીજાના વિકલ્પે પ્રશ્ન પુછાશે.		
૩	એકમ-૩	નિપાત અને તેના પ્રકાર • પરીક્ષામાં દસ વાક્યો પુછાશે. ગમે તે આઠ વાક્યોમાંથી નિપાત ઓળખાવી તેના પ્રકાર લખવાના રહેશે.		
સંદર્ભગ્રંથો :				
૧. ગુજરાતી નવલકથા – રઘુવીર ચૌધરી				
૨. નવલકથા : શિલ્પ અને સ્વરૂપ : નરેશ વેદ				

૩. ગુજરાતી કથાવિશ્વ: બાબુ દાવલપુરા
૪. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ : જયંત કોઠારી
૫. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ : પ્રિ.નટુભાઈ રાવલ
૬. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ : અરવિંદ ભાંડારી
૭. કથાસર્જક વીનેશ અંતાણી : એક અભ્યાસ (શોધનિબંધ)– ડૉ. ચંદ્રેશ બારોટ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23IKSGUJ105

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા – ૧

નિયત કૃતિ : ‘ગીતા પ્રવચનો’- વિનોબા ભાવે

પ્રકાશક : યજ્ઞ પ્રકાશન-વડોદરા

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ

- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાન વારસાથી પરિચિત થાય.
- ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનના શિખર સમાન શ્રીમદ્ભગવદગીતાથી પરિચિત થાય.
- ભૂદાન યજ્ઞના પ્રણેતા વિનોબા ભાવેના જીવન કાર્ય અને સાહિત્યનો પરિચય મેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	૧. વ્યક્તિવિશેષ વિનોબા ભાવેના જીવનની ઝાંખી ૨. સર્જકનું સાહિત્યિક પ્રદાન	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (અધ્યાય ૧ થી ૧૧ પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરવામાં આવે છે.) (આંતરિક વિકલ્પ સાથે)		
૩	એકમ-૩	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગીતામૃતમ : પાંડુરંગ શાસ્ત્રી, ભાવનિર્ઝર-અમદાવાદ
૨. સ્વામી વિવેકાનંદ ગ્રંથમાળા સંચયન, રામકૃષ્ણ મિશન-રાજકોટ
૩. ગીતા અને આપણા પ્રશ્નો – સ્વામી સચ્ચિદાનંદ, ગૂર્જર પ્રકાશન-અમદાવાદ
૪. ગીતાઈ ચિંતનિકા – વિનોબા, યજ્ઞ પ્રકાશન-વડોદરા

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23IKSGUJ105A

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા – ૨

નિયત કૃતિ : : ‘આપણે અને સમાજ’- સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

પ્રકાશક : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય-અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ

- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાન વારસાથી પરિચિત થાય.
- શિક્ષક, સાહિત્યકાર, સંત, ડૉક્ટર, વૈજ્ઞાનિક અને સંસ્થાનું સમાજ પ્રત્યેનું ઉત્તરદાયિત્વ સમજે.
- સ્વામી સચ્ચિદાનંદજીના જીવન, સમાજ, ધર્મ અને સંસ્કૃતિ વિષયક અભિગમને જાણે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ- ૧	૧. વ્યક્તિવિશેષ સ્વામી સચ્ચિદાનંદના જીવનની ઝાંખી ૨. સર્જકનું સાહિત્યિક પ્રદાન	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ- ૨	નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (આંતરિક વિકલ્પ સાથે)		
૩	એકમ- ૩	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો		

સંદર્ભગ્રંથો :

- માનવ સમાજ અને નૈતિક મૂલ્યો:ડો.ધર્મિષ્ઠા હ.ગોહિલ,આર.આર.શેઠ પ્રકાશન-અમદાવાદ
- સાહિત્યનો સામાજિક સંદર્ભ : આલોક ગુપ્તા, પાર્શ્વ પ્રકાશન-અમદાવાદ
- સાહિત્ય સમાજનો આયનો : મીનળ દવે, અરુણોદય પ્રકાશન-અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23IKSGUJ105B

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા – ૩

નિયત કૃતિ : 'તત્ત્વમસિ'– ધ્રુવ ભટ્ટ

પ્રકાશક : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય-અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

વિદ્યાર્થીઓ

- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાન વારસાથી પરિચિત થાય.
- ગુજરાતની જીવાદોરી લોકમાતા નર્મદાનો મહિમા જાણે.
- નદી કિનારાની સંસ્કૃતિ, સભ્યતાનો પરિચય મેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	૧. સર્જક ધ્રુવ ભટ્ટના જીવનની ઝાંખી ૨. સર્જકનું સાહિત્યિક પ્રદાન	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (આંતરિક વિકલ્પ સાથે)		
૩	એકમ-૩	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો		

સંદર્ભગ્રંથો :

- ગુજરાતી નવલકથા : રઘુવીર ચૌધરી
- નવલકથા : પ્રવીણ દરજી, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ
- નવલકથા : શિરીષ પંચાલ, અરુણોદય પ્રકાશન-અમદાવાદ
- કથાવિશ્વ : બાબુ દાવલપુરા અને નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23IKSGUJ105C

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા – ૪

નિયત કૃતિ : ‘માધવ ક્યાંય નથી’- હરીન્દ્ર દવે

પ્રકાશક : પ્રવીણ પ્રકાશન-રાજકોટ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ

- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાન વારસાથી પરિચિત થાય.
- નવલકથા સ્વરૂપમાં નિરૂપિત શ્રીકૃષ્ણના ચરિત્રને જાણે.
- શ્રીકૃષ્ણ ચરિત્ર આલેખતા શ્રીમદભાગવત જેવા ગ્રંથો તથા અન્ય કૃષ્ણ ચરિત્ર વિષયક નવલકથાઓ વાંચવા પ્રેરાય.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ- ૧	૧. સર્જક હરીન્દ્ર દવેના જીવનની ઝાંખી ૨. સર્જકનું સાહિત્યિક પ્રદાન	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ- ૨	નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (આંતરિક વિકલ્પ સાથે)		
૩	એકમ- ૩	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો		

સંદર્ભગ્રંથો :

- ગુજરાતી નવલકથા : રઘુવીર ચૌધરી
- નવલકથા : પ્રવીણ દરજી, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ
- નવલકથા : શિરીષ પંચાલ, અરુણોદય પ્રકાશન-અમદાવાદ
- કથાવિશ્વ : બાબુ દાવલપુરા અને નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ
- ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ-અમદાવાદ
- માધવ ક્યાંય નથી(આસ્વાદ અને અવબોધ), આદર્શ પ્રકાશન-અમદાવાદ
- હરીન્દ્ર દવેની સાહિત્યસિદ્ધિ : અંજની મહેતા, આદર્શ પ્રકાશન-અમદાવાદ
- [‘માધવ ક્યાંય નથી’ કૃતિમાં વ્યક્ત થતું પુરાકલ્પન: આરતી એસ. સોની, સાહિત્યસેતુ, મે-જૂન ૨૦૧૬](#)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23SECGUJ106

SEMESTER : 01

COURSE NAME : ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ - ૧

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ –

- માતૃભાષા સાથે નિસબત કેળવે.
- લેખન કૌશલ વિકસાવે.
- ગુજરાતી ભાષાના વ્યાવહારિક લેખન તરફ અભિમુખ બને.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.
- કલ્પનાશક્તિ વિકસાવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	સાંપ્રત નિબંધો (ચારમાંથી એક) * નિબંધનાવિષયોનું ફલક આ પ્રમાણે રહેશે : ૧. કુદરતી આફતો – હોનારતો ૨. પ્રકૃતિસૌંદર્ય ૩. શિક્ષણવિષયક ૪. વર્તમાન સમસ્યાઓ ૫. કાલ્પનિક	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	જોડણીશુદ્ધિ • નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી વીસ શબ્દો પુછાશે. કોઈ પણ સત્તર શબ્દોની સાચી જોડણી લખવાની રહેશે. (જુઓ,પરિશિષ્ટ)		
૩	એકમ-૩	રૂઢિપ્રયોગો • નિયત કરેલા રૂઢિપ્રયોગોમાંથી બાર પુછાશે.કોઈ પણ નવના અર્થ લખી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરવાનો રહેશે. (જુઓ,પરિશિષ્ટ)		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ : ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, પાર્શ્વપબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ
૨. સાહિત્યાયન : બાબુ દાવલપુરા, પાર્શ્વપબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ

૩. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ (અરુણોદય)
૪. સાર્થ ગુજરાતી જોડણીકોશ : (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)
૫. ગુજરાતીનું વિષયવસ્તુ : નટુભાઈ રાવલ (નીરવ)
૬. રૂઢિપ્રયોગો,કહેવતો અને છંદ – અલંકાર : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ (પાર્શ્વ)
૭. અપઠિત,લેખન કૌશલ અને પરિશીલન: નીતિન વડગામા
૮. વિદ્યાર્થી જોડણીકોશ: સં. કનૈયાલાલ જોશી (કુસુમ)
૯. વ્યવહારભાષા,અરજીલેખન અને પત્રલેખન : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૧૦. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ : અરવિંદ ભાંડારી (અરુણોદય)
૧૧. ગુજરાતી લેખન : નિયતિ અંતાણી (અરુણોદય)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
1.	અગત્યતા	અગત્ય	26.	ખૂશનુમા	ખુશનુમા
2.	અદ્વિતીય	અદ્વિતીય	27.	ખૂશમીજાજ	ખુશમિજાજ
3.	અદ્ભૂત	અદ્ભુત	28.	ખૂશબો	ખુશબો
4.	અનુકુલ	અનુકૂલ	29.	ખુબસુરત	ખૂબસૂરત
5.	આત્મપ્રસંશા	આત્મપ્રશંસા	30.	ગીર્દા	ગિરદી
6.	આદરણિય	આદરણીય	31.	ગુફતુગો	ગુફતેગો
7.	આપવિતિ	આપવીતી	32.	ગૃહશાંતી	ગ્રહશાંતિ
8.	આશિર્વાદ	આશીર્વાદ	33.	ચીત્રવીચીત્ર	ચિત્રવિચિત્ર
9.	આહ્વાદક	આહ્વાદક	34.	ચીમરાવવું	ચિમળાવવું
10.	ઉમેળવું	ઉમેરવું	35.	ચીરંજિવિની	ચિરંજીવિની
11.	ઉજળું	ઊજળું	36.	ચૂંથાચૂંથ	ચૂંથાચૂંથ
12.	ઉર્ધ્વગામી	ઊર્ધ્વગામી	37.	જનમટીપ	જન્મટીપ
13.	ઉહાપોહા	ઊહાપોહ	38.	જયંતિ	જયંતી
14.	એકિટસે	એકીટશે	39.	જર્જરીત	જર્જરિત
15.	ઉપચારિક	ઔપચારિક	40.	જંદગી	જિંદગી
16.	કળચરિયાળું	કરચળિયાળું	41.	જલ્લો	જિલ્લો
17.	કલુસિત	કલુષિત	42.	જંદાદીલી	જિંદાદિલી
18.	કવિયત્રી	કવયિત્રી	43.	ઝાગડુગી	ઝાઘાડૂઘી
19.	કારકીર્દી	કારકિર્દી	44.	તળવળાટ	તરવરાટ
20.	કિંવંદતી	કિંવંદતી	45.	તસ્વીર	તસવીર
21.	કિમિયાગર	કીમિયાગર	46.	તારિખિયું	તારીખિયું
22.	કૂતૂહલ	કુતૂહલ	47.	દૂબરું	દૂબળું
23.	ખાત્રી	ખાતરી	48.	ધણીધણિયાણી	ધણીધણીયાણી
24.	ખીચોખિચ	ખીચોખીચ	49.	ધર્મષ્ટ્ર	ધર્મિષ્ઠ
25.	ખિસ્સાકાત્રુ	ખીસાકાતરુ	50.	નિમણુંક	નિમણૂક

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
51.	નૂકશાન	નુકસાન	77.	વીશ્લીષ	વિશ્લિષ્ટ
52.	નૂખસો	નુસખો	78.	વિજળી	વીજળી
53.	પત્રકારિત્વ	પત્રકારત્વ	79.	વિશ્વાસનીય	વિશ્વસનીય
54.	પરબીડીયું	પરબીડિયું	80.	સહાનુભૂતી	સહાનુભૂતિ
55.	પરાકાષ્ટા	પરાકાષ્ટા	81.	શારીરીક	શારીરિક
56.	પરીચીત	પરિચિત	82.	શિર્ષક	શીર્ષક
57.	પરીણીત	પરિણીત	83.	શીથીલ	શિથિલ
58.	પરીસ્થીતી	પરિસ્થિતિ	84.	સુશ્રુસા	સુશ્રુષા
59.	પાશ્વમાત્ય	પાશ્વાત્ય	85.	શુધબુધ	સૂધબૂ
60.	પુરષ્કાર	પુરસ્કાર	86.	હરિફાઈ	હરીફાઈ
61.	પ્રતિતિ	પ્રતીતિ	87.	હૂતાસની	હૂતાશની
62.	ફળિભૂત	ફળીભૂત	88.	હૂંસાતુશી	હુંસાતુંશી
63.	બહીસ્કાર	બહિષ્કાર	89.	હુંડીયામણ	હુંડિયામણ
64.	ભૂલભૂલામણી	ભુલભુલામણી	90.	પરીચારિકા	પરિચારિકા
65.	મીનીટ	મિનિટ	91.	પુર્ણિમા	પૂર્ણિમા
66.	મુંઝવણ	મૂંઝવણ	92.	પ્રતીનિધી	પ્રતિનિધિ
67.	મૂર્હુત	મુહૂર્ત	93.	અભીમન્યુ	અભિમન્યુ
68.	યુધીસ્થિર	યુધિષ્ઠિર	94.	વૃસકેતૂ	વૃષકેતુ
69.	રૂસવત	રુશવત	95.	ભૂરીસવા	ભૂરિશ્રવા
70.	રેલ્વે	રેલવે	96.	કૃતર્વમા	કૃતવર્મા
71.	લીખીત	લિખિત	97.	અશ્વથ્થમા	અશ્વત્થામા
72.	લીખીતંગ	લિખિતંગ	98.	શૂભૂટ	સુભટ
73.	વસિકરણ	વશીકરણ	99.	પૃથવિ	પૃથ્વી
74.	વસ્તી	વસતિ	100.	સંભારીઆ	સંભારિયા
75.	વીનીમય	વિનિમય	101.	વિદ્યાર્થીની	વિદ્યાર્થિની
76.	વીપરિત	વિપરીત	102.	પીત્રાઈ	પિતરાઈ

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
103.	સમગ્રામ	સંગ્રામ	107.	ચંદર્બીબ	ચંદ્રબિંબ
104.	શપર્ણા	સર્પિણ	108.	પરસન્ન	પ્રસન્ન
105.	કેશરિ	કેસરી	109.	પૂરુશ	પુરુષ
106.	દાજ	દાઝ	110.	ઈદુ	ઈદુ

રૂઢિપ્રયોગો

- (1) ઓછું આવવું - માઠું લાગવું.
વાક્ય : પુત્રના ઉદ્ધત વર્તનથી પિતાનો ઓછું આવ્યું.
- (2) માંડી વાળવું - જતું કરવું.
વાક્ય : ઉમેશે અમેરિકા ભણવા જવાનો વિચાર માંડી વાળ્યો.
- (3) હૈયું કઠણ કરવું - મન મક્કમ રાખવું.
વાક્ય : હૈયું કઠણ કરીને તેમણે પોતાના પુત્રને વિદેશ મોકલ્યો.
- (4) પગ ભાંગી જવા - નાસીપાસ થઈ જવું.
વાક્ય : યુવાન દીકરાનું અવસાન થતાં પિતાના પગ ભાંગી ગયા.
- (5) ધૂળ ખંખેરી નાખવી - ખૂબ ધમકાવી નાખવું.
વાક્ય : શેઠે નોકરની ધૂળ ખંખેરી નાખી એટલે તે નોકરી છોડીને જતો રહ્યો.
હવે આપણે કેટલાક રૂઢિપ્રયોગો અને તેમના અર્થ જોઈશું. તેમનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરીશું.
- (1) રવાના કરવું - વિદાય આપવી.
માથે પડેલા મહેમાનોને સમજાવી પતાવી રવાના કર્યા.
- (2) દાવમાં લેવું - બરાબર સંકળમાં લેવું, ફસાવવું.
કારગીલ યુદ્ધમાં પાકિસ્તાનનાં જવાનોને ભારતની સેનાએ દાવમાં લીધા.
- (3) હાડહાડ કરવું - ધુત્કારી કાઢવું.
બારણે આવેલા અતિથિને હાડહાડ કરવું યોગ્ય ન કહેવાય.
- (4) વાત કાપવી - વિરોધ કરવો.
કેટલાક રાજકારણીઓને અધિકારીઓની વાત કાપવાની આદત છે.
- (5) હૈયામાં ધ્રાસકો પડવો - ડરી જવું, બીક લાગવી.
પ્લેન હાઈજેક થવાના સમાચારથી પ્રવાસીઓના સગાસંબંધીઓના હૈયામાં ધ્રાસકો પડ્યો.
- (6) ગંધ આવવી - શંકા પડવી, અણસાર આવી જવો.
આતંકવાદીઓની પ્રવૃત્તિઓની પોલીસને ગંધ આવી ગઈ.
- (7) છાતીએથી અળગા ન કરવું - હંમેશાં પ્રીતાની સાથે જ રાખવું.
નવજાત શિશુને માતા છાતીએથી અળગા કરતી નથી.

સામાજિક જીવન

- (8) હરખપદ્ડાં થઈ જવું - હરખવેલા થઈ જવું.
જમાઈને અચાનક આવેલા જોઈને સાસરાપક્ષવાળાં હરખપદ્ડાં થઈ ગયાં.
- (9) મનનો ડૂમો કાઢી નાખવો - મનમાં ઘૂંટાતું દુઃખ પ્રગટ કરવું.
પિયરે આવીને દીકરીએ પોતાના મનનો ડૂમો કાઢી નાખ્યો.
- (10) હૈયું ભરાઈ આવવું - દુઃખથી રડવા જેવું થઈ જવું.
વિદેશ જતાં પોતાના દીકરાને વિદાય આપતા માતાનું હૈયું ભરાઈ આવ્યું હતું.
- (11) સમસમી જવું - મનમાં ઘૂંઘવાઈ રહેવું, ગુસ્સો દબાવી રાખવો.
ઉપરી અધિકારીએ બધાની સામે ખખડાવી નાખતા કર્મચારી સમસમી ગયો.
- (12) આંખો વરસવી - આંસુ ટપકવાં, રડવા લાગી જવું.
વિદેશ ગયેલા પતિના સમાચાર નહીં મળતા, પત્ની આંખો વરસાવી રહી હતી.
- (13) કમાતાધમાતા હોવું - સારી કમાણી થવી.
ખેડૂતો જ્યારથી હીરાતાં ધંધામાં આવ્યા છે ત્યારથી કમાતાધમાતા થયા છે.
- (14) તરંગે ચડી જવું - વિચારમગ્ન થઈ જવું.
ધુની વ્યક્તિઓ ગમે ત્યારે તરંગે ચડી જાય છે.
- (15) આંખ મીચાવી - મૃત્યુ પામવું.
કોઈ પણ વ્યક્તિએ આંખ મીચાય તે પહેલાં વસિયતનામું કરી લેવું જોઈએ.
- (16) ઊંઘ ઊડી જવી - ખૂબ જ ચિંતામાં નિદ્રા ઊડી જવી.
વરસાદ વધુ સમય ખેંચાતાં ખેડૂતોની ઊંઘ ઊડી ગઈ હતી.
- (17) મગજ પર ભાર જણાવો - મનમાં ચિંતાનો બોજ હોવો.
બોર્ડની પરીક્ષા નજીક આવતા વિદ્યાર્થીનાં મગજ પર ભાર જણાતો હતો.
- (18) વારી જવું - ફિદા થઈ જવું.
કલાકારની અદાથી પ્રેક્ષકો વારી ગયા.

- (19) કાને વાત પહોંચવી - ખબર મળવી, જાણ થવી.
ખબરી દ્વારા પોલીસને ગુનેગારની દરેક વાત કાને પહોંચતી હતી.
- (20) ખાંડની ધારે ચાલવું - ખૂબ કપરા માર્ગે જવું.
પ્રેમલગ્ન એ ખાંડની ધારે ચાલવા જેવું છે.
- (21) ઠેસ વાગવી - ભૂલ કે પાપ કર્યાની ચેતવણી મળવી.
ધોરણ - 10 માં ઠેસ વાગી હતી તેમ છતાં ધોરણ - 12 માં મહેનત કેમ નથી કરતો ?
- (22) ગરજ સરવી - જરૂરિયાત પૂરી થવી.
ગરજ સરી ગયા પછી સંબંધી અને મિત્રો નજર ફેરવે છે.
- (23) ગાડું ગબડવું - ગમે તે ભોગે નભી જવું, ધંધો ચાલવો.
અત્યારની હાઈટેક સિસ્ટમનો ઉપયોગ નહીં કરતાં વહેપારીઓનું માંડ માંડ ગાડું ગબડતું હોય છે.
- (24) ગાંઠનો ખીચડો ખાવો - પોતાની જમા મૂડી વાપરવી.
શેરબજારમાં સટ્ટો કરવામાં મનહરભાઈએ ગાંઠનો ખીચડો ખાધો.
- (25) બાજી ધૂળમાં મેળવવી - યોજના નિષ્ફળ બનાવવી.
કારગીલમાં દુશ્મનોને ખદેડ્યાં એટલે પાકિસ્તાનની બાજી ધૂળમાં મળી ગઈ.
- (26) હાથ ધોઈ નાખવા - આશા છોડી દેવી.
બેન્ક કૌભાંડને કારણે ઘણા થાપણદારોએ પોતાની મૂડીથી હાથ ધોઈ નાખ્યા.
- (27) મોં લાલ રાખવું - પરાણે આબરૂ જાળવી.
તેલગીકાંડમાં કમીશનરની ધરપકડ કરી મહારાષ્ટ્ર પોલીસે મોં લાલ રાખ્યું.
- (28) વખ ઘોળવાં - વિષપાન કરવું, સંબંધમાં કડવાશ આણવી.
લેણદારોનું ખૂબ જ દબાણ થતાં મગનભાઈએ વખ ઘોળ્યું.
- (29) રંગમાં ભંગ પડવો - મજાના વાતાવરણમાં વિધ્ન આવવું.
ક્લક્તાની ક્રીકેટ મેચમાં વરસાદે રંગમાં ભંગ પાડ્યો.
- (30) સંઘ કાશીએ પહોંચવો - કામ પાર પાડવું.
વાહનની સ્થિતિ જોતાં એમ નથી લાગતું કે આ સંઘ કાશીએ પહોંચશે.

- (31) હોળીનું નાળિયેર બનવું - ખરાબ કામ કરવામાં સાધન બનવું.
કાશ્મીરી યુવકોને હોળીનું નાળિયેર બનાવી આતંકવાદી બનાવવાનું
ષડ્યંત્ર પકડાઈ ગયું.
- (32) પગ ન ઉપડવા - હિંમત ન ચાલવી.
સત્યનો માર્ગ મળી ગયા પછી ખોટા માર્ગે પગ ઉપડતો નથી.
- (33) જીવ બળી જવો - ઈર્ષાથી દુઃખી દુઃખી થઈ જવું.
કરિશ્મા કપુરનાં લગ્ન થવાથી ઘણા લગ્નોત્સુક યુવકોનો જીવ બળી ગયો.
- (34) છઠ્ઠીનું ધાવણ ચાદ કરાવવું - મરણતોલ માર મારવો.
ચોરને પાંચોસે માર મારીને છઠ્ઠીનું ધાવણ ચાદ કરાવી દીધું.
- (35) બાજી ભાવી - પ્રતિકૂળ સ્થિતિ થવી.
ધંધામાં વેપારીએ લાખો રૂપિયાનું રોકાણ કર્યું પણ બાજી કથળી ગઈ
અને દેવે કૂંકવું પડ્યું.
- (36) પૃથ્વી રસાતાળ જવી - ભયંકર સંકટ તૂટી પડવું.
ધર્મ પર અધર્મનો વિજય થાય તો પૃથ્વી રસાતાળ જાય.
- (37) ખો ભૂલી જવી - જિંદગીભર યાદ રહે તેવો પાઠ શીખવવો.
કારગીલમાં ભારતે દુશ્મનને એવો માર માર્યો છે કે તે હવે ખો ભૂલી જશે.
- (38) ફરી વળવું - ચારે બાજુથી ઘેરી લેવું, મેળવી લેવું.
ચોરે ઘરમાંની દરેક તિજોરીમાં હાથ ફેરવી લીધો છે.
- (39) વખના માર્યા - મુસીબતમાં મુકાયેલા
સતત ચોથા વર્ષે પણ દુષ્કાળ આવતા ખેડૂતો વખના માર્યા ગામમાંથી
ઉંચાળા ભર્યા.
- (40) કૂવો હવાડો કરવો - કોઈ જળાશયમાં ડૂબીને આત્મહત્યા કરવી.
વડીલો તરફથી વિરોધ થતા પ્રેમીપંખીડાએ કૂવો હવાડો કર્યો.
- (41) કરમ ફૂટેલાં હોવા - નસીબ ખરાબ હોવાં.
સદામ હુસેનનાં કરમ ફૂટેલાં હશે એટલે અત્યારે રાજપાટનો વખત
આવ્યો છે.
- (42) આંખ ઉઘડવી - સાચી હકીકતનું ભાન થવું.
સમાચાર સાંભળ્યાં પછી તેમની આંખ ઉઘડી.

- (43) એક પંથ દો કાજ - એકી સાથે બે કામ પાર પાડવાં.
રામે શિવધનુષ તોડી, સીતા સાથે લગ્ન કરીને એક પંથ દો કાજ
જેવું કર્યું.
- (44) ખબર લઈ નાખવી - ધમકાવવું.
કર્મચારીની ભૂલને કારણે અધિકારીએ તેની ખબર લઈ નાખી.
- (45) ઘર માંડવું - લગ્ન કરવાં.
આખરે અક્ષયકુમારે ઘર માંડ્યું.
- (46) ખોળો પાથરવો - કરગરવું, કાકલૂદી કરવી.
ડાકુઓથી પોતાના બાળકને બચાવવા માતાએ ખોળો પાથર્યો.
- (47) કાન દેવા - ધ્યાનથી સાંભળવું.
પહેલાં વિદેશથી આવતા ફોન કાન દઈને સાંભળવાં પડતા.
- (48) પીઠ દેવી - વિદ્યાય થવું, છૂટા થવું.
જેવી શિક્ષકે પીઠ દીધી, વિદ્યાર્થીઓએ ઘોંઘાટ શરૂ કર્યો.
- (49) ચિત્ત ચિરાવું - તીવ્ર વેદના થવી.
પુત્રના અકાળે અવસાન થવાથી મારું ચિત્ત ચિરાઈ ગયું.
- (50) ગરદન કાપવી - વિશ્વાસઘાત કરવો.
જે મિત્ર પર આપણે ભરોસો રાખીએ છીએ, એ જ કેટલીક વાર
આપણી ગરદન કાપે છે.
- (51) તારાજ થઈ જવું - પાયમાલ થઈ જવું.
ભૂકંપથી ભુજ તારાજ થઈ ગયું.
- (52) હિજરત કરવી - સ્થળ છોડીને ચાલ્યા જવું.
ભૂકંપ થવાથી ગામના લોકો હિજરત કરી ગયાં.
- (53) ફોડી લેવું - સંભાળી લેવું.
તમે માની ચિંતા ન કરશો, હું ફોડી લઈશ.
- (54) ગળથૂથીમાં મળવું - છેક બાળપણથી પ્રાપ્ત થવું.
તેને સંગીત ગળથૂથીમાંથી મળ્યું છે.
- (55) તલપાપડ થઈ જવું - આતુર થઈ જવું.
રમેશ તેનું પરિણામ જાણવા તલપાપડ થઈ રહ્યો છે.

- (56) ભીંત ભૂલવી - માર્ગ ચૂકી જવો.
આ નોકરી મેળવીને તમે ભીંત ભૂલ્યા છો.
- (57) હાથા થવું - ખોટા કામમાં સાથ આપવો.
પરીક્ષામાં ચોરી કરવા તેણે મારી મદદ માગી પણ હું તેનો હાથો ન બન્યો.
- (58) ઢંઢેરો પિટાવવો - છાની વાત જાહેર કરવી.
નીલેશે ઢંઢેરો પીટાવ્યો કે તેના મિત્રે દેવાળું કાઢ્યું છે.
- (59) ધોખો લાગવો - ગુસ્સે થવું.
સુરેશને લગ્નમાં બોલાવવાથી તેણે એ વાતને ધોખો કર્યો.
- (60) બેડો પાર થઈ જવો - સફળ થવું.
આ વખતે તેનો પરીક્ષામાં બેડો પાર થઈ ગયો.
- (61) પ્રાણ પાથરવા - સર્વસ્વ અર્પણ કરવું.
ભક્ત ભગવાન માટે પ્રાણ પાથરે છે.
- (62) લોહીનું પાણી કરવું - ખૂબ મહેનત કરવી.
પરીક્ષામાં પાસ થવા માટે પૂર્વીએ લોહીનું પાણી કર્યું છે.
- (63) એક પગે થઈ રહેવું - ખડે પગે તત્પર રહેવું.
મૌસમીના લગ્નની તૈયારીમાં તન્વી એક પગે થઈ રહી હતી.
- (64) ઇકોતેર પેઢી તારવી - કુળનું નામ રોશન કરવું.
પુત્ર સુપુત્ર હોય તો તે કુટુંબની ઇકોતેર પેઢી તારે છે.
- (65) આંખે અંધારા આવવાં - ભાન ગુમાવવું.
સમાધિને મરણનું દૃશ્ય જોઈને આંખે અંધારા આવ્યાં.
- (66) બારે મેઘ વરસવા - મુશળધાર વરસાદ થવો.
પૃથ્વીનો પ્રલય કરવા માગતા હોય તેમ બારે મેઘ વરસવા લાગ્યા.
- (67) આંખ ફરકવી - કોઈ શુભ ઘટના બનવાની અંધાણી જણાવી.
ઊર્મિલાએ વિચાર્યું કે લક્ષ્મણ આજે જરૂર વનમાંથી પાછા ફરશે, કારણ કે તેની ડાબી આંખ ફરકતી હતી.
- (68) દાઝ લાગવી - ક્રોધ વ્યાપી જવો, ખૂબ ગુસ્સે થવું.
કન્યાએ માગું પાછું ઠેલ્યું તેથી મૂરતિયાને દાઝ લાગી ગઈ.

- (69) એક રાસે કરવા - સમાન ગણવા.
ગાંધીજીએ હરિજનો અને સવર્ણોને એક રાસે કર્યા હતા.
- (70) કાન દેવા - ધ્યાનથી સાંભળવું.
કોઈની ખાનગી વાત સાંભળવા કાન દેવા ન જોઈએ.
- (71) ચિત્ત ચિરાવું - તીવ્ર વેદના થવી.
પુત્રના અકાળ અવસાનથી માનું ચિત્ત ચિરાઈ ગયું.
- (72) પીઠ દેવી - વિદ્યાય થવું, છૂટા પડવું.
જેવી શિક્ષકે પીઠ દીધી કે વિદ્યાર્થીઓ ઘોંઘાટ કરવા લાગ્યા.
- (73) પનારો પડવો - કોઈની સાથે અણગમતો સંબંધ બાંધવાની ફરજ પડવી.
મંદોદરી જેવી પતિવ્રતા રાવણના પનારે પડી.
- (74) મન માપવું - મનના ગુપ્ત ભાવ કળી જવા.
કેટલાક વ્યવહારકુશળ માણસો વાતવાતમાં સામી વ્યક્તિનું મન માપી લેતા હોય છે.
- (75) કોઠે પડવું - ના થી ટેવાઈ જવું, સ્વાભાવિક બની જવું.
શેઠની રોજરોજની ટકટક નોકરને કોઠે પડી ગઈ.
- (76) પોલ પિછાણવી - જુઠાણું પકડાઈ જવું, ઊણપ કે ખામીઓ જાણી જવી.
માર્ટિન લ્યુથરે ધર્મગુરુઓની પોલ પિછાણી અને તેમને ખુલ્લા પાડ્યા.
- (77) ગરદન કાપવી - વિશ્વાસઘાત કરવો.
જે મિત્ર પર આપણે ભરોસો રાખીએ છીએ, એ જ કેટલીક વાર આપણી ગરદન કાપે છે.
- (78) તલખી રહેવું - આતુરતાપૂર્વક રાહ જોવી.
ઊર્મિલા ચૌદ વર્ષ સુધી લક્ષ્મણના મિલન માટે તલખી રહી.
- (79) તલવાર તાણવી - સામનો કરવો, ઝઝૂમવું.
'નર્મદે' વહેમ અને જડતા વિરુદ્ધ તલવાર તાણી હતી.
- (80) પગની તળે હોવું - પોતાની પાસે હોવું.
જે સુખની આપણને તલાશ હોય એ કેટલીક વાર આપણા પગની તળે જ હોય છે એવું પણ બની શકે છે.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR23SECGUJ106A
SEMESTER : 01
COURSE NAME : વ્યવહારભાષા- ૧

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- ગુજરાતી વ્યાવહારિક લેખન પ્રત્યે અભિમુખ બને.
- લેખન કૌશલ વિકસાવે.
- માતૃભાષામાં સજ્જતા કેળવે.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.
- માતૃભાષા સાથે નિસબત કેળવે.
- ગ્રહણશક્તિ, સમજશક્તિ અને કલ્પનાશક્તિ વિકસાવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	ગદ્યાર્થગ્રહણ - ગદ્યખંડ વાંચીને તેની નીચે પૂછેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખવાના રહેશે. - એકબીજાના વિકલ્પે ગદ્યખંડ પુછાશે.	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	અરજીલેખન - નોકરી મેળવવા માટે અરજીપત્ર તૈયાર કરવાનો રહેશે. - એકબીજાના વિકલ્પે પ્રશ્ન પુછાશે.		
૩	એકમ-૩	અહેવાલલેખન - કોલેજ અને યુનિવર્સિટીકક્ષાએ યોજાતા વિવિધ કાર્યક્રમો (જેમ કે, વાર્ષિકોત્સવ, શિક્ષકદિન, શ્રમશિબિર, યુવકમહોત્સવ, રમતોત્સવ વગેરે.) વિશે વિદ્યાર્થીએ અહેવાલ લખવાનો રહેશે. - એકબીજાના વિકલ્પે પ્રશ્ન પુછાશે.		
સંદર્ભગ્રંથો :				
૧. સાહિત્યાચન : બાબુ દાવલપુરા				
૨. અપઠિત, લેખન કૌશલ અને પરિશીલન : નીતિન વડગામા				
૩. સાહિત્યનો આસ્વાદ : મણિલાલ હ. પટેલ				

૪. વ્યવહારભાષા,અરજીલેખનઅનેપત્રલેખન : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૫. વૃત્તાંત નિવેદન અને અહેવાલ લેખન : ર.સાં. નાયક
૬. ગુજરાતી સાહિત્યનો જ્ઞાનસાગર : બી.એસ.પટેલ અને હાસ્યદાપંડ્યા
૭. રિપોર્ટિંગના સિદ્ધાંતો : યાસીન દલાલ
૮. ગુજરાતી લેખન : નિયતિ અંતાણી

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23SECGUJ106B

SEMESTER : 01

COURSE NAME : અનુવાદકલા - ૧

નિયત કૃતિ : 'પિંજર' - અમૃતા પ્રીતમ

અનુવાદક : શરીફા વીજળીવાળા

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન,અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- અનુવાદ વિશે સમજણ મેળવે.
- અનુવાદનું મહત્ત્વ સમજે.
- ગુજરાતી સિવાયની અન્ય ભારતીય ભાષાઓની કૃતિઓના સંપર્કમાં આવે.
- અનુવાદક બનવા માટે ક્ષમતા કેળવે.
- અનુવાદની કળા શીખે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	૧. અનુવાદનું સ્વરૂપ અને મહત્ત્વની વ્યાખ્યાઓ ૨. અનુવાદની આવશ્યકતા અને ઉપયોગિતા	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	' પિંજર' - અમૃતા પ્રીતમ (અનુવાદક - શરીફા વીજળીવાળા) કૃતિની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા • કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો		
૩	એકમ-૩	અનુવાદલેખન : • ગુજરાતી ગદ્યખંડનો હિન્દી અનુવાદ • હિન્દી ગદ્યખંડનો ગુજરાતી અનુવાદ		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. નિવેદન : અનિલા દલાલ
૨. અનુવાદ વિજ્ઞાન : મોહનભાઈ પટેલ
૩. અનુવાદકળા : નવનીત મદ્રાસી
૪. અનુવાદની સમસ્યાઓ - એક સંગોષ્ઠિ : સં. મોહનભાઈ પટેલ
૫. અનુવાદ, આધુનિકતા અને સાહિત્યિક સંશોધન : બી.એસ. પટેલ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23SECGUJ106C

SEMESTER : 01

COURSE NAME : સાહિત્યિક પત્રકારત્વ - ૧

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- સાહિત્યિક પત્રકારત્વનો પરિચય મેળવે.
- સાહિત્યિક પત્રકારત્વનું પ્રયોજન જાણે.
- વર્તમાનપત્રો અને સામયિકોના સાહિત્યિક પત્રકારત્વ વિશે જાણે.
- સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમોનો આંતરસંબંધ સમજે.
- વ્યાવસાયિક સજ્જતા પ્રાપ્ત કરે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ-૧	૧. સાહિત્યિક પત્રકારત્વની વિભાવના ૨. સાહિત્યિક પત્રકારત્વનું પ્રયોજન	2	અઠવાડિક બે કલાક
૨	એકમ-૨	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ અને સામયિકો સુધારકયુગ: ૧. દાંડિયો ૨. ગુજરાત શાળાપત્ર		
૪	એકમ-૪	અહેવાલલેખન - સાહિત્યિક અને સમાજજીવનને સ્પર્શતી કોઈ ઘટના કે સમસ્યા વિશે અહેવાલ લખવાનો રહેશે. - એકબીજાના વિકલ્પે પ્રશ્ન પુછાશે.		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. અને સાહિત્ય - સં.યશવંત ત્રિવેદી
૨. પત્રકારત્વ અને સાહિત્ય - સં.યશવંત ત્રિવેદી
૩. સંદર્ભ - સં.જયંત કોઠારી
૪. સાહિત્યરંગી પત્રકારત્વ - અમિતા ઠાકોર
૫. સામયિકોની સૃષ્ટિ - યાસીન દલાલ
૬. પત્રકારત્વના પ્રવાહો - વિષ્ણુ પંડ્યા

૭. સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ – કુમારપાળ દેસાઈ
૮. સાહિત્યિક પત્રકારત્વ – કિશોર વ્યાસ
૯. સમૂહ માધ્યમો અને સાહિત્ય – પ્રીતિ શાહ
૧૦. પ્રકાંડ પત્રકારો – યાસીન દલાલ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR23SECGUJ106D
SEMESTER : 01
COURSE NAME : પૂઢરીડિંગ – ૧

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External – 25 Marks
		Internal – 25 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- પૂઢરીડિંગ વિશે સમજ કેળવે.
- પૂઢરીડિંગની આવશ્યકતા અને ઉપયોગિતા જાણે.
- વ્યાવસાયિક કારકિર્દી માટે સક્ષમ બને.

અ.નં.	એકમ		કેડિટ	કલાક
૧	એકમ- ૧	૧. પૂઢરીડિંગ એટલે શું ? ૨. પૂઢરીડિંગની પદ્ધતિઓ	2	અઠવાડિક બે કલાક
૩	એકમ- ૩	૧. પૂઢવાચનની સંજ્ઞાઓ (જુઓ,પરિશિષ્ટ) ૨. પૂઢવાચનના તબક્કા		
૪	એકમ- ૪	પૂઢસુધારણા માટેનો ગદ્યખંડ : એકબીજાના વિકલ્પે પ્રશ્ન પુછાશે.		
સંદર્ભગ્રંથો :				
૧. પૂઢરીડિંગ – રતિલાલ સાં. નાયક				
૨. ભાષાવિવેક – ભાષાનિયામકની કચેરી,ગાંધીનગર				
૩. પૂઢરીડિંગ કેવી રીતે થાય છે ? –જિતેન્દ્ર દેસાઈ (નવજીવન પ્રકાશન, અમદાવાદ)				

પ્રૂફવાચન

સામગ્રી છપાવતાં પહેલાં તેનાં પ્રૂફ વાંચીને સુધારવાં પડે છે. હાથે લખેલા કે ટાઈપ કરેલા લખાણના આધારે પ્રેસ તરફથી તૈયાર કરાગેલ છાપકામ માટેનું કાર્ય લખાણ પ્રૂફના નામે સોંપાય છે અને જરૂર પ્રમાણે તે ચોક બે વાર કે વધારે વખત વાંચીને તેમાંની ભૂલો દર્શાવવી પડે છે. આ પ્રૂફમાં ભૂલો દર્શાવવા માટે નીચેની સર્વમાન્ય નિશાનીઓ પ્રચલિત છે. આ નિશાનીઓ પ્રૂફના જમાણી કે ડાબી બાજુના હાંસિયામાં અનુકૂળતા પ્રમાણે દર્શાવવાની હોય છે અને મૂળ લખાણમાં પણ અનુરૂપ નિશાની કરવાની હોય છે.

હાંસિયામાં કરવાની નિશાની	નિશાનીનો અર્થ	મૂળ લખાણમાં કરવાની નિશાની
/	અક્ષર બદલીને મૂકો	/
λ	અક્ષર ઉમેરો	λ
d	અક્ષર રદ કરો	/
(d)	અક્ષર રદ કરી લખાણ ભેગું કરો	()
()	અક્ષરો વચ્ચેની જગ્યા દૂર કરી લખાણ ભેગું કરો	()
H	જગ્યા કરો/અક્ષરો છૂટા પાડો	/
trans	અક્ષરો કે શબ્દો આદલાબદલી કરો	trans
Ster	યથાવત્ રાખો	
" "	અવતરણ ચિહ્ન મૂકો	V V
ડ	ડાબી બાજુ ખસોડો	ડ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

હાંસિયામાં કરવાની નિશાની	નિશાનીનો અર્થ	મૂળ લખાણમાં કરવાની નિશાની
┐	જમણી બાજુ ખસેડો	┐
w. f.	ખરા ફાઉન્ટનો અક્ષર મૂકો	o
=	લીટીઓ સીધી કરો	=
n. p.	નવો ફ્લેશ શરૂ કરો	/P
run on	અહીં નવો ફ્લેશ રાખવાનો નથી/ લખાણ સળંગ રાખો	↗
/-	હાઈફન કે ડેશ ઉમેરો	/-
V	માત્રા મૂકો	V
∇	અનુસ્વાર મૂકો	V
⊙	પૂર્ણવિરામ મૂકો.	h
<	જગ્યા ઘટાડો	<
,/ ;/ :/	અલ્પવિરામ, અર્ધવિરામ કે ગુરુવિરામ મૂકો.	/
┌	અક્ષર કે શબ્દ નીચે ઉતારી ગયેલ છે તો તેને ઊપર લો.	┌
┐	અક્ષર કે શબ્દ ઉપર ચઢી ગયેલ છે તેને નીચે ઉતારો.	┐

Accredited by NAAC 'A' Grade (CGPA 3.02) State University

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY

NEP 2020 CREDIT STRUCTURE

FOR

B. A. (U.G.)

JUNE : 2023

U.G. COURSES IN HINDI CHOICE BASRD CREDIT SYSTEM

(B.A. Courses : Semester I TO II)

BY

BOARD OF STUDIES

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

हिन्दी विषय के स्नातक स्तरीय पाठ्यक्रम का प्रारूप एवं संरचना

हिन्दी अभ्यास समिति , हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

नई शिक्षा नीति के तहत शैक्षणिक वर्ष २०२४ - २०२५ से कार्यान्वित

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी
SEMESTER (छमाही / सत्र) I
प्रश्नपत्र सूचि

TYPE OF PAPER	PAPER CODE	PAPER NO.	CREDIT	UNIT	COURSE NAME विषय	MARKS	INTERNAL MARKS	EXAM DURATION
MAJOR	AR23MJD SCHIN101	101	4	4	आधुनिक हिन्दी कविता	50	50	2.30 Hrs.
	AR23MJD SCHIN101 A	101 A	4	4	आधुनिक हिन्दी कहानी	50	50	2.30 Hrs.
MINOR	AR23MIDS CHIN102	102	4	4	हिन्दी उपन्यास	50	50	2.30 Hrs.
0Multi Disciplinary	AR23MDC HIN103	103	4	4	मानविकी और साहित्य (हिन्दी कहानी-साहित्य)	50	50	2.30 Hrs.
Compulsory (AEC)	AR23AEC HIN104	104	2	3	कार्यालयी हिन्दी (क्षमता संवर्धन पाठ्यक्रम)	25	25	2 Hrs.
Value Added Course	AR23IKSH IN105	105	2	3	साहित्य में राष्ट्रीयता (मूल्य संवर्धन पाठ्यक्रम)	25	25	2 Hrs.
Skill Enhancement	AR23SEC HIN106	106	2	3	मीडिया-लेखन और कला (कौशल संवर्धन पाठ्यक्रम)	25	25	2 Hrs.
			22					

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

MAJOR – (मुख्य हिन्दी)

Programme Code:- ARTUG102

Sub. Code:-AR23MJDSCHIN101

CREDIT (श्रेयांक) : 4

विषय : आधुनिक हिन्दी काव्य

पाठ्य-पुस्तक : 'पद्यप्रभा' संपादक : प्रा. राजन कडिया , डॉ. हरीश शुक्ल प्रकाशन : मुद्रा प्रकाशन, मेहसाणा ।

Total Credits = 04 (04 Periods /Week)	Theory	External = 50 Marks
		Internal =50 Marks

पाठ्य-क्रम का उद्देश्य (Course Objective)	काव्य के प्रत्येक शब्द में सत्य की ओर ले जाने का संदेश होता है। छात्रों की कल्पना शक्ति का और नैतिक चारित्र्य का विकास करना, सौन्दर्यानुभूति का ज्ञान कराना, भावनाओं का परिष्कार करना, शौर्य-शक्ति, त्याग-समर्पण और साहस का भाव पैदा करके सामाजिक और राष्ट्रीय चेतना जगाना आदि। कविता एक श्रेष्ठ कला होने के नाते उत्तम जीवन जीने की कला सिखाती है, जो आज के जीवन को हताशा, निराशा, दुःख पीड़ा, कुण्ठा, त्रस्त, खीज अभाव, भ्रष्टाचार, दुराचार से मुक्त रखने के लिए कविता जड़ी बूटी का काम करती है। ➤ छात्रों को काव्य के मुक्तक स्वरूप से परिचित कराना । ➤ छात्रों को काव्य में निरूपित राष्ट्रीय एवं सामाजिक चेतना से अवगत कराना । ➤ छात्रों को काव्य के माध्यम से नैतिक मूल्यों की जानकारी देकर समाज और राष्ट्र के उत्थान की प्रेरणा देना । ➤ छात्रों को काव्य में निरूपित विभिन्न विषयों , संवेदनाओं , भावनाओं से रूबरू कराकर उनके प्रति भावात्मक सम्बन्ध स्थापित करना ।
पाठ्यक्रम अध्ययन की परिलब्धियाँ (Course Learning Outcome)	➤ छात्र काव्य के मुक्तक स्वरूप से परिचित होंगे । ➤ छात्र काव्य में निरूपित राष्ट्रीय एवं सामाजिक चेतना से अवगत होंगे । ➤ छात्र काव्य के माध्यम से नैतिक मूल्यों की जानकारी प्राप्त कर समाज और राष्ट्र के उत्थान की प्रेरणा प्राप्त करेंगे । ➤ छात्र काव्य में निरूपित विभिन्न विषयों , संवेदनाओं , भावनाओं से रूबरू होकर उनके प्रति भावात्मकता के साथ जुड़ेंगे ।

➤ पाठ्य-क्रम संरचना :

इकाई क्रम	विषय-वस्तु	
१	➤ आधुनिक हिन्दी काव्य की विशेषताएँ ➤ पठित काव्य-रचनाओं की ससंदर्भ व्याख्या	
२	➤ मैथिलीशरण गुप्त - १. मनुष्य धर्म २. दीपक और पतंग ➤ सूर्यकान्त त्रिपाठी 'निराला' - १. विधवा २. भिक्षुक	
३	➤ सुमित्रानंदन पन्त - १. भारत-माता २. ताज ➤ सुभद्राकुमारी चौहान - १. ठुकरा दो या प्यार करो २. मुरझाया फूल	
४	➤ रामदरश मिश्र - १. धर्म २ पता नहीं ➤ सुदामा पाण्डेय 'धूमिल' - १. मोचीराम २. रोटी और संसद	

प्रश्नपत्र का प्रारूप और अंक विभाजन :

बाह्य परीक्षा				आंतरिक कार्य परीक्षा	कुल अंक
प्रश्न	प्रश्न-प्रकार	अंक विभाजन	कुल अंक	मूल्यांकन प्रकार एवं अंक	
१	इकाई =२,३,४ में रखी गई कविताओं में से दो ससंदर्भ व्याख्या विकल्पसहित	१८	७०	स्वाध्याय, परियोजना, लिखित परीक्षा, ग्रुप-चर्चा आदि बहुविध पद्धति से मूल्यांकन कुल अंक : ३०	१००
२	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७			
३	इकाई =३ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१८			
४	इकाई-४ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७			

संदर्भ-ग्रंथ :

- आधुनिक हिन्दी काव्य-प्रवृत्तियाँ : एक पुनःमूल्यांकन -डॉ. गणेश खरे , पुस्तक संस्थान खरे , कानपुर ।
- हिन्दी के आधुनिक प्रतिनिधि कवि - डॉ. द्वारिकाप्रसाद सक्सेना , विनोद पुस्तक मंदिर , आगरा ।
- समकालीन हिन्दी कविता के महत्त्वपूर्ण हस्ताक्षर - डॉ. सरजूप्रसाद मिश्र , अमन प्रकाशन , कानपुर ।
- हिन्दी कविता : संवेदना के विविध आयाम - आनंदकुमार राय , अंकित पब्लिकेशन्स , जयपुर ।
- समकालीन हिंदी कवि और काव्य - डॉ. कल्याणचन्द्र , चिंतन प्रकाशन , कानपुर ।
- आधुनिक हिन्दी कविता में काव्य चिंतन - डॉ. करुणाशंकर उपाध्याय , क्वोलिटी बुक्स , कानपुर ।

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

Programme Code:- ARTUG102

Sub. Code:-AR23MJDSCHIN101A

MAJOR (मुख्य हिन्दी)

CREDIT (श्रेयांक) : 4

विषय : आधुनिक हिन्दी कहानी

पाठ्य-पुस्तक : ' कथा-कुसुम ' संपादक : डॉ. भरत पटेल , विजयनगर प्रकाशन : पार्श्व पब्लिकेशन , अहमदाबाद ।

Total Credits = 04 (04 Periods /Week)	Theory	External = 50 Marks
		Internal = 50 Marks

पाठ्य-क्रम का उद्देश्य (Course Objective)	➤ भाषा-साहित्य के छात्रों को कहानी की विकास-यात्रा तथा कहानी विधा के स्वरूप और तत्त्वों से अवगत कराना । ➤ ' कथा-कुसुम ' में संकलित कहानियों में निरूपित घटनाओं , वैयक्तिक सुख-दुःख , पात्रों की स्वभावगत विशेषताओं-दुर्बलताओं , सामाजिक समस्याओं , युगीन परिवेश आदि से छात्रों को परिचित कराना । ➤ भाषा-साहित्य के छात्रों को कहानी के भाषा-सौष्ठव के अंतर्गत शब्द-चयन , कहावतें , मुहावरें तथा वर्णनात्मक , विवरणात्मक , आत्मकथात्मक , पत्रात्मक संवादात्मक जैसी शैलियों से अवगत कराना ।
पाठ्यक्रम अध्ययन की परिलब्धियाँ (Course Learning Outcome)	➤ भाषा-साहित्य के छात्र कहानी की विकास-यात्रा तथा कहानी विधा के स्वरूप और तत्त्वों से अवगत होंगे । ➤ ' कथा-कुसुम ' में संकलित कहानियों में निरूपित घटनाओं , वैयक्तिक सुख-दुःख , पात्रों की स्वभावगत विशेषताओं-दुर्बलताओं , सामाजिक समस्याओं , युगीन परिवेश , भाषा-सौष्ठव आदि से छात्र को परिचित होंगे । ➤ भाषा-साहित्य के छात्र कहानी के भाषा-सौष्ठव के अंतर्गत शब्द-चयन , कहावतें , मुहावरें तथा वर्णनात्मक , विवरणात्मक , आत्मकथात्मक , पत्रात्मक संवादात्मक जैसी शैलियों से अवगत होंगे ।

पाठ्य-क्रम संरचना :

इकाई क्रम	विषय-वस्तु	
1	➤ हिन्दी कहानी : विकास-यात्रा ➤ हिन्दी कहानी : परिभाषा और तत्त्व ➤ पठित कहानियों की ससंदर्भ व्याख्या	

२	➤ सद्गति - प्रेमचंद ➤ गुण्डा - जयशंकर प्रसाद ➤ तीसरी कसम अर्थात् मरे गए गुलफाम - फणीश्वरनाथ रेणु	
३	➤ प्रायश्चित - भगवतीचरण वर्मा ➤ कर्मफल - यशपाल ➤ परमात्मा का कुत्ता - मोहन राकेश	
४	➤ खिलौने - भीष्म साहनी ➤ वापसी - उषा प्रियंवदा ➤ वैष्णव की फिसलन - हरिशंकर परसाई	

प्रश्नपत्र का प्रारूप और अंक विभाजन :

बाह्य परीक्षा				आंतरिक कार्य परीक्षा	कुल अंक
प्रश्न	प्रश्न-प्रकार	अंक विभाजन	कुल अंक	मूल्यांकन प्रकार एवं अंक	
१	इकाई =२,३,४ में रखी गई कहानियों में से दो ससंदर्भ व्याख्या विकल्पसहित	१८	७०	स्वाध्याय, परियोजना, लिखित परीक्षा, ग्रुप-चर्चा आदि बहुविध पद्धति से मूल्यांकन कुल अंक : ३०	१००
२	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७			
३	इकाई =३ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१८			
४	इकाई-४ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७			

➤ संदर्भ-ग्रंथ :

- हिन्दी कहानी के सौ वर्ष - संपा. वेदप्रकाश अमिताभ , मधुवन प्रकाशन , मथुरा ।
- हिन्दी कहानी का इतिहास - गोपाल राय, राजकमल प्रकाशन, नई दिल्ली ।
- नयी कहानी संदर्भ और प्रकृति : देवीशंकर अवस्थी, राजकमल प्रकाशन, दिल्ली ।
- हिन्दी कहानी संरचना और संवेदना : डॉ. साधना शाह, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली ।
- कहानीकार प्रेमचंद रचना द्रष्टि और रचना शिल्प : शिवकुमार मिश्र, लोकभारती प्रकाशन, इलाहाबाद ।
- हिन्दी कहानी : अन्तरंग पहचान : रामदरश मिश्र ।

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

DISCIPLINE SPECIFIC ELECTIVE (MINOR)

Programme Code: ART UG102

Course Code:-AR23MIDSCHIN102

(गौण हिन्दी)

CREDIT (श्रेयांक) : 4

विषय : हिन्दी उपन्यास

पाठ्य-पुस्तक : ' रानी नागफनी की कहानी ' लेखक : हरिशंकर परसाई प्रकाशन : वाणी प्रकाशन |

Total Credits = 04 (04 Periods /Week)	Theory	External = 50 Marks
		Internal = 50 Marks

पाठ्य-क्रम का उद्देश्य (Course Objective)	➤ छात्रों को उपन्यास के साहित्यिक स्वरूप से परिचित कराना । ➤ छात्रों को उपन्यास में निरूपित राजनीति , धार्मिक , आर्थिक एवं सामाजिक व्यंग्य-चेतना से अवगत कराना । ➤ छात्रों को उपन्यास के माध्यम से भारतीय समाज की विसंगतियों , विद्रूपताओं से परिचित कराना । ➤ छात्रों को उपन्यास में निरूपित विभिन्न व्यंग्य-विषयों , संवेदनाओं , भावनाओं से रूबरू कराकर उनके प्रति भावात्मक सम्बन्ध स्थापित करना ।
पाठ्यक्रम अध्ययन की परिलब्धियाँ (Course Learning Outcome)	➤ छात्र उपन्यास के साहित्यिक स्वरूप से परिचित होंगे । ➤ छात्र उपन्यास में निरूपित राजनीति , धार्मिक , आर्थिक एवं सामाजिक व्यंग्य-चेतना से अवगत होंगे । ➤ छात्र उपन्यास के माध्यम से भारतीय समाज की विसंगतियों , विद्रूपताओं से परिचित होंगे । ➤ छात्र उपन्यास में निरूपित विभिन्न व्यंग्य-विषयों , संवेदनाओं , भावनाओं से रूबरू कराकर उनके प्रति भावात्मक सम्बन्ध स्थापित करेंगे ।

➤ पाठ्य-क्रम संरचना :

इकाई क्रम	विषय-वस्तु	
१	➤ व्यंग्यकार हरिशंकर परसाई का संक्षिप्त परिचय ➤ पठित उपन्यास में से ससंदर्भ व्याख्या	
२	➤ ' रानी नागफनी की कहानी ' की कथावस्तु ➤ उपन्यास-कला की दृष्टि से ' रानी नागफनी की कहानी ' की समीक्षा	

	➤ व्यंग्य-उपन्यास के रूप में ' रानी नागफनी की कहानी '	
३	➤ ' रानी नागफनी की कहानी ' की पात्र-सृष्टि ➤ प्रमुख पात्र : १. कुंअर अस्तभान २. मुफ्तलाल ३. राजकुमारी नागफनी ४. करेलामुखी ➤ गौण पात्र : राखडसिंह , भयभीत सिंह , निर्बलसिंह , प्रपंचगिरि , गोवर्धनबाबू , चित्रकार ,संगीतकार आदि ।	
४	➤ ' रानी नागफनी की कहानी ' में निहित व्यंग्य ➤ ' रानी नागफनी की कहानी ' उपन्यास की भाषा ➤ ' रानी नागफनी की कहानी ' उपन्यास का शिल्प	

प्रश्नपत्र का प्रारूप और अंक विभाजन :

बाह्य परीक्षा				आंतरिक कार्य परीक्षा	कुल अंक
प्रश्न	प्रश्न-प्रकार	अंक विभाजन	कुल अंक	मूल्यांकन प्रकार एवं अंक	
१	पठित उपन्यास में से ससंदर्भ व्याख्या विकल्पसहित	१२	५०	स्वाध्याय, परियोजना, लिखित परीक्षा, गुप-चर्चा आदि बहुविध पद्धति से मूल्यांकन कुल अंक : ५०	१००
२	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१३			
३	इकाई =३ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१२			
४	इकाई-४ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१२			

➤ संदर्भ-ग्रंथ :

१. व्यंग्यकार हरिशंकर परसाई - डॉ. भरत पटेल, चिन्तन प्रकाशन , कानपुर ।
२. आँखन देखी - संपादक : कमलप्रसाद ,वाणी प्रकाशन ।
३. हरिशंकर परसाई : व्यंग्य की वैचारिक पृष्ठभूमि - प्रो. राधेमोहन शर्मा, राधाकृष्ण प्रकाशन ।
४. हिन्दी व्यंग्य साहित्य - डॉ. ए.एन. चन्द्रशेखर रेड्डी , शबरी संस्थान , दिल्ली ।

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

MDC

Programme Code:- ARTUG102

Sub. Code:- AR23MDCHIN103

CREDIT (श्रेयांक) : 4

विषय : मानविकी और साहित्य (हिन्दी कहानी-साहित्य)

पाठ्य-पुस्तक : 'कथामृत' संपादक : डॉ. अर्जुन तडवी , पाटण प्रकाशन : चिन्तन प्रकाशन , कानपुर।

Total Credits = 04 (04 Periods /Week)	Theory	External = 50 Marks
		Internal =50 Marks

पाठ्य-क्रम का उद्देश्य (Course Objective)	➤ भाषा-साहित्य के छात्रों को कहानी की विकास-यात्रा तथा कहानी विधा के स्वरूप और तत्त्वों से अवगत कराना । ➤ ' कथामृत ' में संकलित कहानियों में निरूपित घटनाओं , वैयक्तिक सुख-दुःख , पात्रों की स्वभावगत विशेषताओं-दुर्बलताओं , सामाजिक समस्याओं , युगीन परिवेश आदि से छात्रों को परिचित कराना । ➤ भाषा-साहित्य के छात्रों को कहानी के भाषा-सौष्ठव के अंतर्गत शब्द-चयन , कहावतें , मुहावरें तथा वर्णनात्मक , विवरणात्मक , आत्मकथात्मक , पत्रात्मक संवादात्मक जैसी शैलियों से अवगत कराना ।
पाठ्यक्रम अध्ययन की परिलब्धियाँ (Course Learning Outcome)	➤ भाषा-साहित्य के छात्र कहानी की विकास-यात्रा तथा कहानी विधा के स्वरूप और तत्त्वों से अवगत होंगे । ➤ ' कथामृत ' में संकलित कहानियों में निरूपित घटनाओं , वैयक्तिक सुख-दुःख , पात्रों की स्वभावगत विशेषताओं-दुर्बलताओं , सामाजिक समस्याओं , युगीन परिवेश , भाषा-सौष्ठव आदि से छात्र को परिचित होंगे । ➤ भाषा-साहित्य के छात्र कहानी के भाषा-सौष्ठव के अंतर्गत शब्द-चयन , कहावतें , मुहावरें तथा वर्णनात्मक , विवरणात्मक , आत्मकथात्मक , पत्रात्मक संवादात्मक जैसी शैलियों से अवगत होंगे ।

➤ पाठ्य-क्रम संरचना :

इकाई क्रम	विषय-वस्तु	
1	➤ उसने कहा था - चन्द्रधर शर्मा ' गुलेरी ' ➤ सवाशेर गेहूँ - प्रेमचंद	

२	➤ आकाश-दीप - जयशंकर प्रसाद ➤ अपना-अपना भाग्य - जैनेन्द्र	
३	➤ लालपान की बेगम - फणीश्वरनाथ रेणु ➤ अमृतसर आ गया है - भीष्म साहनी	
४	➤ वारिस - मोहन राकेश ➤ दिल्ली में एक मौत - कमलेश्वर	

➤ प्रश्नपत्र का प्रारूप और अंक विभाजन :

बाह्य परीक्षा				आंतरिक कार्य परीक्षा	कुल अंक
प्रश्न	प्रश्न-प्रकार	अंक विभाजन	कुल अंक	मूल्यांकन प्रकार एवं अंक	
१	इकाई-१ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१८	७०	स्वाध्याय, परियोजना, क्लिखित परीक्षा, ग्रुप-चर्चा आदि बहुविध पद्धति से मूल्यांकन कुल अंक : ३०	१००
२	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७			
३	इकाई-३ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१८			
४	इकाई-४ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७			

➤ संदर्भ-ग्रंथ :

- हिन्दी कहानी के सौ वर्ष - संपा. वेदप्रकाश अमिताभ , मधुवन प्रकाशन , मथुरा ।
- हिन्दी कहानी का इतिहास - गोपाल राय, राजकमल प्रकाशन, नई दिल्ली ।
- नयी कहानी संदर्भ और प्रकृति : देवीशंकर अवस्थी, राजकमल प्रकाशन, दिल्ली ।
- हिन्दी कहानी संरचना और संवेदना : डॉ. साधना शाह, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली ।
- काहानीकार प्रेमचंद रचना द्रष्टि और रचना शिल्प : शिवकुमार मिश्र, लोकभारती प्रकाशन, इलाहाबाद
- हिन्दी कहानी : अन्तरंग पहचान : रामदरश मिश्र

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

A.E.C. - (COMPULSORY)

Programme Code:- ARTUG102

Sub. Code:-AR23AECHIN104

CREDIT (श्रेयांक) : 2

विषय : कार्यालयी हिन्दी (क्षमता संवर्धन पाठ्यक्रम)

Total Credits = 02 (02 Periods /Week)	Theory	External = 25 Marks Internal = 25 Marks
--	--------	--

पाठ्य-क्रम का उद्देश्य (Course Objective)	➤ सरकारी , अर्ध सरकारी , सहकारी एवं निजी कार्यालयों में कामकाज के लिए प्रयुक्त हिन्दी कार्यालयी हिन्दी कही जाती है । आधुनी डिजिटल युग में ई-ऑफिस का उपयोग बढ़ा है । इसके साथ ई-गवर्नेंस की अवधारणा से कामकाज के तौर-तरीकों में भी बदलाव आया है । इस पाठ्यक्रम के माध्यम से विद्यार्थियों को विभिन्न कार्यालयों की कार्य-पद्धति से अवगत कराना । ➤ विभिन्न विभागों के पत्राचार के प्रकार एवं प्रक्रिया से विद्यार्थियों को परिचित कराना । ➤ विद्यार्थियों को संक्षेपण और पल्लवन आदि का उपयोग और महत्त्व समझाना ।
पाठ्यक्रम अध्ययन की परिलब्धियाँ (Course Learning Outcome)	इस पाठ्यक्रम के अध्ययन से - ➤ विद्यार्थी कार्यालयी कामकाज में हिन्दी माध्यम से कौशल विकसित करेंगे । ➤ सरकारी , अर्ध सरकारी , सहकारी एवं निजी कार्यालयों , वाणिज्य संस्थानों आदि विभिन्न विभागों के पत्राचार के प्रकार एवं प्रक्रिया से विद्यार्थी परिचित होंगे तथा पत्र लिखना सीखेंगे । ➤ विद्यार्थी कार्यालयी हिन्दी के शब्द-प्रयोगों तथा संक्षेपण और पल्लवन आदि का उपयोग और महत्त्व समझेंगे ।

➤ पाठ्य-क्रम संरचना :

इकाई क्रम	विषय-वस्तु	
१	➤ कार्यालयी हिन्दी का स्वरूप , क्षेत्र ,उद्देश्य और महत्त्व ➤ हिन्दी भाषा के विभिन्न रूप : राष्ट्रभाषा , राजभाषा , सम्पर्क भाषा , साहित्यिक भाषा ।	

	➤ कार्यालयी हिन्दी और साहित्यिक हिन्दी की उपयोगिता और महत्त्व ।	
२	➤ आवेदन लेखन और रिक्त पदों की नियुक्ति हेतु विज्ञापन । ➤ कार्यालयी पत्रों के प्रकार - सरकारी पत्र , कार्यालय ज्ञापन , कार्यालय आदेश , परिपत्र , अधिसूचना ।	
३	➤ टिप्पण : अर्थ, स्वरूप एवं विशेषताएँ । ➤ आलेखन : अर्थ, स्वरूप एवं विशेषताएँ । ➤ संक्षेपण : अर्थ, स्वरूप एवं विशेषताएँ ।	

➤ प्रश्नपत्र का प्रारूप और अंक विभाजन :

बाह्य परीक्षा (Uni. Exam)			
प्रश्न	प्रश्न-प्रकार	अंक विभाजन	कुल अंक
१	इकाई-१ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७	५०
२	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७	
३	इकाई-३ में से पारिभाषिक शब्दों के अर्थ (२५ में से १६ शब्दों के अर्थ)	१६	

सहायक ग्रंथ :

- कार्यालयों में हिन्दी प्रयोग की दिशाएँ : (सं.)उमाशंकर, लोकभारती प्रकाशन, इलाहाबाद ।
- प्रयोजनमूलक हिन्दी भाग-1,2 : (सं.)डॉ. अर्जुन के. तड़वी तथा अन्य, यूनिवर्सिटी ग्रंथनिर्माण बोर्ड, गुजरात राज्य, अहमदाबाद ।
- प्रयोगात्मक और प्रयोजनमूलक हिन्दी : डॉ. राम प्रकाश, राधाकृष्ण, नयी दिल्ली ।
- आदर्श पत्रलेखन : श्यामचंद्र कपूर, विद्या विहार, नई दिल्ली ।
- व्यावहारिक हिन्दी : (सं.)रवीन्द्रनाथ श्रीवास्तव तथा अन्य, वाणी प्रकाशन ।
- प्रामाणिक आलेखन और टिप्पण : प्रो. विराज, राजपाल एण्ड सन्स, दिल्ली ।
- कार्यालयी हिन्दी एवं कार्यालयी अनुवाद तकनीक : (सं.)डॉ. सुरेश माहेश्वरी, विकास प्रकाशन, कानपुर

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

I.K.S.

Programme Code:- ARTUG102

Sub. Code:-AR23IKSHIN105

CREDIT (श्रेयांक) : 2

विषय : साहित्य में राष्ट्रीयता (मूल्यवर्धन पाठ्यक्रम)

पाठ्य-पुस्तक : राष्ट्रीय-वीणा

संपादक:डॉ. सोमाभाई पटेल ,गोझारिया

Total Credits = 02 (02 Periods /Week)	Theory	External = 25 Marks Internal = 25 Marks
---------------------------------------	--------	---

प्रकाशक : सार्थ पब्लिकेशन , आणंद , गुजरात (२०२३)पाठ्यक्रम हेतु (Course Objectives)	मनुष्य-जीवन का सत्त्व और तत्त्व देश-प्रेम है । लेकिन वर्तमान सूचना एवं प्रौद्योगिकी युग में देश का उदात्त चरित्र कमजोर पड़ रहा है । अनेकविध कारणों से भारतवासी का राष्ट्र, मानवीयता, भारतीय भाषा एवं संस्कृति के प्रति दिन-प्रतिदिन अलगाव बढ़ता जा रहा है । वैसे मनुष्य कर्म और धर्म अपनी संस्कृति की रक्षा है, जिसमें भारतवासी के लिए राष्ट्रीयता के प्रति स्वाभिमान होना चाहिए । भारतीयता से तात्पर्य उस विचार या भाव से है जिसमें भारत से जुड़ने का बोध होता हो या भारतीय तत्वों कि झलक हो या जो भारतीय संस्कृति से संबंधित हो । भारतीयता का प्रयोग राष्ट्रीयता को व्यक्त करने के लिए होता है । दूसरे शब्दों में भारतीय अस्मिता की पहचान कहते हैं । भारतीयता के अनिवार्य तत्व हैं - भारतीय भूमि, भारतीय जन, संप्रभुता, भाषा एवं संस्कृति । इस पाठ्यक्रम के हेतु हैं : ➤ छात्रों को देश के भौगोलिक-प्राकृतिक-सांस्कृतिक चरित्र का परिचय देना । ➤ देश की स्वतंत्रता में हिंदी कवियों का योगदान स्पष्ट करना । ➤ हिंदी के प्रमुख राष्ट्रीय-चेतना के कवियों का परिचय देना । ➤ राष्ट्रीय प्रेम के विविध आयामों से अवगत करना । ➤ देश के अमर चरित्रों का परिचय देना । ➤ छात्रों में राष्ट्र प्रेम जागृत करने के अवसर प्रदान करना । ➤ छात्रों में जीवन की सार्थकता सिद्ध करना ।
पाठ्यक्रम अध्ययन की परिलब्धियाँ (Course Learning Outcome)	पाठ्यक्रम के अध्ययन से - ➤ छात्र देश के भौगोलिक एवं प्राकृतिक संप्रभुता से परिचित होंगे । ➤ छात्र भारतीय सांस्कृतिक चरित्र से अवगत होंगे । ➤ छात्रों में देश की स्वतंत्रता में हिंदी कवियों का योगदान स्पष्ट होगा । ➤ हिंदी के प्रमुख राष्ट्रीय-चेतना के कवियों का परिचय होगा । ➤ छात्र राष्ट्रीय प्रेम के विविध आयामों से अवगत होंगे । ➤ छात्रों में उदात्त गुणों का विकास होगा । छात्रों में राष्ट्र प्रेम जागृत होगा । ➤ छात्रों में भारतीयता के प्रति आस्था और उसकी रक्षा प्रस्थापित होंगे । ➤ छात्रों का जीवन सार्थकता की ओर अग्रसर होगा ।

➤ सहायक ग्रंथ :

- हिंदी साहित्य : युग और प्रवृत्तियाँ, डॉ. शिव कुमार शर्मा, अशोक प्रकाशन, दिल्ली ।
- हिन्दी के आधुनिक प्रतिनिधि कवि : डॉ. द्वारिकाप्रसाद सक्सेना, विनोद पुस्तक मंदिर, आगरा ।
- नये कवि : एक अध्ययन भाग 1 से 6 : डॉ. संतोषकुमार तिवारी, भारतीय ग्रंथ निकेतन, नई दिल्ली।
- मैथिलीशरण गुप्त : रेवती रमण, साहित्य अकादेमी, नई दिल्ली ।
- आधुनिक हिन्दी साहित्य (1850 से 1900) : डॉ. लक्ष्मीसागर वाष्ण्य, लोकभारती प्रकाशन,इलाहाबाद
- हिन्दी साहित्य का इतिहास : आ. रामचन्द्र शुक्ल, राजकमल प्रकाशन, दिल्ली ।
- स्रोत : विकिपीडिया

हेमचंद्राचार्य उत्तर गुजरात विश्वविद्यालय, पाटण

कलास्नातक (B. A.) हिन्दी

SEMESTER (छमाही / सत्र) I

विषय : मीडिया लेखन और कला (कौशल संवर्धन पाठ्यक्रम)

SKILL ENHANCEMENT COURSE

Programme Code:- ARTUG102

Sub. Code:- AR23SECHIN106

Total Credits = 02 (02 Periods /Week)	Theory	• External = 25 Marks • Internal = 25 Marks
---------------------------------------	--------	---

प्रश्नपत्र का प्रारूप और अंक विभाजन :

पाठ्यक्रम हेतु (Course Objectives)	➤ मीडिया-लेखन कला समाज के विभिन्न वर्गों, सत्ता केन्द्रों, व्यक्तियों और संस्थाओं के बीच पुल का कार्य करता है। आधुनिक युग में मीडिया का सामान्य अर्थ समाचार-पत्र, पत्रिकाएँ, टेलिविजन, रेडियो, इंटरनेट, साक्षात्कार आदि हैं। किसी भी देश की उन्नति और विकास में मीडिया का बहुत बड़ा योगदान है। ➤ इस पाठ्यक्रम का हेतु विद्यार्थी मीडिया के विभिन्न आयामों तथा उनके सैद्धांतिक एवं कौशल्य से परिचित कराना है। जैसे - ➤ जनसंचार माध्यमों का परिचय देना। ➤ समाज के विकास में जनसंचार माध्यमों के योगदान सिद्ध करना। ➤ छात्रों में मीडिया लेखन कौशल्य विकसित करना। ➤ छात्रों को मीडिया क्षेत्र में रोजगार के अवसर प्रदान करना। ➤ छात्र की भाव एवं विचाराभिव्यक्ति की क्षमता विकसित करना। ➤ छात्र को व्यावहारिक जीवन के विविध क्षेत्रों में सार्थकता सिद्ध करना।
पाठ्यक्रम अधिगम परिणाम (Course Learning Outcomes)	पाठ्यक्रम के अध्ययन से - ➤ छात्र जनसंचार माध्यमों से परिचित होंगे। ➤ छात्र समाज के विकास में जनसंचार माध्यमों के अवदान से परिचित होंगे। ➤ छात्रों में मीडिया लेखन कौशल्य का संवर्धन होगा। ➤ छात्र मीडिया क्षेत्र में रोजगार के अवसर प्राप्त करेंगे। ➤ छात्र की भाव एवं विचाराभिव्यक्ति की क्षमता विकसित और संवर्धित होगी। ➤ छात्र व्यावहारिक जीवन के विविध क्षेत्रों में सार्थकता प्राप्त करेंगे।

क्रम	पाठ्य-विषय
इकाई : १	➤ लेखन की अवधारण और मीडिया-लेखन के सिद्धांत ➤ प्रभावशाली मीडिया लेखन के बिंदु ➤ मीडिया-लेखक के गुण ➤ मीडिया-लेखन के प्रकार
इकाई : २	➤ जनसंचार माध्यम की भाषा ➤ समाचार लेखन के स्रोत ➤ समाचार लेखन की रूपरेखा ➤ उद्घोषणा का अर्थ, रूप एवं उसके लेखन बिंदु
इकाई : ३	➤ विज्ञापन की परिभाषा और प्रकार ➤ विज्ञापन लेखन के बिंदु ➤ साक्षात्कार का स्वरूप और प्रकार ➤ साक्षात्कार लेखन की प्रक्रिया

बाह्य परीक्षा (Uni. Exam)			
प्रश्न	प्रश्न-प्रकार	अंक विभाजन	कुल अंक
१	इकाई-१ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७	५०
२	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१७	
३	इकाई-२ में से दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पसहित	१६	

➤ सहायक ग्रंथ :

- प्रयोजनमूलक हिन्दी : प्रो. रमेश जैन, नेशनल पब्लिशिंग हाउस, दिल्ली
- मीडिया लेखन : सुमित मोहन, वाणी प्रकाशन, नयी दिल्ली ।
- प्रिंट मीडिया लेखन डॉ. हरीश अरोड़ा, के.के. पब्लिकेशन, नई दिल्ली ।
- जनसंचार : विविध आयाम : ब्रजमोहन गुप्त, तक्षशिला प्रकाशन, दिल्ली ।
- समाचार संपादन : कमल दीक्षित, महेश दर्पण, राधाकृष्ण प्रकाशन, दिल्ली ।
- प्रयोजनमूलक हिन्दी : डॉ. अर्जुन तडवी और अन्य, युनिवर्सिटी ग्रंथ निर्माण बोर्ड, अहमदाबाद ।

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
SEMESTER-1

COURSE NAME- DISCIPLINE SPECIFIC COURSE - MINOR
DSCM- SANS - 102 -Sanskrit Epic

Selection from the Poetry of Kalidas (रघुवंशम् -सर्ग-14)

PROGRAM CODE-ARTUG103

COURSE CODE- AR23MIDSCSAN102

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

1. This course aims to get students acquainted with Classical Sanskrit Poetry.
2. It intends to give an understanding of literature through which students will be able to appreciate the development of Sanskrit Literature.
3. The course also seeks to help students to negotiate texts independently.

Course Outcome:

1. An increased ability to read and understand Sanskrit text.
2. Students would be knowing basic familiarity of the Sanskrit culture and religious background.
3. Identify and describe literary characteristics of poetic forms.
4. This course will enhance competence in chaste classical Sanskrit and give them skills in translation and interpretation of poetic works.
5. Students will be able to learn basic concepts of Sanskrit language.

Sr.No		Credit	Hour
--------------	--	---------------	-------------

1	Unit-1	रघुवंशम् -सर्ग-14 (श्लोक- 1थी20)	1	1
2	Unit-2	रघुवंशम् - सर्ग-14 (श्लोक- 21थी40)	1	1
3	Unit-3	रघुवंशम्- सर्ग-14 (श्लोक- 41थी66)	1	1
4	Unit-4	सं.महाकाव्यनालक्षणोरघुवंशम् नुं मूल्यांकनतथासामाजिकएवंसास्कृतिकमहत्त्वअनेरघुवंशमांफलितथ तानेतानालक्षणो.सं. पंचमहाकाव्यनोपरिचय. (<i>Self-study</i>)	1	1

Reference:

- 1.Raghuvamsham of Kalidas , Nirnay Sagar Press, Mumbai, 1987
- 2.Raghuvamsham with Mallinath, Nirnay Sagar Press, Mumbai, 1987
- 3.Panch-mahakavya, Ed. Dhirubhai Parikh,, Kavya-lok, Ahmedabad,1987
4. Kavya-prakash of Mammat, Ed. SatyavratSinh, ChaukhambhaVidyabhavan, VaRANASI, 1973

Further Reading:

- 1.https://youtu.be/aMacqwf_uZc
- 2.<https://youtu.be/kjA-nTflwWc>

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
SEMESTER-1

COURSE NAME- DISCIPLINE SPECIFIC COURSE - MINOR
DSCM- SANS - 102 -Sanskrit Epic

Selection from the Poetry of Kalidas(રઘુવંશમ્ -સર્ગ-14)

PROGRAM CODE-ARTUG103

COURSE CODE- AR23MIDSCSAN102

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-24 UNDER NEP

કુલગુણ-50

પ્રશ્ન-૧. પાંચમાંથી ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો.	10
પ્રશ્ન-૨. પાંચમાંથી ત્રણ શ્લોકોનો સસંદર્ભ સમજૂતી આપો.	10
પ્રશ્ન-૩. રઘુવંશમ્પર આધારિત ૩૦૦ શબ્દોમાં જનરલ પ્રશ્ન પૂછવો.	10

અથવા

પ્રશ્ન-૩. રઘુવંશમ્પર આધારિત ૩૦૦ શબ્દોમાં જનરલ પ્રશ્ન પૂછવો.	10
પ્રશ્ન-૪ કોઈ પણ ચાર ટૂંકનોધમાંથી ૧૫૦ શબ્દોમાં બે ટૂંકનોધ લખો.	10
પ્રશ્ન-૫નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ લખો.(બારમાંથી દશ લખવા)10	

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

**PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104**

DSC-MAJOR COURSE

SEM-1

**AR23MJDSCENG101
AR23MJDSCENG101A**

SEM-2

**AR23MJDSCENG201
AR23MJDSCENG201A**

**IN
ENGLISH**

**SEMESTER SYSTEM
SCHEME OF EXAMINATION
AND
SYLLABUS**

AS PER THE NEW N E P GUIDELINES

(FOR BA SEM 1/2 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)

SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

DSC MAJOR COURSE

AR23MJDSCENG101

AR23MJDSCENG101A

AR23MJDSCENG201

AR23MJDSCENG201A

ARTS B.A.(ENGLISH)

(FOR SEMESTERS 1 & 2 COURSES)

Time: 2 ½ Hrs,

Total Marks: 50

	Marks
Q.1-(A) One long question with an internal option from Unit-1	(13)
Q.2 One long question with an internal option from Unit-2	(12)
Q.3- One long question with an internal option from Unit-3	(13)
Q.4 Acquaintances any three out of five from Unit-4	(12)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

COURSE NAME Introduction to the Forms of Literature (Prose)

SEMESTER 1

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

ENGLISH

AR23MJDSCENG101

EFFECTIVE FROM JUNE 2023 UNDER NEP

Total Credits – 04 (04 Periods/Week)

External Marks: 50

Internal Marks:50

Program Outcome

1. Provide basic knowledge about literature and literary forms (with emphasis on prose forms)
2. Prepare students with foundational concepts, perspectives, principles, and methods of approaching literature
3. Enable students to gain critical thinking and assist in evaluation and appreciation of literature
4. Enrich the linguistic competency of students
5. Enhance reading, writing and comprehension skills of the students

Course Outcome:

1. Students will be able to understand the historical background and importance of literary forms
2. Develop a clear understanding of Essay and Short Story with reference to prescribed texts
3. Develop fundamental skills required for close reading and critical analysis
4. Appreciate and analyse the literary texts in the larger socio-political contexts of the time

Sr. No.	Unit		Credits 4	Hrs 4										
1	Unit 1	Essay as a form of literature Short Story as a form of literature												
2	Unit 2	'Shakespeare's Sister' by Virginia Woolf 'The Religion of the Forest' by Tagore												
3	Unit 3	'Two Lady Rams' by Mulk Raj Anand 'The Fall of the House of Usher' By Edgar Allen Poe												
4	Unit 4	Acquaintances: <table border="1"> <tr> <td>MunshiPremchand</td><td>R K Narayan</td><td>Ruskin Bond</td><td>Anton Chekov</td><td>O' Henry</td></tr> <tr> <td>Michel de Montaigne</td><td>Francis Bacon</td><td>Charles Lamb</td><td>William Hazlitt</td><td>R L Stevenson</td></tr> </table>	MunshiPremchand	R K Narayan	Ruskin Bond	Anton Chekov	O' Henry	Michel de Montaigne	Francis Bacon	Charles Lamb	William Hazlitt	R L Stevenson		
MunshiPremchand	R K Narayan	Ruskin Bond	Anton Chekov	O' Henry										
Michel de Montaigne	Francis Bacon	Charles Lamb	William Hazlitt	R L Stevenson										
Reference: 1. Alfred H Upham, The Typical Forms of English Literature, New Delhi: AITBS Publishers 2. M H Abrams, A Glossary of Literary Terms New Delhi: Laxmi Publications 2001 3. B Prasad, A Background to the Study of English Literature, New Delhi: Macmillan, 2000 Further Reading: 1. R J Rees, English Literature An Introduction for Foreign Readers Macmillan 2. W H Hudson, An Introduction to the Study of Literature														

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

COURSE NAME BRITISH POETRY: (14TH TO 17TH CENTURIES)

SEMESTER 1

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

ENGLISH

AR23MJDSCENG101A

EFFECTIVE FROM JUNE 2023 UNDER NEP

Total Credits – 04 (04 Periods/Week)			External : 50 Marks Internal :50 Marks	
Program Outcome				
1. Provide basic knowledge about the history of English literature 2. Equip students with foundational concepts, perspectives, principles and methods of approaching literature 3. Enable students to gain critical thinking and learn to evaluate and appreciate literature 4. Enrich the linguistic competency of students 5. Enhance reading, writing and comprehension skills of the students				
Course Outcome:				
1. Students will be able to understand the historical background of traditional forms of English literature 2. Develop a clear understanding of Verse forms that provides the basis for the texts prescribed 3. Engage with the major genres and forms of English literature and develop fundamental skills required for close reading and critical thinking of the texts and concepts 4. Appreciate and analyse the literary texts in the larger socio-political and contexts of the time.				
Sr. No.	Unit		Credits 4	Hrs 4
1	Unit 1	Introduction to the age of Chaucer Metaphysical Poetry		
2	Unit 2	Geoffrey Chaucer -The Pardoner’s Tale		
3	Unit 3	1) Edmund Spenser Selections from Amoretti: Sonnet LXXV ‘One day I wrote her name...’ 2) William Shakespeare Sonnet LXV ‘Since Brass nor		

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

**PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104**

DSC-MINOR COURSE

**SEM-1
AR23MIDSCENG101**

**SEM-2
AR23MIDSCENG201**

**IN
ENGLISH**

**SEMESTER SYSTEM
SCHEME OF EXAMINATION
AND
SYLLABUS**

**AS PER THE NEW N E P GUIDELINES
(FOR BA SEM 1 & 2 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)**

SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104

DSC MINOR COURSE
AR23MIDSCENG101
AR23MIDSCENG201

ARTS B.A.(ENGLISH)

(FOR SEMESTERS 1 & 2 COURSES)

Time: 2 ½ Hrs

Total Marks: 50

	Marks
Q.1-(A) One long question with an internal option from Unit-1	(13)
Q.2 One long question with an internal option from Unit-2	(12)
Q.3- One long question with an internal option from Unit-3	(13)
Q.4 Acquaintances any three out of five from Unit-4	(12)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

COURSE NAME Introduction to the Forms of Literature (Prose)

SEMESTER 1

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

ENGLISH

COURSE CODE- AR23MIDSCENG102

EFFECTIVE FROM JUNE 2023 UNDER NEP

Total Credits – 04 (04 Period/Week)

External Marks: 50

Internal Marks: 50

Program Outcome

1. Provide basic knowledge about literature and literary forms (with emphasis on prose forms)
2. Prepare students with foundational concepts, perspectives, principles, and methods of approaching literature
3. Enable students to gain critical thinking and assist in evaluation and appreciation of literature
4. Enrich the linguistic competency of students
5. Enhance reading, writing and comprehension skills of the students

Course Outcome:

1. Students will be able to understand the historical background and importance of literary forms
2. Develop a clear understanding of Essay and Short Story with reference to prescribed texts
3. Develop fundamental skills required for close reading and critical analysis
4. Appreciate and analyse the literary texts in the larger socio-political contexts of the time

Sr. No.	Unit		Credits 4	Hrs 4										
1	Unit 1	Essay as a form of literature Short Story as a form of literature												
2	Unit 2	'Shakespeare's Sister' by Virginia Woolf 'The Religion of the Forest' by Tagore												
3	Unit 3	'Two Lady Rams' by Mulk Raj Anand 'The Fall of the House of Usher' By Edgar Allen Poe												
4	Unit 4	Acquaintances: <table border="1"> <tr> <td>MunshiPremchand</td><td>R K Narayan</td><td>Ruskin Bond</td><td>Anton Chekov</td><td>O' Henry</td></tr> <tr> <td>Michel de Montaigne</td><td>Francis Bacon</td><td>Charles Lamb</td><td>William Hazlitt</td><td>R L Stevenson</td></tr> </table>	MunshiPremchand	R K Narayan	Ruskin Bond	Anton Chekov	O' Henry	Michel de Montaigne	Francis Bacon	Charles Lamb	William Hazlitt	R L Stevenson		
MunshiPremchand	R K Narayan	Ruskin Bond	Anton Chekov	O' Henry										
Michel de Montaigne	Francis Bacon	Charles Lamb	William Hazlitt	R L Stevenson										
Reference: 1. Alfred H Upham, The Typical Forms of English Literature, New Delhi: AITBS Publishers 2. M H Abrams, A Glossary of Literary Terms New Delhi: Laxmi Publications 2001 3. B Prasad, A Background to the Study of English Literature, New Delhi: Macmillan, 2000 Further Reading: 1. R J Rees, English Literature An Introduction for Foreign Readers Macmillan 2. W H Hudson, An Introduction to the Study of Literature														

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

**PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104**

MULTIDISCIPLINARYCOURSE (MDC)

**SEM-1
AR23MDCENG103**

**SEM-2
AR23MDCENG203**

**IN
ENGLISH**

**SEMESTER
SYSTEMSCHEMEOFEXAMI
NATIONAND
SYLLABUS**

AS PERTHENEWNEPGUIDELINES

(FORBASEM1/2WITHEFFECTFROMJUNE-2023)

SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

Multidisciplinary Course

COURSE CODE- AR23MDCENG103

ENGLISH

Semester-I

Time: 2½ Hrs

Marks: 50

Q-1. Short notes from the prescribed short stories (Two out of Four)	(15)
Q-2. Short questions on from the prescribed short stories. (Five out of Eight)	(15)
Q-3. Comprehension of the paragraph from the prescribed short stories.	(10)
Q-4. Match 'A' with 'B' / Fill in the gaps from the prescribed short stories.	(10)

SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

Multidisciplinary Course

COURSE CODE- AR23MDCENG203

ENGLISH

Semester-II

Time: 2½ Hrs

Marks: 50

Q-1. Short notes from the prescribed short stories. (Two out of Four)	(15)
Q-2. Short questions on from the prescribed short stories. (Five out of Eight)	(15)
Q-3. Comprehension of the paragraph from the prescribed short stories.	(10)
Q-4. Match 'A' with 'B' / Fill in the gaps from the prescribed short stories.	(10)

HEMCHANDRACHARYANORTHGUJARATUNIVERSITY,PATAN

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

COURSE CODE- AR23MDCENG103

ENGLISH

(TEXT: DELIGHTFUL ENGLISH READING BY RUSK PUBLISHERS)

Semester-I

EFFECTIVEFROMJUNE2023

TotalCredits-04	(04Periods/Week)	External Marks: 50 Internal Marks: 50
-----------------	------------------	--

ProgramOutcome: 1. TomakeawareabouttherichnessofEnglish Literature 2. TomakeawareaboutdifferentusesofEnglishLiterature 3. Todisplay the philanthropic attitude of EnglishLanguagethrough literature.
CourseOutcome: 1. CriticallyengagewithShort StoriestextswritteninEnglishintermsofdifferent disciplines like Commerce, Science, Ecology, Philosophy etc. 2. Criticallyanalysetheage-ol d thoughtsofthesocietywithreferencetovarious disciplines. 3. CriticallyappreciatethecreativeuseoftheEnglishlanguageinIndianEnglishLiterature

Sr. No			Credits 04	Hrs 04
1	Unit-1	The World of Advertisements		
2	Unit-2	Man Goes to The Moon		
3	Unit-3	Water- The Elixir of Life by C. V. Raman		
4	Unit-4	Indian Philosophy by C.E.M. Joad		
Reference: 1. Delightful English Reading by Rusk Publishers FurtherReading: 1. Kumar,Gajendra.IndianEnglishLiterature:ANewPerspective.SarupandSons,2001. 2. Rocca, Kelly A. "Student participation in the college classroom: An extended multidisciplinary literature review." <i>Communication education</i> 59.2 (2010): 185-213.				

HEMCHANDRACHARYANORTHGUJARATUNIVERSITY,PATAN

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

ABILITY ENHANCEMENT COURSE (AEC)

SEM-1

AR23AECENG104

SEM-2

AR23AECENG204

IN

ENGLISH

SEMESTER SYSTEM

SCHEME OF EXAMINATION

AND

SYLLABUS

ASPER THE NEW N E P GUIDELINES

(FOR SEM 1 & 2 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)

HEMCHANDRACHARYANORTHGUJARATUNIVERSITY,PATAN

SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

ABILITY ENHANCEMENT COURSE (AEC)

AR23AECENG104

AR23AECENG204

ARTS (ENGLISH)

(FOR SEMESTERS 1 & 2 COURSES)

Total Credits – 02 (02 Period/Week)	External Marks: 25
Total Marks: 50	Internal Marks: 25

Q.1(A) Attempt five short questions out of eight (from prescribed text) (05)

Q.1 (B) Text based vocabulary (match A with B) (05)

Q.2 Fill in the blanks with multiple choice. Five blanks from each grammatical topic of Unit-III (Ten out of twelve) (10)

Q.3 An unseen paragraph for comprehension with five short questions (05)

HEMCHANDRACHARYANORTHGUJARATUNIVERSITY,PATAN

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104

BA Semester I

AR23AECENG104

(Text 'Bridges' from Macmillan)
With Effect from June 2023

Total Credits – 02 (02 Periods/Week)	External Marks: 25
Total Marks: 50	Internal Marks: 25

Programme Outcome & Course Outcome:

1. It will enhance students' communication skills
2. Impart employability skills to students
3. Prepare students for competitive examinations
4. This course will enhance students' ability to learn and appreciate language through Short Stories/Essays
5. It will inculcate and enhance reading habits in Under Graduate Students
6. It will enable students to learn basic grammar through the practice of prescribed topics
7. It will enable students to read and comprehend short passages
8. It will enhance the ability of students to write short answers
9. It will inculcate ability to compose short paragraphs and develop writing skills
10. It will inculcate human values and ethics in order to enable students to become good citizens of the country

Sr. No.	Unit		Credits 02	Hrs 02
1	Unit 1	Lesson 1 to 4 from text 'Bridges' from Macmillan Vocabulary Text based		
2	Unit 2	Grammar- Articles Primary Auxiliaries (Do, Have, Be)		
3	Unit 3	Comprehension of Unseen Passage		

Further Reading: **High School English Gram & Comp by Wren and Martin**
Practical Grammar and Composition Book by Thomas Wood

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,PATAN

**PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104**

**INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM (IKS)
VALUE ADDED COURSE (VAC)**

**SEM-1
AR23IKSENG105**

**SEM-2
AR23VACENG205**

**IN
ENGLISH**

**SEMESTER SYSTEM
SCHEME OF EXAMINATION
AND
SYLLABUS**

ASPERTHENEW NEP GUIDELINES

(FOR SEM 1 &2 WITHEFFECT FROM JUNE-2023-24)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104

(ENGLISH)

VALUE ADDED COURSE / INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

AR23IKSENG105

SEMSTER-I

Time: 2:00Hrs

Credits: 02
Total Marks: 25

Q.1 One question with internal option. (Unit-1)	(08)
Q.2 One question with internal option. (Unit-2)	(07)
Q.3 Five short questions out of seven. (Unit-3)	(10)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SCHEME OF EXAMINATION

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH

PROGRAMME CODE: ARTUG104

(ENGLISH)

VALUE ADDED COURSE

AR23VACENG205

Semester-II

Time:2 Hrs.

Credits: 02

Marks: 25

Q-1. One long question from the text with internal option. (Unit-1) (09)

**Q-2. Short questions on different characters in the text
(Five out of Seven) (Unit-2) (10)**

Q-3. Match the Authors with their works. (Unit-3) (06)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Semester- I

PROGRAMME NAME: BA ENGLISH
PROGRAMME CODE: ARTUG104

PROGRAMCODE: IKS/VAC

Introduction: Indian English Literature

AR23IKSENG105

EFFECTIVEFROMJUNE2023

TotalCredits-02	(02Period/Week)	External Marks: 25 Internal Marks: 25
-----------------	-----------------	--

Program Outcome:

By the end of this course, students will develop a comprehensive understanding of the Indian Knowledge System, particularly focusing on Hitopdes and Panchatantra.

They will gain insights into the cultural and historical significance of these literary works and their role in shaping moral values and ethical principles in ancient Indian society.

Course Outcome:

Upon successful completion of this course, students will be able to:

Analyze and interpret the moral and ethical messages conveyed in Hitopdes and Panchatantra stories.

Compare and contrast the storytelling styles and themes of Hitopdes and Panchatantra.

Recognize the relevance of ancient Indian wisdom in contemporary life and decision-making.

Appreciate the cultural heritage and literary contributions of ancient India.

Apply the lessons from these ancient fables to real-life situations and ethical dilemmas.

Sr. No.	Unit		Credits 02	Hrs 02
1	Unit 1	Introduction to Hitopdes: Understanding the origin and significance of Hitopdes in ancient Indian literature Introduction to Panchatantra: Overview of Panchatantra, its history, and cultural importance		
2	Unit 2	Stories from Hitopdes 1. "The Clever Rabbit and the Foolish Lion" 2. "The Wise Brahmin and the Cunning		

		Thief" 3. "The Talkative Tortoise"		
3	Unit 3	Stories from Panchtantra 1. "The Lion and the Mouse" 2. "The Crows and the Snake" 3. "The Monkey and the Crocodile"		
Reference Books: 1. "Hitopadesha: Timeless Tales of Wisdom" - Translated by Vishnu Sharma 2. "Panchatantra" - Translated by Arthur W. Ryder 3. "Hitopadesa" - Translated by Francis Johnson 4. "Panchatantra: The Complete Version" - Translated by G.L. Chandiramani and A.R. Vasudeva Murthy 5. "Indian Fables" - Selected and Edited by P. Lal				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Syllabus

SUBJECT : SOCIOLOGY

B.A. Semester I & II

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

B.A. Semester I**EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Course Type	Course Code	Course Name	Credit	Work Hourse week
Discipline Specific Course Major	AR23MJDSCSOC101	Introduction of Basic Sociology	04	04
	AR23MJDSCSOC101-A	Indian Social System	04	04
Discipline Specific Course Minor	AR23MIDSCSOC102	Essential Concepts Of Sociology	04	04
Multi Disciplinary Course	AR23SOCMD103	Society and literature	04	04
Skill Enhancement Course	AR23SECSOC106A	Human Resource Management	02	02
	AR23SECSOC106B	NGO Management	02	02
	AR23SECSOC106D	Social Survey	02	02
Indian Knowledge System	AR23IKSSOC105	Gandhi an Thought	02	02

B.A. Semester II

Course Type	Course Code	Course Name	Credit	Work Hourse week
Discipline Specific Course Major	AR23MJDSCSOC201A	Society in India : Structure Organization& Change	04	04
	AR23MJDSCSOC201B	Population and Society	04	04
Discipline Specific Course Minor	AR23MICSOC201	Kinship In Sociology	04	04
Multi Disciplinary Course	AR23SOCMD203	Social Welfare	04	04
Skill Enhancement Course	AR23SECSOC206A	Sociology of Tourism	02	02
	AR23SECSOC206B	Women Empowerment	02	02
Value Added Course	AR23VACSOC206	Social Legislation	02	02

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SUBJECT:SOCIOLOGY

**COURSE NAME : DSC-Major
Introduction of Basic Sociology
SEMESTER-01**

**PROGRAM CODE : ARTUG106
COURSE CODE : AR23MJDSCSOC101
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome

In this course students are learns about sociology as a social science. Students able to understand a society with scientific point of view.
Students learn about the social process of mobility, stratification. Sociology as a social science studding the society and the social process.
Students learn about them own social environment and social processes by helps of sociology

Course Outcome:

This Paper will introduce students to new concept of Sociological discipline. These Concepts will enhance the conceptual learning and understanding of the basic concepts used in Sociology.
This paper will contribute in enriching the vocabulary and scientific temperament of the students. The course is designed to incorporate all the key concepts of sociology which would enable the learner to develop keen insights todistinguish between the common-sense knowledge and Sociological knowledge .
Student learns about nature of sociology and branches of sociology.

Sr.No		
1	Unit-1 The Nature of Sociology	meaning of Sociology Origin and Growth of Sociology The subject matter of Sociology An Introduction to various branches of Sociology The significance of Sociology New Trends in Sociology
2	Unit-2 Sociological Concept	Society : Definition and Characteristics Community: Definition and Characteristics, Association : Definition and Characteristics, Institutions : Definition and Characteristics, Social Group: Definition and Characteristics

3	Unit-3 Elements of Society	Elements of Society Social groups-types, features and significance Culture, norms and values Social control-forms, agencies and relevance
4	Unit-4 Social Stratification and Social Mobility	Social Stratification: Meaning and Characteristics - Forms of Social Stratification (Class, Caste, Race, Gender) Social Mobility :Meaning and Characteristics - Types of Social Mobility - Affecting factors

Reference:

1. Alex Inkeles. (1964) : 'What is Sociology ? An introduction to the Discipline and Profession'. Prentice Hall Inc.
2. Davis Kingsely. (1961) : 'Human society'. Macmillan Co.
3. Harlambos. M. (1998) : 'Sociology : Themes and perspectives'. New Delhi, Oxford Uni. Press.
4. Horton and Hunt. (1964) : 'Sociology'. Macgraw Hill Book Co.
5. Jayaram N. (1998) : 'Introductory sociology'. Madras, Macmillan India.
6. Johnson Harry. (1995) : 'A systematic introduction'. New Delhi, Allied Publisher
7. Rawat H. K. (2007) : 'Basic concepts'. Rawat Publications, New Delhi.
8. Scott. (2005) : 'Oxford Dictionary of Sociology'. Rawat Publications, New Delhi.
9. Alex Inkeles. (1964) : 'What is Sociology ? An introduction to the Discipline and Profession'. Prentice Hall Inc.
10. Davis Kingsely. (1961) : 'Human society'. Macmillan Co.
11. Harlambos. M. (1998) : 'Sociology : Themes and perspectives'. New Delhi, Oxford Uni. Press.
12. Horton and Hunt. (1964) : 'Sociology'. Macgraw Hill Book Co.
13. Jayaram N. (1998) : 'Introductory sociology'. Madras, Macmillan India.
14. Johnson Harry. (1995) : 'A systematic introduction'. New Delhi, Allied Publisher
15. Rawat H. K. (2007) : 'Basic concepts'. Rawat Publications, New Delhi.
16. Scott. (2005) : 'Oxford Dictionary of Sociology'. Rawat Publications, New Delhi.

Further Reading: Detail of the Course website / Programme Website :-

1. www.sociologyguide.com
2. www.gtu.edu
3. www.spartacus.schoolnet.co.uk/REVsociology.htm
4. www.sociology.org.
5. www.asanet.org

6. www.isa-sociology.org
7. www.unco.edu/sociology/student_services/links.html
8. www.socioweb.com
9. www.sociologyonline.co.uk

Video Lecture :-

1. <https://www.youtube.com/watch?v=EhpbcAs95bU>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=4FduU3EokBY>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=dZv3a14weDA>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=i06X4ey2zZM>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=i06X4ey2zZM>

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SUBJECT:SOCIOLOGY

COURSE NAME : DSC-Major

Indian Social System

SEMESTER-01

PROGRAM CODE : ARTUG106

COURSE CODE : AR23MJDSCSOC101A

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome

The programme seeks to build among students the sociological knowledge and analytical skills that would enable them to think critically about Indian Social System and emerging social issues.

The ability to formulate effective and convincing written and oral arguments about Indian Social System .

Course Outcome:

Students will be able to develop in-depth understanding and get detailed insight into the Indian Social System.

Students will be familiarized about the Traditional Social Institutions of Indian Social System in context of continuity and change.

Sr.No		
1	Unit-1 Features of Indian Society	Unity in Diversity, Diversities in Indian society and culture, Causes and Consequences of diversities, India as a Pluralistic Society: Concept, Evolution of India as Plural society, Present bases of Plural society in India, Problems of Plural society in India.
2	Unit-2 Dharma, Varna ashram vyavastha	Meaning and Nature of Dharma Meaning, Characteristics, Types and Sociological Importance of Varna Vyavastha ; Purushartha: Meaning, Forms, Sociological Importance of Purushartha ; Sanskar: Meaning, Objectives, Major Sanskar of Hindu Life, Sociological Importance of Sanskar ; Doctrine of Karma.

3	Unit-3 Social System	Marriage: Concept, Objectives, Marriage among Hindus and Muslims: Meaning, Traditional Forms. Family: Definitions, Types of Family, Functions of Family. Caste: Meaning, Characteristics and Theories of origin: Traditional Theory Occupational Theory, Brahminic Theory, Religious Theory, Merits and Demerits of Caste System. Kinship: Definitions, Types, Kinship Terms, Kinship Usages and Social Significance of Kinships.
4	Change in Social Institutions	Change in Social Institutions Marriage Family Caste Religious

Reference:

- Ghurye, G.S., "Caste class and Occupation", Popular publishers Bombay, 1961
- Goode, William J., "The Family", Prentice Hall, New Delhi, 1965
- Kapadia, K.M., "Marriage and Family in India", Oxford University Press, 1996
- Srivastava, A.K., "Class and Family in India", Chung Publication, Allahabad, 1986
- Prabhu, P.H., "Hindu Social Organization", Sage Publications India Private Ltd, 2016
- Wiser, W., "The Hindu Jajmani System", Munshiram Manoharlal Publishers, 1998
- Srinivas, M.N., "Caste in Modern India", Asia Publishing House, London, 1970
- Altekar A. S. : The Position of Women in Hindu Civilization
- Atal Yogesh : Population and Development
- Bose Ashish : Population in India's Development
- Chekki D.A. : Modernization & Kinship in Urban India
- Desai A. R. : Social Background of Indian Nationalism
- Desai I. P. : Some Aspects of Family in Mahuva
- Ghurye G. S. : Caste & Race in India
- Ghurye G. S. : Urbanization & Family Change,
- Govt. of India : Facts about India, 1971
- Hare & C.A. : Changing Status of Women in Post - India Independence
- Kanan C. T. : Inter Caste & Inter Community Marriage in India
- Kapadia K. M. : Marriage & Family in India
- Karve Irawati : Kinship Organization in India
- Kuppenswamy B. : Social Change in India
- Lannoy Richard : The Social Structure of Islam
- Majumdar D. N. : Caste and Communication in Indian Village
- Majumdar R. C. : Ancient India
- Mandelbrum David G. Society in India

Suggested Online Link:

MOOC platforms such as “SWAYAM” in India and Abroad.

This **Further Reading: Detail of the Course website / Programme Website :-**

1. www.sociologyguide.com
2. www.gtu.edu
3. www.spartacus.schoolnet.co.uk/REVsociology.htm
4. www.sociology.org.
5. www.asanet.org
6. www.isa-sociology.org
7. www.unco.edu/sociology/student_services/links.html
8. www.socioweb.com
9. www.sociologyonline.co.uk
10. www.sociologyguide.com
11. www.gtu.edu
12. www.spartacus.schoolnet.co.uk/REVsociology.htm
13. www.sociology.org.
14. www.asanet.org
15. www.isa-sociology.org
16. www.unco.edu/sociology/student_services/links.html
17. www.socioweb.com
18. www.sociologyonline.co.uk

Video Lecture :

1. <https://www.youtube.com/watch?v=FAzbXKhB9wE>
2. https://www.youtube.com/watch?v=_Eq5JPZaCjY
3. <https://www.youtube.com/watch?v=AfcwahXWERo>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=e7f9pGsgavw>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=aHNgecz0574>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=2b47i67Zlp0>

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SUBJECT:SOCIOLOGY

COURSE NAME : Discipline Specific Course Minor

ESSENTIAL CONCEPTS OF SOCIOLOGY

SEMESTER-01

COURSE CODE : AR23MIDSOC102

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome

This course introduces students to Essential Concepts of Sociology. Students able to under stand process of socialization, Social Stratification and Mobility and social contral

Course Outcome:

To know basic concepts of Sociology.
To give an outline of Sociological Background.
To explain the scope and nature of Sociology.
To provide competitive atmosphere for the students.

Sr.No		
1	Unit-1	Socialization -Meaning and Definition - Social Agencies : Family and Peer Groups - Educational Institution - Communication Media
2	Unit-2	Individual and Society - Relation between Individual and Society. - Different View Points - Social Contract Theory Social Organism Theory Sociological View-point
3	Unit-3	Social Stratification and Mobility - Social Stratification : Meaning and Nature - Social Stratification : Functions and Dysfunctions - Types of Social Mobility - Factors Influencing Social Mobility
4	Unit-4	Social Control - Social Control : Meaning and Defination - Characteristics of Social Control

		- Means of Social Control - Mores - Folkways - Custom - Law - Fashion - Importance of Social Control
Reference: 1. Desai A. R. : Samajkhan 1-4 (Guj.) Guj. Uni. 1960. 2. Biersted Robert : The social order, Tata Mcgraw Hill, 1970. 3. Alex Inkeles : What is sociology ! An introduction to the discipline & profession, Prentice Hall Inc. 1964. 4. Davis Kingsley : Human Society, Macmillan Co., 1961. 5. Gisbert : Fundamentals of Sociology. 6. Horton and Hunt : Sociology, Macgraw Hill Book Co. 1964. 7. Fairchild (Ed.) : Dictionary of Sociology. 8. Fichter Joseph H. : Sociology The University of Chicago Press, 1957. 9. Government of India : Social Welfare in India Planning Commission, 1960. 10. Haridas T. Majumdar : The Grammar of Sociology - Man in Society, Asia Pub. House, 1966. 11. Johnson Harry M. : Sociology - A Systematic Introduction, Allied Publication Indian Ed. 1966. 12. Ogburn and Him Koff : A H and Book of Sociology, Euresia Bub House, 1966. 13. Usha Kanharse (Trans.) Samajshatra (Gujarati) Guj. Uni. 14. V. Joshi (Dr.) "Paribhashik Shabda Kosh" Uni Granthnirman Board, Ahmedabad, 1999. Video Lecture : https://www.youtube.com/watch?v=eWDRQXA0Z0A https://www.youtube.com/watch?v=QNZes42Msv4 https://www.youtube.com/watch?v=OSiXUD_h0-g https://www.youtube.com/watch?v=ygnC7zAsvSY https://www.youtube.com/watch?v=edROiHW0vu0		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SUBJECT: SOCIOLOGY

Multi DISCIPLINARY

COURSE NAME : Society and literature

SEMESTER- I

PROGRAM CODE : ARTUG106

COURSE CODE : AR23SOCMD103

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Programme Outcome

- Society and Literature offers courses on traditional historical periods, major authors, and the genres of literature. Grounded in a careful reading of texts, the courses also offer students the opportunity to explore the relationship of literature to such disciplines as art, film, theatre, photography, theology, and cultural history. These courses give close attention to the human values implicit in literature..

Course Outcome:

- (1) It will develop an understanding about the subject of Sociology and its branch Sociology of Literature.
- (2) Students will learn how to read literature and how to understand society by its literature.

Sr.No		
1	Unit-1 Introduction of Sociology of Literature	The historical back ground of Sociology of literature Definition, Meaning Nature of Sociology of literature The significance of Sociology of literature Relation between literature and sociology
2	Unit-2 Relation with other Social Sciences	Sociology of Literature and Political Science Sociology of Literature and History Sociology of Literature and Psychology Sociology of Literature and Economics Sociology of Literature and Science and fiction
3	Unit-3 Creator and society	Pannalal patel : Introduction, social reference of literature Umasankar joshi: Introduction, social reference of literature

		Josef mekwan: Introduction, social reference of literature
4	Unit-4 Creativity and Factors of Creativity	Meaning and Characteristics of Creativity Role of Creativity Factors of Creativity Social Factors of Creativity Social Psychological Factors of Creativity Economical Factors of Creativity

Reference:

- (1) Desai R.V. : 'Sahitya ane Chintan'. Pustak Sahay cooperative Society Ltd. Baroda.
- (2) Dhruv Anandsankar. : 'Kavya Tatvovichar'. Gurjar Granthratna, Ahmedabad.
- (3) Joshi Vidhut : ' Sahitya ane Samaj', Paswa Publication Ahmedabad.
- (4) Patel H. M. : 'Sahitya Vivechan Sidhdhant'. Paswa Publication, Ahmedabad,
- (5) Thakar Dhirubhai. : 'Gujarati Sahityani Vikas Rekha'. Gurjar Granthratna, Ahmedabad
- (5) Gupta V.D. : 'Sahityaka Samajshastra'. Sita Prakashan, Hathrash, UP
- (6) Gupta V.D. : 'Upanyaska Samajshastra'. Sita Prakashan, Hathrash, UP
- (7) Gupta V.D. : 'Sahityaka Vastuparakh Vishleshan'. Sita Prakashan, Hathrash, UP
- (8) Raghva S.R. : 'Sociology of Indian Literature', Rawat Publication, Delhi

Suggested Internet Resources :

- www.sociologicalthoughts.com/
- en.wikipedia.org/wiki/Sociology
- wordpress.com/highered.mcgraw-hill.com/sites/0072817186/.../chapter_summary.htm
- ssr1.uchicago.edu/PRELIMS/Theory/weber.htm
- www.umsl.edu/~keelr/3210/3210_lectures/
- what_is_soc_theory.html
- sociology.iisuniv.ac.in/courses/subjects/indian-sociological-thought
- www.unipune.ac.in/.../HistorySociologyhttps://
- [www.caluniv.ac.in/Syllabus/sociology.](http://www.caluniv.ac.in/Syllabus/sociology)
- www.bookadda.com/...

Video Lecture :

- <https://www.youtube.com/watch?v=GR34I67JfLg>
- <https://www.youtube.com/watch?v=nzIvuoi1Vbw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=u8b7bI2kFmk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ws5UPMWYnwg>

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
SUBJECT:SOCIOLOGY
Skill Enhancement Course (SEC)
COURSE NAME : Human Resource Management
SEMESTER
PROGRAM CODE : ARTUG106
COURSE CODE : AR23SECSOC106A
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
Programme Outcome • Evaluate human capital management practices within a global context. • Analyze strategic, financial and operational plans. • Evaluate human capital data management, analytics and reporting technologies. • Apply ethical, legal and data-informed decision making to human resource management policies. • Assess human capital needs in the context of organizational change. • Evaluate compensation methods and benefits planning models.		
Course Outcome • Student will able to know the scope of HRM in present scenario. • Student will know the differential between personal management and HRM. • Student will develop their skill as a personal manager and HR manager.		

Sr no		
1	Unit-1	Human Resource Management and personnel management Meaning Definition, Scope and Characteristics of Human Resource management Need and the functions of Human Resource management, Personnel management - Definition, Characteristics, Important and Functions. Principles of personnel Management, Personal Policy.
2	Unit-2	Human Resource Planning: Concept, Definition, Types and Process of Human Resource Planning Factors affecting human resource planning. Utilization of Human Resources. Job Analysis, Job analysis methods, Job Description and Job Specification.

3	Unit-3	Recruitment and Selection Definition of Recruitment and Factors affecting Recruitment Methods/ Techniques and process of Recruitment Selection - meaning and process Selection test - Testing principle -Interview.
References:- 1. Aswathapa K, "Human Resource and Personnel management: Text and Cases", Tata McGraw Hill Pub.Co.Ltd, New Delhi, 2004. 2. Aswathapa K; "Human Resource Management", Tata McGraw Hill Pub.Co.Ltd, New Delhi, 2007. 3. Aswathapa K; "Organization Behaviour", Himalaya Publishing House, New Delhi, 2000. 4. Bosotia G. R; "Human Resource Management", Mangal Deep Publication, Jaipur, 1999. 5. Brian Towers: "Handbook of Human Resource Management", Beacon Books, New Delhi. 1998. 6. Cole G.A: "Personnel and Human Resource Management", Fifth Edition, Book Power,London 7. Michael V.P: "Human Resource management and Human Relations, Himalaya publishing House Mumbai, 1996. 8. Pattanayak Biswajeet:"Human Resource Training", Wheeler Publishing, New Delhi. 1998. 9. Sharma V.K: "Human Resource Management", Vikas Books Private Limited , New Delhi. 10. Upadhyay R. B. "Human Resource Management and Organizational Behavior", Rannade Prakashan, Ahmedabad, 2014.		
Recommended For Further Reading • https://www.youtube.com/watch?v=fuJt5Vys-jY • https://www.youtube.com/watch?v=gYNyNiFbMXy&list=PL52ohWFwlr-z0z3y9X3IHnW922MtZJGpX • https://www.youtube.com/watch?v=zkVL1avxdJg • https://www.youtube.com/watch?v=gO_0UUhOuFA		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
SUBJECT:SOCIOLOGY
Skill Enhancement Course (SEC)
COURSE NAME : NGO Management
SEMESTER- I
PROGRAM CODE : ARTUG106
COURSE CODE : AR23SECSOC106B
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits-2 (2 Period/week)	Theory	External 50 Marks
Programme Outcome NGO Management is a course meant for candidates who wish to take up their career or join a non-government organization (NGO). The course trains an aspirant for a career that includes working for the upliftment of the underprivileged, and in areas like environment, health, education, social services, and community development.		
Course Outcome - Students will be introduced to the basic managerial concepts of NGOs - Students will be exposed to primary experiences of NGOs. - Students will be exposed to different aspects of management - Students will be introduced to the NGOs/Structure - To impart the latest and most relevant skill set to a student for a career in this field		

Sr no		
1	Unit-1	Meaning of 'NGOs' Meaning of 'GOs' Characteristics of Good NGOs Difference between NGOs and GOs Historical Perspective of NGOs
2	Unit-2	Legal Requirements In Setting Up NGOs: Registration of NGOs Legal Options Available To Register NGOs in India Fiscal Regime in India With Respect To NGOs Differing Legal Frameworks For NGOs Processes And Essentials Of Registration

3	Unit-3	Functions of NGOs Scope of NGOs/Structure of NGOs Importance of NGOs Types of NGOs
Reference • Ball, C., & Dunn, L. (1995). Non-governmental organizations: Guidelines for good policy and practice. • London: The Commonwealth Foundation. Charnovitz, S. (1997). • Two centuries of participation: NGOs and international governance. • Michigan Journal of International Law, 183-286. Korten, D. (1991). • Getting to the 21st century: Voluntary action and global agenda. Connecticut, USA: Kumarian Press. Lewis, D., & Kanji, N. (Non-governmental organizations and development). 2009. • New York: Routledge. Mahajan, G. (1999). • Civil society and its avatars: What happened to freedom and democracy. Economic and Political Weekly, 1188-96.		
Recommended For Further Reading • Tandon R, and Mohanty R., (2002), Civil Society and Governance. Delhi: Samaskriti • Tandon R., (2002), Voluntary Actions, Civil Society and State, Delhi: Mosaic Books • Exploring the Non Profit Sectors in India, PRIA and Society for Socio-Economic Studies and Services and John Hopkinson University, USA, September, 2003 • Defining the Sector in India, Voluntary, Civil or Non Profit, PRIA, 2000 • Hilhorst D., (2003) The Real World of NGOs: Discourses, Diversity and Development, London: Zed Books Video Lecture : • https://www.youtube.com/watch?v=9zOp2q4C4bs • https://www.youtube.com/watch?v=5Xx8cGq60TM • https://www.youtube.com/watch?v=LJt66Puzs7w&list=PL7-nHMTcIsObmRZ6Lc7M6Fv8fTCYdupuY • https://www.youtube.com/watch?v=XbW8g7hVZII • https://www.youtube.com/watch?v=b7tehPu1iUk		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SUBJECT:SOCIOLOGY

Skill Enhancement Course (SEC)

COURSE NAME : Social Survey

SEMESTER- I

PROGRAM CODE : ARTUG106

COURSE CODE : AR23SECSOC106D

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)	Theory	External-25 Marks
		Internal- 25 Marks
Programme Outcome It is of pedagogical importance as it helps the students to acquire the first hand experience about the geography of a particular place. It also helps the students to learn the various techniques of data collection from the field and to understand any pre-defined problem in proper perspective.		
Course Outcome: This course will help students to proceed with a research problem and the steps he/she should adopt and tools to be used for doing quality research The students shall get a chance to observe ground reality directly and minutely It will help to develop understanding about designing and writing a research report		

Sr.No		
1	Unit-1	Meaning of Social Survey; Characteristics of social survey Need and importance of Social Survey, Need of field work
2	Unit-2	Techniques of sampling. SOURCES OF DATA: Primary And Secondary sources. Need of sampling Types of sampling
3	Unit-3	Concept of case study and its identification in varying socio- geographical contexts Tools and Techniques of Data Collection: Questionnaire Survey, Participatory Rural Appraisal Techniques, Participant Observation, Focus Group Discussions etc.
Reference: Creswell J., 1994: Research Design: Qualitative and Quantitative Approaches Sage Publications.		

- Dikshit, R.D. 2003. The Art and Science of Geography: Integrated Readings. Prentice - Hall of India, New Delhi.
- Mukherjee, Neela 1993. Participatory Rural Appraisal: Methodology and Application. Concept Publs. Co., New Delhi.
- Special Issue on “ Doing Fieldwork” The Geographical Review 91:1-2 (2001)
- Stoddard R.H., 1982: Field Techniques and Research Methods in Geography, Kendall/Hunt.
- Wolcott, H. 1995 . The Art of Fieldwork. Alta Mira Press, Walnut Creek, C.A

Video Lecture :

- <https://www.youtube.com/watch?v=5DxK02jxzRE>
- <https://www.youtube.com/watch?v=s6gDpu6y7iA>
- <https://www.youtube.com/watch?v=mOIduyYW2kc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=y5Dy01LuxBw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ypAiHZfYoog>

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SUBJECT: SOCIOLOGY

Indian Knowledge System

COURSE NAME : GANDHIAN THOUGHT

SEMESTER- I

PROGRAM CODE : ARTUG106

COURSE CODE : AR23IKSSOC105

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)	Theory	External-25 Marks
		Internal- 25 Marks
Programme Outcome		
• Know about Gandhiji's life in holistic perspective and his views and approaches towards the issues and development of the society, nation and women in particular. • Demonstrate an attitude of service and commitment to principals. • Highlight the importance of nonviolence mode adopted by Gandhi to achieve peace at global level. Instill a lot of faith and belief in peace initiatives by making them learn about peaceful social movements.		
Course Outcome:		
• Understand the applicability of Gandhian methods in the contemporary political, economic and social demines. • Perceive, understand and appreciate the socially relevant ideals of Gandhi. • Understand the concept of peace from the perspective of various religions. • analyze the simple living, struggle for truth and principle of nonviolence practiced and propagated by Mahatma Gandhi.		

Sr.No		
1	Unit-1 Principles of Gandhiji:	Truth (<i>Satya</i>), Non-violence (<i>Ahimsa</i>) Non-stealing (<i>Asteya</i>) , Self-discipline (<i>Brahmacharya</i>) , Non-possession (<i>Aprigraha</i>), Bread labour (<i>Jat-mehnat</i>) Palate-control (<i>Aswada</i>), Fearlessness (<i>Abhay</i>), Equality of all religions (<i>Sarva-dharma-sambhav</i>) Swadeshi Untouchability (<i>Asprushyata</i>)
2	Unit-2 Educational philosophy of Gandhiji	The aim and concept of Gandhi's education (Kelavani), Educational experiments of Gandhiji (in India) Shanti- Niketan Kocharab Ashrama(Satyagr ahashrama) Sabarmati Ashrama, Gujarat Vidhyapith Gandhian thoughts on education system Gandhian Philosophy on various aspects of

		Education
3	Unit-3 Swadeshi	Swadeshi – the concept and meaning Village industries and small industries Gram-seva and Gram-sevak Ideal Village (<i>Adarsh gamdu</i>) Patriotism (<i>Swadesh-Prem</i>)
• Reference books: 1. મારા સત્ય ના પ્રયોગો: મોહનદાસ કરામચંદ ગાંધી 2. સો ટકા સ્વદેશી : ગાંધીજી : નવજીવન ટ્રસ્ટ 3. ખરી કેળવણી: ગાંધીજી : નવજીવન (૧૯૩૮) 4. મારા સ્વપ્ન નું ભારત : ગાંધીજી : નવજીવન (૧૯૬૩) 5. સ્ત્રીઓ અને સ્ત્રી જીવન ની સમસ્યાઓ : ગાંધીજી : સરળ સાહિત્ય મંડળ પ્રકાશન (૨૦૦૯) 6. ગાંધીજીનું શિક્ષણ દર્શન : મગનભાઈ જો પટેલ : નવજીવન: (૧૯૯૯) 7. સર્વોદય : ગાંધીજી : નવજીવન (૧૯૨૨) 8. કેળવણી નો કોયડો : ગાંધીજી : નવજીવન (૧૯૩૮) References: 2. 9. M.K. Gandhi: (1983), An Autobiography or the Story of My Experiments with Truth, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 10. M.K. Gandhi: (1951), Satyagraha in South Africa: Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 11. M.K. Gandhi: (1983), Constructive Programme: Its Meaning and Place. Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 12. M.K. Gandhi: (1948) Key to Health, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 13. M.K. Gandhi: (1949), Diet and Diet Reforms, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 14. M.K. Gandhi: Basic Education, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 15. M.K. Gandhi: (2004), Village Industries, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 16. M.K. Gandhi: (1962), Hind Swaraj or Indian Home Rule, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 17. M.K. Gandhi: (2004), Trusteeship, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 18. M.K. Gandhi: (2001), India of My Dreams, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 19. M.K. Gandhi: Self Restraint Vs. Self Indulgence, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 20. Arunachalam: Gandhi: (1985), The Peace Maker, Gandhi Samarak Nidhi, Madurai 21. R.K. Prabhu & UR Rao. (2012), The Mind of Mahatma Gandhi, Navajivan Publishing House. Ahmedabad 22. M.K. Gandhi: Gita My Mother, Navjivan Publishing House, Ahmedabad 23. Louis Fischer., (2010), Life of Mahatma Gandhi, Signet Classics 24. Louis Fischer, (2010), Gandhi: His Life and Message for the World Signet Classics 25. Ravindra Varma, (1982) Gandhi – A Biography for Children and Students, Navajivan Publishing House, Ahmedabad. 26. Krishna Kripalani, Ed., (1972), All Men are Brothers (Life and Thoughts of Mahatma Gandhi as told in his own words), Navajivan Publishing House, Ahmedabad. Suggested Internet Resources : 1. https://www.youtube.com/watch?v=oITxV-viqTk 2. https://www.youtube.com/watch?v=B0MuICJKnkg 3. https://www.youtube.com/watch?v=MhHmctUvltU 4. https://www.youtube.com/watch?v=QfIDpm2LZj0 5. https://www.youtube.com/watch?v=d8pTPCgzXs4		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM /COURSE STRUCTURE AND SYLLABUS

as per the Choice Based Credit System (CBCS) designed in accordance with

Learning Outcomes-Based Curriculum Framework (LOCF)

of National Education Policy (NEP) 2020 for Undergraduate Program in

PSYCHOLOGY

w.e.f.

Academic

Year 2024-25

and onwards

PSYCHOLOGY

Program Code: ARTUG107

NATIONAL EDUCATION POLICY - 2020

Common Minimum Syllabus for

HNGU, PATAN

Semester wise Proposed Titles of the paper in

B.A.PSYCHOLOGY

Program Code: ARTUG107

Year	Sem	Paper/Course Code	Major/Minor/ Multidisciplinary	Proposed Title of Papers	Theory/ Practical	Credits
BA 1	I	AR23MJDSCPSY101	Major	Basic Psychological Process – I	Theory	4
		AR23MJDSCPSY101A	Major	Developmental Psychology – I	Theory	4
		AR23MIDSCPSY102	Minor	General Psychology – I	Theory	4
		AR23MDCPSY103	Multidisciplinary	Psychology in Education – I	Theory	4
		AR23VACPSY105	IKS	Human Rights	Theory	2
		AR23SECPSY106	SEC	Counselling Skills	Theory	2
BA 1	II	AR23MJDSCPSY201	Major	Basic Psychological Process – II	Theory	4
		AR23MJDSCPSY1201A	Major	Developmental Psychology – II	Theory	4
		AR23MIDSCPSY202	Minor	General Psychology – II	Theory	4
		AR23MDCPSY203	Multidisciplinary	Psychology in Education – II	Theory	4
		AR23VACPSY205	IKS	Stress Management	Theory	2
		AR23SECPSY206	SEC	Personality Development	Theory	2

B.A. Sem:-01 Psychology

AR23MJDSCPSY101 – General Psychology – I

Programme/Class: Certificate	Year : First	Semester : 01
Subject : Psychology		Program Code: ARTUG107
Course Code: AR23MIDSCPSY102	Course Title : General Psychology -I	
Credit : 4	COURSE CATEGORY : Minor	
Max. Marks : 50 + 50=100	Minimum Passing Marks: 20+20 = 40	
Total No. of Lectures – Tutorials – Practical (In hours per Week) : L-T-P: 3 - 0 –		

COURSE OBJECTIVES	The objectives of this course are: • To introduce students to the basic concepts of the field of psychology with an emphasis on applications of psychology in everyday life • To understand the fundamental processes underlying human behavior such as processes underlying Motivation, Emotion, sensation, perception and Attention • To understand the dynamics of Motivation, Emotions, Perception and Attention • To apply the principles of psychology in day-to-day life for a better understanding of themselves and others
--------------------------	--

Sr. No	COURSE OUTCOMES
This paper will provide students with an introduction to the key concepts and	
1	Describe the evolution of psychology and gain basic knowledge about Psychology
2	Identify the various approaches, fields, and subfields of psychology along with their major
3	Describe the value of psychology and possible careers paths for those who study psychology
4	Critically evaluate and identify determinants of motivation
5	Evaluate and understand the different human emotions
6	Describe the Attention and determinants of Attention
7	Differentiate between sensation and perception
8	Explain the process of Perception
9	Students will understand the fundamental mental processes which are base for behavior

Modules	Content/ Topic	No of Hours	Teaching Methodology (Lecture/ Lab Operation/ Task/ Assignments/ Group Activity/ Role Play)
Unit-I Introduction of Psychology મનોવિજ્ઞાનનો પરિચય	Unit-I Introduction of Psychology મનોવિજ્ઞાનનો પરિચય 1. Definition of Psychology– મનોવિજ્ઞાન ની વ્યાખ્યા 2. Old Definition of Psychology મનોવિજ્ઞાનની જૂની વ્યાખ્યા 3. Modern Definition of Psychology મનોવિજ્ઞાનની આધુનિક વ્યાખ્યાઓ 4. Goals of Psychology–મનોવિજ્ઞાનના ધ્યેયો 1. Description – વર્ણન 2. Understanding and Explanation સમજ અને સ્પષ્ટીકરણ 3. Prediction– અણાહી 4. Control – નિયંત્રણ 5. Application– ઉપયોગ 5. Fields of Psychology મનોવિજ્ઞાનની શાખાઓ 1. Clinical Psychology ચિકિત્સા મનોવિજ્ઞાન 2. Counseling Psychology સલાહ મનોવિજ્ઞાન 3. School and Education Psychology શાળા અને શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન 4. Personality and Social Psychology વ્યક્તિત્વ અને સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન 5. Developmental Psychology વિકાસાત્મક મનોવિજ્ઞાન 6. Psychometric Psychology મનોમાપનનું મનોવિજ્ઞાન 7. Experimental Psychology પ્રાયોગિક મનોવિજ્ઞાન 8. Physiological Psychology શરીરલક્ષી મનોવિજ્ઞાન	12	Lecture & Demonstration

	9. Cognitive Psychology બોધાત્મક મનોવિજ્ઞાન 10. Industrial and organizational Psychology ઔદ્યોગિક / સંગઠનલક્ષી મનોવિજ્ઞાન 11. Environmental Psychology પર્યાવરણલક્ષી મનોવિજ્ઞાન 12. Sports Psychology રમત મનોવિજ્ઞાન 13. Military Psychology સૈન્ય મનોવિજ્ઞાન 14. Political Psychology રાજનૈતિક (રાજનીતિનું) મનોવિજ્ઞાન 5. Applicability of Psychology મનોવિજ્ઞાનની ઉપયોગીતા		
Unit- II Motivation પ્રેરણા	Unit-II Motivation (પ્રેરણા) 1. Definition and પ્રેરણાની વ્યાખ્યા અને 2. Nature of motivation પ્રેરણાનું સ્વરૂપ 3. Motivational Cycle પ્રેરણા ચક્ર . 4 Theories of Motivation પ્રેરણાના સિદ્ધાંતો 4.1 Drive-reduction Theory ઈરણ ન્યુનીકરણ(ઘટાડા)નો સિદ્ધાંત 4.2 Arousal Theory ઉત્તેજનાનો સિદ્ધાંત 4.3 Maslow's Hierarchy of needs મેસ્લોની જરૂરિયાતોનો શ્રેણીક્રમ સિદ્ધાંત 4.5 Social- Cognitive Theories સામાજિક –બોધાત્મક સિદ્ધાંતો 5 The Primary Drives પ્રાથમિક ઈરણો 5.1 Hunger ભૂખ 5.2 Thirst તરસ	12	Lecture & Demonstration

	5.3 Sexual Motivation જાતીય પ્રેરણા 6 Social Motives સામાજિક પરેણો The Need for Achievement સિદ્ધિની જરૂરિયાત		
Unit-III Emotion આવેગ	Unit-III Emotion આવેગ 1. Definition of Emotion આવેગની વ્યાખ્યા 2. Components of Emotion આવેગના ઘટકો 3. Theories of Emotion આવેગના સિદ્ધાંતો 1. James-Lang Theory જેમ્સ-લૅંગ સિદ્ધાંત 2. The Cannon-Bard Theory કેનન બાર્ડનો સિદ્ધાંત 4. The Physiology of emotion આવેગનું શરીર વિજ્ઞાન 5. Expression of Emotion આવેગની અભિવ્યક્તિ 6. Control of Emotion આવેગોનું નિયંત્રણ 7. The Polygraph: Lie Detector or Emotion Detector પોલીગ્રાફ:અસત્ય શોધક કે આવેગ શોધકયંત્ર 8. Animal Emotions પ્રાણી આવેગો	12	Lecture & Demonstration

Unit – IV Attention and Perception ધ્યાન અને પ્રત્યક્ષીકરણ	Unit-IV Attention and Perception ધ્યાન અને પ્રત્યક્ષીકરણ 1. Definition of Attention ધ્યાનની વ્યાખ્યા 2. Nature (Characteristics) of Attention ધ્યાનનું સ્વરૂપ (લક્ષણો) 3. Focus and Margin of Attention ધ્યાનનો કેન્દ્ર પ્રદેશ અને સીમા પ્રદેશ 4. Determination of Attention ધ્યાનના નિર્ધારકો 4.1 External or objective determination of Attention ધ્યાનના બાહ્ય કે વસ્તુલક્ષી નિર્ધારકો 4.2 Internal or subjective determination of Attention ધ્યાનના આંતરિક કે આત્મલક્ષી નિર્ધારકો 5. Definition of Perception પ્રત્યક્ષીકરણની વ્યાખ્યા 6. Nature or characteristics of perception પ્રત્યક્ષીકરણનું સ્વરૂપ કે લાક્ષણિકતા 7. Object Perception પદાર્થનું પ્રત્યક્ષીકરણ 7.1 Figure and Ground આકૃતિ પ્રજ્વાલભૂમિકા 7.2 Grouping સમૂહીકરણ 8. Law of Perceptual Organisation પ્રત્યક્ષીકરણમાં સમૂહીકરણના નિયમો 9. Closure પુરકતા	12	Lecture & Demonstration
---	--	-----------	--

TEXT BOOKS & REFERENCES	
	1. Baron, R. & Misra. G. (2013). Psychology. Pearson. 2. Chadha, N.K. & Seth, S. (2014). The Psychological Realm: An Introduction. Pinnacle Learning, New Delhi. 3. Ciccarelli, S. K., & Meyer, G. E. (2010). Psychology: South Asian Edition. New Delhi: Pearson Education. 4. Morgan, C. T., King, R. A., Weiss, J. R. and Schopler, J. (2012). (Latest Edition). Introduction to Psychology. Tata McGraw Hill Education Pvt. New Delhi. 5. ડૉ.કે.બી. ચોથાણી ૨૦૨૩ મનોવિજ્ઞાનની મૂળભૂત પ્રક્રિયા-૧ નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ 6. ડૉ.અરવિંદ એસ. શાહ મનોવિજ્ઞાનની મૂળભૂત પ્રક્રિયા પાશ્વ પબ્લીકેશન
E Resources:	http://gg.gg/Introduction-to-Psychology_Book_1 http://gg.gg/Introduction-to-Psychology_Book_2 http://gg.gg/Introduction-to-Psychology_Book_3

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN

B.A. FINEARTS

(ARTUG108)

UNDER-GRADUATE PROGRAM IN MUSIC

(VOCAL & INSTRUMENTAL)

NEW SYLLABUS & EXAM SCHEME

**Program Name : Bachelor of Performing Arts in Music(Vocal &
Inst.)**

SEMESTER 1 & 2

AS PER NEP PATTERN

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
Course Structure & Scheme of Exam for F.Y.B.A. Music-Vocal
(ARTUG108)
Semester – 1

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23MJD SCBPAMV 101	MAJOR	PRINCIPLES OF MUSIC THEORY PAPER-1	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMJ DSCBPAM V 101A	MAJOR	PRACTICAL – 1 EXTENSIVE STUDY	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMI DSCBPAM V 102	MINOR	PRACTICAL - 2 ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
AR23MDC BPAMV 103	MULTI- DISCIPLIN ARY COURSE	THEORY PAPER-2 ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
104	ABILITY ENHANCE MENT COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23IKSB PAMV 105	INDIAN KNOWLED GE SYSTEM	ELECTIVE (***)	2	50
AR23SECB PAMV 106	SKILL ENHANCE MENT	ELECTIVE (***)	2	50
		TOTAL	22	CREDIT

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

***LIST OF MAJOR COURSES FOR SEM-1 MUSIC VOCAL & INST.(101)**

1. THEORY PAPER- 1 PRINCIPLES OF MUSIC- I (AR23MJDSCBPAMV101)

2. PRACTICAL-1 EXTENSIVE STUDY-I (AR23PMJDSCBPAMV101A)

***LIST OF MINOR COURSE FOR SEM-1 MUSIC VOCAL & INST.(102)**

3. PRACTICAL - 2 (MINOR COURSE 102)

(1) LIGHT CLASSICAL VARIETIES – I (AR23PMIDSCBPAMV102)

(2) DRUPAD – I (AR23PMIDSCBPAMV102A)

(3) SEMI-CLASSICAL VOCAL MUSIC-I (AR23PMIDSCBPAMV102B)

***LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSE FOR SEM-1 MUSIC VOCAL & INST. (103)**

4. THEORY PAPER - 2 (MULTI DISCIPLINARY COURSE 103)

(1) HISTORY OF MUSIC-1 (AR23MDCBPAMV103)

(2) CULTURAL HERITAGE OF INDIA (AR23MDCBPAMV103A)

(3) ANCHORING & ANNOUNCING TECHNIQUES –I (AR23MDCBPAMV103B)

(4) LANGUAGE IMPROVISATION AND PRONOUNCING TECHNIQUES -

I(AR23MDCBPAMV103C)

5.*LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 (104)

1.ENGLISH

2.HINDI

3.SANSKRIT

7.*LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 MUSIC VOCAL & INST. (106)

As per list of Skill Enhancement Courses of Arts Faculty.

**6.*LIST OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE FOR SEM-1
MUSIC (105)**

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23PIKS BPAMV 105	IKS	BASIC CLASSICAL VOCAL & NON PERCUSSION INSTRUMENTAL MUSIC COURSE	2	50
AR23PIKS BPAMT 105A	IKS	BASIC CLASSICAL MUSIC TABLA COURSE	2	50
AR23PIKS BPAMK 105B	IKS	BASIC KATHAK DANCE COURSE	2	50
AR23PIKS BPAMB 105C	IKS	BASIC BHARATNATYAM DANCE COURSE	2	50
AR23PIKS BPAML 105D	IKS	BASIC LIGHT MUSIC COURSE	2	50
AR23PIKS BPAMG 105E	IKS	BASIC GUITAR COURSE	2	50

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

7.*LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 MUSIC (106)

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23PSEC BPAMV 105	SEC	BASIC CLASSICAL VOCAL & NON PERCUSSION INSTRUMENTAL MUSIC COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMT 105A	SEC	BASIC CLASSICAL MUSIC TABLA COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMK 105B	SEC	BASIC KATHAK DANCE COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMB 105C	SEC	BASIC BHARATNATYAM DANCE COURSE	2	50
AR23PSEC BPAML 105D	SEC	BASIC LIGHT MUSIC COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMG 105E	SEC	BASIC GUITAR COURSE	2	50

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

**Course Structure & Scheme of Exam for F.Y.B.A. Music-Vocal
(ARTUG108)**

Semester – 2

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23MJD SCBPAMV 201	MAJOR	PRINCIPLES OF MUSIC THEORY PAPER-1	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMJ DSCBPAM V 201A	MAJOR	PRACTICAL– 1 EXTENSIVE STUDY	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMI DSCBPAM V 202	MINOR	PRACTICAL-2 ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
AR23MDC BPAMV 203	MULTI- DISCIPLIN ARY COURSE	THEORY PAPER - 2 ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
204	ABILITY ENHANCE MENT COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23IKSB PAMV 205	VALUE ADDED COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23SECB PAMV 206	SKILL ENHANCE MENT	ELECTIVE (***)	2	50

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		TOTAL	22	CREDIT
--	--	--------------	-----------	---------------

***LIST OF MAJOR COURSES FOR SEM-2 MUSIC VOCAL & INST.(201)**

1. THEORY PAPER-1 PRINCIPLES OF MUSIC- I (AR23MJDSCBPAMV201)
2. PRACTICAL-1 EXTENSIVE STUDY-I (AR23PMJDSCBPAMV201A)

***LIST OF MINOR COURSE FOR SEM-2 MUSIC VOCAL & INST.(202)**

3. PRACTICAL - 2 (MINOR COURSE 202)

- (1) LIGHT CLASSICAL VARIETIES – I (AR23PMIDSCBPAMV202)
- (2) DRUPAD – I (AR23PMIDSCBPAMV202A)
- (3) SEMI-CLASSICAL VOCAL MUSIC-I (AR23PMIDSCBPAMV202B)

***LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSES FOR SEM-2 MUSIC VOCAL & INST. (203)**

4. THEORY PAPER-2 (MULTI DISCIPLINARY COURSES 203)

- (1) HISTORY OF MUSIC-II (AR23MDCBPAMV203)
- (2) YOGA (AR23MDCBPAMV203A)
- (3) ANCHORING & ANNOUNCING TECHNIQUES –II (AR23MDCBPAMV203B)
- (4) LANGUAGE IMPROVISATION AND PRONOUNCING TECHNIQUES

II(AR23MDCBPAMV203C)

5.*LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-2 (204)

- (1)ENGLISH
- (2)HINDI
- (3)SANSKRIT

**6.*LIST OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSES FOR SEM-2
MUSIC (205)**

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23PVA CBPAMV 205	VAC	ADVANCE CLASSICAL VOCAL & NON PERCUSSION INSTRUMENTAL MUSIC COURSE	2	50
AR23PVA CBPAMT 205A	VAC	ADVANCE CLASSICAL MUSIC TABLA COURSE	2	50
AR23PVA CBPAMK 205B	VAC	ADVANCE KATHAK DANCE COURSE	2	50
AR23PVA CBPAMB 205C	VAC	ADVANCE BHARATNATYAM DANCE COURSE	2	50
AR23PVA CBPAML 205D	VAC	ADVANCE LIGHT MUSIC COURSE	2	50
AR23PVA CBPAMG 205E	VAC	ADVANCE GUITAR COURSE	2	50

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

7.*LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-2 MUSIC (206)

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23PSEC BPAMV 205	SEC	ADVANCE CLASSICAL VOCAL & NON PERCUSSION INSTRUMENTAL MUSIC COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMT 205A	SEC	ADVANCE CLASSICAL MUSIC TABLA COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMK 205B	SEC	ADVANCE KATHAK DANCE COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMB 205C	SEC	ADVANCE BHARATNATYAM DANCE COURSE	2	50
AR23PSEC BPAML 205D	SEC	ADVANCE LIGHT MUSIC COURSE	2	50
AR23PSEC BPAMG 205E	SEC	ADVANCE GUITAR COURSE	2	50

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN Bachelor of Performing Arts Music (Vocal & Instrumental) DETAILED SYLLABUS OF EACH COURSES	
4 year Degree Program in Music	Post –Under Graduate Program
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP	
PROGRAME CODE-ARTUG108	

Year	1	Bachelor of Performing Arts : MUSIC-VOCAL & INST. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin / Flute) Program code: ARTUG108 Course code : AR23MJDSCBPAMV101 MAJOR THEORY PAPER –I Principles of Music-I (Practical- 0 credit & Theory-4 credit= 4 credit) 4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks	Credit	4
Semester	1		Hours	60
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes:		1.To improve knowledge of student in Principles of Music 2. To study Shruti – Swar, Naad & essential of Ragas and Thats. 3. To introduce basic Musical Notes.		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-1	Musical sounds & Noise – Naad (Ahat & Anahat), Pitch, Intensity, timber, Unmusical Sound & Noise (Useful & useless sound) What is Raag? Formation of Raag. How it is Derived? Raag & its Types, Janak Raag, Janya Raag, Ashray Raag, Sudhdh-Sankirn Raag.	15 hours
Unit-2	Musical Notes- Shruti, Swar (Sudhdh & Vikrut), Dhwani and its genesis, Alankar, Saptak and its forms, Elements & Essential of Raags (i.e.Vadi, Samvadi, Anuvadi, Vivadi, Varjya Swar, Jati and its forms ,vakra Swar, Sparsh Swar, Varna and its forms , Aroh, Avaroh, Pakad, Saptak, Ashtak, Sthayi, Antara, Sanchari, Abhog, Alap,Taan, Boltaan,)	15 hours
Unit-3	Shruti & Swar: 22 Shrutis, The present Shruti -Swara arrangement, 12 notes in aSaptak. Definition Of Thaata and 10 main Thaata of North Indian Classical Music. Classification of Musical instruments.(Tantu,Avandhdh,Shushir,Ghan)	15 hours
Unit-4	Definition of Taal and Laya, Elements Of Taal (Matra, Theka, Khand, Sam, Taali, Khali, Avartan) Types of Laya- Vilambit , Madhya & Drut & Layakari – Dugun, Tigun & chaugun.	15 hours
Reference	1) Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toIV 2)Pt. V. N. Bhatkhande: Bhatkhande Sangit Shashtra Part I toIV 3) Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2) 4)Nibandh Sangeet – Shri Lakshminarayan Garg	
Further Reading	1. Vasant: Sangeet Visharad 2. Sangeet Shastra-dr. jagadishsahay kulshresth 3. Bhartiya Sangeet ka Itihas- BHagavatsharan Sharma 4. Sangeet Nibandhavalii-dr. Lakshminarayan Garg 5. Nibandh Sangeet- dr. Lakshminarayan Garg 6. Sangeet Darpan-Damodar Pandit 7. Sangeet Ratnakar(vol.1 & 2)- Acharya Sarangdev	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	• One class test(Theory) • One written Assessment(Minor)	
	2.Written Examination	:50%

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music Vocal & Inst. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin/Flute)	Credit	4
Semester	1	Program code: ARTUG108 Course code : AR23PMJDSCBPAMV101A MAJOR PRACTICAL PAPER –I Extensive Study - I (Practical- 4 credit & Theory-0 credit= 4 credit) 4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks	Hours	60
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo singing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of Ragas under practical study. 5.To introduce comparative study of Ragas 6. Provide knowledge to become a good performer.		
Unit-1		Basic study of the following Ragas with Alap, Swara – vistar, Sargam Taan, Jod-zala One Bada Khyal or Maseetkhani Gat, One Chhota Khyal or Razakhani Gat.	15 hours	

	1. Yaman 2. Bihag	
Unit-2	<u>Detailed study of the following Raga</u> One Bada Khyal or Maseetkhani Gat and one Chhota khyal or Razakhani Gat with Alap and Tana in 1. Bhupali 2. Bhinna Shadaj	15 hours
Unit-3	One Chhota Khyal or Razakhani Gat, with Alap and Tana in 1. Hameer 2. Patdeep	15 hours
Unit-4	One Swarmalika, One Laxan Geet and One Tarana in above given Raagas.	15 hours
Reference	1) Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toIV 2)Pt. V. N. Bhatkhande: Bhatkhande Sangit Shashtra Part I toIV 3)Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I to IV 4)Pt.Omkarnath Thakur-Pranav Bharti Part-I to VII 5)Pt.Omkarnath Thakur-SangeetanjaliPart-I to IV 6)Dr.Geeta Benarji-Raag Shastra 7)Dr.Samyak Parekh- Raagmala-Rishabh,Raagmala-Gandhar	
Further Reading	1) Laxminarayan Garg: Sangeet Visharad 2)Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music & Inst. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin / Flute)	Credit	4
Semester	1	Program code: ARTUG108 Course code : AR23PMIDSCBPAMV102 MINOR PRACTICAL PAPER –II Light Classical Varieties - I (Elective) (Practical- 4 credit & Theory-0 credit= 4 credit) 4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks	Hours	60
Program Outcomes		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo singing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of Ragas under practical study. 5. Provide knowledge to become a good performer. 6. To help students understand the relationship between vocal and other field of music.		
Unit-1	One Dhrupad or Gat in Taal japtaal, Roopak with Dugun in 1. Sarang 2. Yaman		15 hours	
Unit-2	Study of Taal with Dugun in 1.Tritaala 2. Ektaal 3.Chautaal 4. Dadra 5. Kaherva		15 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-3	One Thumari in Raag Khamaj or Raag Kafi	15 hours
Unit-4	Saragam Exercise and Alankar with Dugun with Taal Light Song (Any of Student's Choice) Identification of the prescribed Ragas	15 hours
Reference	Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toIV Pt. V. N. Bhatkhande: Bhatkhande Sangit Shashtra Part I toIV Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I toIV Pt. S. N. Ratanjankar: Abhinav Geet Manjari Part I toIII	
Further Reading	1. Vasant: Sangeet Visharad 2.Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music – Vocal & Inst. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin / Flute) Program code: ARTUG108 Course code : AR23PMIDSCBPAMV102A MINOR	Credit	4
Semester	1		Hours	60

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		PRACTICAL PAPER –II Drupad - I (Elective) (Practical- 4 credit & Theory-0 credit= 4 credit) 4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks		
Program Outcomes		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo singing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of Ragas under practical study. 5. Provide knowledge to become a good performer. 6. To help students understand the relationship between vocal and other field of music.		
Unit-1		Two Dhrupad with Dugun and Chaugun layakaries in 1. Bilaval 2. Yaman 3. Bhupali	15 hours	
Unit-2		Two Dhamar with Dugun and Chaugun layakaries in 1. Kedar 2. Bhairav 3. Malkauns	15 hours	
Unit-3		Nom-Tom Alap in Raag Bhupali and Yaman. Study of Taal with Dugun and Chaugun in 1.Chautaal 2. Dhamar 3. Tevra 4. Sultaal	15 hours	
Unit-4		Oral Theory:	15 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	Musical Notes: Shruti, Naad and its types, Origin of sound in body, Nature of sound related to different places of the body(as per Sangeet Ratnakar), Saptak, Astak, Poorvang,Uttarang,Varn and its types,Sthayi,Antara,Sanchari,Abhog. Musical Compositions : Saragam Geet, Laxan Geet, Drupad & its Vanis, Dhamar,Hori, Tarana, Thumari.	
Reference	1.Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toI V 2.Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I toIV 3.Pt. S. N. Ratanjankar: Abhinav Geet Manjari Part I to III 4.Drupad-dhamar visheshank- Sangeet Monthly Magazine	
Further Reading	1. Vasant: Sangeet Visharad 2.Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music –Vocal & Inst. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin / Flute) Program code: ARTUG108 Course code : AR23PMIDSCBPAMV102B MINOR PRACTICAL PAPER –II Semi Classical Vocal Music - I (Elective)	Credit	4
Semester	1		Hours	60

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		(Practical- 4 credit & Theory-0 credit= 4 credit)		
		4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks		
Program Outcomes		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo singing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of Ragas under practical study. 5. Provide knowledge to become a good performer. 6. To help students understand the relationship between vocal and other field of music.		
Unit-1	Any Two Thumaries with Ragalap in 1. Khamaj 2. Kafi 3. Bhairvi		15 hours	
Unit-2	Any one Kajri with Ragalap in prescribed Ragas.		15 hours	
Unit-3	Light Song like Gazal, Bhajan, Abhang, Sugam Geet etc. (Any of Student's Choice)		15 hours	
Unit-4	Study of Taal with Dugun in 1.Tritaal 2. Ektaal 3.Rupak 4. Dadra 5. Kaherva Identification of the prescribed Ragas		15 hours	
Reference	1.Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toIV 2.Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I toIV 3.Pt. S. N. Ratanjankar: Abhinav Geet Manjari Part I toIII			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	4. Thumri Visheshank – Sangeet Monthly Magazine.	
Further Reading	1. Laxminarayan Garg: Sangeet Visharad 2.Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music Vocal & Inst. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin / Flute) Program code: ARTUG108 Course code : AR23MDCBPAMV103 Multi Disciplinary Course THEORY PAPER –II History of Music-I (Practical- 0 credit & Theory-4 credit= 4 credit) 4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks	Credit	4
Semester	1		Hours	60
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation.		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes:	1.To improve knowledge of student in History of Music 2.To study Vedic period, carnatic music. 3.To introduce Musical compositions. 4. Provide auto-biography of exponents of Musicologists		
Unit-1	Different Opinion of Music Origin. Music- Definition and Interrelation between Gayan,Vadan and Nartan.	15 hours	
Unit-2	History and development of music from vedic period to present era.	15 hours	
Unit-3	Forms of Composition in the modern age – Khyal, Thumari, Kajri, Tarana, Tappa, Dadra,.	15 hours	
Unit-4	Musician & Musicologists & their Life Sketches 1. Pt. V. N. Bhatkhande, 2. Pt. V. D. Paluskar, 3. Pt. Omkarnath Thakur, 4. Pt. Bhimsen Joshi	15 hours	
Reference	1) Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toIV 2)Pt. V. N. Bhatkhande: Bhatkhande Sangit Shashtra Part I toIV 3)Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I to IV 4) Shri Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2) 5)Bharatiya Sangeet ka Itihas- Shri Umesh Joshi		
Further Reading	1.Vasant: Sangeet Visharad 2.Sangeet Shastra-dr. jagadishsahay kulshresth 3.Bhartiya Sangeet ka Itihas- BHagavatsharan Sharma 4.Sangeet Nibandhavalali-dr. Lakshminarayan Garg 5.Nibandh Sangeet- dr. Lakshminarayan Garg 6.Sangeet Darpan-Damodar Pandit 7.Sangeet Ratnakar(vol.1 & 2)- Acharya Sarangdev		
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor)		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	2.Written Examination	:50%	

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music Vocal & Inst. (Vocal / Harmonium / Sitar / Violin / Flute) Program code: ARTUG108 Course code : AR23MDCBPAMV103A Multi Disciplinary Course THEORY PAPER –II Cultural Heritage of India (Practical- 0 credit & Theory-4 credit= 4 credit)	Credit	4
Semester	1		Hours	60

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks		
Program Outcomes		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes		1.To improve knowledge of student in Cultural Heritage of India. 2.To study different arts forms and context of performing arts. 3.To study Aryan civilization, pre historic period of Indus valley, Epics, Haveli tradition, Hindu and Islamic arts forms and Buddhism-Jainism.		
Unit-1	The Definition of Art. Interdependence of different Art forms. Characteristics of Indian Art Forms. Indian Arts in Context of Performing Arts		15 hours	
Unit-2	Vedic Civilization of Aryan. Pre Historic Period of Indus Valley Civilization.		15 hours	
Unit-3	Indian culture as reflected in Epics. Bhakti era in context of Haveli Tradition. Hindu Art forms and Islamic Art Forms.		15 hours	
Unit-4	Buddhism and Jainism. Maurya, Gupta period, Medieval Mysticism.		15 hours	
Reference	1.Vasant: SangeetVisharad 2.Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)			
Further Reading				
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor)			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	2.Written Examination	:50%	

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN**

B.A. FINEARTS

(ARTUG108)

UNDER-GRADUATE PROGRAM IN MUSIC

(TABLA)

NEW SYLLABUS

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Program Name : Bachelor of Performing Arts in Music(Tabla)

8 SEMESTER DEGREE PROGRAM IN MUSIC (TABLA)

SEMESTER 1 & 2

AS PER NEP PATTERN

Course Structure & Scheme of Exam for Sem-1 Music-Tabla

Semester – 1

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23MJD SCBPAMT 101	MAJOR	PRINCIPLES OF TABLA THEORY PAPER-1	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMJ DSCBPAM T 101A	MAJOR	PRACTICAL– 1 EXTENSIVE STUDY	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMI DSCBPAM	MINOR	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

T 102				
AR23MDC BPAMT 103	MULTI- DISCIPLIN ARY COURSE	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
104	ABILITY ENHANCE MENT COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23IKSB PAMT 105	INDIAN KNOWLED GE SYSTEM	ELECTIVE (***)	2	50
AR23SECB PAMT 106	SKILL ENHANCE MENT	ELECTIVE (***)	2	50
		TOTAL	22	CREDIT

***LIST OF MAJOR COURSES FOR SEM-1 MUSIC TABLA(101)**

1. THEORY PAPER-1 PRINCIPLES OF TABLA- I (AR23MJDSCBPAMT101)
2. PRACTICAL- 1 EXTENSIVE STUDY-I (AR23PMJDSCBPAMT101A)

***LIST OF MINOR COURSE FOR SEM-1 MUSIC TABLA(102)**

3. PRACTICAL - 2 (MINOR COURSES 102)

- (1) LIGHT CLASSICAL VARIETIES OF TABLA – I (AR23PMIDSCBPAMT102)
- (2) PAKHAVAJ VADAN – I (AR23PMIDSCBPAMT102A)

***LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSE FOR SEM-1 MUSIC TABLA
(103)**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
4. THEORY-2 (MULTI DISCIPLINARY COURSE 103)

(1) HISTORY OF TABLA-1 (AR23MDCBPAMT103)

(2) CULTURAL HERITAGE OF INDIA (AR23MDCBPAMV103A)

***LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 (104)**

(1)ENGLISH

(2)HINDI

(3)SANSKRIT

***LIST OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSES FOR SEM-1 MUSIC TABLA (105)**

As per list of Value Added courses of Arts Faculty.

***LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 MUSIC TABLA (106)**

As per list of Skill Enhancement Courses of Arts Faculty.

Course Structure & Scheme of Exam for Sem-2 Music-Tabla

Semester – 2

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	Marks
AR23MJD SCBPAMT 201	MAJOR	PRINCIPLES OF TABLA THEORY PAPER-1	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMJ DSCBPAM T 201A	MAJOR	PRACTICAL– 2 EXTENSIVE STUDY	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMI DSCBPAM	MINOR	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

T 202				
AR23MDC BPAMT 203	MULTI- DISCIPLIN ARY COURSE	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
204	ABILITY ENHANCE MENT COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23VAC BPAMT 205	VALUE ADDED COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23SECB PAMT 206	SKILL ENHANCE MENT	ELECTIVE (***)	2	50
		TOTAL	22	CREDIT

***LIST OF MAJOR COURSES FOR SEM-2 MUSIC TABLA(201)**

1. THEORY PAPER-1 PRINCIPLES OF TABLA (AR23MJDSCBPAMT201)
2. PRACTICAL- 1 EXTENSIVE STUDY (AR23PMJDSCBPAMT201A)

***LIST OF MINOR COURSE FOR SEM-2 MUSIC TABLA(202)**

3. PRACTICAL - 3 (MINOR COURSES 202)

- (1) LIGHT CLASSICAL VARIETIES OF TABLA (AR23PMIDSCBPAMT202)
- (2) PAKHAVAJ VADAN (AR23PMIDSCBPAMT202A)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
***LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSE FOR SEM-2 MUSIC TABLA**
(203)

4. THEORY-2 (MULTI DISCIPLINARY COURSES 203)

(1) HISTORY OF TABLA-1 (AR23MDCBPAMT203)

(2) YOGA (AR23MDCBPAMV203A)(AS PER MUSIC VOCAL)

5.*LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-2 (204)

1.ENGLISH

2.HINDI

3.SANSKRIT

6.*LIST OF VALUE ADDED COURSES FOR SEM-2 MUSIC TABLA (205)

As per list of Value Added courses of Arts Faculty.

7.*LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-2 MUSIC TABLA
(206)

As per list of Skill Enhancement Courses of Arts Faculty.

SEMESTER-1

COURSE NAME- Principles of Tabla
Theory PAPER- 1

Major

PROGRAM CODE- ARTUG108

COURSE CODE- AR23MJDSCBPAMT101

Total Credits- 04 (04 Period/Week) Total hours - 60	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Program Outcome: 1. To inculcate study of Tabla from fundamental level. 2. To encourage the study of performing arts as a vocation. 3. Provide knowledge to become a good performer.
Course Outcome: 1. Awareness of Tabla Theory. 2. Deep aspects of Tabla subject.

Sr. No			Credit	Hr
1	Unit1	Definition of music : General study of music. Types of music : Classical, Light, Folk Music Naad & its types : Characteristics of Naad.	01	15
2	Unit2	Classical study of the following Taals : Teentaal, Jhapataal, Kaherva, Dadra Practice of writing thah laya and dugun of taals with notation.	01	15
3	Unit3	Basic Terminologies of Tabla: Sangeet, swar & its types, Taal, Laya and its types, Matra, Sam, Khali, Bhari, Vibhag, Aavartan, Theka, Dugun, Tigun, Chaugun, Mukhda, Kayda, Paltas.	01	15
4	Unit4	Introduction to North Indian Percussion Instruments: Introduction of percussion Instruments. (Pakhavaj, Tabla, Naal, Dholak, Dhol, Duff) Mechanism of Percussion Instrument. Use of Instrument in Different forms of Music.	01	15

Reference: 1. Taal Parichay (Part 1, 2 & 3) (1989), Pt. Girishchandra Shrivastava 2. Sulabh Tabla Vadan (Two part for practical and Two part for Theory), Pt. Raghunath Talega 3. Taal-Kosh (1996), Pt. Girishchandra Shrivastava Further Reading: 1. Taal Prakash, Pt. Bhagvatsharan Sharma, Sangeet Karyalay Haathras 2. Bhartiya Sangeet Vadhya (1990), Dr. Lalmani Mishra
--

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

SEMESTER - 1

**COURSE NAME- Extensive Study of Tabla
Practical Paper-1**

Major

PROGRAM CODE- ARTUG108

COURSE CODE- AR23PMJDSCBPAMT101A

Total Credits- 04 (04 Period/Week) Total hours - 60	Practical	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

1. To inculcate study of Tabla from fundamental level.
2. To encourage the study of performing arts as a vocation.
3. Provide knowledge to become a good performer.

Course Outcome:

1. Increase in knowledge about Tabla in students.
2. Basic foundation study of Tabla syllabus.

Sr. No		Credit	Hr
1	Unit1	01	15
	-Information of syllabus of Tabla :- Syllables of Baayan: Ghe, Ge, Kat Syllables of Daayan: Taa, Naa, Tin, Tita -Combine Syllables – Dhaa, Tita, Tirkita, Tinna, Dhinna -Study of practice syllable – DhaDha, Tinna, Tita, Tirakita, Dha,Tirakita, Kidanaga, Khekhe NaNa, Dhita Dhita. Theoretical aspects of Riyaz --Playing with Detailed information of Taal Dadra, Kaherva, Tentaal, Rupak and it's Thaah and Dugun Layakari. Padhant and Nikas of Taals and bandishes in appropriate fingers and proper style		
2	Unit2	01	15
	-Playing of Kayda of "Tita" Kayda in Thaah, Dugun Laya along with 4paltas and Tihai in Teentaal. -"Tirakita" kayda and 4 paltas and tihai. -Two Mohras in Teentaal. -Two Mukhdas in Teentaal. -one Tukda in Teentaal.		
3	Unit3	01	15
	Elementary knowledge of solo in Ektaal Two basic kayadas with palatas ended with tihai. One rela with		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		paltas ended with tihai. a) Mukhada b) Tukada c) Bedam and Damdar Tihai		
4	Unit-4	Elementary knowledge of solo in Taal Rupak. a) One Kayda and 2 palta with Tihai. b) Two Kisma and Two Mukhdas. c) Two Tihais.	01	15
Reference: 1. Taal parichay part 1 to 3 by Shri Girish Chandra Shrivastava. 2. Tabla Prakash by Shri Girish Chandra Shrivastava. Further Reading: 1. Tabla Vadan Prashikshan – Akhil Bharti Gandharva Mandal				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

MUSIC-TABLA

SEMESTER-1

COURSE NAME- Light Classical Varieties of Tabla Minor
Practical Paper-2

PROGRAM CODE- ARTUG108

COURSE CODE- AR23PMIDSCBPAMT102

Total Credits- 04 (04 Period/Week) Total Hours-60	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome: 1. To inculcate study of Tabla from fundamental level. 2. To encourage the study of performing arts as a vocation. 3. Provide knowledge to become a good performer.
Course Outcome: 1. Awareness of Tabla Accompaniment. 2. Awareness of Tabla in common public.

Sr. No			Credit	Hr
1	Unit1	-playing two laggies of Taal Dadra with Single and Dugun. --playing two laggies of Taal kaherva with Single and Dugun.	1.5	20
2	Unit2	-Playing light thekas of following Taals : 1. HInch 2. Khemta 3. Addha 4. Kaherva	1.5	20
3	Unit3	-Playing of combine phrases of Tabla – Dhinna, Tinna, Tirkita, TitaDhita, -Playing Bandish in Madhyalaya. -Theka variation in Sugam Sangeet.	1	20

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Reference:

- 1. Taal Parichay part 1 to 3 by Shri Girish Chandra Shrivastava.**
- 2. Tabla Vaadan Prashikshan by Akhil Bharatiya**

Kandharva Mandal. Further Reading:

- 1. Tablano Itihas ane Parampara-Dr.Gaurang Bhavasar**

COURSE NAME- History of Table	MULTI DISCIPLINARY
COURSE Theory paper-2	
PROGRAM CODE- ARTUG108	
COURSE CODE- AR23MDCBPAMT103	

Total Credits- 04 (04 Period/Week) Total hours - 60	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

1. To inculcate study of Tabla from fundamental level.
2. To encourage the study of performing arts as a vocation.
3. Provide knowledge to become a good performer.

1. Deep Aspects of Tabla Subject.
2. Ancient Aspects of Table evolution.

Sr. No			Credit	Hours
1	Unit1	Origin of Tabla and its Development: Different myths about the origin of Tabla. Opinion of Export about History. Development of Tabla as per its need in North Indian Classical Music.	01	15
2	Unit2	-Information about evolution of Tabla Gharana. -Information about Delhi Gharana and Ajarada Gharana of Tabla. -Development and playing style of Delhi Gharana . -Information about evolution of Delhi Gharana. -Development and playing style of Ajraada Gharana.	01	15
3	Unit3	Information of various bandishes :- Kayda, Peskar, Tukda, Rela, Mukhda, Tihai, Uthan .	01	15
4	Unit4	-Life sketches of following Tabla players :- 1. Ustad Siddhar Khan Dhadhi 2. Pandit Ramsahay 3. Ustad Nathu Khan 4.Ustad Habibuddin Khan 5.Pandit Kudau sinh	01	15

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Reference

- 1. Tabla Itihas and Parampara-Dr. Gaurang Bhavsar**
- 2. Taal Kosh – Girish Chandra**

Shrivastava Further Reading:

- 1. Tabla Prakash - Girish Chandra Shrivastava**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	Bachelor of Performing Arts : Music -Tabla (Vocal / Sitar / Violin/Flute/Key board/Guitar)	Credit	4
Semester	1	THEORY PAPER –II MULTI DISCIPLINARY COURSE PROGRAM CODE- ARTUG108 COURSE CODE- AR23MDCBPAMV103A Cultural Heritage of India (AS PER MUSIC VOCAL) (Practical- 0 credit & Theory-4 credit= 4 credit) 4 Period/week External -50 Marks Internal -50 Marks	Hours	60
Program Outcomes		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer. 5. To conduct research and to carry on auxiliary activities such as collection and publication of manuscripts.		
Course Outcomes		1.To improve knowledge of student in Cultural Heritage of India. 2.To study different arts forms and context of performing arts. 3.To study Aryan civilization,pre historic period of Indus valley, Epics, Haveli tradition, hindu and Islamic arts forms and buddhism-jainism.		
Unit-1	The Definition of Art. Interdependence of different Art forms. Characteristics of Indian Art Forms. Indian Arts in Context of Performing Arts		15 hours	
Unit-2	Vedic Civilization of Aryan.		15 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

	Pre Historic Period of Indus Valley Civilization.	
Unit-3	Indian culture as reflected in Epics. Bhakti era in context of Haveli Tradition. Hindu Art forms and Islamic Art Forms.	15 hours
Unit-4	Buddhism and Jainism. Maurya, Gupta period, Medieval Mysticism.	15 hours
Reference	1.Vasant: SangeetVisharad 2.Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)	
Further Reading		
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Written Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

UNDER-GRADUATE PROGRAM IN MUSIC

(KATHAK DANCE)

NEW SYLLABUS (2023-24)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Program Name : Bachelor of Performing Arts in Music(Kathak Dance)

8 SEMESTER DEGREE PROGRAM IN MUSIC (KATHAK DANCE)

SEMESTER 1 & 2

AS PER NEP PATTERN

Course Structure & Scheme of Exam for F.Y.B.A. Music-Kathak Dance (AR23BPAMK)

Semester – 1

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	% Marks
AR23MJDSC BPAMK 101	MAJOR	PRINCIPLES OF KATHAK DANCE THEORY PAPER-1	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMJDSC BPAMK 101 A	MAJOR	PRACTICAL– 1 BASIC STUDY	4	50 Int./50 Ext.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

AR23PMIDSC BPAM 102	MINOR	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
AR23MDCBP AMK103	MULTI- DISCIPLINARY COURSE	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
AR23	ABILITY ENHANCEME NT COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23IKSBPA MK 105	INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM	ELECTIVE (***)	2	50
AR23SECBPA MK 106	SKILL ENHANCEME NT	ELECTIVE (***)	2	50
		TOTAL	22	CREDIT

***LIST OF MAJOR COURSES FOR SEM-1 MUSIC KATHAK DANCE (101)**

1. PRINCIPLES OF KATHAK DANCE-I (AR23MJDSCBPAMK 101)
2. PRACTICAL-1 BASIC STUDY-I (AR23PMJDSCBPAMK 101A)

***LIST OF MINOR COURSES FOR SEM-1 MUSIC KATHAK(102)**

4. PRACTICAL - 3 (MINOR COURSES 102)

- (1). NOTATION & PADHNT – I (AR23PMIDSCBPAMK102)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

(2). BASIC STUDY OF BHARATNATYAM DANCE-I (AR23PMIDSCBPAMK102A)

***LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSES FOR SEM-1 MUSIC VOCAL & INST. (103)**

5. THEORY-2 (MULTI DISCIPLINARY COURSES 103)

(1). TECHNIQUES OF KATHAK DANCE-1 (AR23MDCBPAMK103)

(2). COSTUME & MAKE-UP OF INDIAN DANCE -1 (AR23BPAMKMD103A)

(3). CULTURAL HERITAGE OF INDIA(DANCE) (AR23BPAMKMD103B)

***LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 (104)**

1.ENGLISH (AR23AECBPAMK104)

2.HINDI

3.SANSKRIT

***LIST OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSES FOR SEM-1 MUSIC KATHAK DANCE (105)**

As per list of Value Added courses of Arts Faculty.

***LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-1 MUSIC KATHAK DANCE (106)**

As per list of Skill Enhancement Courses of Arts Faculty.

Course Structure & Scheme of Exam for F.Y.B.A. Music-Kathak Dance (AR23BPAMK)

Semester – 2

Course Code	Course type	Course Name	Total Credit	% Marks
AR23MJDSC BPAMK 201	MAJOR	PRINCIPLES OF KATHAK DANCE THEORY PAPER-II	4	50 Int./50 Ext.
AR23PMJDSC BPAMK 201 A	MAJOR	PRACTICAL– 1 BASIC STUDY-II	4	50 Int./50 Ext.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

AR23PMIDSC BPAM 202	MINOR	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
AR23MDCBP AMK203	MULTI- DISCIPLINARY COURSE	ELECTIVE (***)	4	50 Int./50 Ext.
AR23	ABILITY ENHANCEME NT COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23VACBPA MK 205	VALUE ADDED COURSE	ELECTIVE (***)	2	50
AR23SECBPA MK 206	SKILL ENHANCEME NT	ELECTIVE (***)	2	50
		TOTAL	22	CREDIT

***LIST OF MAJOR COURSES FOR SEM-2 MUSIC KATHAK DANCE (201)**

1. PRINCIPLES OF KATHAK DANCE-I (AR23MJDSCBPAMK201)
2. PRACTICAL-1 BASIC STUDY-I (AR23PMJDSCBPAMK201A)

***LIST OF MINOR COURSES FOR SEM-2 MUSIC KATHAK(202)**

3. PRACTICAL - 3 (MINOR COURSES 202)

1. NOTATION & PADHNT – II (AR23PMIDSCBPAMK202)
2. BASIC STUDY OF BHARATNATYAM DANCE-II (AR23PMIDSCBPAMK202A)
4. YOGA -I(AR23MIDSCBPAMK202B)

***LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSES FOR SEM-2 MUSIC VOCAL & INST. (203)**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

4. THEORY-2 (MULTI DISCIPLINARY COURSES 103)

1. TECHNIQUES OF KATHAK DANCE-II (AR23MDCBPAMK103)
2. COSTUME & MAKE-UP OF INDIAN DANCE -II (AR23MDCBPAMK103A)
3. YOGA (DANCE)-I (AR23MDCBPAMK103B)

***LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-2 (204)**

1. ENGLISH (AR23AECBPAMK204)
2. HINDI
3. SANSKRIT

***LIST OF VALUE ADDED COURSES FOR SEM-2 MUSIC KATHAK DANCE (205)**

As per list of Value Added courses of Arts Faculty.

***LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSE FOR SEM-2 MUSIC KATHAK DANCE (206)**

As per list of Skill Enhancement Courses of Arts Faculty.

Year	1	Bachelor of Performing Arts: KATHAK DANCE	Credit	4
		Program Code:ARTUG108		
		Course code:AR23MJDSCBPAMK101		
		MAJOR		
Semester	1	THEORY PAPER -1	Hours	60
		Principle of Kathak Dance		
		Practical -0 credit & Theory – 4 credit = 4 Credit)		
		4 period/week External -50 marks Internal 50 marks		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Program Outcomes:		1. Enhance Knowledge regarding Indian Art 2. To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3. To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4. Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1. The students should enrich knowledge about Meaning of dance and various types of dance 2. Basic technical terms related to Indian Folk & Classical dance		
Unit -1		• Definition of Art • Origin of Art • Different Types Of Art		15
Unit -2		• Nritya Kala – Meaning and Origin • Different types of nrityakala • Importance of Dance Art in human life • Various mythological stories related to the origin of dance		15
Unit - 3		• India's precious heritage – classical dance • Definition of Folk dances • Detailed study of five regional folk dances of India • Detailed definition of 'Folk dance' & 'Classical dance'		15
Unit - 4		• Margi and Deshi Nritya • Lasya and Tandav Nritya • Nritya , Nritya and Natya		15
Reference		1. Nritya Shiksha part 1 and 2 by Dr. Puru Dadheech 2. Kathak Nritya by DR. Laxmi Narayan garg Further Reading: 1. Kathak Shastra darshan part 1 & 2		

Year	1	Bachelor of Performing Arts: Kathak Dance Program Code: ARTUG108 Course code: AR23PMJDSCBPAMK101A MAJOR PRACTICAL PAPER - 1	Credit	4
-------------	----------	--	---------------	----------

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Semester	1	BASIC STUDIES -1 Practical -4 credit & Theory - 0 credit = 4 Credit) 4 period/week External -50 marks Internal 50 marks	Hours	60
Program Outcomes:		1.Enhance Knowledge regarding Indian Art 2.To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3.To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4.Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1.Basic DanceTechnique 2. Foot Movements and various hand movements withTintaal 3.Basic knowledge ofTintaal		
Unit -1		Basic Foot Movements inTintaal (ThahLayaBarabarLayaDugunLayaChaugunLaya) Basic Hand Movements along with Foot Movements inTintaal (ThahLayaBarabarLayaDugunLayaChaugunLaya)		20
Unit -2		PracticingChakkar Five Feet Chakkar Three FeetChakkarTwo FeetChakkar Introduction to Tintaal :-VilambitLaya Tatkar (Thah, Barbar ,Dugun ,Cahugun withtihai) ➤ ChakradarToda ➤ Paran • Introduction to Tintaal MadhyaLaya ➤ SadaToda ➤ Ginti ki Tihai ➤ Paran ➤ Kavitt		20
Unit - 3		• Introduction to Bhav&Abhinaya ➤ Understanding the meaning of shloka and Learning dance sequence ofshloka • Recitation of tintaal theka with tali khali (Thah, Dugun, Chaugun) • Recitation tintaal each laya with tali khali Recitation all the bandish which given in practical course with tali &khali		20
Reference		1. Nritya Siksha part 1 and 2 by Dr.Puru Dadheech 2.Kathak Nritya by DR. Laxmi Narayan garg Further Reading: 1. Kathak Shastra darshan part 1 & 2		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	Bachelor of Performing Arts: Dance	Credit	4
		Program Code: ARTUG108		
		Course code:AR23PMIDSCBPAMK102		
Semester	1	MINOR	Hours	60
		PRACTICAL PAPER -2		
		Notation & Padhant		
		(Elective)		
		Practical -4 credit & Theory - 0 credit = 4 Credit)		
		4 period/week External -50 marks Internal 50 marks		
Program Outcomes:		1.Enhance Knowledge regarding Indian Art 2.To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3.To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4.Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1. Learning Notation system 2. Learning to Write Tintaal in notation system 3. Learning to recite all practical items		
Unit -1		• Introduction to notation system • Writing teentaal theka in notation • Writing teentaal nritya bol in notation • Writing theka & nritya ke bol in dugun & chaugun		20
Unit -2		• Writing tintaal vilambit lay and Madhya Laya which given in practical course		20
Unit - 3		• Recitation of tintaal theka with tali khali (Thah, Dugun, Chaugun) • Recitation tintaal each laya with tali khali • Recitation all the bandish which given in practical course with tali & khali		20
Reference		1. Nritya Siksha part 1 and 2 by Dr.Puru Dadheech 2.Kathak Nritya by DR. Laxmi Narayan garg Further Reading: 1. Kathak Shastra darshan part 1 & 2		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

--	--	--	--	--

Year	1	Bachelor of Performing Arts: Dance	Credit	4
		Program Code: ARTUG108		
		Course code:AR23PMIDSCBPAMK102A		
		MINOR		
		PRACTICAL PAPER - 3		
Semester	1	Basic Study of Bharatnatyam Dance	Hours	60
		(Elective)		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		(Practical -4 credit & Theory - 0 credit = 4 Credit)		
		4 period/week External -50 marks Internal 50 marks		
Program Outcomes:		1.Enhance Knowledge regarding Indian Art 2.To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3.To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4.Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1. Learn basic postures of Bharatanatyam dance 2. Learn various feet movements		
Unit -1		• Basic Exercise which helps students in their dance performance • Breathing exercise • Physical exercise		20
Unit -2		• Learn Basic posture of Bharatanatyam Dance		20
Unit - 3		• Learn Different feet movements		20
Reference		1. Nritya Siksha part 1 and 2 by Dr.Puru Dadheech 2.Kathak Nritya by DR. Laxmi Narayan garg Further Reading: 2. Kathak Shastra darshan part 1 & 2		

Year	1	Bachelor of Performing Arts: Kathak Dance	Credit	4
		Program Code: ARTUG108		
		Course code:AR23MDCBPAMK103/01		
		MULTI DISCIPLINARY COURSE		
		THEORY PAPER - 2		
Semester	1	Techniques of Kathak Dance	Hours	60
		Practical -0 credit & Theory - 4 credit = 4 Credit)		
		4 period/week External -50 marks Internal 50 marks		
Program Outcomes:		1.Enhance Knowledge regarding Indian Art 2.To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3.To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4.Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1.The students should enrich knowledge about Classical Dance		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		2.Complete information of eight classical dancestyle 3.Complete information of Kathak dance andmusic 4. The students should enrich knowledge about technical words of music		
Unit -1		- Detailed study of eight classical dances of india - Origin and history - Style development		15
Unit -2		- Alphabet and meaning of word 'Kathak' Synonyms used from Word Kathak dance - Brief history of the tradition - Development of Kathak dance		15
Unit - 3		- Costume ,Makeup and instruments used in Kathak dance - Definition of Nritya kruti of Kathak dance (with example) - Definition of Sangeet, Sam, Avartan ,Taal, Laya, Matra,Tali,Khali ,Khand.		15
Unit - 4		- Definition of laya and its various types - Definition of nagma - Comparative study of Folk dance and Classical dance		15
Reference		1. Nritya Siksha part 1 and 2 by Dr.Puru Dadheech 2.Kathak Nritya by DR. Laxmi Narayan garg Further Reading: 2. Kathak Shastra darshan part 1 & 2		

Year	1	Bachelor of Performing Arts: Dance	Credit	4
		Program Code: ARTUG108		
		Course code:AR23MDCBPAMK103A		
		MULTI DISCIPLINARY COURSE		
		THEORY PAPER - 2		
Semester	1	Costume & Make-up of Indian Dance -1	Hours	60
		(ELECTIVE)		
		Practical -0 credit & Theory - 4 credit = 4 Credit)		
		4 period/week External -50 marks Internal 50 marks		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Program Outcomes:		1.Enhance Knowledge regarding Indian Art 2.To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3.To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4.Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1. The students should enrich knowledge about Indian classical dance's costume and makeup 2. The students enrich their knowledge about meaning and history of costume and makeup of Indian dances		
Unit -1		• Definition ofCostume • History ofCostume • Important of Costume indance		15
Unit -2		• Aesthetics of Indian DanceCostume • Aesthetic of Indian classical dancecostume • Importance of color ,design and material for dance costume		15
Unit - 3		• The cosmetics used for make-up in Indian Folkdance • The cosmetics used for make-up in Indian Classicaldance • The technique of applying Indian dancemake-up		15
Unit - 4		• The importance of make-up in presentation ofdance • The importance of learn make-up application for Indiandancer • Detailed study of costume of Kathakdance		15
Reference		1. Classical Dances &Costume of India by RAMGOPAL 2. Classical Dances &Costume of India by KAYAMBROSE		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	Bachelor of Performing Arts: Dance	Credit	4
Semester	1	Program Code: ARTUG108 Course code:AR23MDCBPAMK103B MULTI DISCIPLINARY COURSE THEORY PAPER - 2 Culture Heritage of India(DANCE) (ELECTIVE) Practical -0 credit & Theory - 4 credit = 4 Credit) 4 period/week External -50 marks Internal 50 marks	Hours	60
Program Outcomes:		1.Enhance Knowledge regarding Indian Art 2.To inculcate study of dance, form a fundamental level. 3.To encourage the study of performing Arts as a dancer. 4.Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		1. India's prestigious heritage and culture 2. to study different arts forms and context of performing arts		
Unit -1		• Definition of culture • History of Indian culture and heritage • Important of Indian culture and heritage		15
Unit -2		• Vedic civilization of Aryans • Pre-Historic period of Indus Valley Civilization		15
Unit - 3		• History of Indian dance art • Dance in prehistoric times		15
Unit - 4		• Dance art in vedic times • Dance in Ramayana & Mahabharata times		15
Reference		1. Kathak nritya shiksha part 1 & 2 by Dr.Puru Dadheech		

Year	1	MUSIC-VOCAL	Credit	2
Semester	1	INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE COURSE CODE : AR23PIKSBPAMV105	Hours	30

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		COURSE NAME : BASIC CLASSICAL VOCAL & NON PERCUSSION INSTRUMENTAL MUSIC COURSE PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks		
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo singing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of Ragas under practical study. 5.To introduce comparative study of Ragas.		
Unit-1		15 Basic Alankars. Two Alankars each in Taals of six, ten, twelve and sixteen beats. Saragam Exercise and Alankar with Dugun with Taal Light Song (Any of Student's Choice) Identification of the prescribed Ragas	8 hours	
Unit-2		1. Ragas for Study : (a) Bhupali (b) Durga (c) Brindavani Sarang (d) Khamaj (e) Kafi (i) One Sargam Geet in each of the above mentioned Ragas. (ii) One Lakshan Geet in any two of the above mentioned Ragas. (iii) Three Madhya Laya Khayals or Gat in remaining three of the above mentioned.	8 hours	
Unit-3		Padhant / Citation of following Talas with their Bols, Divisions, Talis and Khalis. (a) Kaharava (b) Dadra (c) Jhaptal (d) Ektal (e) Trital Knowledge of ½ Laya (dugun) (on hand only)	8 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-4	Oral Theory :Definitions and Explanation of Musical terms such as: Naad (2 kinds & 3 properties), Dhvani, Sangeet, Swar & its types, Raag,That, saptak & its types, Sthayee–Antara, Aroha-Avaroha,Pakad,vadi,samvadi,anuvadi,vivadi,Varjit swar,Jati & its types, Alap-Taana, Varn, Alankar, Taal, Laya & its types, Matra, Theka, Vibhag, Tali, Khali, Sam,Avartan. - Raga Vivaran of prescribed Ragas.	6 hours
Reference	1) Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I toIV 2)Pt. V. N. Bhatkhande: Bhatkhande Sangit Shashtra Part I toIV 3)Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I to IV	
Further Reading	1. Vasant: Sangeet Visharad Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 &2)	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :50% • One class test(Oral Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

Year	1	MUSIC INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE	Credit	2
Semester	1		Hours	30

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		COURSE CODE : AR23PIKSBPAMT105A COURSE NAME : Basic Classical Instrumental Music - Tabla Vadan PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks		
Program Outcomes:		1. To inculcate study of Tabla from fundamental level. 2. To encourage the study of performing arts as a vocation. 3. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. Increase in knowledge about Tabla in students. 2. Basic foundation study of Tabla syllabus. 3. Basic understanding of Tabla.		
Unit-1		-Information of syllabus of Tabla - Syllables of Baayan: Ghe, Ge, Kat Syllables of Daayan: Taa, Naa, Tin, Tita -Combine Syllables – Dhaa, Tita, Tirkita, Tinna, Dhinna -Study of practice syllabus – DhaDha, Tinna, Tita, Tirakita, Dha, Tirakita, Kidanaga, Khekhe NaNa, Dhita Dhita. Theoretical aspects of Riyaz	8 hours	
Unit-2		-Playing of Kayda of “Tita” Kayda in Thaah, Dugun Laya along with 4 paltas and Tihai in Teentaal. -“Tirakita”kayda and 4 paltas and tihai.	8 hours	
Unit-3		-Playing with Detailed information of Taal Dadra, Kaherva, Tentaal, Rupak and it’s Thaah and Dugon Layakari. Padhant and Nikas of Taals and bandishes in appropriate fingers and proper style	8 hours	
Unit-4		Oral Theory : Basic Terminologies of Tabla: Sangeet,Dhwani, swar & its types,Raag, Taal, Laya and its types, Matra, Sam, Khali, Bhari, Vibhag, Aavartan, Theka, Dugun, Tigun, Chaugun, Mukhda, Kayda, Paltas.	6 hours	
Reference		4. Taal Parichay (Part 1, 2 & 3) (1989), Pt. Girishchandra Shrivastava 5. Sulabh Tabla Vadan (Two part for practical and Two part for Theory), Pt. Raghunath Talega 6. Taal-Kosh (1996), Pt.Girishchandra Shrivastava		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Further Reading	3. Taal Prakash, Pt.Bhagvatsharan Sharma, Sangeet Karyalay Haathras 2.Bhartiya Sangeet Vadhya (1990), Dr.Lalmani Mishra	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :0% - One class test(Oral Theory) - One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

Year	1	Bachelor of Performing Arts : MUSIC INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE COURSE CODE : AR23PIKSBPAMK105B COURSE NAME : Basic Kathak Dance	Credit	2
Semester	1		Hours	30

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		Practical -2 credit & Theory – 0 credit = 2 Credit)		
		2 period/week External -50 marks Internal 00 marks		
Program Outcomes:		5. Enhance Knowledge regarding Indian Art 6. To inculcate study of dance, form a fundamental level. 7. To encourage the study of performing Arts as a dancer. 8. Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		3.The students should enrich knowledge about Meaning of dance and various types of dance 4. Basic technical terms related to Indian Folk & Classical dance		
Unit -1		• Information about Kathak dance basic technics • Basic information of Taal Tintaal (Theka) and (Nritya ke bol) • Hastak and Tatkar in Tintaal (Barabar, Dugun, Chaugun) • Practicing chakkar • Five feet chakkar • Three feet chakkar • Two feet chakkar • One feet chakkar	8 Hours	
Unit -2		• Introduction of Tintaal – Vilambit Laya • Tatkar (Thah, Barabar, Dugun, Chaugun + Tihai) • Chakradar Toda – 1 • Paran – 1 • Palta	8 hours	
Unit - 3		• Introduction of Tintaal Madhya Laya • Sada Toda – 3 • Ginti ki Tihai – 1 • Kavitt	8 hours	
Unit - 4		• Give brief information about kathak nritya (6 to 10 Sentences) • Recitation of Tintaal theka with (Tali and khali), (Thah, Dugun, Chaugun) • Recitation all the bandish. Which are given in practical course with Tali and khali • Introduction of anyukta hast mudra • Definition – Sangeet, Sam, Taal, Matra, Khand,	6 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		Tali and Khali, Avartan, Chakkar		

Year	1	Bachelor of Performing Arts: MUSIC INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE COURSE CODE : AR23PIKSBPAMB105C Course Name : Basic Bharatnatyam Dance	Credit	2
-------------	----------	--	---------------	----------

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Semester	1	Practical -2 credit & Theory – 0 credit = 2 Credit) 2 period/week External -50 marks Internal 00 marks	Hours	30
Program Outcomes:		9. Enhance Knowledge regarding Indian Art 10. To inculcate study of dance, form a fundamental level. 11. To encourage the study of performing Arts as a dancer. 12. Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		5. The students should enrich knowledge about Meaning of dance and various types of dance 6. Basic technical terms related to Indian Folk & Classical dance		
Unit -1		1. Namaskriya, 2. Vyaayaam: Exercises corresponding to Advu 3. Advu- elementary Steps- Demonstration of minimum 4 steps in each of the following mentioned groups. The steps are to be performed in the three speeds. (i) Tatta Adavu : Tai yaa tai (ii) Natta Adavu : Tai yum tat taa (iii) Metta Adavu : Tai tai tam (iv) Tatta Kuditta Metta Adavu : Tat tai taa haa (v) Tiranam Adavu : Gin a tom (vi) Kuditta Metta Adavu : Tai kat(hat) tai hi (vii) Vishru Adavu : Taa tai tai taa		10
Unit -2		1. Asamyuta hastas (from A.D.)- Shloka and Nomenclature (Name of Hastas) 2. Paadabheda (from N.S.)- Shloka and Nomenclature (Name of Paadabheda) 3. Shirobhed (from A.D.)- Shloka and Nomenclature (Name of Shirobhed) 4. Mandalabhed (from A.D.)- Shloka and Nomenclature (Name of Mandalabhed) Also knowledge of Tamil terminology-Araimandi and Murumandi		10
Unit - 3		• Oral Theory : • Meaning of the term Bharat natyam and Give brief information about bharatanatyam dance • Names of four major classical dance styles- Bharat natyam, Kathak, Manipuri, kathakali and their sister styles – Odissi, Mohiniattam,		10

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		Kuchipudi along with the names of regions from which these dance styles have originated.		
Reference		1. Abhinay Darpanam 2. Natya Shastra- Bharatmuni		

Year	1	MUSIC-LIGHT MUSIC INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE COURSE CODE : AR23PIKSBPAML105D	Credit	2
Semester	1		Hours	30

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		COURSE NAME : BASIC LIGHT MUSIC COURSE PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks		
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo playing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of various techniques under practical study.		
Unit-1		Voice Culture & Swar through (i) Alankar Exercises (ii) Saragam Exercises (iii) Sargam pattern to study Rhythms (iv) Scale Exercises (v) Practice in Singing written Music.	8 hours	
Unit-2		-Prepared any Ten Light Music Songs like Prarthana, Bhajan, Gazal, Sugam geet, Patriotic song etc. -Prepared any Five Folk Music Songs. -Prepared any Three Karaoke Music Songs.	8 hours	
Unit-3		Study of Taals : (i)Dadra (ii) Kaharva (iii) Teentaal (iv)Rupak	8 hours	
Unit-4		Oral Theory :Definitions and Explanation of Musical terms such as: Naad (2 kinds & 3 properties), Dhvani, Sangeet, Swar & its types, Raag, saptak & its types, Shyayee–Antara, Aroha- Avaroha, Alankar, Taal, Laya & its types, Matra, Theka, Vibhag, Tali, Khali, Sam, Avartan. Detailed study of Light Music, Folk Music and Classical Music.	6 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Reference	1. Gibsun's Learn and Master Guitar- Steve Krenz 2. Guitar method book 1 – Hal Leonard 3. Alfred's Basic Guitar method- Morty Manus & Ron Manus	
Further Reading	Teach Yourself Visually Guitar – Charles Kim	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :00% • One class test(Oral Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	MUSIC-GUITAR	Credit	2
Semester	1	INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSE COURSE CODE : AR23PIKSBPAMG105E COURSE NAME : Basic Guitar PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks	Hours	30
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo playing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of various techniques under practical study.		
Unit-1		String name, Techniques, Tuning, Finger exercises, C & G7 and Am & E chords.	8 hours	
Unit-2		Reading Music & Notes on 1 st and 2 nd strings, Notes on 3 rd & 4 th strings, Dots, Repeat signs, Notes & exercises , Sharp, Flats, Natural signs.	8 hours	
Unit-3		Basic open Chords, All Major Chords and Minor seventh chords.	8 hours	
Unit-4		Basic strumming Techniques, Intervals & worksheets.	6 hour	
Reference		4. Gibsun's Learn and Master Guitar- Steve Krenz 5. Guitar method book 1 – Hal Leonard 6. Alfred's Basic Guitar method- Morty Manus & Ron Manus		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Further Reading	Teach Yourself Visually Guitar – Charles Kim	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :00% • One class test(Oral Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	MUSIC-VOCAL	Credit	2
Semester	1	SKILL ENHANCEMENT COURSE COURSE CODE: AR23PSECBPAMV106 COURSE NAME : BASIC CLASSICAL VOCAL & NON PERCUSSION INSTRUMENTAL MUSIC COURSE PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks	Hours	30
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo singing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of Ragas under practical study. 5.To introduce comparative study of Ragas.		
Unit-1		15 Basic Alankars. Two Alankars each in Taals of six, ten, twelve and sixteen beats. Saragam Exercise and Alankar with Dugun with Taal Light Song (Any of Student's Choice) Identification of the prescribed Ragas	8 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-2	1. Ragas for Study : (a) Bhupali (b) Durga (c) Brindavani Sarang (d) Khamaj (e) Kafi (i) One Sargam Geet in each of the above mentioned Ragas. (ii) One Lakshan Geet in any two of the above mentioned Ragas. (iii) Three Madhya Laya Khayals or Rajakhani Gat in remaining three of the above mentioned.	8 hours
Unit-3	Padhant / Citation of following Talas with their Bols, Divisions, Talis and Khalis. (a) Kaharava (b) Dadra (c) Jhaptal (d) Ektal (e) Trital Knowledge of ½ Laya (dugun) (on hand only)	8 hours
Unit-4	Oral Theory :Definitions and Explanation of Musical terms such as: Naad (2 kinds & 3 properties), Dhvani, Sangeet, Swar & its types, Raag, That, saptak & its types, Sthayee–Antara, Aroha-Avaroha, Pakad, vadi, samvadi, anuvadi, vivadi, Varjit swar, Jati & its types, Alap-Taana, Varn, Alankar, Taal, Laya & its types, Matra, Theka, Vibhag, Tali, Khali, Sam, Avartan. - Raga Vivaran of prescribed Ragas.	6 hour
Reference	1) Pt. Harishchandra Shrivastav: Raga Parichaya Part I to IV 2) Pt. V. N. Bhatkhande: Bhatkhande Sangit Shashtra Part I to IV 3) Pt. V. N. Bhatkhande: Kramik Pustak Malika Part I to IV	
Further Reading	1. Vasant: Sangeet Visharad Laxminarayan Garg: Rag Visharad (Vol. 1 & 2)	
	<u>Assessment:</u> 1. Continuous Assessment :00% • One class test (Oral Theory) • One written Assessment (Minor) 2. Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	MUSIC	Credit	2
Semester	1	SKILL ENHANCEMENT COURSE COURSE CODE : AR23PSECBPAMT106A COURSE NAME : Basic Classical Instrumental Music - Tabla Vadan PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks	Hours	30
Program Outcomes:		4. To inculcate study of Tabla from fundamental level. 5. To encourage the study of performing arts as a vocation. 6. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		4. Increase in knowledge about Tabla in students. 5. Basic foundation study of Tabla syllabus. 6. Basic understanding of Tabla.		
Unit-1	-Information of syllabus of Tabla - Syllables of Baayan: Ghe, Ge, Kat Syllables of Daayan: Taa, Naa, Tin, Tita -Combine Syllables – Dhaa, Tita, Tirkita, Tinna, Dhinna -Study of practice syllabus – DhaDha, Tinna, Tita, Tirakita, Dha, Tirakita, Kidanaga, Khekhe NaNa, Dhita Dhita. Theoretical aspects of Riyaz		8 hours	
Unit-2	-Playing of Kayda of “Tita” Kayda in Thaah, Dugun Laya along with 4 paltas and Tihai in Teentaal. -“Tirakita”kayda and 4 paltas and tihai.		8 hours	
Unit-3	-Playing with Detailed information of Taal Dadra, Kaherva, Tentaal, Rupak and it’s Thaah and Dugon Layakari. Padhant and Nikas of Taals and bandishes in appropriate fingers and proper style		8 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-4	Oral Theory : Basic Terminologies of Tabla: Sangeet,Dhwani, swar & its types,Raag, Taal, Laya and its types, Matra, Sam, Khali, Bhari, Vibhag, Aavartan, Theka, Dugun, Tigun, Chaugun, Mukhda, Kayda, Paltas.	6 hours
Reference	7. Taal Parichay (Part 1, 2 & 3) (1989), Pt. Girishchandra Shrivastava 8. Sulabh Tabla Vadan (Two part for practical and Two part for Theory), Pt. Raghunath Talega 9. Taal-Kosh (1996), Pt.Girishchandra Shrivastava	
Further Reading	4. Taal Prakash, Pt.Bhagvatsharan Sharma, Sangeet Karyalay Haathras 2.Bhartiya Sangeet Vadhyā (1990), Dr.Lalmani Mishra	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :00% • One class test(Oral Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	Bachelor of Performing Arts : MUSIC SKILL ENHANCEMENT COURSE Program Code: AR23PSECBPAMT106B COURSE NAME : Basic Kathak Dance	Credit	2
Semester	1	Practical -2 credit & Theory – 0 credit = 2 Credit) 2 period/week External -50 marks Internal 00 marks	Hours	30
Program Outcomes:		13. Enhance Knowledge regarding Indian Art 14. To inculcate study of dance, form a fundamental level. 15. To encourage the study of performing Arts as a dancer. 16. Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		7. The students should enrich knowledge about Meaning of dance and various types of dance 8. Basic technical terms related to Indian Folk & Classical dance		
Unit -1		• Information about Kathak dance basic technics • Basic information of Taal Tintaal (Theka) and (Nritya ke bol) • Hastak and Tatkar in Tintaal (Barabar, Dugun, Chaugun) • Practicing chakkar • Five feet chakkar • Three feet chakkar • Two feet chakkar • One feet chakkar	8 hours	
Unit -2		• Introduction of Tintaal – Vilambit Laya • Tatkar (Thah, Barabar, Dugun, Chaugun + Tihai) • Chakradar Toda – 1 • Paran – 1 • Palta	8 hours	
Unit - 3		• Introduction of Tintaal Madhya Laya	8	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		• Sada Toda – 3 • Ginti ki Tihai – 1 • Kavitt	hours	
Unit - 4		• Give brief information about kathak nritya (6 to 10 Sentences) • Recitation of Tintaal theka with (Tali and khali), (Thah, Dugun, Chaugun) • Recitation all the bandish. Which are given in practical course with Tali and khali • Introduction of amyukta hast mudra • Definition – Sangeet, Sam, Taal, Matra, Khand, Tali and Khali, Avartan, Chakkar	6 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	Bachelor of Performing Arts: MUSIC SKILL ENHANCEMENT COURSE Program Code: AR23PSECBPAMB106C Course Name : Basic Bharatnatyam Dance	Credit	2
Semester	1	Practical -2 credit & Theory – 0 credit = 2 Credit) 3 period/week External -50 marks Internal 00 marks	Hours	30
Program Outcomes:		17. Enhance Knowledge regarding Indian Art 18. To inculcate study of dance, form a fundamental level. 19. To encourage the study of performing Arts as a dancer. 20. Provide knowledge to become a good performer		
Course Outcome		9. The students should enrich knowledge about Meaning of dance and various types of dance 10. Basic technical terms related to Indian Folk & Classical dance		
Unit -1		1. Namaskriya, 2. Vyaayaam: Exercises corresponding to Advu 3. Advu- elementary Steps- Demonstration of minimum 4 steps in each of the following mentioned groups. The steps are to be performed in the three speeds. (i) Tatta Adavu : Tai yaa tai (ii) Natta Adavu : Tai yum tat taa (iii) Metta Adavu : Tai tai tam (iv) Tatta Kuditta Metta Adavu : Tat tai taa haa (v) Tiramanam Adavu : Gin a tom (vi) Kuditta Metta Adavu : Tai kat(hat) tai hi (vii) Vishru Adavu : Taa tai tai taa		10
Unit -2		1. Asamyuta hastas (from A.D.)- Shloka and Nomenclature (Name of Hastas) 2. Paadabheda (from N.S.)- Shloka and Nomenclature (Name of Paadabheda) 3. Shirobhed (from A.D.)- Shloka and Nomenclature (Name of Shirobhed) 4. Mandalabheda (from A.D.)- Shloka and		10

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

		Nomenclature (Name of Manadalabheda)Also knowledge of Tamil terminology-Araimandi and Murumandi		
Unit - 3		• Oral Theory : • Meaning of the term Bharat natyam and Give brief information about bharatanatyam dance • Names of four major classical dance styles- Bharat natyam, Kathak, Manipuri, kathakali and their sister styles – Odissi,Mohiniattam, Kuchipudi along with the names of regions from which these dance styles have originated.		10
Reference		3. Abhinay Darpanam 4. Natya Shastra- Bharatmuni		

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	MUSIC-LIGHT MUSIC	Credit	2
Semester	1	SKILL ENHANCEMENT COURSE COURSE CODE : AR23PSECBPAML106D COURSE NAME : BASIC LIGHT MUSIC COURSE PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks	Hours	30
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo playing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of various techniques under practical study.		
Unit-1		Voice Culture & Swar through (i) Alankar Exercises (ii) Saragam Exercises (iii) Sargam pattern to study Rhythms (iv) Scale Exercises (v) Practice in Singing written Music.	8 hours	
Unit-2		-Prepared any Ten Light Music Songs like Prarthana, Bhajan, Gazal, Sugam geet, Patriotic song etc. -Prepared any Five Folk Music Songs. -Prepared any Three Karaoke Music Songs.	8 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-3	Study of Taals : (i)Dadra (ii) Kaharva (iii) Teentaal (iv)Rupak	8 hours
Unit-4	Oral Theory :Definitions and Explanation of Musical terms such as: Naad (2 kinds & 3 properties), Dhvani, Sangeet, Swar & its types, Raag, saptak & its types, Sthayee–Antara, Aroha- Avaroha, Alankar, Taal, Laya & its types, Matra, Theka, Vibhag, Tali, Khali, Sam, Avartan. Detailed study of Light Music, Folk Music and Classical Music.	6 hour
Reference	7. Gibsun’s Learn and Master Guitar- Steve Krenz 8. Guitar method book 1 – Hal Leonard 9. Alfred’s Basic Guitar method- Morty Manus & Ron Manus	
Further Reading	Teach Yourself Visually Guitar – Charles Kim	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :00% • One class test(Oral Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Year	1	MUSIC-GUITAR	Credit	2
Semester	1	SKILL ENHANCEMENT COURSE COURSE CODE : AR23PSECBPAMG106E COURSE NAME : Basic Guitar PRACTICAL PAPER (Practical- 2 credit & Theory-0 credit= 2 credit) 2 Period/week External - 50 Marks Internal - 00 Marks	Hours	30
Program Outcomes:		1. To inculcate study of music from a fundamental level. 2.To encourage the study of Performing Arts as a vocation. 3.To produce artists of high order and to train and prepare teachers well versed in theory, practice and history of Performing Arts. 4. Provide knowledge to become a good performer.		
Course Outcomes:		1. To introduce Theoretical aspects of tradition and bandishes. 2. Provide knowledge of introductory solo playing. 3. Provide knowledge of basic concepts of Riyaz. 4.To enhance knowledge of various techniques under practical study.		
Unit-1		String name, Techniques, Tuning, Finger exercises, C & G7 and Am & E chords.	8 hours	
Unit-2		Reading Music & Notes on 1 st and 2 nd strings, Notes on 3 rd & 4 th strings, Dots, Repeat signs, Notes & exercises , Sharp, Flats, Natural signs.	8 hours	
Unit-3		Basic open Chords, All Major Chords and Minor seventh chords.	8 hours	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Unit-4	Basic strumming Techniques, Intervals & worksheets.	6 hour
Reference	10. Gibsun's Learn and Master Guitar- Steve Krenz 11. Guitar method book 1 – Hal Leonard 12. Alfred's Basic Guitar method- Morty Manus & Ron Manus	
Further Reading	Teach Yourself Visually Guitar – Charles Kim	
	<u>Assessment:</u> 1.Continuous Assessment :00% • One class test(Oral Theory) • One written Assessment(Minor) 2.Practical Examination :50%	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN
BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A) (FINE ARTS),
ARTUG108**

PAINTING

**UNDER-GRADUATE
SEMESTER 1 & SEMESTER 2
PAINTING**

**NEP PATTERN
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING
COURSE STRUCTURE & SCHEME OF EXAM
SEMESTER 1- PAINTING

NATURE OF COURSE	COURSE CODE	COURSE TYPE	COURSE NAME	CREDITS PER WEEK	DURATION OF EXAM HOURS	MARKS		
						INTERNAL 50%	EXTERNAL 50%	TOTAL
Discipline Specific Major	AR23PMJDSC BVAP101	Practical Studio Course	Drawing - part 1	4	8 hrs	50	50	100
Discipline Specific Major	AR23PMJDSC BVAP101A	Practical Studio Course	Composition - part 1	4	8 hrs	50	50	100
Minor	AR23MIDSCB VAP102	Theory Course	Fundamentals of visual art-part 1	4	2 ½ hrs	50	50	100
Multi Disciplinary Course	AR23MDCBV AP103	Theory Course /	Theory Course 1. Story of art - part 1	4	2 ½ hrs	50	50	100
	AR23PMDCB VAP103	Practical Studio Course (ANY ONE) * For BVA painting students it is mandatory to select theory paper in multidisciplinary course	Practical Studio Course 2. Print Making 3. Pottery and ceramics - part 1 4. Sculpture - part 1 5. Graphic design - part 1		Individual discussion (one to one). Assessment for Practical Studio Course			
Ability Enhancement Course	AR23	Theory Course (ANY ONE)	*As per list of Ability Enhancement Course of Arts Faculty.	2	2 hrs	25	25	50
Indian Knowledge System	AR23PIKSBV AP105	Practical Studio Course (ANY ONE)	1. Portrait sketching part 1 2. Mural part 1 3. Portrait sculpture part 1 4. Calligraphy part 1	2	Individual discussion (one to one). Assessment for Practical Studio Course	25	25	50
Skill Enhancement Course	AR23PSECBV AP106	Practical Studio Course (ANY ONE)	1. Woodcut / linocut(printmaking) - part 1 2. Nature Sketching 3. Object sketching 4. Human and animal sketching 5. Basic Drawing 6. Basic Sketching 7. Basic Sculpture 8. Tribal and folk Art	2	Individual discussion (one to one). Assessment for Practical Studio Course	25	25	50
			TOTAL	22		275	275	550

Note : * For BVA painting students it is mandatory to select theory paper in multidisciplinary course

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

ARTUG108

LIST OF DISCIPLINE SPECIFIC COURSES MAJOR (MJDSC 101) **SEMESTER 1 - PAINTING**

Practical Studio Course

1. Drawing - part 1	AR23PMJDSCBVAP101
2. Composition - part 1	AR23PMJDSCBVAP101A

LIST OF MINOR COURSES (MIDSC 102) **SEMESTER 1 – PAINTING**

Theory Course

1. Fundamentals of visual art-part 1	AR23MIDSCBVAP102

LIST OF MULTI DISCIPLINARY COURSES (MDC 103) **(Any One)** **SEMESTER 1 - PAINTING**

Theory Course

1. Story of art-part 1	AR23MDCBVAP103

Practical Studio Course

2. Print Making	AR23PMDCBVAP103A
3. Pottery and ceramics-part 1	AR23PMDCBVAP103B
4. Sculpture - part 1	AR23PMDCBVAP103C
5. Graphic design - part 1	AR23PMDCBVAP103D

LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSES (AEC 104) **(Any One)** **SEMESTER 1 - PAINTING**

*As per list of Ability Enhancement Course of Arts Faculty. AR23

LIST OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSES (IKS 105) **(Any One)** **SEMESTER 1 – PAINTING**

Practical Studio Course

1. Portrait sketching part 1	AR23PIKSBVAP105
2. Mural part 1	AR23PIKSBVAP105A
3. Portrait sculpture part 1	AR23PIKSBVAP105B
4. Calligraphy part 1	AR23PIKSBVAP105C

/*As Per list of Indian Knowledge System Courses of Arts Faculty.

LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSES (SEC 106)
(Any One)
SEMESTER 1 - PAINTING

Practical Studio Course

1. Woodcut / linocut(printmaking) part 1	AR23PSECBVAP106
2. Nature Sketching	AR23PSECBVAP106A
3. Object sketching	AR23PSECBVAP106B
4. Human and animal sketching	AR23PSECBVAP106C
5. Basic Drawing	AR23PSECBVAP106D
6. Basic Sketching	AR23PSECBVAP106E
7. Basic Sculpture	AR23PSECBVAP106F
8. Tribal and folk Art	AR23PSECBVAP106G

/ *As per list of skill enhancement courses of Arts Faculty.

* **P** is for Practical Studio Course

***MJDSC101** is for DISCIPLINE SPECIFIC MAJOR

* **MIDSC102** is for MINOR

* **MDC103** is for MULTI DISCIPLINARY COURSE

* **AEC104** is for ABILITY ENHANCEMENT COURSE

* **IKS105** is for INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

* **SEC106** is for SKILL ENHANCEMENT COURSE

BVA= BACHELORS OF VISUAL ARTS

P = PAINTING

AR23 = ARTS FACULTY

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

ARTUG108

PAINTING

UNDER-GRADUATE

SEMESTER 1-PAINTING

DETAIL SYLLABUS

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), - PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

DISCIPLINE SPECIFIC COURSE MAJOR (MJDSC 101)**COURSE NAME - Drawing - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23PMJDSCBVAP101**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. It will bring in keen observation and grasping abilities. It aims to develop an understanding and transfer into visual perception on a linear format.
2. It will equip them with rendering skills and hand grip is learnt.
3. Course also provides opportunity to learn from the interdisciplinary domains.
4. This course allows students to deeply observe and study the nature, culture and develop visual sensibilities, perceptual skills, analytical skills and representational skills

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Study of single objects and group of objects in line, tone and texture. 2. Study of basic geometrical shapes, construction and perspective involved in (1) 3. Study of interrelation of negative- positive space.	4	60

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), - PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

DISCIPLINE SPECIFIC COURSE MAJOR (MJDSC 101)**COURSE NAME – Composition - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PMJDSCBVAP101A**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. Students will explore the various use of colour medium with the understanding of tones, light and shade and various dimensions.
2. This course allows students to deeply observe and study the nature, culture and develop visual sensibilities, perceptual skills, analytical skills and representational skills through colours.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Study of objects in media like water color, wash and crayons. 2. Knowledge of primary, secondary, complementary colors and their relationships. 3. Study of local scene.	4	60

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

MINOR (MIDSC 102)**COURSE NAME – Fundamentals of visual art - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23MIDSCBVP102**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Theory Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. Demonstrate the ability to think critically about a variety of visual art.
2. Verify the ability to manipulate elements and principles of design.
3. Verify creativity and productivity in the visual arts
4. Acquire a working vocabulary associated with the analysis and interpretation of works and architecture

SEMESTER		Course Details	Credit	Hr
1	Unit-1	1. Visual elements and the elements of design, their characteristics and behaviour.	4	60
	Unit-2	1. Visual and tactile contact with and experience of objects, human figures, environment, perception, manipulation of these in visual art.		
	Unit-3	1. Various painting medium and media, 2. Interrelationship between various art forms.		
	Unit-4	1. Comparative analysis of Sculpture, Sculptural materials and processes.		

Reference:

1. Markand Bhatt Rupprad kala part 1 & 2
2. Minakshi Bharti:Lalitkala Ke Aadharbhut Siddhant

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

MULTI DISCIPLINARY COURSE (MDC 103)

COURSE NAME – Story of Art - part 1

SEMESTER - 1

PROGRAM CODE - ARTUG108

COURSE CODE - AR23MDCBVAP103

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Theory Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. Theory knowledge brings the basic understanding of visual communication language with deeper awareness.
2. Students will learn to apply historical methods to evaluate critically the record of the past and how historians and others have interpreted it.
3. Recognize cultural and historical references in the contemporary visual environment.

SEMESTER		Course Details	Credit	Hr
1	Unit-1	1. Prehistoric: Beginning of Art - evolution of man, prehistoric environment and art. From hunting to agrarian forms of society, changing needs and forms of art. Tribal groups, religion and customs. 2. Early river valley civilizations of Mesopotamia, Egypt and Indus. evolution of art and society.	4	60
	Unit-2	1. Greek (Classical): Greek culture and art-traditions of drama, sculpture and architecture. 2. Rome: The legacy of Rome its art and architecture.		
	Unit-3	1. Vedic culture and Brahmanism, synthesis of ideals in Hinduism, 2. Rise of Buddhism, early Buddhist art, Sanchi and Bharut, early cave temples and sculptures-Ajanta, Ellora, Sarnath and Mathura. 3. Medieval Indian culture and principal Hindu cults. Outline of Indian temple architecture, Khajuraho, Konark, Gujarat.		
	Unit-4	1. Rise of Christianity in Europe, Byzantium and medieval Europe 2. Byzantine art 3. Romanesque and 4. Gothic art and architecture.		

Reference:

1. Drishyakala: edited by G.M.Sheikh
2. Markand Bhatt Rupprad kala part 1 & 2
3. Edith Tomory : History of Fine Arts in India & the West

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

MULTI DISCIPLINARY COURSE (MDC 103)**COURSE NAME – Print Making****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23PMDCBVAP103A**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. The students should be able to explain the fundamental principles of printmaking.
2. Students will be able to apply the principles of printmaking to create drawings using one or more colour.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Introduction & design 2. Wood cut in black 3. soft cut and linoleum	4	60
Reference: NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

MULTI DISCIPLINARY COURSE (MDC 103)**COURSE NAME – Pottery and ceramics- part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PMDCBVAP103B**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. Learns to coordinate
2. Broadens repertoire of actions: squeezing, pinching, stretching, digging, crushing, hitting, shredding, tearing, flattening, rolling
3. Perfects the dissociation of the hand, thumb and fingers from the forearm.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Pinching. 2. Coiling.	4	60
Reference: NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

MULTI DISCIPLINARY COURSE (MDC 103)**COURSE NAME – Sculpture - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PMDCBVAP103C**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. Students will learn difference between sculptures in round and relief.
2. The exposure to a different textured medium and handling of tools will allow students analytical perception,

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Study of natural and manmade objects in round A. In clay B. Detailed drawing	4	60
Reference: NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

MULTI DISCIPLINARY COURSE (MDC 103)**COURSE NAME – Graphic Design- part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PMDCBVAP103D**

Total Credits Per Week - 04	Course Type	External 50%	50 Marks	Total 100 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	50 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. This course will equip students to develop visual elements conceptually.
2. Use of minimal basic shapes to express and represent ideas will allow students to engage the mind in multilayer understanding of the numerous visual languages.
3. It will give capability of understanding the aesthetics in simple objects.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Primary elements and forces. 2. Exercises in line and dot. 3. Exercises with basic shapes and texture in relation to space.	4	60

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

ABILITY ENHANCEMENT COURSE (AEC 104)

(As prescribed by the board of studies of Arts)

**COURSE NAME –
SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23**

Total Credits Per Week - 02	Course Type Theory Course	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
		Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. As prescribed by the board of studies of Arts

SEMESTER	Sr.No			Credit	Hr
1	1	Unit-1	As prescribed by the board of studies of Arts	2	30
	2	Unit-2			
	3	Unit-3			
	4	Unit-4			

Reference:

1. As prescribed by the board of studies of Arts

Further Reading:

1. As prescribed by the board of studies of Arts

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM (IKS 105)**COURSE NAME – Portrait Sketching - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PIKSBVAP105**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External	50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal	50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students will be able to apply their acquired holistic knowledge for local, national, regional and global needs in the field of visual arts.
2. Emerge as determined, devoted, dynamic, dedicated and disciplined individuals.
3. Enhance the professional competencies and soft skills of the students.
4. Acquire the specific skill sets pertaining to their subject area which will empower the students to be entrepreneurs or be employed
5. Understand scientific, analytical, ethical and creative principles that underpin their specific subject area.

Course Outcome:

1. Students can create and implement the concepts and basic principles of Portrait Study.
2. Formulate the sound techniques of Portrait Study and practical concepts and understanding in their practical work.
3. Perform some of common & unique values/knowledge of Portrait Study taught during the course simultaneously to meet professional requirements.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Portraiture drawing study of human heads, construction of the skull, anatomy, proportion, planes, masses and specific feature; light and shade from different angles and finishing.	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM (IKS 105)**COURSE NAME – Mural - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PIKSBVAP105A**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students will be able to apply their acquired holistic knowledge for local, national, regional and global needs in the field of visual arts.
2. Emerge as determined, devoted, dynamic, dedicated and disciplined individuals.
3. Enhance the professional competencies and soft skills of the students.
4. Acquire the specific skill sets pertaining to their subject area which will empower the students to be entrepreneurs or be employed
5. Understand scientific, analytical, ethical and creative principles that underpin their specific subject area.

Course Outcome:

1. Students will learn the difference between traditional and modern scheme of wall art.
2. Students can entirely transform spaces that were once austere or downtrodden.
3. They will be equipped with the knowledge of political murals, protest murals or controversial, divisive, and thought-provoking murals.
4. They will understand visual history or used to sell ideas or products, inform or convince and even manipulate with propaganda.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Mosaic /Fresco technique 2. Geometric designs.	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM (IKS 105)**COURSE NAME – Portrait Sculpture - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PIKSBVAP105B**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students will be able to apply their acquired holistic knowledge for local, national, regional and global needs in the field of visual arts.
2. Emerge as determined, devoted, dynamic, dedicated and disciplined individuals.
3. Enhance the professional competencies and soft skills of the students.
4. Acquire the specific skill sets pertaining to their subject area which will empower the students to be entrepreneurs or be employed
5. Understand scientific, analytical, ethical and creative principles that underpin their specific subject area.

Course Outcome:

1. Students will be able to demonstrate through finished sculpture, an understanding of figure and portrait modelling, mold-making, fabrication, and the casting process and materials.
2. Perceive and sculpt volume and mass with increased sensitivity and personal confidence.
3. Students will be able to demonstrate an ability to articulate the concepts and intent of a finished sculpture.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. anatomy of the head and neck in clay 2. individual facial features in clay	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM (IKS 105)**COURSE NAME – Calligraphy - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PIKSBVAP105C**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students will be able to apply their acquired holistic knowledge for local, national, regional and global needs in the field of visual arts.
2. Emerge as determined, devoted, dynamic, dedicated and disciplined individuals.
3. Enhance the professional competencies and soft skills of the students.
4. Acquire the specific skill sets pertaining to their subject area which will empower the students to be entrepreneurs or be employed
5. Understand scientific, analytical, ethical and creative principles that underpin their specific subject area.

Course Outcome:

1. It enhances learners' creative and motor skills since everything has to be put into art and writing by the use of a set of methods and skills.
2. Students develop a broader vocabulary and write more comprehensive texts.
3. Master the skill of writing.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Ways of using different brush pens 2. basic strokes 3. Words, numbers, and common punctuation making techniques	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)**COURSE NAME – Woodcut / linocut (printmaking) - part 1****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE - ARTUG108****COURSE CODE - AR23PSECBVAP106**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students are exposed to the Visual arts by learning the basics of various arts and focused deeper learning in the chosen field.
2. The practical's in the 8 semesters build abilities to recognize their potentials, value heritage and at the same reciprocate to the contemporary times.
3. History of art will help in understanding the changes each of these fields has undergone over the centuries. It will empower the students to pursue research and documentation; apart it will make them able to critically evaluate their own performances as well as that of the others.
4. The technical theories will bring in technical understanding with deeper awareness.
5. The versatility of the field provides job opportunities in various sectors in which creative visualizing and creative thinking is required. It will also equip them to be independent artists and also to generate jobs.

Course Outcome:

1. Students will understand Printmaking which has helped shape culture in all parts of the world as a medium of communication and spread information.
2. Students of present day will learn to take printmaking as a valued artistic medium with unique technical qualities.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Making a design for a relief print from wood or linoleum blocks in black ink.	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)

COURSE NAME – Nature Sketching
SEMESTER - 1

PROGRAM CODE – ARTUG108

COURSE CODE - AR23PSECBVAP106A

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. Strengthens hand-eye coordination and fine motor skills which are especially beneficial for artists.
2. Will teach about the subject as the main function is to observe it.
3. Deepens the student's observational skills, balancing out the use of all five senses.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Study in detail and understanding of light and shade in natural settings, composition of natural view.	2	30

Reference:

NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP
SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)

COURSE NAME – Object sketching
SEMESTER - 1

PROGRAM CODE – ARTUG108

COURSE CODE - AR23PSECBVAP106B

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. Students will learn and differentiate natural, geometrical, symmetrical and asymmetrical forms.
2. Learn about the source of light,
3. At the end they will be able to arrange and draw within the space using proportion, perspective while considering the background and foreground.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Study of natural or manmade objects from natural settings and also of objects placed formally.	2	30

Reference:

NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)**COURSE NAME – Human and animal sketching****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23PSECBVAP106C**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. Students will develop perceptual skills in terms of drawing a correctly articulated human and animal figure with accurate proportions from memory.
2. Observation, measurement, and experimentation skills will develop.
3. Students will learn to capture the essence of a person in their drawings.
4. They will understand the anatomy and proportions of the body.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Study of human forms in lines, animals in movement, simple portraits study.	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)**COURSE NAME – Basic Drawing****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23PSECBVAP106D**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. Upon successful completion of this course, student will demonstrate an ability to draw through observation.
2. Student will be able to applying an understanding of line, volume, proportion, and perspective in a unified Composition.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	Movement of pencil Drawing measurements Object drawing Nature drawing Composition	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP
SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)

COURSE NAME – Basic Sketching
SEMESTER - 1

PROGRAM CODE – ARTUG108

COURSE CODE - AR23PSECBVAP106E

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. Upon successful completion of this course, student will demonstrate an ability to draw through observation.
2. Student will be able to applying an understanding of line, volume, proportion, and perspective in a unified Composition.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Traditional sketching techniques 2. Role of sketching in creativity and note taking 3. Sketching as a means of communication	2	30

Reference:

NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)**COURSE NAME – Basic Sculpture****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23PSECBVAP106F**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. A student will demonstrate a foundational understanding of sculpture by applying basic skills of modeling, design, tools, craftsmanship, and functional consideration.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. Creative use of negative space, surface textures, and balance (cantilevered, asymmetry, how work meets (or doesn't meet) the ground, floor, or whatever surface choose to present these works). 2. The sculpture must be in the round, meaning viewable from all angles, rather than having a front and back or relief.	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

BACHELORS OF VISUAL ARTS (B.V.A.) (FINE ARTS), PAINTING

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

SKILL ENHANCEMENT COURSE (SEC 106)**COURSE NAME – Tribal and Folk Art****SEMESTER - 1****PROGRAM CODE – ARTUG108****COURSE CODE - AR23PSECBVAP106G**

Total Credits Per Week - 02	Course Type	External 50%	25 Marks	Total 50 Marks
	Practical Studio Course	Internal 50%	25 Marks	

Program Outcome:

1. Students can apply the skills and language of specific visual arts and demonstrate the ability to create in the visual arts.
2. They will acquire the ability to demonstrate and present in the field of visual arts.
3. Learners can understand and evaluate how t specific visual arts convey meaning.
4. Students can connect artistic ideas and works of art with personal and external meaning.
5. This course will enhance the personal growth and can clearly communicate ideas though visual arts.

Course Outcome:

1. The student will know about Environmental, Folk and Tribal Art.
2. They will identify various Indian Folk and Tribal Art and their contribution in Indian art scenario.
3. They will have the ability to link Folk and Tribal Art theory with creative practices.

SEMESTER	Course Details	Credit	Hr
1	1. describe the brief background of folk and tribal art; 2. how Indian art transformed into folk and tribal art; 3. various forms of Folk and Tribal Art 4. Contribution of Scholars and Artists	2	30

Reference:**NO REFERENCE FOR PRACTICAL STUDIO COURSE.*** **P** is for Practical Studio Course***MJDSC101** is for DISCIPLINE SPECIFIC MAJOR* **MIDSC102** is for MINOR* **MDC103** is for MULTI DICIPILINARY COURSE* **AEC104** is for ABILITY ENHANCEMENT COURSE* **IKS105** is for INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM* **SEC106** is for SKILL ENHANCEMENT COURSE**BVA= BACHELORS OF VISUAL ARTS****P = PAINTING****AR23 = ARTS FACULTY**

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY

PATAN

UNDER-GRADUATE PROGRAM IN DRAMA

NEW SYLLABUS & EXAM SCHEME

PROGRAM NAME

BACHELOR OF PERFORMING ARTS

IN

THEATRE ARTS – DRAMATICS

SEMESTER 1 & 2

AS PER N.E.P. PATTERN

EP Regulations For Under Graduate

Program in Theatre Arts/Dramatics

PROGRAM CODE ARTUG108TA

Course Structure & Scheme of Exam

For

F.Y.B.P.A THEATRE ARTS – DRAMATICS

(001/01)

Semester – 1

Course code	Course Type	Course Name	Total Credit	Marks Internal	Marks External
AR23PMJDSCBPATA101	MAJOR	ACTING PRACTICAL	4	50	50
AR23MJDSCBPATA101A	MAJOR	THEATRE PRODUCTION TECHNIQUE THEORY	4	50	50
AR23PMIDSCBPATA102	MINOR	PRODUCTION & DIRECTION PRACTICAL	4	50	50
AR23MDDSCBPATA103/ AR23PMDDSCBPATA103	MULTIDISCIPLINARY	ELECTIVE THEORY/PRACTICAL ****	4	50	50
AR23AECBPATA104/ AR23PAECBPATA104	ABILITY ENHANCEMENT COURSE	ELECTIVE THEORY/PRACTICAL ****	2	25	25
AR23IKSBPATA105/ AR23PIKSBPATA105	INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM	ELECTIVE ****	2	25	25
AR23PSECBPATA106	SKILL ENHANCEMENT COURSE	ELECTIVE ****	2	25	25
TOTAL			22 CREDITS		

Note: for B.P.A. Drama students it is mandatory to select theory paper in multidisciplinary course

LIST OF MAJOR COURSES FOR SEMESTER – 1

1. ACTING PRACTICAL – AR23PMJDSCBPATA101(**PRACTICAL**)
2. THEATRE PRODUCTION TECHNIQUE THEORY – PAPER – 1 – AR23MJDSCBPATA101A (**THEORY**)

LIST OF MINOR COURSES FOR SEMESTER – 1

1. PRODUCTION & DIRECTION PRACTICAL - AR23PMIDSCBPATA102(**PRACTICAL**)

LIST OF MULTIDISCIPLINARY COURSES FOR SEMESTER – 1

- 1) THEATRE HISTORY AND LITERATURE – AR23MDDSCBPATA103(**THEORY**)
- 2) VOICE AND SPEECH – AR23PMDDSCBPATA103A(**PRACTICAL**)
- 3) PRONUNCIATION TECHNIQUE – AR23PMDDSCBPATA103B(**PRACTICAL**)
- 4) MIME AND MOVEMENTS – AR23PMDDSCBPATA103C(**PRACTICAL**)

LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSES FOR SEMESTER – 1

- 1) GENERAL ENGLISH AR23AECBPATA 104(**THEORY**)
- 2) HINDI AR23AECBPATA 104A(**THEORY**)
- 3) SANSKRIT AR23AECBPATA 104B(**THEORY**)
- 4) FUNDAMENTAL OF DRAMA – AR23PAECBPATA 104C(**PRACTICAL**)
- 5) FUNDAMENTAL OF RHYTHM – AR23PAECBPATA 104D(**PRACTICAL**)

LIST OF INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM COURSES FOR SEMESTER – 1

- 1) FUNDAMENTAL OF ACTING – AR23IKSBPATA105(**THEORY**)
- 2) SET DESIGNING TECHNIQUE – AR23PIKSBPATA105A(**PRACTICAL**)
- 3) LIGHT DESIGNING TECHNIQUE – AR23PIKSBPATA105B(**PRACTICAL**)
- 4) COSTUME DESIGNING TECHNIQUE – AR23PIKSBPATA105C(**PRACTICAL**)
- 5) MAKE-UP DESIGNING TECHNIQUE – AR23PIKSBPATA105D(**PRACTICAL**)

LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSES FOR SEMESTER - 1

- 1) STANISLAVSKI'S METHOD ACTING LEVEL -1 AR23PSECBPATA106(**PRACTICAL**)
- 2) THEATRE MANGEMENT – 1 AR23PSECBPATA106A(**PRACTICAL**)
- 3) VOICE & SPEECH TECHNIQUE – 1 AR23PSECBPATA106B(**PRACTICAL**)

NOTE :

STUDENTS CAN ALSO SELECT THE SUBJECTS OFFERED FOR THE COURSE OF BACHELOR OF ARTS AS OWN CHOICE FOR MULTIDISCIPLINARY COURSE, ABILITY ENHANCEMENT COURSE, VALUE ADDED COURSE AND SKILL ENHANCEMENT COURSE FROM BASKET OFFERED BY HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

Course Structure & Scheme of Exam

For

F.Y.B.P.A THEATRE ARTS – DRAMATICS

(001/02)

Semester – 2

Course code	Course Type	Course Name	Total Credit	Marks Internal	Marks External
AR23PMJDSCBPATA201	MAJOR	ACTING PRACTICAL	4	50	50
AR23MJDSCBPATA201A	MAJOR	THEATRE PRODUCTION TECHNIQUE THEORY	4	50	50
AR23PMIDSCBPATA202	MINOR	PRODUCTION & DIRECTION PRACTICAL	4	50	50
AR23MDCBPATA203/ AR23PMDCBPATA203	MULTIDISCIPLINARY	ELECTIVE ****	4	50	50
AR23AECBPATA204/ AR23PAECBPATA204	ABILITY ENHANCEMENT COURSE	ELECTIVE ****	2	25	25
AR23VACBPATA205/ AR23PVACBPATA205	VALUE ADDED COURSE	ELECTIVE ****	2	25	25
AR23PSECBPATA206	SKILL ENHANCEMENT COURSE	ELECTIVE ****	2	25	25
TOTAL			22 CREDITS		

Note: for B.P.A.Drama students it is mandatory to select theory paper in multidisciplinary course

LIST OF MAJOR COURSES FOR SEMESTER – 2

1. ACTING PRACTICAL – AR23PMJDSCBPATA201(**PRACTICAL**)
2. THEATRE PRODUCTION TECHNIQUE THEORY – PAPER – 1 – AR23MJDSCBPATA201A (**THEORY**)

LIST OF MINOR COURSES FOR SEMESTER – 2

1. PRODUCTION & DIRECTION PRACTICAL - AR23PMIDSCBPATA202(**PRACTICAL**)

LIST OF MULTIDISCIPLINARY COURSES FOR SEMESTER – 2

- 1) THEATRE HISTORY AND LITERATURE – 2 AR23MDCBPATA203(**THEORY**)
- 2) VOICE AND SPEECH – 2 AR23PMDCBPATA203A (**PRACTICAL**)
- 3) PRONUNCIATION TECHNIQUE – 2 AR23PMDCBPATA203B (**PRACTICAL**)
- 4) MIME AND MOVEMENTS – 2 AR23PMDCBPATA203C (**PRACTICAL**)

LIST OF ABILITY ENHANCEMENT COURSES FOR SEMESTER – 2

- 1) GENERAL ENGLISH AR23AECBPATA 204(**THEORY**)
- 2) HINDI AR23AECBPATA 204A (**THEORY**)
- 3) SANSKRIT AR23AECBPATA 204B (**THEORY**)
- 4) FUNDAMENTAL OF DRAMA – 2AR23PAECBPATA 204C (**PRACTICAL**)
- 5) FUNDAMENTAL OF RHYTHM – 2AR23PAECBPATA 204D (**PRACTICAL**)

LIST OF VALUE-ADDED COURSES FOR SEMESTER – 2

- 1) FUNDAMENTAL OF ACTING – 2 AR23VACBPATA205(**Theory**)
- 2) SET DESIGNING TECHNIQUE – 2 AR23PVACBPATA 205A (**PRACTICAL**)
- 3) LIGHT DESIGNING TECHNIQUE – 2 AR23PVACBPATA 205B (**PRACTICAL**)
- 4) COSTUME DESIGNING TECHNIQUE – 2 AR23PVACBPATA 205C (**PRACTICAL**)
- 5) MAKE-UP DESIGNING TECHNIQUE – 2 AR23PVACBPATA 205D (**PRACTICAL**)

LIST OF SKILL ENHANCEMENT COURSES FOR SEMESTER - 2

- 1) STANISLAVASKI’S METHOD ACTING LEVEL – 2 AR23PSECBPATA206(**PRACTICAL**)
- 2) THEATRE MANGEMENT – 2 AR23PSECBPATA206A (**PRACTICAL**)
- 3) VOICE & SPEECH TECHNIQUE – 2 AR23PSECBPATA206B (**PRACTICAL**)

NOTE :

STUDENTS CAN ALSO SELECT THE SUBJECTS OFFERED FOR THE COURSE OF BACHELOR OF ARTS AS OWN CHOICE FOR MULTIDISCIPLINARY COURSE, ABILITY ENHANCEMENT COURSE, VALUE ADDED COURSE AND SKILL ENHANCEMENT COURSE BASKET OFFERED BY HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PMJDSCBPATA101

MAJOR COURSE

COURSE NAME : ACTING PRACTICAL

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	PRACTICAL	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	An actor's act • Definition of acting and fundamentals of Acting • Role of talent and training in art of acting • Actor's place in theatre. • General requirements of an actor (Bharatnatyashastra)	1.0	4
2	Unit – 2	Training of the Voice • Voice Producing Organs and Their Important Functions. • Quality of voice. • Definitions of different terms of acting • Force – Stress – Inflection - Time	1.0	4
3	Unit – 3	Training of the Voice	1.0	4

		• Defects in speech • Qualities of good speech • Goethe's rules for Voice & Speech • Reading poems and paragraphs		
4	Unit – 4	Training the Body and Inner Resources • Gesture and posture • Laws of gesture economy • Fitness and its importance in actors' preparation • Facial expression through imagination and concentration.	1.0	4
Reference books : 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515 4) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	THEORY	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of direction.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Role of director in modern theatre • Director's relationship with Actors • Director's relationship with Play Writer • Director's relationship with set designer • Director's relationship with light designer • Director's relationship with costume designer • Director's relationship with makeup designer	1.0	4
2	Unit – 2	Theatre Management & Duties and Responsibilities • Duties & responsibilities of Stage Manager • Duties & responsibilities of Wardrobe in Charge	1.0	4

		• Duties & responsibilities of Property in Charge • Duties & responsibilities of Set designer • Duties & responsibilities of Light Designer • Duties & responsibilities of Costume Designer • Duties & responsibilities of Make Up Artist • Duties & responsibilities of Music Designer/Arranger • Duties & responsibilities of Show Organization In-Charge		
3	Unit – 3	Study of Stage Geography • Acting Area and Its Division - Various Parts of Stage (Acting Area) • Importance of acting area. • Study of Theatre Architecture of Proscenium Theatre. • Study of different stages – open air-arena-proscenium etc.	1.0	4
4	Unit – 4	Play Production • Motivation • Composition • Movement • Visualization • Emotional Key • Tempo & Rhythm	1.0	4
Reference books : 1) The Handbook of Set Design by Colin Winslow (The Crowood Press) ISBN : 9781861268136 2) Making of a scene: A History of Stage Design and Technology in Europe & the United States by Oscar Gross Brockett (Tobin Theatre Arts Fund) ISBN : 9780292722736 3) Production Design – Architects of the Screen by Jane Barnwell (Wallflower Press) ISBN : 9781903364550 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat) 5) Play Production by Henning Nelms (Barnes & Noble outline series) ISBN : 978006400736				
Note : Mode of Exam is Theory only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PMJDSCBPATA201

MAJOR COURSE

COURSE NAME : ACTING PRACTICAL

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	PRACTICAL	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Voice And Speech • Breathing Exercises • Omkar And Pranayam Exercises • Exercises For Voice Projection • Pronunciation Of Vowels, Consonants And Difficult Words. • Tongue Twisting Exercises, Difficult Stanzas And Chhand {Metre} • Exercises For Voice Modulation [Pitch, Volume, Inflection Etc] • News Reading, Addressing the Audience, Announcement • Dramatic Reading Of Selected Scenes Ex. Essays, Stories, Autobiography, Dramas Etc., • Preparation of Poetries Recitation Gujarati,	1.0	4

		Hindi, English		
2	Unit – 2	Improvisation • Sensory Experience and Emotional Experience • Exercise for Energy and Flow Of Imagination • Actor and Character In Different Situations. • Simple Improvisation And From InputSs Words, Phrases, • Instrumental Music, Stage Props Etc. • Handling Different Props, In Justifying Manner • Actors Imagination If Different Birds, Animal, Insects And Inanimate Objects. • Improvisation With Given Condition and Without Prior Planning[Individual And Pair] • Simple Yogic Exercise In Body Posture Respiration, In lying SittingAnd Standing Position.	1.0	4
3	Unit – 3	Introduction To Proscenium Theatre • Practical Visit To The Local Theatre • Practical Introduction To Lighting Gadgets Their Handling And Operation • Stage Lighting Equipments • Lighting Board • Socket System Plugging Connection Distribution Etc. • Introduction To Wardrobe • Proper Way If Handling And Preservation Of Costumes In Ward Robe • Introduction Of Make-Up Kit Straight Make-Up • Practical With Music Operation.	1.0	4
4	Unit – 4	mime And Movement • Elementary Knowledge of Basic Exercise Of Mime Through Music • Interpretation And Expression demonstrating Through Character • Mime As A Stylized Art And Knowledge Of Mime And Movements And Its Technique. • Exercises In Observation, Concentration Relaxation, ImaginationEtc. Through Music	1.0	4
Reference books : 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515 4) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	THEORY	INTERNAL – 50MARKS
		EXTERNAL – 50MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of direction.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Importance of production Elements in Play Production • Importance & Various Principles of Set Designing • Importance/Various Function of Light Designing • Importance of Costumes in Production • Principles of Costume Designing	1.0	4
2	Unit – 2	Types of Set & Light • Different Types of sets box set – prism set – book set – gauze curtain set • Different Types of Lighting Equipment • Flood - Fresnel Spot - Plano Convex Spot	1.0	4

		• Profile - Mirror Spot • Water Effect - Parkeon light		
3	Unit – 3	Importance of production Elements in Play Production • Importance of Make-Up in Play Production • Principles of Make-Up Designing • Different Tools of Make-Up • Importance of Stage Property in Play Production • Various types of Properties. • Importance of Sound Effects in Play Production • Various Types of Sound Effects.	1.0	4
4	Unit – 4	Direction method • Work On The Media Of The Director • The Script • The Actor • The Stage • Composition • Interpretation • Understanding the Writer	1.0	4
Reference books : 1) The Handbook of Set Design by Colin Winslow (The Crowood Press) ISBN : 9781861268136 2) Making of a scene: A History of Stage Design and Technology in Europe & the United States by Oscar Gross Brockett (Tobin Theatre Arts Fund) ISBN : 9780292722736 3) Production Design – Architects of the Screen by Jane Barnwell (Wallflower Press) ISBN : 9781903364550 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat) 5) Play Production by Henning Nelms (Barnes & Noble outline series) ISBN : 978006400736				
Note : Mode of Exam is Theory only.				

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	PRACTICAL	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of direction.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Role of director in modern theatre • Director's relationship with Actors • Director's relationship with Play Writer • Director's relationship with set designer • Director's relationship with light designer • Director's relationship with costume designer • Director's relationship with makeup designer	1.0	4
2	Unit – 2	Theatre Management & Duties and Responsibilities • Duties & responsibilities of Stage Manager • Duties & responsibilities of Wardrobe in Charge	1.0	4

		• Duties & responsibilities of Property in Charge • Duties & responsibilities of Set designer • Duties & responsibilities of Light Designer • Duties & responsibilities of Costume Designer • Duties & responsibilities of Make Up Artist • Duties & responsibilities of Music Designer/Arranger • Duties & responsibilities of Show Organization In-Charge		
3	Unit – 3	Study of Stage Geography • Acting Area and Its Division - Various Parts of Stage (Acting Area) • Importance of acting area. • Study of Theatre Architecture of Proscenium Theatre. • Study of different stages – open air-arena-proscenium etc.	1.0	4
4	Unit – 4	Play Production • Motivation • Composition • Movement • Visualization • Emotional Key • Tempo & Rhythm	1.0	4
Reference books : 1) The Handbook of Set Design by Colin Winslow (The Crowood Press) ISBN : 9781861268136 2) Making of a scene: A History of Stage Design and Technology in Europe & the United States by Oscar Gross Brockett (Tobin Theatre Arts Fund) ISBN : 9780292722736 3) Production Design – Architects of the Screen by Jane Barnwell (Wallflower Press) ISBN : 9781903364550 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat) 5) Play Production by Henning Nelms (Barnes & Noble outline series) ISBN : 978006400736				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	PRACTICAL	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of direction.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Importance of production Elements in Play Production • Importance & Various Principles of Set Designing • Importance/Variou Function of Light Designing • Importance of Costumes in Production • Principles of Costume Designing	1.0	4
2	Unit – 2	Types of Set & Light • Different Types of sets box set – prism set – book set – gauze curtain set • Different Types of Lighting Equipment • Flood - Fresnel Spot - Plano Convex Spot	1.0	4

		• Profile - Mirror Spot • Water Effect - Parkeon light		
3	Unit – 3	Importance of production Elements in Play Production • Importance of Make-Up in Play Production • Principles of Make-Up Designing • Different Tools of Make-Up • Importance of Stage Property in Play Production • Various types of Properties. • Importance of Sound Effects in Play Production • Various Types of Sound Effects.	1.0	4
4	Unit – 4	Direction (Part I) • Work On The Media Of The Director • The Script • The Actor • The Stage • Learn And Work On The Theatre's [Non Verbal] Conventions & Their Inter Relation	1.0	4
Reference books : 1) The Handbook of Set Design by Colin Winslow (The Crowood Press) ISBN : 9781861268136 2) Making of a scene: A History of Stage Design and Technology in Europe & the United States by Oscar Gross Brockett (Tobin Theatre Arts Fund) ISBN : 9780292722736 3) Production Design – Architects of the Screen by Jane Barnwell (Wallflower Press) ISBN : 9781903364550 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat) 5) Play Production by Henning Nelms (Barnes & Noble outline series) ISBN : 978006400736				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23MDDSCBPATA103

MULTIDISCIPLINARY COURSE

COURSE NAME : THEATRE HISTORY AND LITERATURE – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	THEORY	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of literature and the most prominent literary form of drama
- To prepare students interest towards journey of understanding literature
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about Gujarat's literary legacy
- To introduce knowledge of Indian theatre and regional theatre history

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	The Form Of Drama Drama And Other Art Forms – comparison & assessment • Drama & Music • Drama & Dance • Drama & Instruments • Drama & Painting	1	4
2	Unit – 2	The Form Of Drama Drama And Other Literature Forms – comparison & assessment • Drama & Poetry • Drama & Novel • Drama & Essay • Drama & Biography	1	4

3	Unit – 3	Elements of Drama Western elements of Drama • Plot • Character • Diction • Thought • Music • Spectacle Indian elements of Drama • Vastu – વસ્તુ • Gana – ગાન • Abhinaya – અભિનય • Rasa – રસ	1	4
4	Unit – 4	Introduction to Gujarati Theatre • Origin of old professional Gujarati Theatre • Development of old professional Gujarati Theatre • Fall of old professional Gujarati Theatre • Old professional Gujarati Theatre companies	1	4
Reference books : 1) Classical literature : An introduction (Routledge publication) : Neil Croally & Hyde Roy (ISBN : 978-1136736629) 2) A short history of Greek literature (University of Chicago press) : Romilly Jacqueline de (ISBN : 978-022613125) 3) History of Gujarati theatre (National book Trust) Baradi Hasmukh (ISBN : 978-81237032) 4) The Sanskrit Drama : In its Origin, Developmental Theory and Practice (Motilal Banarsidass Publishers) A Berriedale Keith (ISBN : 978-8120815308) 5) Poetics (Fingerprint publishing) Aristotle (ISBN : 978-9388810951)				
Note : Mode of Exam is Theory only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PMDDSCBPATA103A

MULTIDISCIPLINARY COURSE

COURSE NAME : VOICE AND SPEECH – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life
- To prepare students for public speaking
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communication skills
- To introduce knowledge of voice producing organs and its uses

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to voice scientifically • Voice general idea • Voice producing organs and function	1	4
2	Unit – 2	Introduction to language • Introduction to vowels • Introduction to Consonants • Introduction to words	1	4
3	Unit – 3	Introduction to breathing and voice projection • Science of breathing • Voice projection general idea	1	4
4	Unit – 4	Introduction to voice exercises • Introduction to Pranayama • Introduction to Omkar	1	4

Reference books :

- 1) Abinaykala by jasvant thakar (Gujarat granth Nirman board)
- 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971
- 3) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005

Note : Mode of Exam is Practical only.

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 50 MARKS
		EXTERNAL – 50 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life
- To prepare students for public speaking
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communication skills
- To introduce knowledge of voice producing organs and its uses

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to voice • Voice general idea • Voice producing organs and function • Exercises of voice production	1	4
2	Unit – 2	Language& Pronunciation • Introduction to vowels • Introduction to Consonants • Introduction to words	1	4
3	Unit – 3	Breathing and voice projection • Science of breathing • Voice projection general idea • Breathing Exercises	1	4
4	Unit – 4	Reading and Pronouncing • Scientific knowledge of vowel production • Scientific knowledge of consonant production • Reading Paragraphs	1	4

Reference books :

- 1) Abinaykala by jasvant thakar (Gujarat granth Nirman board)
- 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971
- 3) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005

Note : Mode of Exam is Practical only.

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PMDDSCBPATA103C

MULTIDISCIPLINARY COURSE

COURSE NAME : MIME AND MOVEMENTS – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES/WEEK)		PRACTICAL	INTERNAL – 50 MARKS	
			EXTERNAL – 50 MARKS	
Program outcome - To introduce form of drama and its importance in society - To develop love and affection towards regional inheritance and culture - to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME - To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life - To prepare students for public speaking - Develop critical thinking and evaluative capacity among students - Develop cognizance amongst students about communication skills - To introduce knowledge of voice producing organs and its uses				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to mime - Elementary knowledge of Mime - Signs and universal language	1	4
2	Unit – 2	History of mime - Origin of Mime - Mime in India - Famous mime artists	1	4
3	Unit – 3	Mime as stylised art - Basic principles of mime - Types of mime	1	4
4	Unit – 4	Technique of Mime - Walk - Characterisation - Different Exercises of mime movements	1	4
Reference books : - The Mime Book by Claude Kipnis (Meriwether publisher) ISBN : 9780916260552 - The Art of Mime by Irene Mawer (Read Books Publisher) ISBN : 9781409727231 - Mime the Gap: Technique in Mime and Movement by Richard Knight (The Crowood Press Ltd.) ISBN : 9781785004636				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES/WEEK)		THEORY	INTERNAL – 50 MARKS	
			EXTERNAL – 50 MARKS	
Program outcome - To introduce form of drama and its importance in society - To develop love and affection towards regional inheritance and culture - to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME - To inculcate basic knowledge of literature and the most prominent literary form of drama - To prepare students interest towards journey of understanding literature - Develop critical thinking and evaluative capacity among students - Develop cognizance amongst students about Gujarat’s literary legacy - To introduce knowledge of Indian theatre and regional theatre history				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction Sanskrit Drama - Stories of origin of Sanskrit drama - Introduction to Natyashastra - Kridniyak and types Rupak	1	4
2	Unit – 2	Sanskrit Play writer 1 - Introduction to Sanskrit Literature - Bhasa an amazing Playwrite - Brief study of the Plays of bhasa	1	4
3	Unit – 3	Sanskrit Play writer 2 - Kalidasa life and works - Brief study of the plays of Kalidasa	1	4
4	Unit – 4	Introduction to Western Theatre - Greek Theatre - Seneca and Roman Drama - Mistry and Morality plays - Tragedy, comedy, melodrama and farce	1	4

Reference books :

- 1) Classical literature : An introduction (Routledge publication) : Neil Croally & Hyde Roy (ISBN : 978-1136736629)
- 2) A short history of Greek literature (University of Chicago press) : Romilly Jacqueline de (ISBN : 978-022613125)
- 3) History of Gujarati theatre (National book Trust) Baradi Hasmukh (ISBN : 978-81237032)
- 4) The Sanskrit Drama : In its Origin, Developmental Theory and Practice (Motilal Banarsidass Publishers) A Berriedale Keith (ISBN : 978-8120815308)
- 5) Poetics (Fingerprint publishing) Aristotle (ISBN : 978-9388810951)

Note : Mode of Exam is Theoryonly.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PMDDSCBPATA203A

MULTIDISCIPLINARY COURSE

COURSE NAME : VOICE AND SPEECH – 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES/WEEK)		practical	INTERNAL – 50 MARKS	
			EXTERNAL – 50 MARKS	
Program outcome				
• To introduce form of drama and its importance in society • To develop love and affection towards regional inheritance and culture • to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME				
• To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life • To prepare students for public speaking • Develop critical thinking and evaluative capacity among students • Develop cognizance amongst students about communication skills • To introduce knowledge of voice producing organs and its uses				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Voice and variations • Voice modulations • Tongue twisters • Stanzas	1	4
2	Unit – 2	Reading Technique • Paragraph Reading • True/false pronunciations exercises • Sanskrit Shlokas recitation	1	4
3	Unit – 3	Breathing and voice projection • Breathing exercises • Voice projection exercises • Distance and voice	1	4
4	Unit – 4	Introduction to voice exercises • Pitch • Volume • Inflection	1	4
Reference books : 1) Abinaykala by jasvant thakar (Gujarat granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES/WEEK)		Practical	INTERNAL – 50 MARKS	
			EXTERNAL – 50 MARKS	
Program outcome				
• To introduce form of drama and its importance in society • To develop love and affection towards regional inheritance and culture • to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME				
• To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life • To prepare students for public speaking • Develop critical thinking and evaluative capacity among students • Develop cognizance amongst students about communication skills • To introduce knowledge of voice producing organs and its uses				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Presentation of speech • Exercises of speech • Sanskrit chants • Paragraph presentation	1	4
2	Unit – 2	Language& Pronunciation • Tongue twisters • Dramatic reading of story • Dramatic reading of scenes	1	4
3	Unit – 3	Medium of presentation • Understand the audience • Prepare a speech • News reading technique	1	4
4	Unit – 4	Poetry recitation and dramatic monologue • Prepare and recite poetry in Hindi, Gujarati and English • Prepare and present dramatic Monologue and soliloquies	1	4
Reference books :				
1) Abinaykala by jasvant thakar (Gujarat granth Nirman board)				
2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971				
3) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PMDDSCBPATA203C

MULTIDISCIPLINARY COURSE

COURSE NAME : MIME AND MOVEMENTS – 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 04 (04 LECTURES/WEEK)		Practical	INTERNAL – 50 MARKS	
			EXTERNAL – 50 MARKS	
Program outcome				
• To introduce form of drama and its importance in society • To develop love and affection towards regional inheritance and culture • to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME				
• To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life • To prepare students for public speaking • Develop critical thinking and evaluative capacity among students • Develop cognizance amongst students about communication skills • To introduce knowledge of voice producing organs and its uses				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Mime A Stylized Art Form 1 • Rehears and perform pieces of mime • Body language of mime • Performance of a solo mime	2	4
2	Unit – 2	Mime A Stylized Art Form 1 • Mime exercises • Prepare and perform group mime • Synchronization in performance	2	4
Reference books : 1) The Mime Book by Claude Kipnis (Meriwether publisher) ISBN : 9780916260552 2) The Art of Mime by Irene Mawer (Read Books Publisher) ISBN : 9781409727231 3) Mime the gap : Technique in Mime and Movement by Richard Knight (The Crowood Press Ltd.) ISBN : 9781785004636				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23IKSDSCBPATA105

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

COURSE NAME : FUNDAMENTAL OF ACTING – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)		THEORY	INTERNAL – 25 MARKS	
			EXTERNAL – 25 MARKS	
Program outcome - To introduce form of drama and its importance in society - To develop love and affection towards regional inheritance and culture - to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME - To inculcate basic knowledge of Theatre and is uses in daily life - To prepare students interest towards journey of understanding humanity - Develop critical thinking and evaluative capacity among students - Develop cognizance amongst students about communion in society - To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	An actor’s act - Definition of acting and fundamentals of Acting - Role of talent and training in art of acting - Actor’s place in theatre. - General requirements of an actor (Bharatnatyashastra)	0.5	2
2	Unit – 2	Training of the Voice - Voice Producing Organs and Their Important Functions. - Quality of voice. - Definitions of different terms of acting - Force – Stress – Inflection - Time	0.5	2
3	Unit – 3	Training of the Voice - Defects in speech - Qualities of good speech - Goethe’s rules for Voice & Speech - Reading poems and paragraphs	0.5	2
4	Unit – 4	Training the Body and Inner Resources - Gesture and posture - Laws of gesture economy - Fitness and its importance in actors’ preparation - Facial expression through imagination and concentration.	0.5	2

Reference books :

- 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board)
- 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971
- 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515
- 4) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005

Note : Mode of Exam is Theoryonly.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PIKSBPATA105A

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

COURSE NAME : SET DESIGNING TECHNIQUE – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)		Practical	INTERNAL – 25 MARKS	
			EXTERNAL – 25 MARKS	
Program outcome				
- To introduce form of drama and its importance in society - To develop love and affection towards regional inheritance and culture - to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME				
- To inculcate basic knowledge of set designing - To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics - Develop critical thinking and evaluative capacity among students - Develop artistic sense to surrounding atmosphere - To introduce knowledge of colours and importance in human psychology				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Stage geography - Acting Area and Its Division - Various Parts of Stage (Acting Area) - Importance of acting area. - Study of Theatre Architecture of Proscenium Theatre. - Drawing of different stages – open air-arena-proscenium etc.	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to SET Designing - Importance of set designing - Principles of Set Designing - Types of Sets	0.5	2
3	Unit – 3	Set Design in Detail - Process of Set Design - Interpretation - Lines and colours	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Stage Drawings - Drawing Instruments - Basic box drawings - Drawing Different Units – rostrums, steps, lats	0.5	2
Reference books : - The Handbook of Set Design by Colin Winslow (The Crowood Press) ISBN : 9781861268136 - Making of a scene: A History of Stage Design and Technology in Europe & the United States by Oscar Gross Brockett (Tobin Theatre Arts Fund) ISBN : 9780292722736 - Production Design – Architects of the Screen by Jane Barnwell (Wallflower Press) ISBN : 9781903364550 - Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : AR23BPATA

COURSE CODE : AR23PIKSBPATA105B

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

COURSE NAME : LIGHT DESIGNING TECHNIQUE – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)	Practical	INTERNAL- 25 MARKS
		EXTERNAL- 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of light designing
- To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop artistic sense to surrounding atmosphere
- To introduce knowledge of light and importance in human psychology

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Stage geography • Acting Area and Its Division - Various Parts of Stage (Acting Area) • Importance of acting area. • Study of Theatre Architecture of Proscenium Theatre. • Drawing of different stages – open air-arena-proscenium etc.	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to Light Designing • Importance of light designing • Principles of light Designing • Sources of lights • Lines and colours	0.5	2
3	Unit – 3	Introduction to functions of lighting • Light and human psychology • Importance of lighting • Functions of lighting • Basic types of lights	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Stage Drawings • Drawing Instruments	0.5	2

		• Basic box drawings • Drawing Different Units – rostrums, steps, flats		
Reference books : 1) Stage Lighting Design: The Art, The Craft, The Life by Richard Pilbrow (Nick Hern Books) ISBN: 978185459996 2) Stage Lighting Design A Practical Guide by Neil Fraser (Crowood Press) ISBN : 9781861262485 3) Scene Design and Stage Lighting by W. Oren parker (Holt, Rinehart & Winston of Canada Ltd.) ISBN : 9780030207617 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : AR23BPATA

COURSE CODE : AR23PIKSBPATA105C

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

COURSE NAME : COSTUME DESIGNING TECHNIQUE – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)		Practical	INTERNAL – 25 MARKS	
			EXTERNAL – 25 MARKS	
Program outcome				
• To introduce form of drama and its importance in society • To develop love and affection towards regional inheritance and culture • to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME				
• To inculcate basic knowledge of costume designing • To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics • Develop critical thinking and evaluative capacity among students • Develop artistic sense to surrounding atmosphere • To introduce knowledge of Costume and importance in human psychology				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Costume Design • World History of Costume Designing • Indian History of Costume Designing	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to Costume Designing • Importance of Costume Designing • Principles of Costume Designing	0.5	2
3	Unit – 3	Process of Costume Designing • Lines and Colours in costume Designing • Synchronisation with other Designers • Functions of Costume Designing	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Costume Drawings • Drawing Costumes • Interpretation and design • Famous Costume Designers	0.5	2
Reference books :				
1) Costume Design : Techniques of Modern Masters by Lynn Pecktal (Back Stage Books) ISBN : 9780823083114				
2) Costume Designers Handbook by Rosemary Ingham (Heinemann Drama; Subsequent Edition) ISBN : 9780435086077				
3) Costume Design 101: The Business & Art of Creating by Richard E. LaMotte (Michael Wiese Productions) ISBN : 9781932907698				
4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : AR23BPATA

COURSE CODE : AR23PIKSBPATA105D

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

COURSE NAME : MAKEUP DESIGNING TECHNIQUE – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)		Practical	INTERNAL – 25 MARKS	
			EXTERNAL – 25 MARKS	
Program outcome - To introduce form of drama and its importance in society - To develop love and affection towards regional inheritance and culture - to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME - To inculcate basic knowledge of makeup designing - To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics - Develop critical thinking and evaluative capacity among students - Develop artistic sense to surrounding atmosphere - To introduce knowledge of colours and importance in human psychology				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to Makeup - Importance of makeup - Tools of Makeup - Famous Makeup Artists	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to Makeup Designing - Types of Makeup - Interpretation - Principles of Makeup Designing	0.5	2
3	Unit – 3	Makeup Designing in Detail - Process of Makeup Designing - Famous Makeup Artists	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Stage Drawings - Drawing Instruments - Basic makeup drawings - Drawing Different Characters	0.5	2
Reference books : 1) Stage Makeup by Richard Corson & James Glavan (Tylor & Francis) ISBN : 9780136061533 2) Face Forward by Kevyn Aucoin (Little Brown and Company) ISBN : 978031628642 3) Makeup is Art : Professional Technique for Creating Original Looks by Lan Nguyen (Carlton Books) ISBN : 9781847326201 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	THEORY	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Training the Body and Inner Resources • Various Kinds of Movements • Mime as a Stylized Art	0.5	2
2	Unit – 2	The Actor and the Play • Actor's Script. • Analysis of the Role • Process of Building the Character In General. • Definitions of Different Terms of Acting • Volume – Pitch – Pause - Intonation	0.5	2
3	Unit – 3	Actor's Relationship with Other Artists • Playwright - Understanding the Meaning of	0.5	2

		the Play • Actor - Understanding the Role • Director - Understanding Director's Interpretation of the Play • Study of Visual Elements in Relation with Acting Music Sound Effects • Co-actors, Actresses – understanding action -reaction		
4	Unit – 4	Introduction to Bharatas Abhinaya • Angika abhinaya • Vachik abhinaya • Aharya abhinaya • Satvika abhinaya	0.5	2
Reference books : 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515 4) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
Note : Mode of Exam is Theory only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PVACDSCBPATA205A

VALUE ADDED COURSE

COURSE NAME : SET DESIGNING TECHNIQUE – 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of set designing
- To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop artistic sense to surrounding atmosphere
- To introduce knowledge of colours and importance in human psychology

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Stage geography • Acting Area and Its Division - Various Parts of Stage (Acting Area) • Importance of acting area. • Study of Theatre Architecture of Proscenium Theatre. • Drawing of different stages – open air-arena-proscenium etc.	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to SET Designing • Importance of set designing • Principles of Set Designing • Types of Sets	0.5	2

3	Unit – 3	Set Design in Detail • Process of Set Design • Interpretation • Lines and colours	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Stage Drawings • Drawing Instruments • Basic box drawings • Drawing Different Units – rostrums, steps, flats	0.5	2
Reference books : 1) The Handbook of Set Design by Colin Winslow (The Crowood Press) ISBN : 9781861268136 2) Making of a scene: A History of Stage Design and Technology in Europe & the United States by Oscar Gross Brockett (Tobin Theatre Arts Fund) ISBN : 9780292722736 3) Production Design – Architects of the Screen by Jane Barnwell (Wallflower Press) ISBN : 9781903364550 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PVACDSCBPATA205B

VALUE ADDED COURSE

COURSE NAME : LIGHT DESIGNING TECHNIQUE – 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of light designing
- To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop artistic sense to surrounding atmosphere
- To introduce knowledge of light and importance in human psychology

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Stage geography • Acting Area and Its Division - Various Parts of Stage (Acting Area) • Importance of acting area. • Study of Theatre Architecture of Proscenium Theatre. • Drawing of different stages – open air-arena-proscenium etc.	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to Light Designing • Importance of light designing • Principles of light Designing • Sources of lights • Lines and colours	0.5	2

3	Unit – 3	Introduction to functions of lighting • Light and human psychology • Importance of lighting • Functions of lighting • Basic types of lights	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Stage Drawings • Drawing Instruments • Basic box drawings • Drawing Different Units – rostrums, steps, flats	0.5	2
Reference books : 1) Stage Lighting Design: The Art, The Craft, The Life by Richard Pilbrow (Nick Hern Books) ISBN: 978185459996 2) Stage Lighting Design A Practical Guide by Neil Fraser (Crowood Press) ISBN : 9781861262485 3) Scene Design and Stage Lighting by W. Oren parker (Holt, Rinehart & Winston of Canada Ltd.) ISBN : 9780030207617 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PVACDSCBPATA205C

VALUE ADDED COURSE

COURSE NAME : COSTUME DESIGNING TECHNIQUE – 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of costume designing
- To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop artistic sense to surrounding atmosphere
- To introduce knowledge of Costume and importance in human psychology

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Costume Design • World History of Costume Designing • Indian History of Costume Designing	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to Costume Designing • Importance of Costume Designing • Principles of Costume Designing	0.5	2
3	Unit – 3	Process of Costume Designing • Lines and Colours in costume Designing • Synchronisation with other Designers • Functions of Costume Designing	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Costume Drawings • Drawing Costumes • Interpretation and design	0.5	2

		• Famous Costume Designers		
Reference books :				
1) Costume Design : Techniques of Modern Masters by Lynn Pecktal (Back Stage Books) ISBN : 9780823083114				
2) Costume Designers Handbook by Rosemary Ingham (Heinemann Drama; Subsequent Edition) ISBN : 9780435086077				
3) Costume Design 101: The Business & Art of Creating by Richard E. LaMotte (Michael Wiese Productions) ISBN : 9781932907698				
4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS
Program outcome • To introduce form of drama and its importance in society • To develop love and affection towards regional inheritance and culture • to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.		
COURSE OUTCOME • To inculcate basic knowledge of makeup designing • To prepare students interest towards journey of understanding aesthetics • Develop critical thinking and evaluative capacity among students • Develop artistic sense to surrounding atmosphere • To introduce knowledge of colours and importance in human psychology		

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to Makeup • Importance of makeup • Tools of Makeup • Famous Makeup Artists	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to Makeup Designing • Types of Makeup • Interpretation • Principles of Makeup Designing	0.5	2
3	Unit – 3	Makeup Designing in Detail • Process of Makeup Designing • Famous Makeup Artists	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to Stage Drawings • Drawing Instruments • Basic makeup drawings • Drawing Different Characters	0.5	2

Reference books :

- 1) Stage Makeup by Richard Corson & James Glavan (Tylor & Francis) ISBN : 9780136061533
- 2) Face Forward by Kevyn Aucoin (Little Brown and Company) ISBN : 978031628642
- 3) Makeup is Art : Professional Technique for Creating Original Looks by Lan Nguyen (Carlton Books) ISBN : 9781847326201
- 4) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt of Gujarat)

Note : Mode of Exam is Practical only.

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction To Acting • Introduction to drama/theatre • Actors' role in theatre • Talent and Training • Definition & Fundamentals of Acting	0.5	2
2	Unit – 2	Voice & Speech • Voice Producing Organs and Their Important Functions. • Quality of voice. • Definitions of different terms of acting Force – Stress – Inflection – Time • Defects in speech • Qualities of good speech (Goethe's rules)	0.5	2
3	Unit – 3	Actor's Act	0.5	2

		• General requirement of an Actor • Gesture and posture • Laws of gesture economy • Fitness and its importance in actors preparation • Facial expression		
4	Unit – 4	Introduction Stanislavsky’s Method Acting • Stanislavsky ‘life and works” • Basics of Method Acting • Introduction to Internal Preparation • Introduction to External Preparation	0.5	2
Reference books : 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PSECBPATA106A

SKILL ENHANCEMENT COURSE

COURSE NAME : THEATRE MANAGEMENT – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to Theatre • Theatre History • Elements of theatre production • Working methodology • Introduction to theatre play	0.5	2
2	Unit – 2	Play Production • Duties and Responsibilities of stage manager • Duties and Responsibilities of Set Designer • Duties and Responsibilities of Light Designer	0.5	2
3	Unit – 3	Play Production • Duties and Responsibilities of costume Designer • Duties and Responsibilities of makeup	0.5	2

		Designer Duties and Responsibilities of property incharge		
4	Unit – 4	Introduction to show organisation - Pre-production work - Post production work - Budget - Human resource, marketing, finance and fundraising	0.5	2
Reference books : 1) Rangtantra by Shri Y.D.Kelkar (Granth Nirman Board, Govt. of Gujarat) 2) Natyanirman by Shri Markand Bhatt (Granth Nirman Board, Govt. of Gujarat) 3) Performance Management by T.V. Rao (Sage Publications Pvt. Ltd.) ISBN : 9789351507300 4) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PSECBPATA106B

SKILL ENHANCEMENT COURSE

COURSE NAME : VOICE AND SPEECH TECHNIQUE – 1

SEMESTER – 1

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES/WEEK)		Practical	INTERNAL – 25 MARKS	
			EXTERNAL – 25 MARKS	
Program outcome - To introduce form of drama and its importance in society - To develop love and affection towards regional inheritance and culture - to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME - To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life - To prepare students for public speaking - Develop critical thinking and evaluative capacity among students - Develop cognizance amongst students about communication skills - To introduce knowledge of voice producing organs and its uses				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to voice scientifically - Voice general idea - Voice producing organs and function	0.5	2
2	Unit – 2	Introduction to language - Introduction to vowels - Introduction to Consonants - Introduction to words	0.5	2
3	Unit – 3	Introduction to breathing and voice projection - Science of breathing - Voice projection general idea	0.5	2
4	Unit – 4	Introduction to voice exercises - Introduction to Pranayama - Introduction to Omkar	0.5	2
Reference books : 1) Abinaykala by jasvant thakar (Gujarat granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PSECBPATA206

SKILL ENHANCEMENT COURSE

COURSE NAME : STANISLAVSKY'S METHOD ACTING LEVEL– 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life
- To prepare students interest towards journey of understanding humanity
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communion in society
- To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Method Acting Internal Process – 1 • Observation • Imagination • Concentration • Magic 'if'	0.5	
2	Unit – 2	Method Acting Internal Process – 2 • Five "W" • Between the Lines • Psychological Understanding of character	0.5	2
3	Unit – 3	Method Acting External process – 2 • Simple Concrete Physical Action • Gesture & Posture economy • Task & Action	0.5	2
4	Unit – 4	Method Acting External process – 2 • Unbroken Character sketch • Practical Exercises • Monologue Performance	0.5	2

Reference books :

- 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board)
- 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971
- 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515

Note : Mode of Exam is Practical only.

PROGRAM CODE : ARTUG108TA

COURSE CODE : AR23PSECBPATA206A

SKILL ENHANCEMENT COURSE

COURSE NAME : THEATRE MANAGEMENT – 2

SEMESTER – 2

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	Practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome • To introduce form of drama and its importance in society • To develop love and affection towards regional inheritance and culture • to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.				
COURSE OUTCOME • To inculcate basic knowledge of Theatre and its uses in daily life • To prepare students interest towards journey of understanding humanity • Develop critical thinking and evaluative capacity among students • Develop cognizance amongst students about communion in society • To introduce knowledge of Indian theatre and Art of Acting.				
Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Introduction to Theatre • Theatre History • Elements of theatre production • Working methodology • Introduction to theatre play	0.5	2
2	Unit – 2	Play Production • Duties and Responsibilities of stage manager • Duties and Responsibilities of Set Designer • Duties and Responsibilities of Light Designer	0.5	2
3	Unit – 3	Play Production • Duties and Responsibilities of costume Designer • Duties and Responsibilities of makeup Designer • Duties and Responsibilities of property incharge	0.5	2

4	Unit – 4	Introduction to show organisation • Pre-production work • Post production work • Budget • Human resource, marketing, finance and fundraising	0.5	2
Reference books : 1) Abinaykala by Jasvant Thakar (Gujarat Granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) An Actor Prepares by Constantin Stanislavsky (Bloomsbury publishing India) ISBN : 9789356402515				
Note : Mode of Exam is Practical only.				

TOTAL CREDITS : 02 (02 LECTURES)/WEEK)	practical	INTERNAL – 25 MARKS
		EXTERNAL – 25 MARKS

Program outcome

- To introduce form of drama and its importance in society
- To develop love and affection towards regional inheritance and culture
- to plant a seed of Indianness and cultural heritage in students for embellishment of Indian society in future.

COURSE OUTCOME

- To inculcate basic knowledge of voice and speech and its importance in life
- To prepare students for public speaking
- Develop critical thinking and evaluative capacity among students
- Develop cognizance amongst students about communication skills
- To introduce knowledge of voice producing organs and its uses

Sr. no	Unit	Topic	Credit	lectures per week
1	Unit – 1	Voice and variations • Voice modulations • Tongue twisters • Stanzas	0.5	2
2	Unit – 2	Reading Technique • Paragraph Reading • True/false pronunciations exercises • Sanskrit Shlokas recitation	0.5	2
3	Unit – 3	Breathing and voice projection • Breathing exercises • Voice projection exercises • Distance and voice	0.5	2

4	Unit – 4	Introduction to voice exercises • Pitch • Volume • Inflection	0.5	2
Reference books : 1) Abinaykala by jasvant thakar (Gujarat granth Nirman board) 2) Anatomy of the Voice : An illustrated Guide for Singer, Vocal coaches, and speech therapists by Theodore Dimon (North Atlantic Books) ISBN : 9781623171971 3) Speak with no Fear by Mike Acker (Mike Acker) ISBN : 9781733980005				
NOTE : Mode of Exam is Practical only.				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM NAME : B.A. FACULTY :ARTS

PROGRAM CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE Major Course

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Introductory Study of Political Science -1

PROGRAM CODE

COURSE CODE: AR 23 MJ DSC POL-101

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To make the student understand formation of state, Its principles and characteristic. 2. To make students understand the relation between other subjects, importance of sovereignty.		
Course Outcome	1. The students will understand the proper technology of state. 2. The students can express their clear thoughts about the state, Political Science and the Politics.		

Unit	Course Name: COURSE NAME: Introductory Study of Political Science - 1 COURSE CODE: AR 23 MJ DSC POL-101	Credit 4	Hr
1	❖ Basic Concepts ➤ Meaning and Scope of Political Science. ➤ Significance of the Study of Political Science ➤ Relationship of Political Science with History, Economics, Sociology & Geography		
2	❖ State ➤ Meaning, Definition and Elements ➤ Main Functions of the State ➤ State and Society, State and Government		
3	❖ State: Emergence and Development ➤ The Force Theory ➤ The Social Contract Theory ➤ The Evolutionary Theory		
4	❖ Sovereignty ➤ Meaning, Types and Main Characteristics of Sovereignty ➤ Austin's Theory of Sovereignty & the Pluralist Theory of Sovereignty ➤ Sovereignty : In the context of the changing Global Scenario		

Books:-

- રાજ્યશાસ્ત્ર પરિચય ભાગ-૧ લે.હસમખુ પંડ્યા - અનડા પ્રકાશન
- રાજ્યશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લે.ગજેન્દ્ર શુક્લ - પોપ્યુલર પ્રકાશન
- you-tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Videos

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS **PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109**
COURSE TYPE Major Course **SEMESTER: 1**
COURSE NAME: Introductory Study of Political Science -1
PROGRAM CODE
COURSE CODE: AR 23 MJ DSC POL-101
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To make the student understand formation of state Its principles and characteristic. 2. To make the student understand the relation between other subjects, importance of sovereignty.		
Course Outcome	1. The students will understand the proper technology of state. 2. The students can express their clear thoughts about the state, Political Science and the Politics.		

Unit	Course Name: રાજ્યશાસ્ત્રનો પરિચયાત્મક અભ્યાસ -૧ COURSE CODE: AR 23 MJ DSC POL-101	Credit 4	Hr
1	❖ મૂળભૂત ખ્યાલો ➤ રાજ્યશાસ્ત્રનો અર્થ, વ્યાખ્યા તથા કાર્યક્ષેત્ર ➤ રાજ્યશાસ્ત્રના અભ્યાસ ની અગત્યતા ➤ રાજ્યશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ અર્થશાસ્ત્ર સમાજશાસ્ત્ર તથા ભૂગોળ સાથેનો સંબંધ		
2	❖ રાજ્ય ➤ અર્થ, વ્યાખ્યા તથા તત્વો ➤ રાજ્યના મુખ્ય કાર્યો ➤ રાજ્ય અને સમાજ, રાજ્ય અને સરકાર		
3	❖ રાજ્ય :ઉત્પત્તિ અને વિકાસ ➤ બળનો સિદ્ધાંત ➤ સામાજિક કરારનો સિદ્ધાંત ➤ ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત		
4	❖ સાર્વભૌમત્વ ➤ સાર્વભૌમત્વનો અર્થ, પ્રકારો તથા લક્ષણો ➤ ઓસ્ટિનનો સાર્વભૌમત્વનો સિદ્ધાંત તથા બહુત્વવાદી સાર્વભૌમત્વનો સિદ્ધાંત ➤ સાર્વભૌમત્વ: બદલાતા વૈશ્વિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં		

Books:- - રાજ્યશાસ્ત્ર પરિચય ભાગ-૧ લે.હસમખુ પંડ્યા- અનડા પ્રકાશન - રાજ્યશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લે.ગજેન્દ્ર શુક્લ - પોપ્યુલર પ્રકાશન - you-tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Videos
--

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAM NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAM CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE Major Course

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Introductory study of Governmental Machinery - 1

PROGRAM CODE

COURSE CODE:AR 23 MJ DSC POL-101 A

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)		Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To make the student understand about the government & Its organs expressing the state. 2. To make the student understand constitution as the dynamic factors of the governments and types of governments.			
Course Outcome	1. The students will be able to differentiate the state and the government. 2. The students will be able to express the constitution and the types of constitution and the types of governments.			

Unit	Course Name: Introductory study of Governmental Machinery – 1 COURSE CODE:AR 23 MJ DSC POL-101 A	Credit 4	Hr
1	❖ Constitution ➤ Meaning, Definition and Features of an Ideal Constitution. ➤ Classification of Constitution, Types of Constitution. ➤ The Theory of Separation of Power		
2	❖ Legislature ➤ Meaning, Formation and Functions of Legislature ➤ Types of Legislature: Unit-Cameral and Bi-Cameral ➤ The Process of Law Making.		
3	❖ Executive ➤ Meaning, Formations and Types of Executive ➤ Parliamentary Executive: Characteristics, Merits and Demerits ➤ Presidential Executive: Characteristics, Merits and Demerits		
4	❖ Judiciary ➤ Meaning and Formations of Judiciary ➤ The concept of 'Rule of Law' , Independence of judiciary ➤ Judicial Review , Judicial Activism		

Books:-

- રાજ્યશાસ્ત્ર પરિચય ભાગ-૨ લે.હસમુખ પંડ્યા - અનડા પ્રકાશન

- રાજ્યશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લે.ગજેન્દ્ર શુક્લા-પોપ્પલુ ૨ પ્રકાશન

You -tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Videos

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE Major Course

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Introductory study of Governmental Machinery - 1

PROGRAM CODE

COURSE CODE:AR 23 MJ DSC POL-101 A

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)		Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To make the student understand about the government & Its organs expressing the state. 2. To make the student understand constitution as the dynamic factors of the governments and types of governments.			
Course Outcome	1. The students will be able to differentiate the state and the government. 2. The students will be able to express the constitution and the types of constitution and the types of governments.			

Unit	Course Name: સરકારી તંત્ર નો પરિચયાત્મક અભ્યાસ -૧ COURSE CODE:AR 23 MJ DSC POL-101 A	Credit 4	Hr
1	❖ <u>બંધારણ</u> ➤ અર્થ,વ્યાખ્યા અને આદર્શ બંધારણના લક્ષણો ➤ બંધારણનું વર્ગીકરણ, બંધારણના પ્રકારો ➤ સત્તાવિશ્લેષનો સિદ્ધાંત		
2	❖ <u>ધારાસભા</u> ➤ અર્થ,ઘડતર તથા ધારાસભાના કાર્યો ➤ ધારાસભાના પ્રકારો એકગૃહી અનેદ્વિગૃહી ➤ કાયદા ઘડતરની પ્રક્રિયા		
3	❖ <u>કારોબારી</u> ➤ કારોબારીનો અર્થ, કાર્યો તથા પ્રકારો ➤ સંસદીય કારોબારી: લક્ષણો, ફાયદા અને ગેરફાયદા ➤ પ્રમુખીય કારોબારી: લક્ષણો, ફાયદા અને ગેરફાયદા		
4	❖ <u>ન્યાયતંત્ર</u> ➤ ન્યાયતંત્ર નો અર્થઅનેકાર્યો- કાયદાના શાસનનો ખ્યાલ ➤ ન્યાયતંત્રની સ્વતંત્રતા ➤ અદાલતી સમીક્ષા, ન્યાયિક સક્રિયતા		

Books:-

રાજ્યશાસ્ત્ર પરિચય ભાગ-૨ લે.હસમખુ પંડ્યા- અનંડા પ્રકાશન

રાજ્યશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લે.ગજેન્દ્ર શુક્લા -પોપ્યલુ ર પ્રકાશન

You-tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Videos

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN
PROGRAM NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAME CODE : AR 23 UG 109
COURSE TYPE Minor Course SEMESTER: 1
COURSE NAME: Introductory Study of Political Science -1
PROGRAM CODE
COURSE CODE:AR 23 MI DSC POL-102
EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)		Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To make the student understand formation of state Its principles and characteristic. 2. To make the student understand the relation between other subjects, importance of sovereignty.			
Course Outcome	1. The students will understand the proper technology of state. 2. The students can express their clear thoughts about the state, Political Science and the Politics.			

Unit	COURSE NAME: Introductory Study of Political Science -1 COURSE CODE:AR 23 MI DSC POL-102	Credit 4	Hr
1	❖ Basic Concepts ➤ Meaning and Scope of Political Science. ➤ Significance of the Study of Political Science ➤ Relationship of Political Science with History, Economics Sociology, & Geography		
2	❖ State ➤ Meaning Definition and Elements ➤ Main Functions of the State ➤ State and Society, State and Government		
3	❖ State: Emergence and Development ➤ The Force Theory ➤ The Social Contract Theory ➤ The Evolutionary Theory		
4	❖ Sovereignty ➤ Meaning, Types and Main Characteristics of Sovereignty ➤ Austin' s Theory of Sovereignty & the Pluralist Theory of Sovereignty ➤ Sovereignty : In the context of the changing world order		

Books:-

રાજ્યશાસ્ત્ર પરિચય ભાગ-૧ લે.હસમખુ પંડ્યા- અનડા પ્રકાશન

રાજ્યશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લે.ગજેન્દ્ર શુક્લા -પોપ્પલુ ૨ પ્રકાશન

You-tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Vidios

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE Minor Course

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Introductory Study of Political Science -1

PROGRAM CODE

COURSE CODE:AR 23 MI DSC POL-102

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)		Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To make the student understand formation of state Its principles and characteristic. 2. To make the student understand the relation between other subjects, importance of sovereignty.			
Course Outcome	1. The students will understand the proper technology of state. 2. The students can express their clear thoughts about the state, Political Science and the Politics.			

Unit	Course Name: રાજ્યશાસ્ત્રનો પરિચયાત્મક અભ્યાસ -૧ COURSE CODE:AR 23 MI DSC POL-102	Credit 4	Hr
1	❖ મૂળભૂત ખ્યાલો ➤ રાજ્યશાસ્ત્રનો અર્થ,વ્યાખ્યા તથા કાર્યક્ષેત્ર ➤ રાજ્યશાસ્ત્રના અભ્યાસ ની અગત્યતા ➤ રાજ્યશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ, અર્થશાસ્ત્ર, સમાજશાસ્ત્ર તથા ભુગોળ સાથેનો સંબંધ		
2	❖ રાજ્ય ➤ અર્થ, વ્યાખ્યા તથા તત્વો ➤ રાજ્યના મુખ્ય કાર્યો ➤ રાજ્ય અને સમાજ -રાજ્ય અને સરકાર		
3	❖ રાજ્ય : ઉત્પત્તિ અને વિકાસ ➤ બળનો સિદ્ધાંત ➤ સામાજિક કરારનો સિદ્ધાંત ➤ ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત		
4	❖ સાર્વભૌમત્વ ➤ સાર્વભૌમત્વનો અર્થ,પ્રકારો તથા લક્ષણો ➤ ઓસ્ટિનનો સાર્વભૌમત્વનો સિદ્ધાંત તથા બકુલવાદી સાર્વભૌમત્વનો સિદ્ધાંત ➤ સાર્વભૌમત્વ: બદલાતા વૈશ્વિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં		

Books:-

રાજ્યશાસ્ત્ર પરિચય ભાગ-૧ લે.હસમખુ પંડ્યા- અનડા પ્રકાશન

રાજ્યશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો લે.ગજેન્દ્ર શુક્લા-પોપ્યલુ ૨ પ્રકાશન

You-tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Vidos

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN**PROGRAM NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAME CODE : AR 23 UG 109****COURSE TYPE: Multi Disciplinary Course****SEMESTER: 1****COURSE NAME: An Introduction to Indian Constitution-1****PROGRAM CODE****COURSE CODE: AR 23 MDC POL-103****EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Total Credits- 04 (04 Period/Week)		Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Program Objective	1. To acquaint the students with the process beginning from the formation of constitution up to its implementation as the base of Indian policy. 2. To educate the students about the principles and ideals of the Indian constitution			
Course Outcome	1. The students become well acquainted with the Indian constitution 2. They got clear understanding about our constitution, its basic aims, the parliament and the government.			

Unit	Course Name: An Introduction to Indian Constitution-1 COURSE CODE: AR 23 MDC POL-103	Credit 4	Hr
1	➤ The process and formation of the Indian constitution from beginning up to its implementation ➤ Main Characteristics of the Indian constitution		
2	➤ Emergence and importance of preamble of the Indian constitution ➤ Ideals and principles of preamble of the Indian constitution		
3	➤ fundamental rights of Indian citizens ➤ fundamental duties of Indian citizens		
4	➤ Directive principles of state policy and its importance		

Book :-

ભારતીય રાજકારણની રૂપરેખા લે. દિનેશ શુક્લા અને હસમુખ અમીન –યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

ભારતીય રાજકારણ લે. ડૉ.પ્રવીણ રાહોડ-પર્વરાજ પ્રકાશન

ભારતીય રાજનીતિ લે.ડૉ.ગજેન્દ્ર શુક્લા પોપ્પ્યલુ ર પ્રકાશન

You -tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Vidios

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE: Multi Disciplinary Course

SEMESTER: 1

COURSE NAME: An Introduction to Indian Constitution-1

PROGRAM CODE

COURSE CODE: AR 23 MDC POL-103

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)		Theory	Internal- 50 Marks	External-50 Marks
Programme Objective	1. To acquaint the students with the process beginning from the formation of constitution up to its implementation as the base of Indian policy. 2. To educate the students about the principles and ideals of the Indian constitution			
Course Outcome	1. The students become well acquainted with the Indian constitution 2. They got clear understanding about our constitution, its basic aims, the parliament and the government.			

Unit	Course Name: ભારતના બંધારણનો પરિચય -૧ COURSE CODE: AR 23 MDC POL-103	Credit 4	Hr
1	➤ ભારતના બંધારણની ઘડતરની પ્રક્રિયા શરૂઆત થી અમલીકરણ સુધી ➤ ભારતના બંધારણની મુખ્ય વિશેષતાઓ		
2	➤ ભારતીય બંધારણના આમુખનો ઉદભવ અને તેનું મહત્વ ➤ ભારતીય બંધારણના આમુખના આદર્શો અને સિદ્ધાંતો		
3	➤ ભારતીય નાગરિકોના મૂળભૂત અધિકારો ➤ ભારતીય નાગરિકોની ફરજો		
4	➤ રાજ્યનીતીના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો અને તેનું મહત્વ		

Book:-

ભારતીય રાજકારણની રૂપરેખા લે. દિનેશ શુક્લા અને હસમુખ અમીન –યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

ભારતીય રાજકારણ લે. ડૉ.પ્રવીણ રાહોડ-પર્વરાજ પ્રકાશન

ભારતીય રાજનીતિ લે.ડૉ.ગજેન્દ્ર શુક્લા પોપ્પ્યલુર પ્રકાશન

You -tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Vidios

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE : Skill Enhancement Courses

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Journalism -1

PROGRAM CODE

COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)		Theory	Internal- 25 Marks	External-25 Marks
Program Objective	1. Students will be Capable of entry-level media work in one of the major areas of emphasis. 2. Broad Understanding and able to explain the importance of Journalism. 3. Prepared for a diverse and multi-cultural world and workplace.			
Course Outcome	1. Write and edit clear, graceful, grammatically correct prose. 2. Analyze numerical data and utilize databases for multi-layered storytelling. 3. Produce work incorporating diverse groups and perspectives, including racial, gender, ethnicity, sexual orientation and religious concerns, on local, national and international issues. .			

Unit	Course Name: Journalism -1 COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106	Credit 2	Hr
1	Principles of journalism:- 1. Journalism definition, Nature and Scope 2. Significance of journalism		
2	Major theories of press:- 1. Social responsibility theory 2. Development media and Democratic participant theory		
3	Freedom of press : 1. Basic principles and constraints 2. Responsibilities and criticism		

Reference: 1. પત્રકારત્વનો ઇતિહાસ, વિષ્ણુ પંડ્યા, નવભારત સાહિત્ય મંદિર, અમદાવાદ

2. પત્રકારત્વ સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર, ડૉ. ચંદ્રકાંત મહેતા, ભૂમિ પ્રકાશન, અમદાવાદ

Further Reading: 1. Journalism in Modern India, Roland Edgar Walseley, Asia Publishing House, 1953.
The University of California.

2. પત્રકારત્વની વિકાસરેખા, વિષ્ણુ પંડ્યા, નવભારત સાહિત્ય મંદિર અમદાવાદ

Further Learning Videos

History of Journalism world

https://www.youtube.com/watch?v=Mf6nAx_sUwg

<https://www.youtube.com/watch?v=rZFbQEzcLLc>

<https://www.youtube.com/watch?v=OoREobdb-Eg>

History of Journalism India

<https://www.youtube.com/watch?v=pu3pOyhz4UM>

<https://www.youtube.com/watch?v=vsCHfR9wltw>

Ethics on Journalism

<https://www.youtube.com/watch?v=3OHMz5Ovrp>

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN**PROGRAM NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAM CODE : AR 23 UG 109****COURSE TYPE: Skill Enhancement Courses****SEMESTER: 1****COURSE NAME: Journalism -I****PROGRAM CODE****COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106****EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Total Credits- 02 (02 Period/Week)		Theory	Internal- 25 Marks	External-25 Marks
Program Objective	1. Students will be Capable of entry-level media work in one of the major areas of emphasis. 2. Broad Understanding and Able to explain the importance of journalism. 3. Prepared for a diverse and multi-cultural world and workplace.			
Course Outcome	1. Write and edit clear, graceful, grammatically correct prose. 2. Analyze numerical data and utilize databases for multi-layered storytelling. 3. Produce work incorporating diverse groups and perspectives, including racial, gender, ethnicity, sexual orientation and religious concerns, on local, national and international issues. .			

Unit	Course Name: પત્રકારત્વ-૧ COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106	Credit 2	Hr
1	પત્રકારત્વ ના સિદ્ધાંતો ૧. પત્રકારત્વ-વ્યાખ્યા, સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર ૨. પત્રકારત્વનું મહત્વ		
2	પ્રેસના મુખ્ય સિદ્ધાંતો ૧. સામાજિક જવાબદારીનો સિદ્ધાંત ૨. વિકસતું મીડિયા અને લોકશાહી સહભાગીતા		
3	પ્રેસ ની સ્વતંત્રતા ૧. મૂળભૂત સિદ્ધાંતો અને અવરોધો ૨. જવાબદારીઓ અને ટીકાત્મક વિવેચન		

Reference: 1. Reference: 1. પત્રકારત્વનો ઇતિહાસ, વિષ્ણુ પંડ્યા, નવભારત સાહિત્ય મંદિર, અમદાવાદ

2. પત્રકારત્વ સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર, ડૉ.ચંદ્રકાંત મહેતા પ્રકાશન, અમદાવાદ

Further Reading: 1. Journalism in Modern India, Roland Edgar Wolseley, Asia Publishing House, 1953. The University of California.

2. પત્રકારત્વની વિકાસરેખા, વિષ્ણુ પંડ્યા, નવભારત સાહિત્ય મંદિર, અમદાવાદ

Further Learning Videos

History of Journalism world

https://www.youtube.com/watch?v=Mf6nAx_sUwg

<https://www.youtube.com/watch?v=rZFbQEzCLLc>

<https://www.youtube.com/watch?v=OoREobdb-Eg>

History of Journalism India

<https://www.youtube.com/watch?v=pu3pOyhz4UM>

<https://www.youtube.com/watch?v=vsCHfR9wltw>

Ethics on Journalism

<https://www.youtube.com/watch?v=3OHMz5Ovrp>

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE : Skill Enhancement Courses (Optional)

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Basic Elements of Indian Constitution -1

COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106 (Optional)

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)	Theory	Internal- 25 Marks	External-25 Marks
Program Objective	1. To acquaint the students with the process beginning from the formation of constitution up to its implementation as the base of Indian policy. 2. To educate the students about the principles and ideals of the Indian constitution		
Course Outcome	1. The students become well acquainted with the Indian constitution 2. They got clear understanding about our constitution, its basic aims, the parliament and the government.		

Unit	COURSE NAME: Basic Elements of Indian Constitution -1 COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106 (Optional)	Credit 2	Hr
1	1.The preamble: Ideological Basis of Indian Constitution 2.Main characteristics of Indian Constitution		
2	Fundamental rights of Indian citizens		
3	1.Fundamental duties of Indian citizens 2.Directive principles of state policy		

Book:-

ભારતીય રાજકારણની રૂપરેખા લે. દિનેશ શુક્લા અને હસમુખ અમીન –યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

ભારતીય રાજકારણ લે. ડૉ.પ્રવીણ રાહોડ –પર્વરાજ પ્રકાશન

ભારતીય રાજનીતિ લે. ડૉ.ગજેન્દ્ર શુક્લા પોપ્પલુ ર પ્રકાશન

You -tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Vidios

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109

COURSE TYPE : Skill Enhancement Courses (Optional)

SEMESTER: 1

COURSE NAME: Basic Elements of Indian Constitution -1

COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106 (Optional)

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)		Theory	Internal- 25 Marks	External-25 Marks
Program Objective	1. To acquaint the students with the process beginning from the formation of constitution up to its implementation as the base of Indian policy. 2. To educate the students about the principles and ideals of the Indian constitution			
Course Outcome	1. The students become well acquainted with the Indian constitution 2. They got clear understanding about our constitution, its basic aims, the parliament and the government.			

Unit	COURSE NAME: Basic Elements of Indian Constitution -1 COURSE CODE:AR 23 SEC POL-106 (Optional)	Credit 2	Hr
1	1.આમખુ : ભારતીય બંધારણનો વૈચારિક પાયો 2.ભારતના બંધારણની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ		
2	ભારતના નાગરિકોના મૂળભૂત અધિકારો		
3	1. ભારતના નાગરિકોની મૂળભૂત ફરજો 2.રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો		
Book:- ભારતીય રાજકારણની રૂપરેખા લે. દિનેશ શુક્લા અને હસમુખ અમીન-યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ ભારતીય રાજકારણ લે. ડૉ.પ્રવીણ રાહોડ -પર્વરાજ પ્રકાશન ભારતીય રાજનીતિ લે.ડૉ.ગજેન્દ્ર શુક્લા પોખ્યલુ ર પ્રકાશન You -tube vidios of Vikas Divyakirti & Khan sir & Others Vidios			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN**PROGRAMME NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAMME CODE : AR 23 UG 109****COURSE TYPE : Value Added Course****SEMESTER: 1****COURSE NAME: : Human Rights in Indian Perspective -1****PROGRAM CODE****COURSE CODE: AR 23 IKS POL-105****EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Total Credits- 02 (02 Period/Week)		Theory	Internal- 25 Marks	External-25 Marks
Program Objective	1. Educate students to recognize and interpret the nature of and need for human rights to respond to moral violations such as genocide, slavery and trafficking, torture, denial of liberty, and world poverty. 2. Encourage students to identify, compare, and appraise diverse cultural and theoretical representations of human rights as evidenced in scholarship, literature and the arts, legal decisions, historical events and narratives, and cross-cultural traditions and norms			
Course Outcome	After studying this course, you should be able to: - understand the historical growth of the idea of human rights - demonstrate an awareness of the international context of human rights - Demonstrate an awareness of the position of human rights in India. - understand the importance of the Human Rights Act - Analyses and evaluate concepts and ideas.			

Unit	Course Name: Human Rights in Indian Perspective -1 COURSE CODE: AR 23 IKS POL-105	Credit 2	Hr
1	- Meaning and Evolution of Human Rights - Universal Declaration of Human Rights by UN		
2	- International documents of Human Rights - Implementation of Human Rights in India		
3	- Human Rights for women - National Commission for women in India - Human Rights for children		

Reference:

- માનવ અધિકારો, લે.-એ.એન.કારીયા, પ્રકાશન- સી. જમનાદાસ ની કંપની.
- Deep & Deep publication - Human Rights.
- Eastern Book Agency - Human Rights.
- C.J. Nirmal (Ed.), Human Rights In India: Historical, Social And Political Perspectives New Delhi: OUP, 2000, Reprint Of 1995.
- Centre For Development and Human Rights, The Right To Development: A Primer New Delhi: Sage, 2004.
- V.T. Thamilmaran, Human Rights In Third World Perspective New Delhi: Har Anand, 1992.
- G.S. Bajwa, Human Rights In India: Implementation And Violations New Delhi: Anmol, 1995.
- R.C. Hingorani, Human Rights In India New Delhi: OUP And IBH, 1985.
- Aftab Alam (Ed.) Human Rights In India: Issues And Challenges Delhi: Raj, 2000.
- Amnesty International, Human Rights In India New Delhi: Vistaar,1993

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN**PROGRAM NAME : B.A. FACULTY :ARTS PROGRAM CODE : AR 23 UG 109****COURSE TYPE: Value Added Course****SEMESTER: 1****COURSE NAME: : Human Rights in Indian Perspective -1****PROGRAM CODE****COURSE CODE: AR 23 IKS POL-105****EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP**

Total Credits- 02 (02 Period/Week)		Theory	Internal- 25 Marks	External-25 Marks
Program Objectives	1. Educate students to recognize and interpret the nature of and need for human rights to respond to moral violations such as genocide, slavery and trafficking, torture, denial of liberty, and world poverty. 2. Encourage students to identify, compare, and appraise diverse cultural and theoretical representations of human rights as evidenced in scholarship, literature and the arts, legal decisions, historical events and narratives, and cross-cultural traditions and norms			
Course Outcome	After studying this course, you should be able to: - understand the historical growth of the idea of human rights - demonstrate an awareness of the international context of human rights - Demonstrate an awareness of the position of human rights in India. - understand the importance of the Human Rights Act - Analyses and evaluate concepts and ideas.			

Unit	Course Name: : Human Rights in Indian Perspective -1 COURSE CODE: AR 23 IKS POL-105	Credit 2	Hr
1	- માનવ અધિકારનો અર્થ અને વિકાસ - સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘે કરેલી માનવ અધિકારોની વૈશ્વિક ઘોષણા		
2	- માનવ અધિકારો માટેના અંતરરાષ્ટ્રીય દસ્તાવેજો - ભારતમાં માનવ અધિકારોનો અમલ		
3	- મહિલાઓ માટેના અધિકારો -ભારતમાં મહિલાઓ માટેનું રાષ્ટ્રીય પંચ -બાળકો માટેના માનવ અધિકારો		

Reference:

1. માનવ અધિકારો, લે.-એ.એન.કારીયા, પ્રકાશન- સી. જમનાદાસ ની કંપની.
2. Deep & Deep publication - Human Rights.
3. Eastern Book Agency - Human Rights.
4. C.J. Nirmal (Ed.), Human Rights In India: Historical, Social And Political Perspectives New Delhi: OUP, 2000, Reprint Of 1995.
5. Centre For Development and Human Rights, The Right To Development: A Primer New Delhi: Sage, 2004.
6. V.T. Thamilmaran, Human Rights In Third World Perspective New Delhi: Har Anand, 1992. 7. G.S. Bajwa, Human Rights In India: Implementation And Violations New Delhi: Anmol, 1995. 8. R.C. Hingorani, Human Rights In India New Delhi: OUP And IBH, 1985.
9. Aftab Alam (Ed.) Human Rights In India: Issues And Challenges Delhi: Raj, 2000.
10. Amnesty International, Human Rights In India New Delhi: Vistaar,1993

**HEMCHANDRACHARYANORTHGUJARATUNIVERSITY,PA
TAN**

**DSC-MULTIDISCIPLINARY COURSE
IN
PHILOSOPHY
AR23MD-PHI103
AR23MDPHI203**

**For
ARTS(B.A.) PROGRAMME**

**SEMESTER SYSTEM
SCHEME OF EXAMINATION**

**AND
SYLLABUS**

**AS PER THE NEW N E P GUIDELINES
(FOR BA SEM 1/2 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)**

SCHEME OF EXAMINATION

DSC MULTIDISCIPLINARY COURSE

AR23-MD-PHI103

AR23MDPHI203

ARTS B.A.(PHILOSOPHY)

(FOR 1, 2 SEMESTER)

Time: 2 ½HrsTotal Marks: 50

	Marks
Q. 1 one very long question with an internal option from unit – 1	13
Q. 2 one very long question with an internal option from unit – 2	12
Q. 3 one very long question with an internal option from unit – 3 & 4	12
Q. 4 write any two sort note	12

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,PATAN

**COURSE NAME: Philosophy
SEMESTER I**

PROGRAMCODE: ARTUG116 COURSECODE: AR23MD-PHI103

Subject Code–ARPHI

દર્શનઅનેપર્યાવરણ

EFFECTIVEFROMJUNE2023UNDERNEP

TotalCredits-04	(04Periods/ Week)	External Marks: 50 Internal Marks: 50
------------------------	--------------------------	--

Programme Outcome:

- 1. To erudite misconceptions and misunderstandings about philosophy and environment.**
- 2. To acquire a basic understanding of the trust philosophical ideas and questions that arise in philosophical environment systems.**
- 3. To enhance students ability to critically reflect analyze and evaluate such views.**

એકમ૧

- 1. પર્યાવરણનોઅર્થઅનેપરિચય**
- 2. પર્યાવરણનીઅસરો**
- 3. પર્યાવરણનુંસંરક્ષણ**

એકમ૨

- 1. પર્યાવરણીયતત્વોનીરજૂઆત (પાંચતત્વો)**
- 2. જૈનદર્શનમાંપર્યાવરણ**
- 3. બૌદ્ધદર્શનમાંપર્યાવરણ**

એકમ૩

1. ન્યાયદર્શનમાંપર્યાવરણ
2. વૈશેષિકદર્શનમાંપર્યાવરણ
3. સાંખ્યદર્શનમાંપર્યાવરણ

એકમ ૪

1. ધર્મનાવિકાસમાંપર્યાવરણનુંસ્થાન
2. શિક્ષણમાંપર્યાવરણનાઅભ્યાસનીઆવશ્યકતા
3. ભારતમાંપર્યાવરણનીસમસ્યા

સંદર્ભગ્રંથો

1. સી.વી.રાવળ – ભારતીયદર્શન (પદર્શન)
2. એસ. રાધાકૃષ્ણન – ભારતીયદર્શન
3. એસ. દાસગુપ્તા – ભારતીયદર્શનનોઈતિહાસભાગ
4. સી.ડી.શર્મા - ભારતીયદર્શન (આલોચનઅનુશીલન)
5. દત્તએન્ડચેટરજી - ભારતીયદર્શન
6. સ્વામીવિવેકાનંદ
7. સ્વામીહરિહરાનંદ
8. સ્વામીબ્રહ્મલીનમૂનિ-પતંજલિયોગ

Additional Resources

1. સી.વી. રાવળ – ભારતીય દર્શન (પદર્શન)
2. ડૉ. ધર્મિષ્ઠાએચ. ગોહિલ – દર્શનઅનેપર્યાવરણ – અક્ષરપબ્લિકેશન
3. એસ. રાધાકૃષ્ણન – ભારતીયદર્શન
4. એસ. દાસગુપ્તા - ભારતીયદર્શનનોઈતિહાસ ભાગ
5. સી.ડી.શર્મા – ભારતીયદર્શન (આલોચનઅનુશીલન)
6. દત્તએન્ડચેટરજી - ભારતીયદર્શન

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,PATAN

**COURSE NAME: Philosophy
SEMESTER 2**

PROGRAMCODE: ARTUG116 COURSECODE: AR23MD-PHI203

Subject Code –ARPHI

વેદ અને વિજ્ઞાન

EFFECTIVEFROMJUNE2023UNDERNEP

TotalCredits-04	(04Periods/ Week)	External Marks: 50 Internal Marks: 50
------------------------	--------------------------	--

Programme Outcome:

To understand the overall structure purpose and concept of Veda

To Explore and interpret philosophical ideas of Veda through the reading of the text book.

To relate its religion, science environment, social, ethical ideas within contemporary context.

એકમ ૧

- ૧. વેદોનોપરિચયઅનેસ્વરૂપ**
- ૨. ચારવેદોનોપરિચય**
- ૩. ધુનિકસમયમાંવેદોનુંમહત્ત્વ**

એકમ ૨

- ૧. વેદોમાંચિકિત્સાવિજ્ઞાન**
- ૨. વેદોમાંપદાર્થવિજ્ઞાન**
- ૩. વેદોમાંરસાયણવિજ્ઞાન**
- ૪.વેદોમાંજીવવિજ્ઞાન**

એકમ૩

૧. વેદોમાંસમાજદર્શન
૨. વેદોમાંસંસ્કાર (૧૬ સંસ્કાર)
૩. વેદોમાંનારીનુંસ્થાન

એકમ૪

૧. વેદોમાંસૃષ્ટિવિજ્ઞાન
૨. વેદોમાંભૂગોળ
૩. વેદોમાંશિક્ષણ

સંદર્ભગ્રંથો

૧. વેદપરિચય – મહર્ષિવેદવિજ્ઞાનઅકાદમી
૨. વેદ-વિદ્યાઅનેવિજ્ઞાન – ડૉ. પી.યુ.શાસ્ત્રી – મહર્ષિવેદવિજ્ઞાનઅકાદમી
૩. વેદપરિચય – વિષ્ણુદેવપંડિત – ગ્રંથનિર્માણબોર્ડ
૪. વેદપરિચય – હિન્દી – (કૃષ્ણલાલ – દિલ્હીવિશ્વવિદ્યાલય) હિન્દીમાધ્યમકાર્યાનવ્યનિર્દેશાલય
૫. વેદવિજ્ઞાન – માનસિંહચાવડા – પ્રવીણપ્રકાશન - રાજકોટ

NATIONAL EDUCATION POLICY - 2020

Common Minimum Syllabus for HNGU, PATAN

Semester wise Proposed Titles of the paper in B.A.GEOGRAPHY

Program Code: ARTUG117

Year	SEM.	Paper/Course Code	Major/Minor/ Multidisciplinay	Proposed Title of Papers	Theory/ Practical	Credits
BA 1	I	AR23MJDSCGEO101	Major	Introduction Of Geography	Theory	4
		AR23MJDSCGEO101A	Major	Geography of Gujarat (Physical)	Theory	4
		AR23MIDSCGEO102	Minor	Geography of Gujarat (Physical)	Theory	4
		AR23MDCGEO103	Multidisciplinary	Lithosphereic Hazards	Theory	4
		AR23IKSGEO105	IKS	Ecology and Ecosystem	Theory	2
	II	AR23MJDSCGEO201	Major	Geomorphology	Theory	4
		AR23MJDSCGEO201A	Major	Geography of Gujarat (Economic Activities, Population and Development)	Theory	4
		AR23MIDSCGEO202	Minor	Geography of Gujarat (Economic Activities, Population and Development)	Theory	4
		AR23MDCGEO203	Multidisciplinary	Atmospheric Hazards	Theory	4

SEMESTER –I

Faculty of Arts **Geography Program Code: ARTUG117**

NEP-2020

(w. e. f. from 15-6-2023)

TYPE OF PAPER	PAPER CODE	PAPER NO.	CREDIT	UNIT	MARKS	INTERNAL MARKS	EXAM DURATION
<i>MAJOR</i>	<i>MJ</i>	<i>101</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>2.30 Hrs.</i>
<i>MAJOR</i>	<i>MJ</i>	<i>101A</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>2.30 Hrs.</i>
<i>MINOR</i>	<i>MI</i>	<i>102</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>2.30 Hrs.</i>
<i>Multidisciplinary</i>	<i>MDC</i>	<i>103</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>2.30 Hrs.</i>
<i>Value Added (IKS)</i>	<i>IKS</i>	<i>105</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>25</i>	<i>25</i>	<i>2 Hrs.</i>

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

DSC-MAJOR COURSE IN GEOGRAPHY

**For
ARTS (B.A.) PROGRAMME**

**SEMESTER SYSTEM
SCHEME OF EXAMINATION
AND
SYLLABUS**

AS PER THE NEW N E P GUIDELINES

(FOR BA SEM 1 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN**

COURSE NAME: GEOGRAPHY SEMESTER -I

PROGRAM CODE: ARTUG117

COURSE CODE: AR23MJDSCGEO101

Subject – INTRODUCTION OF GEOGRAPHY

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

- 1. To acquaint the student with distinctiveness of geography as a field of learning in social science as well as in natural science.**
- 2. To introduce students with the basic understanding of the atmosphere, the earth and the anthroposphere**
- 3. To make students aware about the resources.**

Course Outcome:

The philosophy and methodology of the subject is discussed in such a way that students develop a keen interest in the subject and pursue it for higher studies.

Sr.No			Credit	Hr.
1	Unit-1	Meaning, definition, nature, scope and subject matter of Geography; Geography and other disciplines; Brief History of Geography		
2	Unit-2	Origin of the Earth, Solar System 1) Nebular Hypothesis of Laplace 2) Tidal Theory Of James, Jeans and Jeffreys		
3	Unit-3	Grid System and International Date Line, Motion of the earth, torrid, temperate and frigid zones, Seasons and eclipse, phases of moon		
4	Unit-4	Rocks- Their types and modes of Occurrence, Earth movements, folds, faults and associated landforms		

Reference:

- 1) Shah M. R and K.N.Jasani, Bhautik Bhugol, University Granth Nirman Board, Ahmedabad.
- 2) Singh Savindra, Physical Geography, Prayag Pustak Bhavan, Allahabad.
- 3) Lal D.S. Climatology, Sharada Pustak Bhavan, Allahabad.
- 4) Singh Savindra, Climatology, Prayag Pustak Bhavan, Allahabad.
- 5) Tiwari R.C., Geography of India, Prayag Pustak Bhavan, Allahabad.
- 6) Khullar D.R. India-A Comprehensive Geography, Kalyani Publishers, New Delhi.
- 7) Singh Savindra, Environmental Geography, Prayag Pustak Bhavan, Allahabad.
- 8) Strahler A.H.and Strahler A N, Modern Physical Geography, John Wiley and Sons (Asia) Pvt. Ltd.
- 9) Critchfield H.J. General Climatology, Prentice Hall, Englewood Cliffs
- 10) Saxena H.M., Environmental Geography, Rawat Publications, Jaipur

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN**

COURSE NAME: GEOGRAPHY SEMESTER -I

PROGRAM CODE: ARTUG117 COURSE CODE: AR23MJDSCGEO101A

Subject – GEOGRAPHY OF GUJARAT (PHYSICAL)

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

- 1 The course is aimed at presenting a comprehensive, integrated and empirically based profile of Gujarat.**
- 2 To highlight the linkages of systematic geography of Gujarat with the regional personality of the state.**
- 3 To acquaint students with the information about resources and its conservation.**

Course Outcome:

The course is designed to present the role of the geographical positioning of Gujarat in moulding its geostrategic personality.

Sr.No			Credit	Hr.
1	Unit-1	Location and physiographic divisions: Location, area, neighbouring States, Country, Major physiographic divisions: the Gujarat plains, the Saurashtra plateau, Kutch the Coastal low land, the Eastern hilly area, geological base in brief.		
2	Unit-2	Drainage pattern: Major rivers and other water bodies, Climate and seasons of Gujarat, factors affecting climate, monsoon phenomena over Gujarat.		
3	Unit-3	Types and distribution of minerals: coal, oil & natural gas resources, non-metallic and non-fuel resources – Limestone, Fluorspar, Metallic resources		
4	Unit-4	Types and distribution of Soil, water and natural vegetation (types of forests), forest as a resource and forest based industries in Gujarat, conservation of forest.		

Reference:

- 1) Dikshit, K.R. Geography of Gujarat, National Book Trust , New Delhi
- 2) Dave Manjula, Gujaratni Pradeshik Ane Arthik Bhugol, University Granth Nirman Board, Ahmedabad
- 3) Kothari, Nitin: Aadhunik Bharatni Bhugol, Parshwa Publication, Ahmedabad
- 4) Census of India: Gujarat Nakshama, University Granth Nirman Board, Ahmedabad.
- 5) Gujarat Vishwakosh Trust : Gujarat (in Gujarati)
- 6) Census of India: Gujarat Part- II – A&B General census table.
- 7) Bureau of Economics and Statistics(1965) : Handbook of Basic Statistics, Government of Gujarat
- 8) Directorate of Information: Government of Gujarat

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

DSC-MAINOR COURSE IN GEOGRAPHY

**For
ARTS (B.A.) PROGRAMME**

**SEMESTER SYSTEM
SCHEME OF
EXAMINATIONAND
SYLLABUS**

AS PER THE NEW N E P GUIDELINES

(FOR BA SEM 1 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN**

COURSE NAME: GEOGRAPHY SEMESTER -I

PROGRAM CODE: ARTUG117 COURSE CODE: AR23MIDSCGEO102

Subject – GEOGRAPHY OF GUJARAT (PHYSICAL)

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

- 4 The course is aimed at presenting a comprehensive, integrated and empirically based profile of Gujarat.**
- 5 To highlight the linkages of systematic geography of Gujarat with the regional personality of the state.**
- 6 To acquaint students with the information about resources and its conservation.**

Course Outcome:

The course is designed to present the role of the geographical positioning of Gujarat in moulding its geostrategic personality.

Sr.No			Credit	Hr.
1	Unit-1	Location and physiographic divisions: Location, area, neighbouring States, Country, Major physiographic divisions: the Gujarat plains, the Saurashtra plateau, Kutch the Coastal low land, the Eastern hilly area, geological base in brief.		
2	Unit-2	Drainage pattern: Major rivers and other water bodies, Climate and seasons of Gujarat, factors affecting climate, monsoon phenomena over Gujarat.		
3	Unit-3	Types and distribution of minerals: coal, oil & natural gas resources, non-metallic and non-fuel resources – Limestone, Fluorspar, Metallic resources		
4	Unit-4	Types and distribution of Soil, water and natural vegetation (types of forests), forest as a resource and forest based industries in Gujarat, conservation of forest.		

Reference:

- 1) Dikshit, K.R. Geography of Gujarat, National Book Trust , New Delhi
- 2) Dave Manjula, Gujaratni Pradeshik Ane Arthik Bhugol, University Granth Nirman Board, Ahmedabad
- 3) Kothari, Nitin: Aadhunik Bharatni Bhugol, Parshwa Publication, Ahmedabad
- 4) Census of India: Gujarat Nakshama, University Granth Nirman Board, Ahmedabad.
- 5) Gujarat Vishwakosh Trust : Gujarat (in Gujarati)
- 6) Census of India: Gujarat Part- II – A&B General census table.
- 7) Bureau of Economics and Statistics(1965) : Handbook of Basic Statistics, Government of Gujarat
- 8) Directorate of Information: Government of Gujarat

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

**DSC- MULTIDISCIPLINARY
COURSE IN
GEOGRAPHY**

**For
ARTS (B.A.) PROGRAMME**

SEMESTER SYSTEM

**SCHEME OF
EXAMINATIONAND**

SYLLABUS

**AS PER THE NEW N E P GUIDELINES
(FOR BA SEM 1 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)**

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN**

COURSE NAME: GEOGRAPHY SEMESTER -I

PROGRAM CODE: ARTUG117 COURSE CODE: AR23MDC103

Subject – LITHOSPHEREIC HAZARDS

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 04 (04 Period/Week)	Theory	External-50 Marks
		Internal- 50 Marks

Program Outcome:

- **Providing classification and characteristics of the Lithospheric Hazards caused by Internal and External factors;**
- **Demonstrating the devastating effect of lithospheric disasters on the human society, economy and the environment at large;**
- **Providing understanding of the challenge and threat that lithospheric disasters represent to sustainable development;**

Course Outcome:

The students of the course are expected to develop understanding of different complex ways of interaction of various geomorphic factors responsible for the Lithospheric Hazards. They would also be enabled to develop understanding of how and why some regions and socio-economic groups of people are more susceptible to harm from certain lithospheric hazards than others. The students would acquire clear understanding of gigantic socio-economic and environmental cost of the Lithospheric Hazards and the hindrance they cause in attaining sustainable development.

Sr.No			Credit	Hr.
1	Unit-1	Introduction: Lithospheric hazards – introduction, types and characteristics. Underlying Geomorphic Processes Responsible for Lithospheric Hazards – movement of Tectonic Plates, Weathering and Mass Movement.		
2	Unit-2	Lithospheric Hazards caused by movement of Tectonic Plates, Earthquakes, Volcanoes & Tsunamis,– types, causes, distribution and environmental and socio-economic impact, challenge and threat posed to Sustainable Development		
3	Unit-3	Lithospheric Hazards caused by External Factors, Landslides, Mass Wasting, Subsidence and Avalanches – types, causes, distribution and environmental and socio- economic impact, challenge and threat posed to Sustainable Development		
4	Unit-4	State of the world's geophysics and its management – A survey of Geophysical Disasters in the world – Foundations of Disaster Management		

Reference:

- 1) Keller, E. A and DeVecchio, D. E. (2008) : Routledge
- 2) Rajiv Bhansal (2021) आनंद प्रबंधन (हिंदी) SBPD Publication
- 3) Ram Suresh and Yadav P.G. (1998) : Bhautik Bhugol, Uni. Granth Nirman Board
- 4) Shah, M.R.: Bhautik Bhugol, Uni. Granth Nirman Board
- 5) Singh, Savindra (2005) : Physical Geography, Pravalika Publications

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT
UNIVERSITY,PATAN**

**VAC- VALUE ADDED COURSE IN
GEOGRAPHY**

**For
ARTS (B.A.) PROGRAMME**

SEMESTER SYSTEM

SCHEME OF

EXAMINATIONAND

SYLLABUS

**AS PER THE NEW N E P GUIDELINES
(FOR BA SEM 1/2 WITH EFFECT FROM JUNE-2023)**

**HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY,
PATAN**

COURSE NAME: ECOLOGY AND ECO SYSTEM

SEMESTER-I

PROGRAM CODE: ARTUG117 COURSE CODE: AR23IKSGEO105

Subject – GEOGRAPHY

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

Total Credits- 02 (02 Period/Week)	Theory	Internal-25 Marks External-25 Marks
---	---------------	--

Program Outcome:

This Interdisciplinary paper is intended acquaint the students with distinctiveness of Geography as field of learning in social science as well as natural science.

Course Outcome:

- 1. Student will be able to interprite local ecological issues.**
- 2. Student will able to indentify importance of ecosystem and conservation.**

Sr.No			Credit	Hr.
1	Unit-1	Definition and concept , -Types of Ecosystem.		
2	Unit-2	Structure and function of an Ecosystem , -Producers, consumers and decomposers		
3	Unit-3	Energy flow in the Ecosystem ; - The water cycle - The carbon cycle - The oxygen cycle - The nitrogen cycle		
Reference: 1) Singh, Savindra :Bio Geography, Pravalika Publications 2) Singh, Savindra :Environmental Geography, Pravalika Publications 3) Dr. N.G. Dixit : Manav and Praryavaran 4) Erach Bharucha : Environmental Studies 5) Dr. Mahesh Trivedi and Y.P.Pathak : Manav and Praryavarn				